2022-жылдагы Административдик иштердин отчету

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИ

www.manas.edu.kg

2022-ЖЫЛДАГЫ АДМИНИСТРАТИВДИК ИШТЕРДИН ОТЧЕТУ

Бишкек/ Кыргызстан
2023

Манастын жети осуяты:

1. Эл журттун ажырагыс бүтүндүгү жана бир жакадан баш,бир жеңден кол чыгарган ички биримдиги;
2. Улут аралык ынтымак, достук жана кызматташтык;
3. Улуттук ар-намыс жана атуулдук ариет;
4. Арыбас мээнет, алдыңкы өнөр-билим аркылуу бакыбат дөөлөткө умтулуу;
5. Гуманизм, айкөлдүк, кечиримдүүлүк;
6. Табият менен таттуу мамиледе болуу;
7. Кыргыз мамлекеттүүлүгүн чыңдоо жана аны көздүн карегиндей сактоо.

"БИЛИМ – ЖАШООНУН ЧЫНЫГЫ ДААНЫШМАНЫ"

МАЗМУНУ

ЖЕТЕКЧИЛЕРДИН СӨЗҮ 10
1. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ 12
1.1.КЫРГЫЗСТАН 12
1.2.КТМУНУН ТАРЫХЫЙ ӨНҮГҮҮСҮ 12
1.3.МИССИЯ ЖАНА КОНЦЕПЦИЯ 15
1.4.ЫЙГАРЫМ УКУКТАР, МИЛДЕТТЕР ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИКТЕР 16
1.5.УНИВЕРСИТЕТ ТУУРАЛУУ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ 20
1.5.1.МАТЕРИАЛДЫК-ТЕХНИКАЛЫК БАЗА 20
1.5.2.УЮШТУРУУЧУЛУК ТҮЗҮМ 26
1.5.3.МААЛЫМАТТЫК ЖАНА ТЕХНОЛОГИЯЛЫК РЕСУРСТАР 28
1.5.4.АДАМ РЕСУРСТАРЫ 37
1.5.5.КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР 50
2.МАКСАТТАР ЖАНА МИЛДЕТТЕР 92
2.1.НЕГИЗГИ САЯСАТ ЖАНА ПРИОРИТЕТТЕР 92
2.2.СТРАТЕГИЯЛЫК МАКСАТТАР ЖАНА МИЛДЕТТЕР 94
3.ИШ-ЧАРАЛАРГА ТИЕШЕЛҮҮ МААЛЫМАТТАР ЖАНА АЛАРДЫ БААЛОО ИШТЕРИ 96
3.1.КАРЖЫ ИШТЕРИ БОЮНЧА МААЛЫМАТТАР 96
3.2.ИШ-ЧАРАЛАР ТУУРАЛУУ МААЛЫМАТТАР 114
3.3.ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ БОРБОРЛОРУНУН ИШ-ЧАРАЛАРЫ 131
3.4. АДМИНИСТРАТИВДИК ТҮЗҮМДӨРДҮН ИШ-ЧАРАЛАРЫ 147
4. УНИВЕРСИТЕТТИН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН ЖАНА ЖӨНДӨМДҮҮЛҮКТӨРҮН БАЛОО 151
КҮЧТҮҮ ЖАКТАР 151
АЛСЫЗ ЖАКТАР 154
МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР 156
ТОБОКЕЛЧИЛИКТЕР 157
5.ИЧКИ ТЕКШЕРҮҮНҮН ЖҮРГҮЗҮЛҮШҮНӨ КЕПИЛДИК БЕРҮҮ БОЮНЧА ЫРАСТАМА 159
6.КАРЖЫ БАШКАРМАЛЫГЫНЫН ЖЕТЕКЧИСИНИН ЫРАСТАМАСЫ 160
КОРУТУНДУ 161

ТАБЛИЦА

1-таблица. Кыймылсыз мүлктөрдүн ээлеген аянты 20
2-таблица. Административдик түзүмдөрдүн ээлеген аянты....................21
3-таблица. Академиялык түзүмдөрдүн ээлеген аянты 22
4-таблица. Бир студентке туура келген аянт (м2) 22
5-таблица. Унаалар 22
6-таблица. Дарсканалардын жана лабораториялардын түзүмдөргө карата бөлүнүшү.........23
7-таблица. Социалдык багыттагы имараттардын бөлүнүшү....................24
8-таблица. Спорттук объекттердин бөлүнүшү....................24
9-таблица. Башка жалпы пайдалануучу жайлар....................24
10-таблица. Ашкана, кантин жана буфеттердин аянты жана сыйымдуулугу 25
11-таблица. Академиялык кызматкерлердин иштөө бөлмөлөрү 25
12-таблица. Административдик кызматкерлердин иштөө бөлмөлөрү....................25
13-таблица. Склад, архив жана устаканалар 25
14-таблица. Университетте колдонулган программалык жабдуулар жана маалыматтык системалар....................28
15-таблица. Иштеп чыккан программалык камсыздоо 29
16-таблица. Колдонулган программалык жабдуулардын түзүмдөргө карата бөлүнүшү........29
17-таблица. Программалык жабдуулар жана компьютерлер....................32
18-таблица. Маалыматтык ресурстар жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү.......33
19-таблица. Башка маалыматтык ресурстардын жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү 33
20-таблица. Лабораториялар жана окуу-өндүрүштүк устаканалар 34
21-таблица. Жылдарга карата кызматкерлердин саны 37
22-таблица. Академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү....................38
23-таблица. КРнын жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү....................38
24-таблица. ТР жана башка өлкөлөрдүн жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү....................38
25-таблица. 2022-2023-окуу жылында 39-берененин негизинде башка университеттерден келип иштеген академиялык кызматкерлердин саны....................39
26-таблица. 2022-2023-окуу жылында 39-берененин негизинде алгачкы жолу башка университеттерден келип иштеген академиялык кызматкерлердин саны....................40
27-таблица. Академиялык кызматкерлердин жаш курагы, ээлеген кызматы жана жынысына карата бөлүнүшү....................41
28-таблица. Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү 41
29-таблица. Академиялык кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү...............42
30-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган академиялык кызматкерлердин саны 42
31-таблица. Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү 43
32-таблица. Жарым ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү 44

33-таблица. Саатына акы алып иштеген академиялык кызматкерлердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү 44
34-таблица. Административдик кызматкерлердин түзүмдөргө жана жарандыгына карата бөлүнүшү 45
35-таблица. Административдик кызматкерлердин билим деңгээлине карата бөлүнүшү 46
36-таблица. Административдик кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү 46
37-таблица. Административдик кызматкерлердин жаш курагына жана жынысына карата бөлүнүшү 47
38-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган административдик кызматкерлердин саны 47
39-таблица. Убактылуу негизде иштеген кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү 47
40-таблица. 2021-2022-окуу жылында алмашуу программаларынын алкагында жөнөтүлгөн академиялык жана административдик кызматкерлер 48
41-таблица. 2021-2022-окуу жылында алмашуу программаларынын алкагында келген академиялык жана административдик кызматкерлер 48
42-таблица. Факультеттерде/жогорку мектептерде жана орто кесиптик колледжде орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларынын саны 51
43-таблица. Коомдук илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны 49
44-таблица. Табигый илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны 52
45-таблица. 2021-2022-окуу жылында орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларында окуган студенттердин саны 52
46-таблица. Студенттердин жынысына карата бөлүнүшү 54
47-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (коомдук илимдер институту) 54
48-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (табигый илимдер институту) 55
49-таблица. 2021-2022-окуу жылында өлкөлөр боюнча студенттердин саны 55
50-таблица. Түркия Республикасы жана Кыргыз Республикасынан сырткары башка өлкөлөрдүн жараны болгон студенттердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү 56
51-таблица. Студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толушу 57
52-таблица. ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толушу 57
53-таблица. 2021-2022-окуу жылында орто, жогорку кесиптик жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча окуудан чыгарылган студенттердин саны 57
54-таблица. Тартип жазасын алган студенттердин саны жана алган жазалары 58
55-таблица. Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларында окуп, стипендия алган студенттердин саны 59
56-таблица. 2021-2022-окуу жылында ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында окуп, стипендия алган студенттердин саны 60
57-таблица. Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларын аяктаган бүтүрүүчүлөрдүн саны 60
58-таблица. Коомдук илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны 60
59-таблица. Табигый илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны 61
60-таблица. Окуу жылдарына карата ар бир окутуучуга туура келген студенттердин саны .61
61-таблица. Окуу жылдарына карата ар бир профессор окутуучуга туура келген

студенттердин саны....61
62-таблица. 2021-2022-окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында келген студенттер....62
63-таблица. 2021-2022-окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында кеткен студенттер....62
64-таблица. Студенттерге жана кызматкерлерге медициналык кызмат көрсөтүүлөр....64
65-таблица. Медпунктта иштеген кызматкерлердин бөлүнүшү....65
66-таблица. Студенттердин инсандык өнүгүү жана кеңешүү борбору боюнча статистикалык маалыматтар....65
67-таблица. Студенттик үйлөрдүн сыйымдуулугу жана орундардын толушу....68
68-таблица. Конок үйлөрү....69
69-таблица. Кызматтык турак жайлардын бөлүнүшү....69
70-таблица. Тамак-аш менен тейлөө кызматы....70
71-таблица. Кантин жана буфеттерде сатылган тамак-аш азыктарынын бөлүнүшү....71
72-таблица. Социалдык, маданий жана көркөм өнөр жаатындагы иш-чаралар....72
73-таблица. Студенттик клубдар жана алардын мүчөлөрүнүн саны....73
74-таблица. Студенттик клубдардын иш-чаралары....74
75-таблица. Сыйлыктар....77
76-таблица. Спорттук объекттер....85
77-таблица. Спорттук аянтчалардын бөлүнүшү....85
78-таблица. Университетте өткөрүлгөн спорттук иш-чаралар....86
79-таблица. Университеттен тышкары өткөрүлгөн иш-чаралар....86
80-таблица. Китептердин китепканаларга карата бөлүнүшү....88
81-таблица. Китепкана булактарынын тармактарга карата бөлүнүшү....89
82-таблица. Китепкана булактарынын басылган жана электрондук форматына карата бөлүнүшү....89
83-таблица. Китепкана булактарынын жылдарга карата бөлүнүшү....90
84-таблица. Web of Science маалымат базасында Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин дареги көрсөтүлгөн басылмалар жана келтирилген шилтемелердин саны....90
85-таблица. Студенттердин окуу-өндүрүштүк практикасы боюнча маалымат....91
86-таблица. Тигилген көчөттөрдүн жылдарга карата бөлүнүшү....91
87-таблица. Жер тилкелерин колдонуу....91
88-таблица. 2022-жылда иштелип чыккан ченемдик укуктук документтер....95
89-таблица. 2022-жылда бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүн аткаруу менен каржылоону пайдалануу....97
90-таблица. Бюджеттин чыгаша бөлүгү....98
91-таблица. 2020-2022-жж. жалпы төлөмдөр жана чыгымдар (АКШ доллары)....98
92-таблица. 2020-2022-жж. аралыгындагы университеттин чыгымдары (АКШ доллары)....99
93-таблица. 2020-2022-жж. чыгымдардын пайыздык катышы....99
94-таблица. 2020-2022-жж. чыгымдардын административдик керектөөлөргө карата бөлүнүшү (АКШ доллары)....99
95-таблица. 2022-жылдагы факультеттердин чыгымдары (АКШ доллары)....100
96-таблица. 2022-жылдагы жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин чыгымдары (АКШ доллары)....100
97-таблица. 2022-жылдагы институттардын чыгымдары (АКШ доллары)....101
98-таблица. 2022-жылдагы административдик түзүмдөрдүн чыгымдары (АКШ доллары)....101
99-таблица. 2022 каржылык жылынын бюджетинин киреше бөлүгү (АКШ доллары)....102

100-таблица. Бухгалтердик операциялардын саны 103
101-таблица. Милдеттенмелер тууралуу маалымат....104
102-таблица. Стратегиялык пландоо башкармалыгынын бухгалтерия бөлүмүнүн иш көлөмү....104
103-таблица. 2022-жылдагы факультеттердин студенттерине жумшалган чыгымдар (АКШ доллары)....106
104-таблица. 2022-жылдагы институттардын студенттерине жумшалган чыгымдар 106
105-таблица. 2022-жылдагы жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин студенттерине жумшалган чыгымдар 107
106-таблица. 2022-жылдагы административдик түзүмдөргө жумшалган чыгымдар....107
107-таблица. Университеттин түзүмдөрүндө студенттерди иш менен камсыздоо....107
108-таблица. Студенттерге көмөк көрсөтүү фондунун жардамын алган студенттердин саны....108
109-таблица. Стипендиялар тууралуу маалымат 109
110-таблица. Илимий иш-чаралардын түрүнө карата бөлүнүшү 114
111-таблица. Илимий изилдөө долбоорлорунун бөлүнүшү 115
112-таблица. 2022-жылда бүткөрүлгөн долбоорлор 115
113-таблица. 2022-жылда бүткөрүлгөн (КРнын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан колдоого алынган) долбоорлор 117
114-таблица. 2022-жылда уланып жаткан долбоорлор 117
115-таблица. Социалдык тармактар боюнча статистикалык маалымат 119
116-таблица. mezun.manas.edu.kg веб-баракчасы боюнча статистикалык маалымат 120
117-таблица. Бүтүрүүчүлөрдүн өлкөлөргө карата бөлүнүшү 120
118-таблица. Чет өлкөлүк университеттер менен түзүлгөн эки тараптуу келишимдер 121
119-таблица. Манас-СТЖС-2022 жыйынтыктары боюнча абитуриенттердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү....138
120-таблица. Манас-СТЖС-2022 боюнча абитуриенттер тууралуу статистикалык маалыматтар....140
121-таблица. Аралыктан окутуу борборунун координаторлугундагы орток сабактар....144
122-таблица. ДБББ коодинаторлугундагы орток сабактар....146
123-таблица. 2022-жылда аткарылган иштер жана жүзөгө ашырылган долбоорлор 148
124-таблица. 2022-жылда түзүлгөн келишимдер....149

ГРАФИКТЕР

1-график. 2022-жылдагы чыгымдардын административдик керектөөлөргө карата бөлүнүшү 99
2-график. 2022-жылдагы факультеттердин чыгымдары 100
3-график. 2022-жылдагы административдик түзүмдүрдүн чыгымдары 102
4-график. 2022-жылдагы бюджеттин киреше бөлүгүнүн пайыздык катышы 103
5-график. 2022-жылдагы бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн пайыздык катышы 105
6-график. 2022-жылдагы ай сайын эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар 110
7-график. 2022-жылдагы ай сайын социалдык фондго төлөнгөн төлөмдөр 110
8-график. 2022-жылдагы ай сайын товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга кеткен чыгымдар 111
9-график. 2022-жылдагы ай сайын акча которууларга кеткен чыгымдар 112
10-график. 2022-жылдагы ай сайын капиталдык чыгымдар 112
11-график. ТРнын Өкмөтүнүн университеттин бюджетине кошкон салымы (жардамдар жана гранттар) боюнча ай сайын бюджетти аткаруу 113
12-график. Ишкана жана менчик кирешелери боюнча ай сайын бюджетти иштеп чыгуу 113

ЖЕТЕКЧИЛЕРДИН СӨЗҮ

1995-жылдын 30-сентябрында Түркия Республикасынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан кол коюлган "Кыргызстандын борбору Бишкек шаарында Кыргыз-Түрк "Манас" университетин куруу жөнүндөгү" келишим ыйгарым укуктуу органдар тарабынан бекитилгенден кийин университет 1997-1998-окуу жылынан тарта студенттерге билим бере баштаган. Окуу жайыбыз эл аралык деңгээлде өзгөчө статуска ээ мамлекеттик университет болуп саналат. Орто Азиядагы бирден бир үлгүлүү студенттик шаарчага ээ университетибиз материалдык-техникалык базасын улам чыңдап жана жакшыртып турат. Кыргыз-Түрк "Манас" университети динамикалуу билим берүү чөйрөсүнө жана башкаруу философиясына ээ. Бул багытта университеттин жетекчилигинин кыйшаюсуз аткарууга белсенген приоритеттүү максаты – окуу жайыбызды жаңычылдыктын үлгүсү катары көрсөтүү жана ийгиликтүү келечекке даярдоо.

Илимдин өнүгүшүнө салым кошкон, өзүнүн жогорку квалификациялуу бүтүрүүчүлөрү менен коомго пайда келтирген Кыргыз-Түрк "Манас" университети Кыргызстандын жана Түркиянын алдыңкы окуу жайларынын бири болуу багытында ишенимдүү кадамдар менен алдыга карай арымдап жатат. Алдына койгон максаттарына жеткен окуу жайыбыз күн сайын бийиктикке умтулуп, билим берүү жаатында эл аралык маркага айланууда. Билим берүүдө өзүнө тартып турган илимий борбор, коомчулук жана иш чөйрөсү үчүн чыныгы баалуулук, интернационалдашууда үлгүлүү жогорку окуу жайы, түрк дүйнөсүнүн биримдигинин калыптанышы жана өнүгүшүндө таасирдүү күч жана дүйнөлүк илимге салым кошууда абройлуу университет болуу багытында өтө тездик менен өнүгүүдө.

Университет өзүнө таандык сапатты башкаруу тутумунун жардамы менен сапат кепилдигин камсыз кылып, бардык процесстерди стандартташтырууга маани берет. Технологиянын, илимдин жана изилдөөнүн чордонунда "инсан" тургандыгын эске алып, адамды алдыңкы орунга койгон окуу жайыбыз "университеттен да артык" болуу багытында чечкиндүү кадамдарды жасай берет. Коомдун көйгөйлөрүнө жана муктаждыктарына көңүл бурган дисциплиналар аралык изилдөөлөрдү жүргүзүүнү улантат.

Кызматкерлерге, студенттерге жана кызматкерлердин жакындарына кызмат көрсөтүү үчүн материалдык-техникалык жагынан тийиштүү талаптарга жооп берген лабораториялар ачылып, ден соолук жана биринчи жардам көрсөтүү борборунун базасы чыңдалып, заманбап ден соолук борборуна айландырылган.

Студенттик шаарчанын ичинде социалдык багыттагы объекттер ачылып, кызматкерлерге жана студенттерге пайдаланууга берилген.

Университет өз максатына ылайык “Түрк дүйнөсүнүн санарип жарандыгы” долбоорун жүзөгө ашырууда башкы ролду ойноп, түрк дүйнөсүнүн жетимиштен ашуун университети менен протоколдорго кол коюу менен бул миссияга кошкон өз салымын дагы бир жолу көрсөттү.

Бул отчётту даярдоо процессине салым кошкон бардык кызматкерлерибизге ыраазычылык билдирүү менен бирге 2022-жылдын отчёту тийиштүү түзүм, мекеме жана окурмандарга пайдалуу болушуна тилектешпиз.

э.и.к. Каламбекова Бактыгүл Рысбаевна	Проф., док. Алпаслан Жейлан
Биринчи проректор	Ректорr

1. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

1.1.КЫРГЫЗСТАН

Кыргызстан 1991-жылы Советтер Союзунун кулашынан кийин эгемендүүлүккө жеткен. Түндүгүндө Казакстан Республикасы, батышында Өзбекстан Республикасы, түштүк-батышында Тажикистан Республикасы жана түштүк-чыгышында Кытай Эл Республикасы менен чектешкен Кыргызстандын чек арасынын жалпы узундугу – 3.878 км. Аянты – 198,500 миң км2. Кыргызстан терең ойдуңдар, өрөөндөр жана бийик тоолорго ээ. Деңиз деңгээлинен орточо бийиктиги – 2750 метр. Кыргыз Республикасынын эң бийик жери Жеңиш чокусу, бийиктиги – 7439 метр. Эң төмөн жайгашкан жери – деңиз деңгээлинен 132 м бийиктикте жайгашкан Кара-Дарыя. Стратегиялык мааниге ээ Кыргызстан жети административдик аймактан турат. 2021-жылдагы бейрасмий маалыматтар боюнча, Кыргызстандын калкынын 6 524 195 адамды түзөт. Калктын жылдык өсүү темпи – 1,69 %.

Өлкөнүн экономикасы айыл чарба, мал чарба жана тоо-кен тармагына негизделген. Негизинен мал чарбасына негизделген айыл чарба тармактары үстөмдүк кылат. Негизги айыл чарба өнүмдөрү – бул буудай, пахта, кант кызылчасы, жүгөрү, тамеки жана жашылча-жемиштер.

Кыргызстандын негизги байлыгы – элдик маданият. Кылымдар бою Кыргызстандын территориясында жашаган ар түрдүү улуттагы элдердин маданиятын өздөштүрүп өнүгүп келген кыргыз маданияты көп түрдүүлүгү жана тереңдиги менен айырмаланат.

Кыргыздар байыркы түрк элдеринин бири болуп саналат. "Кыргыз" термини б.з.ч. II кылымда кытай булактарында кездешет. Албетте, ушундай узак тарыхка ээ улуттун маданиятын түзгөн бөлүкчөлөрдүн бири болуп бир кыйла бай жана көп түрдүү оозеки чыгармалар эсептелет. Бул чыгармалардын ичинде эң көркөмдүү жана эң көлөмдүү чыгарма болуп кыргыз элинин тарыхын, этнографиясын жана маданиятын чагылдырган "Манас" эпосу саналат.

Кыргыз эли өзүнүн маданиятын дүйнөгө тааныткан залкар жазуучу Чыңгыз Айматов менен түбөлүк сыймыктанат. 2008-жылы 80 жашында дүйнөдөн кайткан улуу жазуучу Чыңгыз Айтматовдун чыгармалары 130дан ашык тилге которулган.

Кыргызстандын борбор калаасы жана эң ири шаары – Бишкек. 1878-жылы түптөлгөн шаардын аты Пишпек деп аталып, андан соң Советтер Союзунун мезгилинде Фрунзе болуп өзгөртүлгөн. 1991-жылы борбор шаарыбыз Бишкек атын алган.

Бишкек шаарынын борбордук аянттары, көчөлөрү, проспектилери түз. Айлана-чөйрөнү көркө бөлөп турган бак-дарактар жана сейил бактар менен Бишкек шаары жапжашыл жана көрктүү шаар болуп эсептелет. Шаардын көчөлөрү шахматтын тактасы түрүндө пландаштырылып, көчөлөрдүн эки тарабында бак-дарактарды сугарып туруу максатында тар арыктар жайгашкан. Ушундай жол менен сугарылган бак-дарактар жай мезгилинде күндүн аптабынан сактайт, ошондой эле шаарга өзгөчө көрк берип турат. Чүй облусундагы жаңы шаарлардын бири болгон Бишкек шаарында өткөн кылымдарга таандык тарыхый эстеликтер жок, бирок шаардын борбордук аянтында Тарых музейи жайгашкан.

1.2. Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин тарыхый өнүгүүсү

Кыргыз-Түрк "Манас" университети 1995-жылдын 30-сентябрында Түркиянын Измир шаарында Түркия Республикасы менен Кыргыз Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан кол коюлган "Кыргызстандын борбор шаары – Бишкекте "Кыргыз-Түрк "Манас" университетин куруу тууралуу" келишимдин негизинде курулган. 1995-жылы Бишкек шаарынын Манас проспектисинде ижарага алынган чакан имаратта иштей

баштаган бул университет таалим-тарбия иштерин 1997-1998-окуу жылында баштаган.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2001-жылдын 5-ноябрында кабыл алган 764-номерлүү чечими боюнча эски аэропорттун тилкесинен 85 гектар жер тилкеси 49 жылдык мөөнөт менен университетибизге өткөрүлүп берилген.

Жер тилкелери бөлүнүп берилгенден кийин экономика жана башкаруу факультети менен коммуникация факультетинин имараттарын куруу боюнча тендер жарыяланып, 2002-жылдын 22-майында аты аталган факультеттердин имараттарын куруу иштери башталган.

1997-1998-окуу жылында университетте гуманитардык жана табигый илимдер факультетинин түркология жана тарых бөлүмдөрү, экономика жана башкаруу факультетинин менеджмент бөлүмү, инженерия факультетинин компьютердик инженерия бөлүмү жана чет тилдер жогорку мектебинин түрк жана кыргыз тилдери боюнча даярдоо курсу ачылып, 3 факультет, 4 бөлүм жана 1 жогорку мектепте 86 студент билим алып, бардыгы болуп 127 кызматкер, алардын ичинен 89 административдик жана 38 академиялык кызматкер иштеген.

Университеттин "түзүлүш мезгили" катары каралган алгачкы 15 окуу жылдарынын ичинде окуу жайыбыз 8 факультетте, 4 жогорку мектепте жана 1 орто кесиптик колледжде окуу-тарбия жана илимий-изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 3411 студентке, анын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 3105 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 306 студентке билим берген. Окуу жайдын 673 кызматкеринин, алардын ичинен 349 академиялык жана 324 административдик кызматкеринин жардамы менен 289 студентти, 79 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. Бул окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 1261 студентти, 301 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2014-2015-окуу жылында уюшулганына 20 жыл болгон жана андан ары өнүгүүгө багыт алган университет 9 факультетте, 4 жогорку мектепте, 1 орто кесиптик колледжде, 2 институтта жана 4 илимий-изилдөө борборунда окуу-тарбия жана илимий-изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5142 студентке, анын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 4870 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 272 студентке билим берген. Окуу жайдын 658 кызматкеринин, алардын ичинен 274 академиялык жана 284 административдик кызматкеринин жардамы менен 617 студентти, 54 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. 2014-2015-окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 4743 студентти, 571 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2016-жылдын декабрь айын кошуп эсептегенде университет 9 факультетте, 3 жогорку мектетеп, 1 орто кесиптик колледжде, 2 институтта жана 4 илимий-изилдөө борборунда окуу-тарбия жана илимий-изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5313 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5037 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 276 студентке билим берген. Окуу жайдын 1007 кызматкеринин, алардын ичинен 552 академиялык, 269 административдик жана 159 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкердин жардамы менен 697 студентти, 36 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. 2015-2016-окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 5440 студентти, 607 магистранттарды жана докторанттарды уясынан учурган.

2017-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде 22 жылдык тажрыйбасы менен университет 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжде жана 2 институтунда окуу-тарбия жана илимий изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5571 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5277 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 294 студентке билим берген. Окуу жайдан 1002 кызматкерлеринин, алардын ичинен 536 академиялык, 297 административдик жана 169 убактылуу келишимдик негизде

иштеген кызматкерлеринин жардамы менен 729 бакалавр, 42 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2016-2017-окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 6169 студентти, 649 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2018-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде университеттин 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжинде жана 2 институтунда окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, бардыгы болуп 5760 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5468 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 292 студентке билим берилген. Окуу жайда 928 кызматкер, алардын ичинен 501 академиялык, 289 административдик жана 138 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкер эмгектенип, 781 бакалавр, 48 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2017-2018-окуу жылын кошо эсептегенде, университет бардыгы болуп 6950 студентти, 697 магистрант жана докторантты уясынан учурган.

2019-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде университеттин 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжде жана 2 институтунда окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, бардыгы болуп 5891 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5552 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 339 студентке билим берилген. Окуу жайда 973 кызматкер, алардын ичинен 533 академиялык, 312 административдик жана 128 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкер эмгектенип, 668 бакалавр, 70 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2018-2019-окуу жылын кошо эсептегенде, университет бардыгы болуп 7618 студентти, 767 магистрант жана докторантты уясынан учурган.

2020-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде университеттин 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжде жана 2 институтунда окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, бардыгы болуп 6073 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5688 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 385 студентке билим берилген. Окуу жайда 946 кызматкер, алардын ичинен 544 академиялык, 321 административдик жана 81 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкер эмгектенип, 989 бакалавр, 87 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2019-2020-окуу жылын кошо эсептегенде, университет бардыгы болуп 7618 студентти, 767 магистрант жана докторантты уясынан учурган.

2021-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде университеттин 11 факультетинде, 1 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжинде жана 2 институтунда окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, бардыгы болуп 6137 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5719 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 418 студентке билим берилген. Окуу жайда 973 кызматкер, алардын ичинен 507 академиялык, 309 административдик жана 157 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкер эмгектенип, 879 бакалавр, 66 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2020-2021-окуу жылын кошо эсептегенде, университет бардыгы болуп 9486 студентти, 920 магистрант жана докторантты уясынан учурган.

Университет 2022-жылдын декабрь айынын жыйынтыгы менен 12 факультет, 1 жогорку мектеп, 1 кесиптик жогорку мектепте 5,440 бакалавриат жана кесиптик орто билим берүү программаларынын студенти, 2 институтта жалпы 381 магистрант жана докторант болуп, бардыгы 5,281 кишиге билим берүүдө. 490 кызматкер профессордук-окутуучулук курамдын ичинде, 303 административдик жана 178 айлык келишимдин негизинде эмгектенген кызматкер болуп, жалпы 971 кызматкер менен ишмердигин жүргүзүп, бакалавриат жана кесиптик орто билим берүү программаларында 834 студентти, магистратура жана докторантура программаларында 80 студентти бүтүрүүчү кылып чыгарды. Университеттин негизделишинен бери 2021-2022 окуу жылынын жыйынтыгы менен бардык факультеттерден жана жогорку мектептерден бакалавриат жана кесиптик орто билим берүү программаларынын алкагында

10,320 студент, институттардан магистратура жана докторантура программаларында 1,000 студент окуусун ийгиликтүү аяктады.

Кыргыз-Түрк "Манас" университети 2022-жылында окуу-тарбиялоо иштерин жана административдик кызмат көрсөтүүлөрүн башкы корпусунда жана Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчанын ичинде жайгашкан имараттарда жүргүзүп келген.

1.3. МИССИЯ ЖАНА КОНЦЕПЦИЯ

МИССИЯ

Кыргыз-Түрк "Манас" университети түзүлгөн күндөн тарта түрк тилдүү мамлекеттердин ичинде сапаттуу билим берүүнү негизги милдеттеринин бири катары кабыл алган. Университеттин миссиясы – заманбап билим берүү системасынын жардамы менен түрк дүйнөсүнүн жаш муундарын аң-сезимдүү, өзүнө ишенген, жоопкерчиликтүү инсан катары тарбиялап өстүрүү. Окуу жайда өз маданий баалуулуктарын сактаган, ар тараптуулукка умтулган, инсан катары калыптанган, түрк дүйнөсү менен дүйнөлүк илимге өз салымын кошо алган, жаңы маданиятты курууну кыялданган жаш муундарды даярдоого артыкчылык берилет. Университет академиялык кызматкерлеринин жана студенттеринин катышуусунда түрк тилдүү мамлекеттер менен тил, илим, билим, тарых, адабият, маданият, көркөм өнөр, экономика жана спорт жаатында кызматташууну өнүктүрүүнү, ошондой эле инсандык баалуулуктарды калыптандырып, универсалдуулукка умтулат.

КОНЦЕПЦИЯ

Түрк дүйнөсүнүн эзелтен берки тажрыйбаларына таянган, абройлуу, эл аралык аренада өзүн тааныткан, окуу-тарбия жана илимий изилдөө иштери боюнча бай тажрыйбага ээ, түрк цивилизациясына салым кошо ала турган эл аралык деңгээлде абройлуу, жаратман жана дүйнөгө таанылган алдыңкы университет болуу окуу жайыбыздын негизги максаттары болуп саналат. Университеттин концепциясы – заманбап, демилгелүү, жаңычыл, өзгөрүүгө жана өнүгүүгө ачык, региондо алдыңкы катардагы окуу жай болуу. Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин 21-кылымдагы негизги максаттарынын бири – жогорку квалификациялуу кадрларды даярдоо аркылуу Кыргызстандын экономикасына салым кошуу.

1.4. ЫЙГАРЫМ УКУКТАР, МИЛДЕТТЕР ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИКТЕР

Кыргыз Республикасы жана Түркия Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Уставы” тууралуу келишимге 1995-жылдын 17-декабрында кол коюлуп, эки өлкөнүн ыйгарым укуктуу органдары тарабынан бекитилгенден кийин күчүнө кирген.

1.4.1. Камкорчулар кеңеши

Камкорчулар кеңешинин милдеттери төмөнкүдөй:

- Камкорчулар кеңешинин иштөө усулун жана негиздерин нускама менен аныктоо;
- Ректорат же Камкорчулар кеңешинин мүчөлөрүнүн бирөөсүнүн сунушу боюнча факультетти, институтту, жогорку мектепти, илимий-изилдөө борборун, бөлүмдү жана кафедраны ачуу, жабуу же бириктирүү;
- Академиялык жана административдик кызматкерлерди даярдоо жана ар бир кызматкерге төлөнүүчү эң аз жана эң көп акы суммасын аныктоо;
- Академиялык жана административдик кызматкерлер үчүн келишимдин шарттарын жана негиздерин аныктоо;
- Университеттин жылдык иш алып баруу максаттарын аныктоо. Эки өлкө тарабынан аныкталган төлөмдөргө ылайык Ректор тарабынан даярдалган университеттин бюджетин текшерүү, бекитүү жана зарыл болгон учурда текшерүү жүргүзүү. Кийинки жыл үчүн талап кылынган төлөмдөрдү аныктап, май айынын акырына чейин эки өлкөнүн өкмөтүнө билдирүү;
- Ректорат күн тартибине койгон башка маселелер боюнча чечим чыгаруу;
- Устав боюнча Окумуштуулар кеңешине берилген милдеттерден тышкары Уставдын аткарылышы үчүн зарыл каржылык, административдик жана окуу-тарбиялык иштер тууралуу нускамаларды даярдоо;
- Университеттин жыл ичинде аткарган иштери тууралуу отчутту календардык жылдын аягында Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлигине, Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетинин жетекчилигине жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине жиберүү.

1.4.2. Текшерүү комиссиясы

Текшерүү комиссиясынын милдеттери төмөнкүдөй:

- Текшерүү комиссиясы Камкорчулар кеңешинин сарптоолорун жана башка ишмердүүлүгүн да текшерет.
- Текшерүү кеңешинин бирден мүчөсү эки тараптын Каржы министрлигинин бюджеттик маселелер боюнча кызматкерлеринин ичинен дайындалат.
- Камкорчулар кеңеши өзү белгилеген мөөнөт ичинде университетте илимий, административдик жана каржы багытта текшерүүлөрдү жүргүзөт жана бул максатта ички текшерүү органын түзө алат.
- Ар жылы жүргүзүлө турган текшерүүлөрдүн жыйынтыгы боюнча түзүлгөн отчёттун

бирден нускасы Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлигине, Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетине жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министирлиги менен Камкорчулар Кеңешинин төрагасына жиберилет.

- Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлигинин атынан Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетинин төрагасы менен Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министри зарыл болгон жана каалаган учурда кошумча текшерүү жүргүзүү талабын коё алат.

1.4.3. Ректор/Биринчи проректор

Ректор/ Биринчи проректордун милдеттери төмөнкүдөй:

- Университеттин кеңештеринде төрагалык кылуу, Камкорчулар Кеңешинин чечимдерин ишке ашыруу, университеттин кеңештеринде түшкөн сунуштарды талдап, тийиштүү чечимдерди чыгаруу жана университеттин түзүмдөрүнүн ортосундагы туруктуу иш жүргүзүүнү камсыз кылуу;
- Ар бир окуу жылынын аягында жана зарыл болгон учурларда университеттин окуу-тарбия, илимий изилдөө, басмага чыгаруу жана коомчулукка кызмат көрсөтүү боюнча иш-чаралары тууралуу отчётту Камкорчулар Кеңешине сунуштоо;
- Университеттин тийиштүү түзүмдөрүнүн жана университеттин Окумуштуулар кеңеши менен Башкаруу кеңешинин сунуш жана пикирлерин эске алуу менен университеттин инвестициялоо программаларын, бюджетин жана кадрларга болгон муктаждыктарды Камкорчулар Кеңешине сунуштоо;
- Зарыл учурларда университеттин курамына кирген бөлүмдөрдөгү жана түзүмдөрдө иштеген окутуучулардын жана башка кызматкерлердин кызмат орундарын алмаштыруу же аларды жаңы орундарга дайындоо;
- Университеттин түзүмдөрүнүн жана бардык баскычтагы кызматкерлеринин иш-аракеттерине жалпы көзөмөл жана текшерүү жүргүзүү;
- Камкорчулар Кеңеши тарабынан бекитилген уюштуруучулук түзүмдүн схемасына ылайык Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен жетекчилердин ыйгарым укуктары менен жоопкерчиликтерин аныктоо;
- Университеттин Уставынын негизинде өзүнө жүктөлгөн башка милдеттерди аткарат.

1.4.4. Окумуштуулар кеңеши

Окумуштуулар кеңешинин милдеттери төмөнкүдөй:

- Университеттин окуу-тарбия, илимий изилдөө жана басып чыгаруу ишмердүүлүгүнүн негиздерине байланыштуу чечимдерди кабыл алуу;
- Университеттин жылдык окуу программасын жана академиялык календарын карап чыгып, бекитүү;
- Диплом берген түзүмдөрдүн билим берүү программаларын жана аларга киргизилген өзгөртүүлөрдү бекитүү;
- ЖОЖдон кийин билим берүүгө байланыштуу негиздерди аныктоо;
- 2 жылдык жана 4 жылдык билим берүү программалары боюнча студенттердин сабакка

катышуу, ара сынактардын саны жана алардын студенттин алган баасына тийгизген таасири; өндүрүштүк практика, сынак жана кайра тапшыруу сынактары сыяктуу шарттардын негиздерин аныктай турган нускамаларды бекитүү;

- Студенттердин тартиби боюнча нускаманы бекитүү;
- Университеттин түзүмдөрүнүн арасындагы мамилелерди жөнгө салуу;
- Жылда бир жолу Ректорат тарабынан даярдалган университеттин иш-чаралары тууралуу отчётту карап чыгуу жана тийиштүү сунуштарды киргизүү;
- Факультеттердин башкаруу кеңештеринин өзгөчө стипендия жана ардактуу академиялык наамын ыйгаруу боюнча сунуштарын карап чыгып, бекитүү (Университеттин стипендия боюнча нускамасы, университеттин ардактуу академиялык наам ыйгаруу боюнча нускамасы);
- Факультет кеңештеринин жана Ректоратка караштуу институт жана жогорку мектеп кеңештеринин чечимдерине каршы наразычылыктарды карап чыгуу жана тийиштүү чечим чыгаруу;
- Университеттин Башкаруу кеңешине мүчө тандоо;
- Ректорат сунуштаган маселелер боюнча пикир алышуу жана чечимдерди чыгаруу.

1.4.5. Башкаруу кеңеши

- Башкаруу кеңешинин милдеттери төмөнкүдөй:
- Камкорчулар кеңеши менен Окумуштуулар кеңешинин чечимдерин жүзөгө ашырууда аныкталган план жана программалар боюнча Ректорго жардам берүү;
- Университетке караштуу түзүмдөрдүн сунуштарын эске алуу менен инвестициялоо программаларын, бюджеттин долбоорун карап чыгуу жана өз сунуштары менен Ректоратка сунуштоо;
- Университеттин башкаруу иштерине байланыштуу Ректордун алдыга койгон маселелери боюнча чечим кабыл алуу;
- Факультет, институт, жогорку мектептердин башкаруу кеңештеринин чечимдерине каршы наразычылыктарды карап чыгуу жана тийиштүү чечим чыгаруу;
- Университеттин Уставынын алкагында ректорат алдыга койгон маселелерди талкуулап чечим чыгаруу.

1.4.6. Факультеттердин башкаруу органдары

Факультеттердин башкаруу органдарына деканат, факультет кеңеши жана факультеттин башкаруу кеңеши кирет.

Факультет жана түзүмдөрдүн өкүлдөрү болгон декандар ректораттын сунушу боюнча Камкорчулар кеңеши тарабынан 3 жылга шайланат. Ар бир декан өз милдетин аткарууда өзүнө жардамчы катары эң көп 2 профессор окутуучуну 3 жылга дайындоо үчүн Ректоратка сунуштайт.

Декандын орун басарлары Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан дайындалат. Декандардын кызмат мөөнөтү аяктаганда орун басарларынын да мөөнөттөрү аяктайт. Кызмат мөөнөтү аяктаган декандар кайрадан дайындала алышат.

Декандардын милдеттери төмөнкүдөй:

- Факультет кеңештерине жетекчилик кылуу, факультет кеңештеринин чечимдерин аткаруу жана факультет түзүмдөрүнүн ортосундагы иштерди үзгүлтүксүз жүргүзүүнү камсыз кылуу;
- Ар бир окуу жылынын аягында жана талап кылынган учурунда факультеттин жалпы абалы жана иш-аракеттери тууралуу отчётту Ректоратка берүү;
- Факультеттин финансы каражаттарына жана кадрларга болгон муктаждыктары жөнүндө өтүнмөнү Ректоратка билдирүү, факультеттин бюджети боюнча факультеттин башкаруу кеңешинин пикири алынгандан кийин аны Ректоратка сунуштоо;
- Факультеттин түзүмдөрүнүн жана бардык кызматкерлеринин иш-аракеттерине жалпы көзөмөл жана текшерүү жүргүзүү;
- Университеттин Уставы менен өзүнө жүктөлгөн башка милдеттерди аткаруу.

1.4.7. Институттардын башкаруу органдары

Институттардын башкаруу органдарына институттун мүдүрлүгү, институт кеңеши жана институттун башкаруу кеңеши кирет. Институттун мүдүрлөрү Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан 3 жылга дайындалат. Кызмат мөөнөтү аяктаган институттун мүдүрү кайрадан дайындала алат.

Ар бир институт мүдүрүнүн университетте иштеген окутуучулардын ичинен 3 жылдык мөөнөткө дайындалган эң көп 2 орун басары болот. Институттун мүдүрүнүн орун басарлары институт мүдүрүнүн сунушу боюнча Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан дайындалышат. Институт мүдүрлөрүнүн кызмат мөөнөтү аяктаганда орун басарларынын кызмат мөөнөтү да аяктайт.

1.4.8 Жогорку мектептердин башкаруу органдары

Жогорку мектептердин башкаруу органдарына жогорку мектептин мүдүрлүгү, жогорку мектептин кеңеши жана жогорку мектептин башкаруу кеңеши кирет.

Жогорку мектептердин мүдүрлөрү Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Мөөнөтү аяктаган мүдүрлөр кайрадан дайындала алышат.

Ар бир жогорку мектеп мүдүрүнүн университетти иштеген окутуучулардын ичинен 3 жылдык мөөнөткө дайындалган эң көп 2 орун басары болот. Жогорку мектеп мүдүрүнүн орун басарлары жогорку мектептин мүдүрүнүн сунушу боюнча Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан дайындалат. Жогорку мектептин мүдүрүнүн кызмат мөөнөтү аяктаганда, анын орун басарларынын да кызмат мөөнөтү аяктайт.

1.4.9. Бөлүмдөрдүн башкаруу органдары

Бир эле факультетте же жогорку мектепте бирдей же окшош адистик боюнча окуу иштерин жүргүзгөн бөлүмдөрдү ачууга болбойт. Бөлүмдөр бөлүм башчылары тарабынан башкарылат. Бөлүм башчылары бөлүмдө иштеген профессорлордун, профессор болбогон учурда доценттердин, доцент болбогон учурда доценттин милдетин аткаруучулардын ичинен факультеттерде декандын, жогорку мектепттерде мүдүрдүн сунушу боюнча Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Мөөнөтү аяктаган бөлүм башчылары кайрадан дайындала алышат.

1.5. УНИВЕРСИТЕТ ТУУРАЛУУ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

Кыргыз-Түрк “Манас” университети окуу-тарбиялоо иштерин жана административдик кызмат көрсөтүүлөрүн Ректораттын башкы корпусунда жана Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчанын ичинде жайгашкан имараттарда жүргүзүп келет.

1.5.1. Материалдык-техникалык база

1.5.1.1. Кыймылсыз мүлктөрдүн аянты

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин жалпы аянты 85.018 чарчы метрди түзөт. Башкы корпустун жалпы аянты – 0.878 чарчы метр. Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчанын жалпы аянты – 84.14 чарчы метр. Имараттардын жалпы аянты – 118.131,66 чарчы метр.

1-таблица. Кыймылсыз мүлктөрдүн аянты

Имараттын аталышы	Жалпы аянты (м²)	Пайдаланууга берилген жылы
БАШКЫ ИМАРАТ	8 346,00	1998
СТУДЕНТТЕР ҮЙҮНҮН “В” КОРПУСУ	4 355,20	2000
ОРТО КЕСИПТИК КОЛЛЕДЖДИН ИМАРАТЫ	4 653,30	2000
КЫЗМАТКЕРЛЕРДИН ТУРАК-ЖАЙЫ (24 БАТИРЛҮҮ)	2 245,80	2000
ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИ	12 269,20	2004
КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	10 868,30	2004
СТУДЕНТТЕР ҮЙҮНҮН “С” КОРПУСУ	1 430,30	2010
КЫЗМАТКЕРЛЕРДИН ТУРАК-ЖАЙЫ (61 БАТИРЛҮҮ)	7 810,20	2010
ФАКУЛЬТЕТТЕРДИН КОШУМЧА ЭКИ КАБАТТУУ ИМАРАТТАРЫ – 5 ДААНА	1 595,60	2012
ТУРМУШ-ТИРИЧИЛИКТИ ТЕЙЛӨӨ КОМПЛЕКСИ	4 655,20	2012
ТЕХНОЛОГИЯ БОРБОРУ	3 384,40	2012
СТУДЕНТТИК КЕҢЕШТИН КЕҢСЕСИ (ТЕЗ КУРУЛУУЧУ КОНСТРУКЦИЯЛАРДАН САЛЫНГАН)	220	2012
СТУДЕНТТЕР ҮЙҮНҮН “А” КОРПУСУ	11 669,50	2013
РЕКТОРАТТЫН ИМАРАТЫ	2 937,30	2015
ТАБИГЫЙ ИЛИМДЕР ЖАНА ИНЖЕНЕРИЯ ФАКУЛЬТЕТТЕРИ	8 666,70	2015
ЖАБЫК СПОРТ КОМПЛЕКСИ	3 489,70	2015
ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛ-НИН ОКУУ-ПРАКТИКАЛЫК МЕЧИТИ	4 064,70	2015
ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	3 513,20	2017
ОКУУ-ТАРБИЯЛЫК ЖАНА ИЛИМИЙ-ИЗИЛДӨӨ КОМПЛЕКСИ	21 144,20	2017
ОКУУ ЖАНА МАЕКТЕШҮҮ ЖАЙЫ (ТЕЗ КУРУЛУУЧУ КОНСТРУКЦИЯЛАРДАН САЛЫНГАН)	384,46	2018
ТЕЗ КУРУЛУУЧУ КОНСТРУКЦИЯЛАРДАН САЛЫНГАН КЕҢСЕЛЕР	428,4	2018
ЖАЛПЫ	**118 131,66**	

*Эскертүү: 2018-жылы Кыргыз Республикасынын архитектура жана курулуш боюнча Мамлекеттик агенттигинин ченөө иштеринин натыйжасында имараттардын техникалык паспортунда жазылган чарчы метрлерге байланыштуу маалыматтар

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде академиялык жана административдик түзүмдөрдүн жалпы аянты болжол менен 102.031,85 чарчы метрди түзөт. Жалпы пайдаланудагы жерлердин (коридорлор, холлдор, тепкичтеги аянттар, балкондор, дааратканалар ж.б.) аянты - 16.099,81 чарчы метр. Жалпы пайдалануудагы жерлердин аянтын кошо эсептегенде, имараттардын жалпы аянты 118.131,66 чарчы метрге жетет.

2-таблица. Административдик түзүмдөрдүн ээлеген аянты

Имараттардын аталышы	**Башкы корпус (м²)**	**Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарча (м²)**	**Жалпы аянт**
Ректорат	587,20	2 172,30	2 759,50
Башкы катчылык	240,50	1 152,10	1 392,60
Китепкана жана иш кагаздары башкармалыгы	443,10	918,30	1 361,40
Студенттик иштер башкармалыгы	33,70	355,54	389,24
Кадрлар башкармалыгы	31,00	219,20	250,20
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	596,80	31 948,80	32 545,60
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	279,60	29,20	308,80
Курулуш иштери башкармалыгы	381,84	3 202,90	2 351,49
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	29,70	382,20	411,90
“Манас” университети (жалпы пайдалануучу жайлар)	2 804,90	33 834,26	36 639,16
ЖАЛПЫ	**5 428,34**	**74 214,80**	**78 409,89**

Башкы корпус

Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарча

3-таблица. Академиялык түзүмдөрдүн ээлеген аянты

Имараттын аталышы (м2)	Башкы корпус (м²)	Ч. Айтматов атындагы студенттик шаарча (м²)	Жалпы (м²)
Гуманитардык факультет	0,00	3 953,90	3 953,90
Табигый илимдер факультети	0,00	1 510,10	1 510,10
Көркөм өнөр факультети	0,00	2 751,19	2 751,19
Ветеринария факультети	0,00	6 076,38	6 076,38
Табигый илимдер институту	0,00	188,10	188,10
Айыл чарба факультети	0,00	3 579,48	3 579,48
Коомдук илимдер институту	0,00	167,85	167,85
Чет тилдер жогорку мектеби	2 939,90	56,00	2 995,90
Орто кесиптик колледж	0,00	3 463,69	3 463,69
Туризм факультети	0,00	1 391,80	1 391,80
Коммуникация факультети	0,00	3 442,80	3 442,80
Инженерия факультети	0,00	3 365,08	3 365,08
Теология факультети	0,00	1 896,50	1 896,50
Спорт илимдери факультети	0,00	4 592,48	4 592,48
ЖАЛПЫ	**2 939,90**	**36 435,35**	**39 375,25**

4-таблица. Бир студентке туура келген аянт (м2)

	Аянт (м²)	Студенттердин саны	Бир студентке туура келген аянт (м²)
Ачык аянтчалар	850.180	5 821	146,05
Жабык аянтчалар	118 131,66		20,29
Окуу бөлмөлөрү	11 853,45		2,04
Социалдык багыттагы имараттар	8 066,20		1,39

5-таблица. Унаалар

	Номери	Модели жана маркасы	Камсыздоо түрү
1	1014 BC	" 2003 Mercedes-Benz 320E "	Сатып алуу
2	4751 BB	" 2002 Mercedes-Benz 320E "	Сатып алуу
3	3831 BC	" 2011 Hyundai-SantaFe "	Сатып алуу
4	3832 BC	" 2011 Hyundai-Accent "	Сатып алуу
5	3833 BC	" 2011 Hyundai-Accent "	Сатып алуу
6	4293 BC	" 2006 Toyota-Corolla "	Сатып алуу
7	4294 BC	" 2004 Toyota-Avensis "	Сатып алуу
8	2078 BC	" 2008 Mercedes-Benz Vito "	Сатып алуу
9	0059 BC	" 2013 Kia Bongo "	Сатып алуу
10	0096 BC	" 2007 Mercedes-Benz спринтер"	Сатып алуу
11	01KG 487 AG	" 2001 GAZ-33021 газель "	Сатып алуу
12	6903 BA	" 1993 Daimler-Benz тез жардам унаасы"	Сатып алуу
13	TRSB 0736	" 2011 Belarus-922.3 / трактор"	Сатып алуу
14		Мотоциклдер	Сатып алуу
15		Механикалык велосипеддер	Сатып алуу
ЖАЛПЫ		**19**	

1.5.1.2. Окуу бөлмөлөрү

6-таблица. Дарсканалардын жана лабораториялардын түзүмдөргө карата бөлүнүшү

ТҮЗҮМДӨР	Дарсканалар									Лабораториялар									Окуу аянты (жалпы)		
	Лекциялык зал			Дарскана			Дарскана (жалпы)			Компьютердик лаборатория			Башка лаборатория			Лаборатория (жалпы)			Жалпы (дарск.+лабор.)		
	саны	сыйым-дуулугу	м²	саны	сыйым-дуулугу	м²	саны	сыйым-дуулугу	м²	саны	сыйым-дуулугу	м²	саны	сыйым-дуулугу	м²	саны	сыйым-дуулугу	м²	саны	сыйым-дуулугу	м²
Гуманитардык ф.	2	204	291,5	19	850	1337,8	21	1054	1629,3	0	0	0	4	110	273,7	4	110	273,7	25	1164	1903
Табигый илимдер				12	299	605,3	12	299	605,3	1	25	76,7	3	70	272,7	4	95	349,4	16	394	954,7
Көркөм өнөр ф.	1	54	96,7	13	181	222,15	14	235	318,93	1	10	41,34	1	25	193,9	2	35	235,24	16	270	554,17
Экономика жана башкаруу ф.	1	105	144,2	11	530	791,5	12	635	935,7	1	25	80,7	1	105	143	2	130	223,7	14	765	1,159,4
Коммуникация ф.	2	414	415,7	7	260	421,1				3	50	219,1							12	724	1055,9
Инженерия ф.				8	185	324,6	8	185	324,6	3	95	248,5	13	299	735,9	16	394	983,89	24	579	1308,49
Ветеринария ф.	3	240	332,4	3	116	152	6	356	484,4	-	-	-	13	390	782,3	13		782,3	19	746	1266,7
Айыл-чарба ф.	4	480	596,13	8	265	242,86	12	745	838,99	1	30	89,4	12	240	694,396	13	270	783,796	25	1015	1622,786
Теология ф.	2	108	242,4	6	200	353,5	8	308	595,9										8	308	595,9
Табигый илимдер инс.				1	25	29	1	25	29												
Коомдук илимдер инс.				2	28	59,35	2	28	59,35										2	28	59,35
Спорт фак.	0	0	0	8	185	411,16	8	185	411,16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	185	411,16
Туризм ф.	0	0	0	6	195	319,6	6	195	319,6	1	15	38	5	93	559,5	6	108	597,5	12	313	917,1
Чет тилдер жог. мектеби				49	1135	1799,9	49	1135	1799,9										49	1135	1799,9
Орто кесиптик колледж	1	100	133	14	400	746	15	500	879	2	55	94	2	55	113	4	110	207	17	610	1086
ЖАЛПЫ	12	1705	2252,03	157	4380	7513,61	169	6085	9765,64	12	275	798,34	42	1147	3074	54	1422	3872,34	223	7012	11853,45

1.5.1.2. Социалдык багыттагы имараттар

7-таблица. Социалдык багыттагы имараттардын бөлүнүшү

	Саны (даана)	Сыйымдуулугу	м²
Ашкана-кантин-буфет	16	1 916	3 605,4
Кинозал	1	132	299,7
ЖАЛПЫ	**17**	**2 048**	**3 905,1**

8-таблица. Спорттук объекттердин бөлүнүшү

Спорттук объекттер	Ачык (даана)	Жабык (даана)	м²
Футбол талаасы	2		9 027,8
Баскетбол аянтчасы	2	1*	1 822,19
Волейбол аянтчасы	2		593,33
Теннис корту	1		820
Гимнастика залы	1		180
Жөө жүргүнчүлөр аянтчасы	2		5 564,25
Күрөш залы			
Фитнес залы		1	141,96
Бокс залы		1	168
Дзюдо жана самбо залы		1	187
Таэквондо залы		1	96,8
ЖАЛПЫ	**10**	**5**	**18 745,15**

9-таблица. Башка жалпы пайдалануучу жайлар

	Даана	Аянты (м²)	Сыйым-дуулугу (орун)
Сабактарга даярдануу үчүн атайын залдар	7	741,5	500
Китепкана жана окуу залдары	6	1 952,6	449
Жыйын залдары	15	776,3	406
Конференц-залдар	4	1 681,50	960
ЖАЛПЫ	**32**	**5 151,9**	**2 315**

10-таблица. Ашкана жана буфеттердин ээлеген аянты жана сыйымдуулугу

Түзүмдөр	Даана	Аянты (м²)	Сыйым-дуулугу (орун)
Башкы имараттагы студенттер үчүн ашкана	1	208	238
Турмуш-тиричиликти тейлөө комплексиндеги студенттер үчүн ашкана	1	725	454
Башкы имараттагы кызматкерлер үчүн ашкана	1	110	100
Турмуш-тиричиликти тейлөө комплексиндеги кызматкерлер үчүн ашкана	1	725	300
Көп функционалдуу жыйын залы	1	286	104
VIP конок үйү	1	73	35
Мини-маркет	1	15	-
Башкы имараттагы буфет	1	67	56
Студенттер үйүндөгү (А корпусу) буфет	1	131	60
Экономика жана башкаруу факультетинин имаратындагы буфет	1	174	104
Айыл чарба факультетинин имаратындагы буфет	1	190	50
Окуу жана маектешүү жайы	1	384,46	230
Оба чай бакчасы	1	91,64	45
Кышкы бакча	1	132	50
Кызматкерлер ашканасы ST 1-кабат	1	102	40
Теология факультетинин ашканасы	1	191,3	50
Инженердик факультеттин ашканасы	1	60	32
Кесиптик-техникалык окуу жайынын ашканасы	1	160	48
ЖАЛПЫ	**19**	**4 125,4**	**2 196**

1.5.1.3. Иштөө бөлмөлөрү

11-таблица. Академиялык кызматкерлердин кабинеттери

	Саны (даана)	Колдонулган аянт м²	Колдонуу-чулардын саны
Иштөө бөлмөлөрү	283	5 739,07	398

12-таблица. Административдик кызматкерлердин кабинеттери

	Саны (даана)	Колдонулган аянт м²	Колдонуу-чулардын саны
Иштөө бөлмөлөрү	134	3 247,99	629
Тейлөөчү кызматкерлердин бөлмөлөрү	132	2 254,89	20

13-таблица. Склад, архив жана устаканалар

	Даана	Аянты (м²)
Складдар	6	965,9
Устаканалар, Архивдер	138	3 885,4
ЖАЛПЫ	**144**	**4 851,3**

1.5.2. УЮШТУРУУ СХЕМАСЫ

АКАДЕМИЯЛЫК УЮШТУРУУ

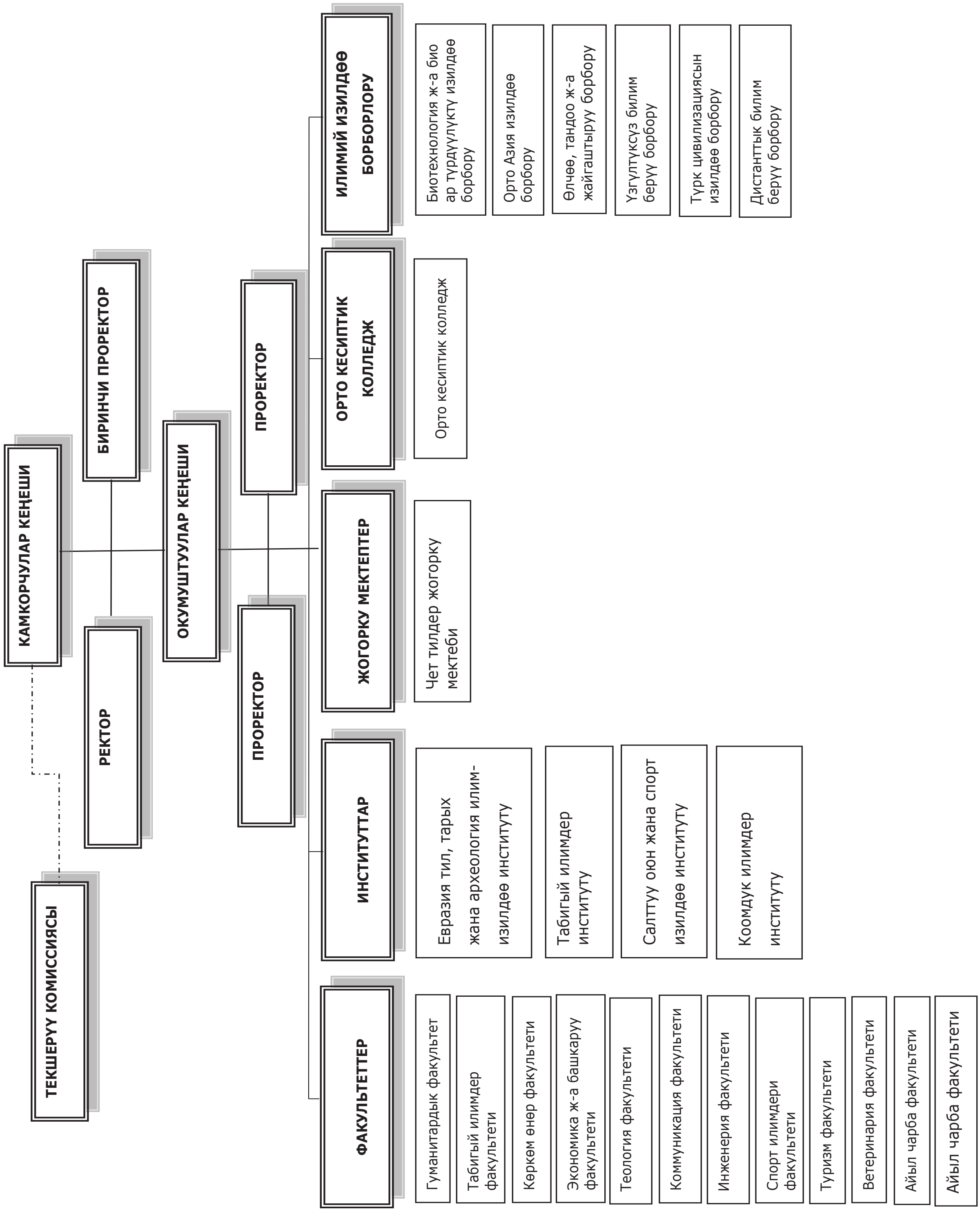

АДМИНИСТРАТИВДИК УЮШТУРУУ

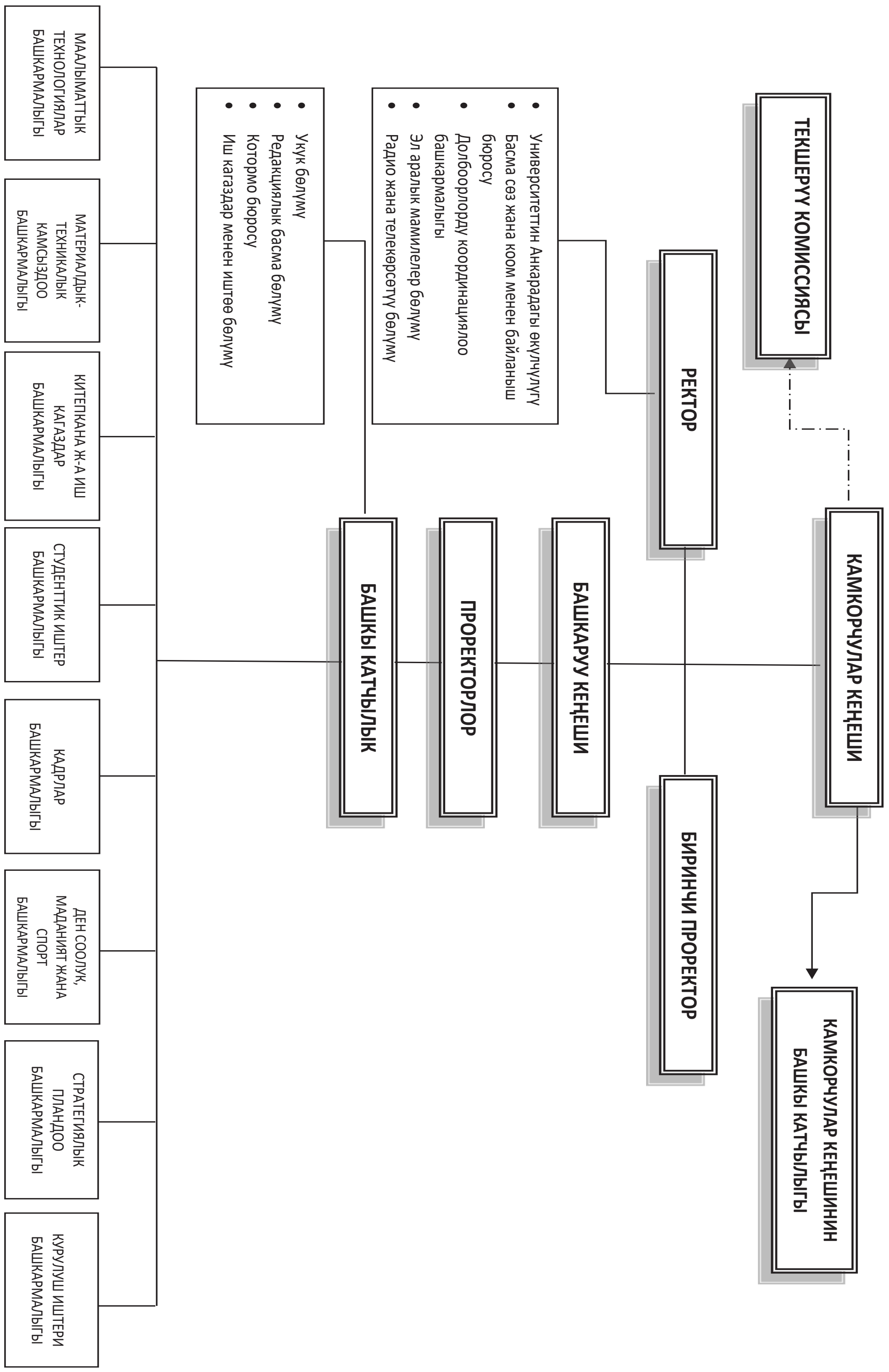

1.5.3. МААЛЫМАТТЫК РЕСУРСТАР ЖАНА ЖАБДУУЛАР

Университет окуу-тарбия иштерин жүргүзүүдө заманбап технологияларды колдонууга жана окуу жайдын жамаатынын бул ресурстардан пайдалануусун камсыз кылууга умтулат. Бул принциптин негизинде бардык түзүмдөрдүн IT жабдууларын инвентаризациялоого, материалдардын кыймылына, китепкананын кызматтарына, кадр маселесине жана студенттердин кыймылына байланыштуу процесстерди автоматташтырууга жардам көрсөтүүнү көздөйт.

Маалымат технологиялар башкармалыгынын Техникалык тейлөө тобу тарабынан иш пландын алкагында университеттин бардык компьютерлери туруктуу тейлөөдөн өткөрүлүп, текшерүү жана жаңыртуу иштери жүргүзүлдү. Университеттеги компьютерлердин басымдуу бөлүгү Windows 10 операциялык системасында иштейт, бир нече жаңы компьютерге MS Windows 11 жаңы операциялык системасы жүктөлүп, сынамык иштери аткарылууда. Кызматкерлерде жана студенттерде компьютерлерди тейлөө, оңдоп-түздөөгө байланыштуу келип чыккан маселелердин баары өз убагында жоюлуп, тийиштүү техникалык жардамдын көрсөтүлүшү камсыздалган.

Маалымат алмашуу тармагы жана инфраструктурасы

Система жана тармакты башкаруу тобу тарабынан маалымат базаларынын резервдик көчүрмөлөрүн кылуу жана учурда иштеп жаткан серверлерде коопсуздукту камсыз кылуу иштерин кошкондо, бардык виртуалдык жана физикалык серверлерде туруктуу текшерүү жана жаңыртуу иштери жүзөгө ашырылып турат. 2022-жылында 3 ар башка интернет провайдери камсыз кылган жалпы алганда 700 Мбит/с ылдамдыктагы интернет колдонулат. Күнү-түнү иштей алган үзгүлтүксүз жана коопсуз тармак инфраструктурасын куруу боюнча иштер улануууда.

Интернет линиябыздагы, кампустун ички жана тышкы тармактарында пайда болгон техникалык мүчүлүштүктөрдү жоюу, интернет линиясынын ылдамдыгын жана ишенимдүүлүгүн жогорулатуу боюнча зарыл иштер жүргүзүлүүдө.

Университетибиздин башкы корпусунда жана Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчасынын аймагындагы имараттарда Eduroam Wi-Fi тармагы азыркыдан да кенен аймакты камтуу жана сигналдын күчүн камсыздоо үчүн Корпоративдик Unifi Wi-Fi роутерлери колдонулуп, зымсыз интернеттин аймагы кеңейтилди.

14-таблица. Университетте колдонулган программалык жабдуулар жана маалыматтык системалар

№	Программалык жабдуунун аталышы	Программалык жабдууну колдонгон түзүм
1	Microsoft Ürünleri, MS Windows 7/10, Office, Windows Server 2016	Бардык түзүмдөр
2	Microsoft Ürünleri, MS Office 2010, 2013, 365 Windows Server 2016	Бардык түзүмдөр
3	Microsoft Ürünleri, MS Server 2016	Студенттик иштер башкармалыгы
4	Microsoft Security Essential / Kaspersky Antivirus	Бардык колдонуучулар
5	Nod32 антивирустук программа	Бардык түзүмдөр
6	Sentez Yazılım программасы	Буфет жана кантиндерди иштетүү бөлүмү

7	Time Control Software	Маалыматтык технологиялар / Кадрлар башкармалыгы
8	Öğrenci Otomasyon	Бүткүл университет
9	SGB.net документтерди башкаруу /кыймылдуу мүлк, кызматкер жана келишим	Автоматташтырылган программа, бардык түзүмдөр
10	GOREV.net/кызматкерлерди башкаруу программасы	Кызматкерлерди башкаруу программасы, бардык түзүмдөр
11	DISKET.net / ftp.manas.edu.kg	Документтер менен алмашуу программасы, бардык түзүмдөр
12	YORDAM программасы (китепкананын автоматташтырылган программасы)	Китепкана жана иш кагаздар программасы
13	Эсеп-кысап программасы	Курулуш иштери башкармалыгы
14	GPS-навигатор	Материалдык-техникалык камсыздоо
15	Spark (колдонуучулар ортосундагы байланыш программасы)	Бардык түзүмдөр
16	Strike Plagiarism	Антиплагиат программасы

Сервердик системалар

Университеттин системаларынын электрондук чөйрөсүн жөнгө салган серверлер тууралуу маалымат төмөнкү таблицада көрсөтүлгөн. 2020-2021-окуу жылына карата пландаштырылган программалык жабдууларды жаңыртуу иштеринин алкагында 2020-жылдан баштап, резервдик көчүрүү, башкаруу HP Proliant DL380 G10 жана маалыматты сактоо HP MSA2050 серверлери пайдаланылып келаткан серверлерге кошулуп, ишке киргизилген. Бул өзгөрүүлөрдүн натыйжасында интернет аркылуу иштеген системанын жана веб-баракчалардын коопсуз, ишенимдүү жана тез иштөөсү менен бирге маалыматтарды сактоо мүмкүнчүлүктөрү да кеңейтилген.

15-таблица. Иштеп чыккан программалык камсыздоо	
1	Окуу жетишкендиктерин каттоо жана дем берүү системасы;
	WoS жарыялоо стимул программасы
2	WoS басылмаларга дем берүү программасы
	КТМУнун электрондук колдонмосу;
3	Жатаканаларда студенттерди каттоо системасы;
4	КТМУ электрондук маалымат китепчеси;
5	Кызматтык турак жай жана конок үйлөрдү иштетүү бөлүмүнүн Меймандарды каттоо системасы
6	Сабак тууралуу маалымат;
7	КТМУ комиссиялары;
8	Сапат башкаруу системасы (СБС);
	Коомдук илимдер институту Дипломдук иштердин архиви жана предметтерин каттоо системасы;
9	КТМУ келишимдер;
10	КТМУ персоналына жана студенттерине SMS жиберүү системасы;

11	Коомдук илимдер институтунун Диссертациялык иштер архиви жана Диссертациялык иштердин темаларын каттоо системасы;
12	КТМУ персоналына жана студенттерине телефон чалуу автоматташтырылган системасы;
13	Иш-чараларды каттоо системасы;
14	Транпорт каражаттарын каттоо жана автоматташтырылган системасы;
15	Бөлүмдөргө персонал жана студенттердин маалыматтарын бөлүшүү системасы;
16	Иш-чаралар жана текшерүү отчёторун түзүү боюнча автоматташтырылган система;
17	КТМУ имараттарын башкаруу системасы;
18	Профессордук-окутуучулук курамды жумушка алуу боюнча автоматташтырылан система;
19	Илимий изилдөө долбоорлорун башкаруу системасы;
20	Дипломдук иштерди башкаруу системасы;
21	Университеттен кетүү жана материалдык мүлктү көзөмөлдөө боюнча электрондук система;
22	Сабак мазмундары (КИИ жана ТИИ);
23	Персоналдын электрондук почталарын жана мобилдик телефон номерлерин каттоо системасы;
24	Жылдык эмгек өргүүсүн көзөмөлдөө жана электрондук форма тапшыруу системасы.
25	Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун талапкерлердин кайрылуу жана тандоо системасы
26	Академиялык маалымат системасы (AVESİS)
27	Институттарга талапкерлердин кайрылуусу үчүн программалык жабдуу
28	Чет тилдер жогорку мектебинин Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагынын жыйынтыктарын жиберүү боюнча программалык жабдуу
29	Институттардын диссертациялык иштер базасы
30	Ден-соолук борборунун бейтаптарды каттоо маалыматтык системасы
31	Ден-соолук борборунда Дарыгерге көрүнүү үчүн жазылуу боюнча программалык жабдуу
32	Программа иштелип чыгууда
33	Басылмалар маалымат базасы
34	Массалык SMS-жиберүү
35	Массалык электрондук кат жиберүү

Университеттин компьютердик лабораториялары, академиялык жана административдик кызматкерлердин компьютерлериндеги операциялык системалардын басымдуу бөлүгү Microsoft компаниянын өнүмдөрү болуп саналат. Мындай программалык жабдуулардын лицензиялары жыл сайын жаңыртылып келет. Мындан тышкары, бөлүмдөрдүн өзүндө колдонулган программалык жабдуулардын тизмеси төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн. Серверлерибизди жана компьютерлерибизди вирустук чабуулдардан коргоо максатында Nod 32 антивирустук программасы колдонулат.

16-таблица. Колдонулган программалык жабдуулардын түзүмдөргө карата бөлүнүшү

	Программалык жабдуунун аталышы	Колдонгон түзүм
1	Microsoft өнүмдөрү, MS Windows 7/10, Office, Windows Server 2016	Бардык түзүмдөр
2	Microsoft өнүмдөрү, MS Office 2010, 2013, 365 Windows Server 2016	Бардык түзүмдөр
3	Microsoft өнүмдөрү, MS Server 2016	Студенттик иштер башкармалыгы

4	Microsoft Security Essential / Kaspersky Antivirus	Бардык колдонуучулар
5	Nod32 антивирустук программа	Бардык түзүмдөр
6	Sentez программалык жабдуу	Буфет жана кантиндерди иштетүү бөлүмү
7	Time Control Software	Маалыматтык технологиялар / Кадрлар башкармалыгы
8	Студенттер үчүн автоматташтырылган система	Бүткүл университет
9	SGB.net документтерди башкаруу системасы (кыймылдуу мүлк, кызматкер жана келишим)	Автоматташтырылган программа, бардык түзүмдөр
10	GOREV.net / кызматкерлер тууралуу маалыматтар базасы	Кызматкерлерди башкаруу программасы, бардык түзүмдөр
11	DISKET.net / ftp.manas.edu.kg	Документтер менен алмашуу программасы, бардык түзүмдөр
12	YORDAM программалык жабдуу (китепкананын автоматташтырылган программасы)	Китепкана жана иш кагаздар программасы
13	Эсеп-кысап программасы	Курулуш иштери башкармалыгы
14	GPS-навигатор	Материалдык-техникалык камсыздоо
15	Spark (колдонуучулар ортосундагы байланыш программасы)	Бардык түзүмдөр
16	Strike Plagiarism	Антиплагиат программасы

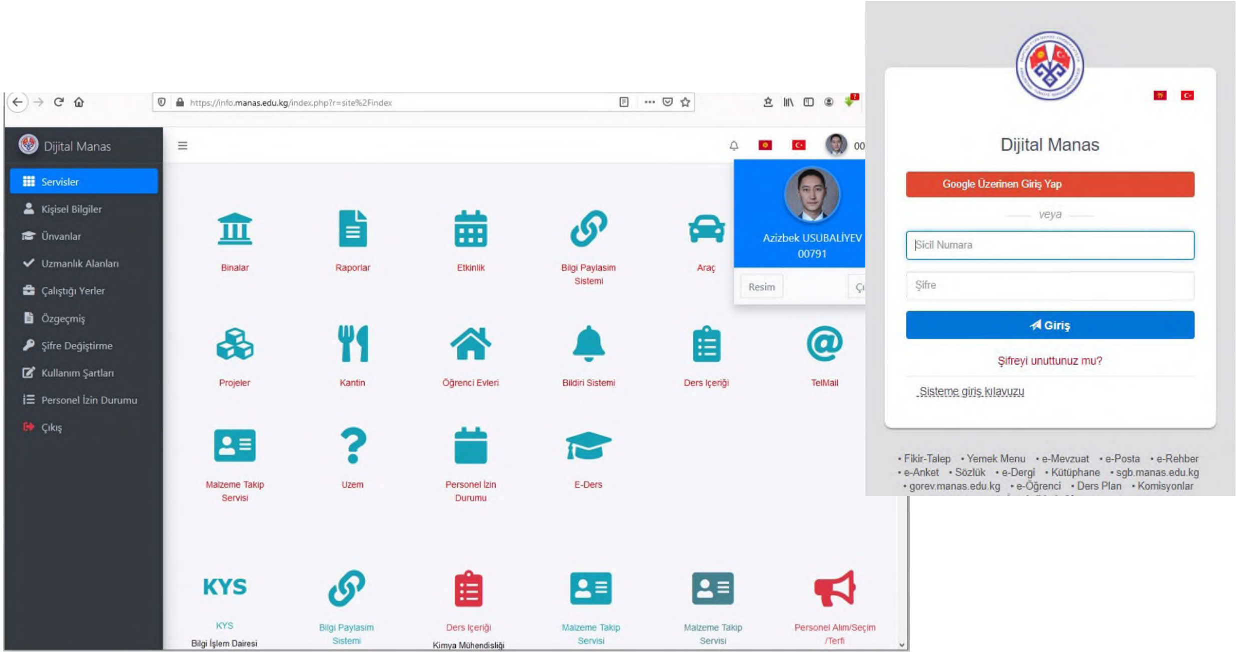

КТМУнун студенттик шаарчаларында интернет байланышы

Университеттин студенттик шаарчасынын ичиндеги бардык имараттарда кабелдүү жана кабелсиз интернет орнотулган. Университеттин дарсканалары, конференц-залдары, жыйын залдары, китепкананын окуу залдары, студенттер үйлөрү, буфет-кафетерийлер сыяктуу жалпы пайдалануудагы жерлерде интернет түйүнү орнотулуп, бардык колдонуучуларга интернетти чексиз колдонуу мүмкүнчүлүгү берилген. Eduroam системасын ишке киргизүү жана 2018-2021-жылдары студенттик шаарчанын ичинде бардык студенттерге, окутуучуларга жана кызматкерлерге кабелсиз интернет байланышын түзүү иштери бүткөрүлүп, 82 даана wi-fi

жабдуулары орнотулган. Eduroam системасын ишке киргизүү үчүн Ubiquiti Unifi WiFi жабдуулары колдонулган. Бул жабдуулар моделдерине жараша 30дан 250ге чейин колдонуучуга байланыш түзүү мүмкүнчүлүгүн камсыздайт жана 2.4 GHz, 5 GHz ылдамдыгында иштейт.

Бардык кызматкерлер жана студенттер үчүн камсыздалган интернет байланыш

Электрондук почта @manas.edu.kg (академиялык жана административдик кызматкерлер, студенттер үчүн)	*6.500*
Жүктөлө турган файлдардын көлөмү жана ылдамдыгы	Чектөөсүз / 5 Mbs бир колдонуучу үчүн
Жүктөлө турган файлдардын көлөмү	Чектөөсүз
7/24 студенттик шаарчаларда интернет байланышы	Чектөөсүз
7/24 студенттик шаарчаларда Wi-Fi кызматы	Eduroam

Интернет тармагындагы өнүгүүлөргө катарлаш электрондук университет болуу максатында веб-серверден жана электрондук почта системасынан тышкары ички башкаруу кызматтарынын ичинен болжол менен 24 санариптик кызматы info.manas.edu.kg веб-интерфейсинде бир каттоо эсеби аркылуу кирүү мүмкүнчүлүгү түзүлгөн.

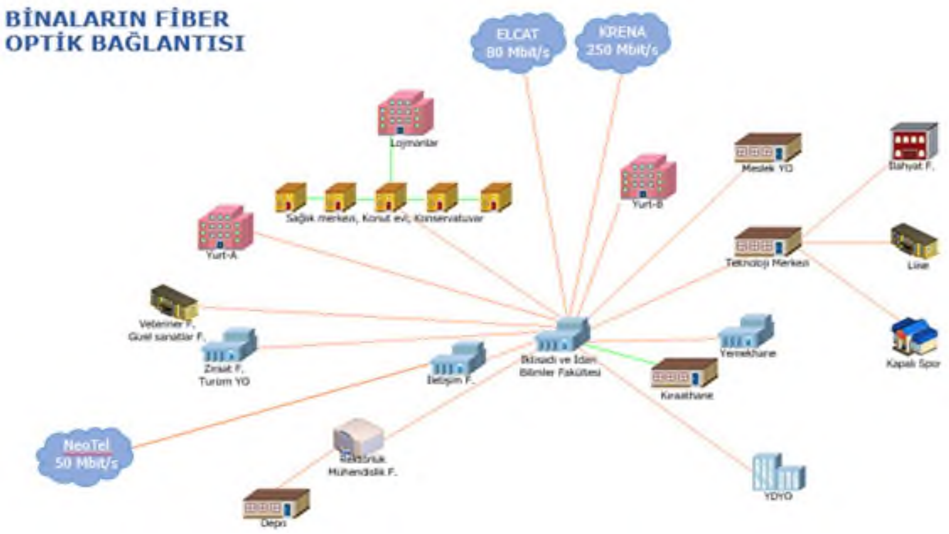

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин маалыматтык технологиялар башкармалыгы байланыш-катыш (network) тармагынын жабдууларын иштетүү, башкаруу жана була-оптикалык кабелдерди орнотуу иштери боюнча маалыматтык технологиялар чөйрөсүндө кызмат көрсөтүү жана бул кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жогорулатуу үчүн материалдык-техникалык базаны чыңдоо иштерин улантып келет.

Аталган иштерди мындан ары ырааттуу жана натыйжалуу жүргүзүү үчүн бардык серверлер бир жерде топтолгон. Бир топ сервердин (компьютердин) кубаттуулугун, электр энергиясын жана мейкиндикти үнөмдүү пайдалануу үчүн 1 даана 24 ГБ оперативдүү эс тутуму, 7.5 Тб катуу диски жана 4 даана Intel Xeon 4C 2.53 Ghz CPU процессордук блогу бар. IBM Blade Center Server, лицензиялуу Windows Server 2012 R2 операциондук система жана Open Source Linux операциондук система орнотулган.

Ошону менен катар студенттик шаарчаны кеңейтүү планы боюнча жаңы курулган имараттарда интернет түйүнү орнотулуп, курула турган жаңы имараттардын материалдык-

техникалык базасын чыңдоо боюнча иштер улантылууда. Бул жаатта Media Manas радио жана телекөрсөтүү бөлүмү жайгашкан имаратта була-оптикалык кабелдерди орнотуу иштери бүтүрүлгөн.

Программалык жабдуулар жана компьютерлер

Университетте пайдаланылган компьютерлердин жана программалык жабдуулардын болжол менен 15%ы жыл сайын жаңыланып турат.

17-таблица: Программалык жабдуулар жана компьютерлер

Түрү	Административдик максатта	Билим берүү максатында	Жалпы
Программалык жабдуу	23	15	38
Компьютер	372	832	1204
Ноутбук	82	149	231

18-таблица. Маалыматтык ресурстардын жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү

Жыл	Түзүм	Компьютер	Принтер	Ноутбук	Проектор	Switch	Wi-fi	Сканер
*-2020	Административдик	318	135	60	21	3	14	12
	Академиялык	737	144	127	150	0	12	13
2021	Административдик	14	8	6	0	0	2	1
	Академиялык	11	1	0	0	0	0	0
2022	Административдик	52	9	5	0	1	0	3
	Академиялык	50	3	7	4	0	0	0
БАРДЫГЫ		**1 182**	**300**	**206**	**175**	**4**	**28**	**29**

* 2019-жылга жана андан мурунку маалыматтар.

19-таблица. Башка маалыматтык ресурстардын жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү

Cinsi	**2020**	**2021**	**2022**	**Toplam**
Оптикалык окурман	4	0	0	4
Китепкана эсептегич	3	0	0	3
3d принтер	0	1	0	1
Тышкы HDD	58	5	4	67
Тышкы резервдик машина	1	0	0	1
Серверлер	13	1	1	15
Планшет-PC	8	1	0	9
Интегралдык компьютер (моноблок)	0	4	1	5
Басма машиналары (басмаканаларда колдонулуучу машиналар жана аспаптар)	17	8	0	25
Көчүрмө машина	15	0	0	15
Камера	49	2	0	51

Видео камералар	25	1	2	28
Объектив жана линза	16	9	2	27
телевизорлор	224	11	12	247
микроскоптор	87	16	0	103
Кондиционер	91	15	1	107
Телефон (коммуникация тактасы, радио, зымсыз телефон, кеңсе, IP)	867	76	24	967
Спутниктик кабылдагыч (кабыл алуучу)	116	2	0	118
Музыка ойноткучтар	67	1	0	68
Маршрутизаторлор (роутер түзмөктөрү)	5	0	21	26
RFID принтери (штрих-код)	1	0	0	1
RFID окугуч (штрих-код)	2	0	0	2
БАРДЫГЫ	**1 669**	**153**	**68**	**1 890**

Жаңылоолор

2022-2023-окуу жылынын күзгү семестринде аткарылган жаңылоо иштери:

•AVESIS – Академиялык маалымат системасы: академиялык кызматкерлердин басылма, макала, китеп жана өмүр таржымалы сыяктуу берилиштеринин маалыматтык системасы

•Басылма маалыматтык базасы – Академиялык кызматкерлердин басылма, макала, долбоор сыяктуу бардык ишмердиктери боюнча маалыматтарды киргизүү боюнча маалымат базасы

•Массалык электрондук кат жиберүү – Корпоративдик электрондук почта аркылуу жалпы жамаатка электрондук кат жиберүү модулу

•Чет тилдер жогорку мектебинин Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагынын жыйынтыктарын жиберүү боюнча программалык жабдуу

•Ден-соолук борборунун бейтаптарды каттоо маалыматтык системасы

•Ден-соолук борборунда Дарыгерге көрүнүү үчүн жазылуу боюнча программалык жабдуу

20-таблица. Лабораториялар жана окуу-өндүрүштүк устаканалар

	Лабораториялардын жана окуу-өндүрүштүк устаканалардын аталыштары	Жайгашкан жери	Сыйымдуулугу	Аянты (м²)
1	Компьютердик лаборатория	Көркөм өнөр факультети	21	76,50
2	Сахна лабораториясы	Көркөм өнөр факультети	21	73,80
3	М,Башбуг сүрөт өнөрканасы	Көркөм өнөр факультети	30	81,10
4	Негизги көркөм окуу семинары	Көркөм өнөр факультети	25	41,00
5	Кол өнөрчүлүк устаканасы	Көркөм өнөр факультети	20	58,30
6	Сүрөт өнөрканасы	Көркөм өнөр факультети	20	76,70

7	Салттуу музыкалык аспаптарды жасоо жана оңдоо цехи	Көркөм өнөр факультети	50	110,10
8	Оригиналдуу басмакана	Көркөм өнөр факультети	15	82,70
9	Котормо колдонмосу жана мультимедиа лабораториясы	Адабият факультети	15	79,90
10	Конфуций мультимедиялык лабораториясы	Адабият факультети	10	41,34
11	Жетектөө жана психологиялык кеңеш берүү лабораториясы	Адабият факультети	25	193,90
12	Биомеханика жана физиология лабораториясы	Спорт илимдер факультети	30	317,30
13	Ден соолук жана реабилитациялык лаборатория	Спорт илимдер факультети	25	54,75
14	Гистология жана патология лабораториясы	Ветеринария факультети	26	58,63
15	Анатомия лабораториясы	Ветеринария факультети	15	57,91
16	Микроскоп лабораториясы	Ветеринария факультети	25	80,70
17	Фармакология жана таксикология лабораториясы	Ветеринария факультети	30	76,80
18	Паразитология лабораториясы	Ветеринария факультети	20	73,90
19	Микробиология лабораториясы	Ветеринария факультети	10	43,60
20	Жаныбарларды азыктандыруу жана жаныбарларды изилдөө лабораториясы.	Ветеринария факультети	20	101,60
21	Тамак-аш гигиенасы жана технологиясы лабораториясы.	Ветеринария факультети	4	17,90
22	Клиникалык диагностикалык лаборатория	Ветеринария факультети	12	39,70
23	операциялык бөлмөлөр	Ветеринария факультети	15	36,00
24	Компьютердик лаборатория	Табигый илимдер факультети	25	46,00
25	Физика лабораториясы	Табигый илимдер факультети	30	67,00
26	Гистология лабораториясы	Табигый илимдер факультети	30	47,00
27	Биохимия лабораториясы	Табигый илимдер факультети	25	47,00
28	Касым Карахан Smart Class	İİBF	30	144,00
29	Компьютердик лаборатория	İİBF	30	72,00
30	Сүрөт өнөрканасы	Коммуникация факультети	30	108,00
31	Графикалык лаборатория	Коммуникация факультети	30	180,00
32	Монтаждоо лабораториясы	Коммуникация факультети	25	56,00
33	Анимация лабораториясы	Коммуникация факультети	31	80,70
34	Үн жазуу студиясы	Коммуникация факультети	32	84,40
35	«Манас» гезитинин семинары	Коммуникация факультети	32	83,40
36	CISCO Network Technologies лабораториясы	Инженердик факультет	5	27,10
37	Илимий изилдөө жана долбоорлорду иштеп чыгуу лабораториясы	Инженердик факультет	25	54,90
38	Программалоо лабораториясы	Инженердик факультет	25	50,20
39	Бируни VR LAB лабораториясы	Инженердик факультет	25	27,00
40	Илимий изилдөө лабораториясы	Инженердик факультет	25	77,59
41	Жалпы химия лабораториясы	Инженердик факультет	30	81,80

42	Органикалык химия лабораториясы	Инженердик факультет	25	54,30
43	Радиоэкология лабораториясы	Инженердик факультет	25	56,10
44	Экологиялык мониторинг лабораториясы	Инженердик факультет	24	158,00
45	Экологиялык инженерия лабораториясы	Инженердик факультет	24	81,90
46	Илимий изилдөө лабораториясы	Инженердик факультет	10	28,90
47	Борбордук илимий лаборатория	Инженердик факультет	16	37,60
48	Тамак-аш технологиясы лабораториясы	Инженердик факультет	40	87,50
49	Тамак-ашты анализдөө лабораториясы	Инженердик факультет	1	173,80
50	Физикалык химия лабораториясы	Инженердик факультет	1	190,80
51	Тамак-аш микробиология лабораториясы	Инженердик факультет	15	38,00
52	Байланыш системалары лабораториясы / Электрдик машиналар лабораториясы / Башкаруу системалары лабораториясы	Инженердик факультет	20	35,75
53	Негизги электротехника лабораториясы / Электрондук схемалар лабораториясы / Санариптик логикалык схемалар жана микропроцессорлор лабораториясы / Байланыш системалары лабораториясы	Инженердик факультет	20	44,42
54	Автомобиль лабораториясы	Кесиптик мектеп	15	25,43
55	Бетон лабораториясы	Кесиптик мектеп	20	53,90
56	Компьютер классы (программалоо)	Кесиптик мектеп	18	400,00
57	Компьютердик лаборатория CAD лабораториясы	Кесиптик мектеп	30	70,50
58	Металл жана ширетуу цехи	Кесиптик мектеп	30	139,70
59	Жыгач иштетүү цехи	Кесиптик мектеп	30	63,10
60	Панелди иштетүү боюнча семинар	Кесиптик мектеп	30	52,70
61	Автоунаа цехи	Кесиптик мектеп	30	62,30
62	Техникалык чийме боюнча мастерская	Кесиптик мектеп	30	52,70
63	Компьютердик (алдынкы кеңсе) лабораториясы	Туризм факультети	30	54,20
64	Бар устаканасы	Туризм факультети	30	49,70
65	Тейлөө цехи	Туризм факультети	30	36,90
66	Кондитер цехи	Туризм факультети	30	36,70

67	Ашкана устаканасы	Туризм факультети	20	67,60
68	Окуу жана практика мейманканасы	Туризм факультети	20	79,20
69	Энтомология лабораториясы	Айыл-чарба факультети	20	98,90
70	Молекулярдык биология жана биотехнология лабораториясы.	Айыл-чарба факультети	20	56,00
71	Фитопатология лабораториясы	Айыл-чарба факультети	20	56,00
72	Өсүмдүк клиникасынын лабораториясы	Айыл-чарба факультети	20	56,00
73	Биотехнологиялык лаборатория	Айыл-чарба факультети	20	43,70
74	Багбанчылык лабораториясы	Айыл-чарба факультети	20	45,20
75	Талаа өсүмдүктөрүнүн лабораториясы	Айыл-чарба факультети	20	47,90
76	Тоют өсүмдүктөрүнүн лабораториясы	Айыл-чарба факультети	20	42,90
77	Нематология лабораториясы	Айыл-чарба факультети	30	89,40
78	Помология лабораториясы	Айыл-чарба факультети	20	37,65
79	Гербология лабораториясы	Айыл-чарба факультети	**1881**	**6.233,82**
80	Үрөн технологиясы лабораториясы	Айыл-чарба факультети		
81	Компьютердик лаборатория	Айыл-чарба факультети		
82	Компьютердик лаборатория	Маалыматтык технологиялар боюнча башкы адис		
83	Компьютердик лаборатория	Маалыматтык технологиялар боюнча башкы адис		
84	ПЦР лабораториясы	SKSDB (Ден соолук борбору)		
85	Биохимия жана гематология лабораториясы	SKSDB (Ден соолук борбору)		
ЖАЛПЫ			**2 031**	**6 631,37**

1.5.4. АДАМ РЕСУРСТАРЫ

1.5.4.1. Академиялык кызматкерлер

Университет адам ресурстарын башкарууда талбай изденүү жана ачык-айкын башкаруу жолун тандап алган. Бул жаатта окуу жайыбыз кызматкерлердин иш натыйжалуулугун арттыруу жана өнүккөн технологияга ылайык долбоорлорду даярдоо максаттарын көздөйт.

Университет академиялык жана административдик кызматкерлерди тандап алууда сапатка негизделген ыкманы колдонуп, мыйзам чегинде бул маселеге өтө кылдаттык менен мамиле кылат.

21-таблица. Жылдарга карата кызматкерлердин саны

	2020	2021	2022	2021-2022 өзгөрүү (%)
Академиялык кызматкерлер	548	507	490	-3,35
Административдик кызматкерлер	320	309	303	-1,94
Убактылуу негизде иштеген административдик кызматкерлер	115	157	178	13,38
ЖАЛПЫ	**983**	**973**	**971**	**-0,21**

Булак: Кадрлар башкармалыгы (декабрь-2021)

22-таблица. Академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү				
Ээлеген кызматы	**Ээлеген кызматына жана ставкасына жараша**			
	Толук ставкада иштеген	Жарым ставкада иштеген	Сааттык ставкада иштеген	Бардыгы
Профессор	58	6	22	86
Доцент	41	14	32	87
Доценттин м.а.	37	0	0	37
Доценттин м.а.	2	0	10	12
PhD даражасына ээ ага окутуучу	49	4	12	65
Ага окутуучу	46	13	20	79
Окутуучу	87	5	0	92
Адис	9	0	0	9
Кенже илимий кызматкер	23	0	0	23
Жалпы	**352**	**42**	**96**	**490**

23-таблица. КРнын жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү				
Ээлеген кызматы	**Ээлеген кызматына жана ставкасына жараша**			
	Толук ставкада иштеген	Жарым ставкада иштеген	Толук ставкада иштеген	Жарым ставкада иштеген
Профессор	25	6	9	40
Доцент	23	14	22	59
Доценттин м.а.	27	0	0	27
PhD даражасына ээ ага окутуучу	43	4	12	59
Ага окутуучу	31	13	17	61
Окутуучу	41	5	0	46
Адис	6	0	0	6
Кенже илимий кызматкер	17	0	0	17
Жалпы	**213**	**42**	**60**	**315**

24-таблица. ТР жана башка өлкөлөрдүн жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү				
Ээлеген кызматы	**Ээлеген кызматына жана ставкасына жараша**			
	Толук ставкада иштеген	Жарым ставкада иштеген	Сааттык ставкада иштеген	Бардыгы
Профессор	33	0	13	46
Доцент	18	0	10	28

Доценттин м.а.	10	0	0	10
Доценттин м.а.	2	0	10	12
PhD даражасына ээ ага окутуучу	6	0	0	6
Ага окутуучу	15	0	3	18
Окутуучу	46	0	0	46
Адис	3	0	0	3
Кенже илимий кызматкер	6	0	0	6
ЖАЛПЫ	**139**	**0**	**36**	**175**

25-таблица. ТР жана башка өлкөлөрдүн жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү

	Иштеген бөлүму	Кайсы университеттен келди	
Профессор	Көркөм сүрөт искусствосу	Измир Катип Челеби университети	27
	Педагогика бөлүмү	Думлупынар университети	
	Ветеринария факультети	Ван Жүзүнчү жыл университети	
	Химиялык технология бөлүмү	Ван Жүзүнчү Жыл университети	
	Электроника жана электр инженериясы	Гази университети	
	Агрономия (Өсүмдүктөрдү коргоо)	Он тогузунчу май университети	
	Биология бөлүмү	Ван жүзүнчү жыл университети	
	Жаратылышты колдонуу жана экология	Кахраманмараш Сүтчү Имам университети	
	Теология бөлүмү	Анкара Ажы Байрам Вели университети	
	Көркөм сүрөт искусствосу	Гази университети	
	Колдонмо математика жана информатика	Сакария университети	
	Өнөр жай инженериясы	Сакария университети	
	Социология бөлүмү	Анкара Йылдырым Бейазыт	
	Дин таануу бөлүмү	Анкара университети	
	Экономика бөлүмү	Шырнак университети	
	Мекеме менеджменти (Туризм жана мейманкана иши)	Анкара Ажы Байрам Вели университети	
	Педагогика бөлүмү	Гази университети	
	Ветеринария факультети	Селчук университети	
	Социология бөлүмү	Селчук университети	
	Жаратылышты колдонуу жана экология	Гебзе техникалык университети	
	Филология (түркология)	Сакарья университети	
	Агрономия (иөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү)	Ататүрк университети	
	Менеджмент бөлүмү	Измир Катип Челеби университети	
	Дин таануу бөлүмү	Анадолу университети	
	Менеджмент бөлүмү	Эржийес университети	
	Ветеринария факультети	Фырат университети	
	Ректорат	Анкара Ажы Байрам Вели университети	

Доц.док	Агрономия (өсүмдүктөрдү коргоо)	Болу Абант Иззет Байсал университети	11
	Дене тарбия (машыктыруучуларды даярдоо)	Кахраманмараш Сүтчү Имам университети	
	Программалык инженерия	Нежметтин Эрбакан университети	
	Туризм (саякат иши жана гид кызматы)	Ван жүзүнчү жыл университети	
	бөлүмү	Аднан Мендерес университети	
	Философия бөлүмү	Ван жүзүнчү жыл университети	
	Теология бөлүмү	Кыршехир Ахи Эвран университети	
	Мекеме менеджменти (туризм жана мейманкана иши)	Анкара Ажы Байрам Вели университети	
	Эл аралык мамилелер	А. Алпарслан Түркеш атындагы Илим жана технология университети	
	Тарых бөлүмү	Ататүрк университети	
	Тарых бөлүмү	Ататүрк университети	
	Техникалык программалары бөлүмү	Айдын Аднан Мендерес университети	
Доц. Док. м.а.	Биология бөлүмү	Он тогузунчу май университети	2
	Педагогика бөлүмү	Нежметтин Эрбакан университети	
	ЖАЛПЫ	40	

26-таблица. 2022-2023-окуу жылында 39-беренесинин негизинде башка университеттерден келип иштеген академиялык кызматкерлердин саны			
Ээлеген кызматы	Иштеген түзүмү	Келген университети	Киши саны
Профессор	Ветеринария факультети	Кавказ университети	3
	Теология факультети	Анкара Хажы Байрам Вели университети	
	Электроника жана электр инженерлиги бөлүмү	Абдуллах Гүл университети	
Доцент	Гастрономия бөлүмү	Нежметтин Эрбакан университети	2
	Ветеринария факультети	Афьон Кожатепе университети	
Жалпы			5

Университетте эмгектенген академиялык кызматкерлердин жынысына карата бөлүнүшү төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөндөй, 54,98%ын эркек жана 45,02%ын аял окутуучу түзөт.

27-таблица. Академиялык кызматкерлердин жаш курагы, ээлеген кызматы жана жынысына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	20-29 жаш		30-39 жаш		40-49 жаш		50-59 жаш		60 жаштан жогору		Бардыгы	
	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял
Профессор	0	0	0	0	9	1	23	1	15	9	47	11
Доцент	0	0	3	0	9	6	7	8	5	3	24	17
Доц.м.а.	0	0	5	10	12	8	1	1	0	0	18	19
Доц.м.а.	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0
PhD даражасына ээ ага окутуучу	0	0	2	4	9	15	6	11	1	1	18	31
Ага окутуучу	0	0	3	2	9	9	9	7	5	2	26	20
Окутуучу	0	0	11	19	20	21	5	8	2	1	38	49
Адис	0	0	1	1	2	3	2	0	0	0	5	4
Кенже илимий кызматкер	3	3	7	10	0	0	0	0	0	0	10	13
ЖАЛПЫ	**3**	**3**	**33**	**46**	**70**	**63**	**54**	**36**	**28**	**16**	**188**	**164**

Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин кызмат ордуна карата бөлүнүшү төмөндөгү таблицада көрсөтүлүп, бул таблица боюнча Кыргыз Республикасынын жараны болгон 213, Түркия Республикасынын жараны болгон 133 жана башка өлкөлөрдүн жараны болгон 6 академиялык кызматкер эмгектенип жатат. Башка өлкөлөрдөн келип иштеген кызматкерлер негизинен Конфуций институту менен түзүлгөн кызматташтыктын алкагында дайындалган окутуучулар болуп саналат. Алардын ичинен биреөсү – Иран Ислам Республикасынын жараны.

28-таблица. Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	КРнын жараны болгон академиялык кызматкерлер	ТРнын жараны болгон академиялык кызматкерлер	Башка өлкөлөрдүн жараны болгон академиялык кызматкерлер
Профессор	25	33	0
Доцент	23	17	1
Доц.м.а.	27	9	1
Доц.м.а.	0	2	0
PhD даражасына ээ ага окутуучу	43	6	0
Ага окутуучу	31	14	1
Окутуучу	41	43	3
Адис	6	3	0
Кенже илимий кызматкер	17	6	0
ЖАЛПЫ	**213**	**133**	**6**

29-таблица. Академиялык кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү

Кызмат мөөнөтү	Киши саны			Пайыздык катыш		
	Аял	Эркек	Бардыгы	Аял	Эркек	Бардыгы
0 - 3 жыл	12	53	65	3,41	15,06	18,47
4 - 6 жыл	19	23	42	5,40	6,53	11,93
7 - 10 жыл	16	17	33	4,55	4,83	9,38
11 - 15 жыл	70	50	120	19,89	14,20	34,09
16 - 20 жыл	24	30	54	6,82	8,52	15,34
21 жылдан ашык	23	15	38	6,53	4,26	10,80
ЖАЛПЫ	**164**	**188**	**352**	**46,59**	**53,41**	**100,00**

30-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган академиялык кызматкерлердин саны

2021		2022	
Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган	Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган
17	15	11	21

31-таблица. Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү

Түзүмдөр	Профессор			Доцент			Доц.м.а.			PhD даражасына ээ ага окутуучу			Ага окутуучу			Окутуучу			Адис			Кенже и. к.		
	ТР	КР	Башка өлкө	ТР	КР	Башка өлкө	ТР	КР	Башка өлкө	ТР	КР	Башка өлкө	ТР	КР	Башка өлкө	ТР	КР	Башка өлкө	ТР	КР	Башка өлкө	ТР	КР	Башка өлкө
Гуманитардык факультет	8	12	-	5	3	1	4	7	-	1	14	-	1	2	1	-	6	1	-	1	-	1	3	-
Табигый илимдер факультети	4	4	-	-	7	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3	-
Көркөм өнөр факультети	2	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	6	9	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Экономика жана башкаруу факультети	3	3	-	2	-	-	1	10	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
Коммуникация факультети	3	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-	2	1	-	-	-	-	4	-
Инженерия факультети	1	-	-	2	1	-	2	2	-	-	5	-	-	6	-	-	-	-	1	-	-	2	1	-
Спорт илимдери факультети	5	3	-	1	8	-	-	4	-	1	5	-	2	2	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-
Туризм факультети	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	3	-	1	3	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Ветеринария факультети	1	1	-	2	1	-	-	1	-	-	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Айыл чарба факультети	4	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Теология факультети	2	1	-	1	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Чет тилдер жогорку мектеби	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	-	-	1	-	43	29	1	-	-	-	-	-	-
Орто кесиптик колледж	-	-	-	2	-	-	2	-	-	1	2	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Жалпы	33	26	0	17	22	1	11	27	1	6	43	0	14	31	1	43	41	3	3	6	0	6	17	0

32-таблица. Жарым ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү

Түзүмдөр	Профессор	Доцент	Доц. м. а.	PhD дараж ээ ага окутуучу	Ага окутуучу	Окут уучу	Адис	Бар дыгы
Гуманитардык факультет	0	3	0	0	0	0	0	**3**
Табигый илимдер факультети	3	5	0	2	0	0	0	**10**
Көркөм өнөр факультети	1	1	0	1	12	0	0	**15**
Экономика жана башкаруу факультети	0	1	0	1	0	0	0	**2**
Коммуникация факультети	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Инженерия факультети	1	1	0	0	0	0	0	**2**
Спорт илимдери факультети	1	1	0	0	0	0	0	**2**
Туризм факультети	0	1	0	0	0	0	0	**1**
Ветеринария факультети	0	0	0	0	0	1	0	**1**
Айыл чарба факультети	0	1	0	0	1	0	0	**2**
Теология факультети	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Чет тилдер жогорку мектеби	0	0	0	0	0	4	0	**4**
Орто кесиптик колледж	0	0	0	0	0	0	0	**0**
ЖАЛПЫ	**6**	**14**	**0**	**4**	**13**	**5**	**0**	**42**

33-таблица. Сааттык ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин түзүмдөргө карата бөлүнүшү

Түзүмдөр	Профессор	Доцент	Доц. м. а.	PhD дараж ээ ага окутуучу	Ага окутуучу	Окут уучу	Адис	Бар дыгы
Гуманитардык факультет	2	5	0	0	4	0	0	**11**
Табигый илимдер факультети	4	6	0	0	2	0	0	**12**
Көркөм өнөр факультети	0	0	0	0	1	9	0	**10**
Экономика жана башкаруу факультети	3	3	0	0	1	1	0	**8**
Коммуникация факультети	6	2	0	1	1	1	0	**11**
Инженерия факультети	1	8	0	5	1	0	0	**15**

Спорт илимдери факультети	3	1	0	0	0	0	0	**4**
Туризм факультети	2	3	0	0	1	0	0	**6**
Ветеринария факультети	0	1	0	0	0	0	0	**1**
Айыл чарба факультети	0	1	0	0	1	2	0	**4**
Теология факультети	0	2	0	0	0	4	0	**6**
Чети тилдер жогорку мектеби	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Орто кесиптик колледж	1	0	0	4	0	3	0	**8**
ЖАЛПЫ	**22**	**32**	**0**	**10**	**12**	**20**	**0**	**96**

1.5.4.2. Дминистративдик персонал

Университетибизде жалпысынан 303 административдик персонал штаттык негизде жана 178 кызматкер кызматтык келишимдик негизде иштейт. Төмөнкү таблицада биздин административдик персоналдын факультеттер жана бөлүмдөр боюнча бөлүштүрүлүшү, эң көп административдик персонал иштеген бирдиктерди Курулуш иштери департаменти, Саламаттыкты сактоо, маданият жана спорт департаменти, Башкы башкармалык катары көрсөтсө болот. Катчылык жана ректорат. Кызматтык контракт боюнча иштегендер эң көп иштеген бөлүм – Саламаттыкты сактоо, маданият жана спорт бөлүмү жана Көркөм өнөр факультети.

34-таблица. Административдик кызматкерлердин түзүмдөргө жана жарандыгына карата бөлүнүшү

ТҮЗҮМҮ	ТРнын жараны болгон кызматкерлер		КРнын жараны болгон кызматкерлер		Бардыгы
	Толук ставкада иштеген	Убактылуу негизде иштеген	Толук ставкада иштеген	Убактылуу негизде иштеген	
Ректорат	9	3	18	6	36
Башкы катчылык	2	1	43	17	63
Анкара байланыш кеңсеси	1	0	0	0	1
Кадрлар башкармалыгы	3	0	9	0	12
Студенттик иштер башкармалыгы	12	2	10	0	24
Китепкана жана маалымат башкармалыгы	0	0	12	1	13
Студенттик иштер башкармалыгы	2	1	6	1	10
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	1	3	61	47	112
Маалыматтык технологиялар бөлүмү	0	1	14	2	17
курулуш иштери башкармасы	2	1	29	17	49
Табигый илимдер факультети	1	0	1	2	4
Гуманитардык факультет	1	0	5	2	8

Инженерия факультети	0	1	7	0	8
Коммуникация факультети	0	1	4	1	6
Экономикалык жана административдик илимдер факультети	0	0	4	1	5
Айыл-чарба факультети	0	0	3	2	5
Ветеринария факультети	0	0	2	6	8
Көркөм өнөр факультети	0	0	3	29	32
Чет тилдер жогорку мектеби	0	0	3	0	3
Туризм факультети	0	0	4	0	4
Теология факультети	1	0	3	2	6
Орто кесиптик колледж	0	0	4	10	14
Спорт илимдер факультети	2	0	7	16	25
Коомдук илимдер институту	1	0	4	0	5
Табигый илимдер институту	0	0	3	0	3
Манас ÖSYM төрагалыгы	0	0	2	0	2
Изилдөө борборлору	0	1	4	1	6
ЖАЛПЫ	**38**	**15**	**265**	**163**	**481**

Убактылуу негизде иштеген кызматкерлердин ээлеген кызмат ордуна карата бөлүнүшү көрсөтүлгөн жогорудагы № 33-таблица боюнча оркестрдин курамында 25 киши иштейт. Жумушчулардын саны 19, коопсуздук кызматкерлердин саны 12 жана техникалык кызматкерлердин саны 11 болуп, көп сандагы кызматкерлердин тобун түзүшөт. Өзгөчө кырдаалдардан тышкары, ар бир 6 ай сайын кызматкерлер менен эмгек келишими түзүлөт.

Административдик кызматкерлердин билим деңгээлине карата бөлүнүшү төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн. Анда кызматкерлердин 49,51%ынын билим деңгээлинин бакалавр жана магистратура экенин көрүүгө болот.

35-таблица. Административдик кызматкерлердин билим деңгээлине карата бөлүнүшү

	Толук эмес орто билим	Толук орто билим	Орто кесиптик билим	Бакалавр	Магистратура жана докторантура	Бардыгы
Киши саны	9	65	12	54	163	303
Пайыздык катыш	**2,97**	**21,45**	**3,96**	**17,82**	**53,80**	**100,00**

36-таблица. Административдик кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү

	0-3 жыл	4-7 жыл	8-11 жыл	12-15 жыл	16-19 жыл	20 жылдан ашык
Киши саны	45	41	14	83	53	67
Пайыздык катыш	**14,85**	**13,53**	**4,62**	**27,39**	**17,49**	**22,11**

Административдик кызматкерлердин жаш курагына жана жынысына карата бөлүнүшү

боюнча жумуш менен камсыз кылынган эркектер менен аялдардын катышы бирдей. Университетибизде 50,49 % аялдар жана 49,51 % эркек иштейт.

37-таблица. Административдик кызматкерлердин жаш курагына жана жынысына карата бөлүнүшү

	20-29 жаш		**30-39 жаш**		**40-49 жаш**		**50-59 жаш**		**60 жаштан жогору**		**Бардыгы**	
	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял
Киши саны	2	4	54	54	67	66	21	19	7	9	151	152
Пайыздык катыш	0,66	1,32	17,82	17,82	22,11	21,78	6,93	6,27	2,31	2,97	49,83	50,17

38-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган административдик кызматкерлердин саны

2021		**2022**	
Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган	Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган
7	17	1	7

39-таблица. Убактылуу негизде иштеген кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	**Саны**
Юрист	1
Программалык камсыздоо инженери	0
офицер	47
Доктур	4
медсестра	4
Мастер/Офицер	10
Техник	16
Оператор	1
Машыктыруучу	15
Оркестрдин мүчөсү	25
секретарь	4
лаборатория	1
Коопсуздук кызматкери	13
Транспорт кызматкери	29
Эксперт	1
Компьютер оператору	1
Официант	1
Инженер/Архитектор	2
Гид/Кеңешчи	1
Эксперт/Академик	2
ЖАЛПЫ	**178**

40-таблица. 2021-2022- жана 2022-2023-окуу жылдарында (күзгү семестр) алмашуу программаларынын алкагында университетке жиберилген академиялык жана админисративдик кызматкер			
Алмашуу программасынын аталышы: "Эрасмус" алмашуу программасы			
Окуу жылы	**Барган окуу жайдын аталышы**	**Өзү иштеген түзүмдүн аталышы**	**Саны (киши)**
2021-2022	Сүлейман Демирел университети	Инженердик факультет	1
2021-2022	Хажеттепе университети	Тышкы байланыштар кеңсеси	2
"Орхон" алмашуу программасы:			
2021-2022	Алания Алааддин Кейкубат университети	Инженердик факультет	1
2021-2022	Ататүрк университети	ЭБФ	1
2021-2022	Ататүрк университети	Туризм факультети	1
2021-2022	Азербайжан Архитектура жана курулуш университети	Табигый илимдер факультети	2
2021-2022	Гази университети	Табигый илимдер факультети	1
2021-2022	Кожо Ахмет Ясауи атындагы Эл аралык Казак-Түрк университети	Гуманитардык факультет	1
2021-2022	Кокон университети	Гуманитардык факультет	1
2021-2022	Нийде Өмер Халисдемир университети	Коммуникация факультети	1
2022-2023	Эге университети	Инженерия факультети	2
2022-2023	Эге университети	ЭБФ	2
2022-2023	Кокон университети	Гуманитардык факультет	1
2022-2023	Нийде Өмер Халисдемир университети	ЭБФ	1

41-таблица. 2021-2022- жана 2022-2023-окуу жылында (күзгү семестр) алмашуу программаларынын алкагында университетке келген академиялык жана административдик кызматкерлер			
«Эрасмус» алмашуу программасы			
Окуу жылы	**Иштеген мекемесинин аталышы**	**Түзүмүнүн аталышы**	**Саны (киши)**
(Kişi)	YİDB	1	
2021-2022	Жумхурият университети	Ден-соолук борбору	1
2021-2022	Хажеттепе университети	Гуманитардык факультет	3
2021-2022	Хажеттепе университети	Маалыматтарды иштетүү	1
2021-2022	Хажеттепе университети	ЭБФ	1

2021-2022	Хажеттепе университети	Долбоордук колдоо кеңсеси	1
«Орхон» алмашуу программасы			
2021-2022	Алания Алааддин Кейкубат университети	ЭБФ	1
2021-2022	Ататүрк университети	Гуманитардык факультет	2
2021-2022	Ататүрк университети	ЭБФ	2
2021-2022	Ататүрк университети	Ветеринария факультети	1
2021-2022	Ататүрк университети	Туризм факультети	1
2021-2022	Атырау мамлекеттик университети	Гуманитардык факультет	3
2021-2022	Атырау мамлекеттик университети	Көркөм өнөр факультети	4
2021-2022	Эге университети	Табигый илимдер факультети	1
2021-2022	Эге университети	Коммуникация факультети	1
2021-2022	Гази университети	Инженерия факультети	2
2021-2022	Гази университети	Табигый илимдер факультети	1
2021-2022	Кожо Ахмет Ясауи атындагы Эл аралык Казак-Түрк университети	Гуманитардык факультет	1
2021-2022	Кожо Ахмет Ясауи атындагы Эл аралык Казак-Түрк университети	ЭБФ	1
2021-2022	Нийде Өмер Халисдемир университети	Гуманитардык факультет	1
2022-2023	Ататүрк университети	Гуманитардык факультет	2
2022-2023	Азербайжан Архитектура жана курулуш университети	Инженерия факультети	1
2022-2023	Нийде Өмер Халисдемир университети	Гуманитардык факультет	1

1.5.5. КӨРСӨТҮЛГӨН КЫЗМАТТАР

1.5.5.1. Окуу-тарбиялык иштер

Университет студенттери үчүн бардык мүмкүнчүлүктөрдү түзүүгө умтулат. Студенттерибизге ар бир тармакта “Манас” университетинин мүчөсү болуу сезимин сездирүүгө аракет кылабыз. Окуу жайыбыздын “Университеттен да артык” деген урааны да максаттарыбызды жана милдеттерибизди ачык-айкын көрсөтүп турат. Мунун далили катары стипендияга ээ болуу жана студенттик үйлөрдө жашоо, көмөк алуу жана жумуш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүктөрүн, күчтүү материалдык-техникалык базаны, китепканалардын бай фондун айтып кетсек болот.

42-таблица. Факультеттерде/жогорку мектептерде жана орто кесиптик колледжде орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларынын саны	
Факультет/жогорку мектеп/орто кесиптик колледж	**Саны**
Гуманитардык факультет	11
Табигый илимдер факультети	3
Көркөм өнөр факультети	4
Экономика жана башкаруу факультети	4
Теология факультети	2
Коммуникация факультети	3
Инженерия факультети	6
Ветеринария факультети	1
Айыл-чарба факультети	2
Туризм факультети	3
Спорт илимдери факультети	2
Чет тилдер жогорку мектеби	
Орто кесиптик колледж	10
БАРДЫГЫ	**51**

Коомдук илимдер институтунда 16 магистратура программасы, 8 докторантура программасы бар. Институттун магистратура жана докторантура программалары тууралуу толук маалымат төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн.

43-таблица. Коомдук илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны		
Бөлүмдүн аталышы (программалар төмөндө көрсөтүлгөн)	**Магистратура программасы**	**Докторантура программасы**
Педагогика бөлүмү	-	
- Педагогика программасы	Бар	Бар
- Билим берүүнү башкаруу жана текшерүү программасы	Бар	Жок
- Психологиялык кеңеш жана көмөк программасы	Бар	Бар
Экономика бөлүмү	Бар	Бар
Коммуникация бөлүмү	Бар	Бар
Менеджмент бөлүмү		
Тарых бөлүмү	Бар	var
- Тарых программасы	Бар	Жок
- Археология жана социалдык антропология программасы	Бар	var
Түркология бөлүмү	Бар	Жок
Эл аралык мамилелер бөлүмү	Бар	Жок
Синхрондук котормо бөлүмү	Бар	Жок
Философия бөлүмү	Бар	Бар
Ислам таануу бөлүмү	Бар	Жок
Туризм жана мейманкана иштетүү бөлүмү	Бар	Бар
Социология бөлүмү	Бар	Жок
Англис тили жана адабияты бөлүмү	Бар	Жок
Финансы жана банк иши бөлүмү	Бар	Жок

Дене тарбия жана спорт бөлүмү	Бар	Жок
БАРДЫГЫ	**16**	**8**

Табигый илимдер институтунда 9 магистратура программасы, 7 докторантура программасы бар. Институттун магистратура жана докторантура программалары тууралуу толук маалымат төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн.

44-таблица. Табигый илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны

Бөлүмдүн аталышы (программалар төмөндө көрсөтүлгөн)	Магистратура программасы	Докторантура программасы
Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	Бар	Жок
Өсүмдүктөрдү коргоо бөлүмү	Бар	Бар
Биология бөлүмү	Бар	Бар
Биотехнология бөлүмү	Бар	Бар
Компьютердик инженерия бөлүмү	Бар	Жок
Экологиялык инженерия бөлүмү	Бар	Бар
Тамак-аш инженериясы бөлүмү	Бар	Бар
Химиялык инженерия бөлүмү	Бар	Бар
Математика бөлүмү	Бар	Бар
БАРДЫГЫ	**9**	**7**

45-таблица. 2021-2022-окуу жылында орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларында окуган студенттердин саны

Академиялык түзүмдүн аталышы	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	Бардыгы
ГУМАНИТАРДЫК ФАКУЛЬТЕТ	**563**	**73**	**67**	**703**
БАТЫШ ТИЛДЕРИ БӨЛҮМҮ (АНГЛИС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ)	59	11	18	88
ЧЫГЫШ ТИЛДЕРИ БӨЛҮМҮ (КЫТАЙ ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ)	44	11	0	55
ЧЫГЫШ ТИЛДЕРИ БӨЛҮМҮ (ОРУС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ)	55	6	6	67
ФИЛОСОФИЯ БӨЛҮМҮ	29	0	1	30
СИНХРОНДУК КОТОРМО БӨЛҮМҮ (КЫРГЫЗЧА-АНГЛИСЧЕ КОТОРМО ПРОГРАММАСЫ)	50	0	3	53
СИНХРОНДУК КОТОРМО БӨЛҮМҮ (КЫРГЫЗЧА-ТҮРКЧӨ КОТОРМО ПРОГРАММАСЫ)	43	0	4	47
СИНХРОНДУК КОТОРМО БӨЛҮМҮ (ОРУСЧА-ТҮРКЧӨ КОТОРМО ПРОГРАММАСЫ)	42	15	10	67
ПСИХОЛОГИЯЛЫК КЕҢЕШ ЖАНА КӨМӨК ПРОГРАММАСЫ	66	8	14	88
СОЦИОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	52	4	4	60
ТАРЫХ БӨЛҮМҮ	61	6	2	69
ТҮРКОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	62	12	5	79

ТАБИГЫЙ ИЛИМДЕР ФАКУЛЬТЕТИ	**246**	**0**	**15**	**261**
БИОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	79	0	5	84
МАТЕМАТИКА БӨЛҮМҮ	65	0	3	68
КОЛДОНМО МАТЕМАТИКА ЖАНА ИНФОРМАТИКА БӨЛҮМҮ	102	0	7	109
КӨРКӨМ ӨНӨР ФАКУЛЬТЕТИ	**255**	**1**	**6**	**262**
ГРАФИКА БӨЛҮМҮ	90	0	3	93
СҮРӨТ БӨЛҮМҮ	60	0	1	61
МУЗЫКАЛЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	57	0	0	57
ТЕАТРАЛДЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	48	1	2	51
ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИ	**430**	**17**	**71**	**518**
ФИНАНСЫ ЖАНА БАНК ИШИ БӨЛҮМҮ	101	1	17	119
ЭКОНОМИКА БӨЛҮМҮ	124	5	16	145
МЕНЕДЖМЕНТ БӨЛҮМҮ	126	1	19	146
ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР БӨЛҮМҮ	79	10	19	108
ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	**174**	**8**	**10**	**192**
ДИН ТААНУУ БӨЛҮМҮ	65	0	0	65
ИСЛАМ ТААНУУ БӨЛҮМҮ	109	8	10	127
КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	**375**	**35**	**30**	**440**
ЖУРНАЛИСТИКА БӨЛҮМҮ	113	4	10	127
КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ ЖАНА ЖАРНАМА БӨЛҮМҮ	119	15	10	144
ТЕЛЕРАДИО ЖАНА КИНЕМАТОГРАФИЯ БӨЛҮМҮ	143	16	10	169
ИНЖЕНЕРИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	**435**	**3**	**30**	**468**
КОМПЬЮТЕРДИК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	128	3	16	147
ЭКОЛОГИЯЛЫК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	64	0	3	67
ТАМАК-АШ ИНЖЕНЕРИЯСЫ БӨЛҮМҮ	47	0	3	50
ХИМИЯЛЫК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	41	0	3	44
ЭЛЕКТРОНИКА ЖАНА ЭЛЕКТР ИНЖЕНЕРИЯСЫ	93	0	0	93
ӨНӨР ЖАЙ ИНЖЕНЕРИЯСЫ	62	0	5	67
ВЕТЕРИНАРИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	**151**	**27**	**9**	**187**
ВЕТЕРИНАРИЯ БӨЛҮМҮ	151	27	9	187
АЙЫЛ ЧАРБА ФАКУЛЬТЕТИ	**142**	**1**	**3**	**146**
МӨМӨ-ЖЕМИШ ЖАНА ТАЛАА ӨСҮМДҮКТӨРҮ БӨЛҮМҮ	68	0	0	68
ӨСҮМДҮКТӨРДҮ КОРГОО БӨЛҮМҮ	74	1	3	78
СПОРТ ИЛИМИ ФАКУЛЬТЕТИ	**97**	**7**	**5**	**109**
МАШЫКТЫРУУЧУЛАРДЫ ДАЯРДОО ЖАНА СПОРТТУ БАШКАРУУ БӨЛҮМҮ	44	0	1	45
ДЕНЕ ТАРБИЯ ЖАНА СПОРТ МУГАЛИМИ БӨЛҮМҮ	53	7	4	64
ТУРИЗМ ФАКУЛЬТЕТИ	**249**	**7**	**56**	**469**
ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШИ БӨЛҮМҮ	124	0	33	157
САЯКАТ ИШИ ЖАНА ГИД КЫЗМАТЫ БӨЛҮМҮ	142	2	30	174
РЕСТОРАН ИШИ ЖАНА КУЛИНАРДЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	107	5	26	138
Жалпы факультет	**3117**	**179**	**302**	**3755**
ЧЕТ ТИЛДЕР ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ	1097	63	105	1265

ЧЕТ ТИЛ ҮЙРӨТҮҮ БӨЛҮМҮ	**1097**	**63**	**105**	**1265**
ОРТО КЕСИПТИК КОЛЛЕДЖ	406	0	14	420
ОФИС МЕНЕДЖМЕНТ ПРОГРАММАСЫ	48	0	1	49
АВТОМАТТАШТЫРЫЛГАН СИСТЕМАЛАРДЫ ЖАНА ЭСЕПТӨӨ ТЕХНИКАЛАРЫН ПРОГРАММАЛЫК КАМСЫЗДОО ПРОГРАММАСЫ	51	0	0	51
МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ	44	0	0	44
ИМАРАТТАРДЫ ЖАНА КУРУЛМАЛАРДЫ КУРУУ ЖАНА ЭКСПЛУАТАЦИЯЛОО ПРОГРАММАСЫ	50	0	1	51
БУХГАЛТЕРДИК ЭСЕП ПРОГРАММАСЫ	8	0	0	8
АВТОМОБИЛДИК ТРАНСПОРТТУ ТЕХНИКАЛЫК ТЕЙЛӨӨ ЖАНА ОҢДОО ПРОГРАММАСЫ	22	0	1	23
МАРКЕТИНГ ПРОГРАММАСЫ	56	0	2	58
ШИРЕТҮҮ ӨНДҮРҮШҮ ПРОГРАММАСЫ	29	0	4	33
ЖЫГАЧ ИШТЕТҮҮНҮН ТЕХНОЛОГИЯСЫ, ЭМЕРЕКТЕР ДИЗАЙНЫ ЖАНА КОНСТРУКЦИЯЛОО ПРОГРАММАСЫ	43	0	2	45
ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШИ ПРОГРАММАСЫ	**55**	**0**	**3**	**58**
ЖАЛПЫ	**4620**	**242**	**421**	**5440**

46-таблица. Студенттердин жынысына карата бөлүнүшү

	Эркек	**Аял**	**Бардыгы**
Факультет	1 224	2 531	3 755
Жогорку мектеп	410	855	1 265
Орто кесиптик колледж	151	269	420
ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары	164	217	381
ЖАЛПЫ	**1 949**	**3 872**	**5 821**

47-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (коомдук илимдер институту)

Бөлүмдүн аталышы	**Магистранттардын саны**			**Докторанттардын саны**			**Бардыгы**
	КРнын жараны	**ТРнын жараны**	**Башка өлкөлөрдүн жараны**	**КРнын жараны**	**ТРнын жараны**	**Башка өлкөлөрдүн жараны**	
Педагогика	9	9	0	2	5	0	25
Психологиялык кеңеш жана көмөк	6	0	1	0	0	0	7
Экономика	11	1	4	3	5	1	25
Коммуникация	3	11	1	4	8	1	28
Менеджмент	13	4	1	5	3	0	26
Тарых	9	14	0	3	3	0	29

Археология жана социалдык антропология	1	4	0				5
Түркология	9	9	1	2	9	3	33
Эл аралык мамилелер	8	6	3				17
Синхрондук котормо	5	2	1				8
Философия	6	5	0				11
Ислам таануу	15	5	0	13	0	1	34
Туризм жана мейманкана иштетүү	10	3	1				14
Социология	5	6	0	1			12
Англис тили жана адабияты	5	1	0				6
Дене тарбия жана спорт	12	3	0				15
ЖАЛПЫ	**127**	**83**	**13**	**33**	**33**	**6**	**295**

2022-жылдын 30-декабрын кошо эсептегенде

48-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (табигый илимдер институту)

Бөлүмдүн аталышы	Магистранттардын саны			Докторанттардын саны			Бардыгы
	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	
Мөмө жемиш жана талаа өсүмдүктөрү	7	0	0	-	-	-	7
Компьютердик инженерия	6	2	1	3	2	0	14
Биология	17	0	0	3	0	0	20
Өсүмдүктөрдү коргоо	7	0	0	-	-	-	7
Биотехнология	7	0	1	-	-	-	8
Тамак аш инженериясы	1	0	0	2	1	0	4
Экологиялык инженерия	4	0	2	2	0	0	8
Химиялык инженерия	10	0	0	-	-	-	10
Математика	6	0	0	1	1	0	8
TOPLAM:	**65**	**2**	**4**	**11**	**4**	**0**	**86**

49-таблица. 2021-2022-окуу жылында өлкөлөр боюнча студенттердин саны

	Өлкө	Студенттердин саны	
		Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча	ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча
1	Афганистан	49	12
2	Азербайжан	4	
3	Кытай Эл Республикасы	1	

4	Индонезия	1	
5	Казакстан	122	2
6	Кыргызстан	4741	236
7	Монголия	25	
8	Өзбекстан	78	
9	Орус Федерациясы	38	5
10.	Тажикистан	119	1
11	Түркия	242	128
12	Түркмөнстан	17	
13	Корея	-	2
14	Косова	-	
15	Чили	-	1
16	Египет	-	1
ЖАЛПЫ		**5.437**	**388**

50-таблица. Түркия Республикасы жана Кыргыз Республикасынан сырткары башка өлкөлөрдүн жараны болгон студенттердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү

Birimler	Афганистан	Азербайжан	Кытай Эл Республикасы	Индонезия	Казакстан	Монголия	Өзбекстан	Россия Федерациясы	Тажикстан	Түркмөнстан
Гуманитардык факультет	0	2	1	0	29	5	9	1	14	6
Табигый илимдер факультети	1	0	0	0	2	0	6	1	1	4
Көркөм өнөр факультети	0	0	0	0	2	2	0	1	1	0
Экономика жана башкаруу факультети	11	0	0	0	11	5	12	4	26	2
Коммуникация факультети	7	0	0	0	10	1	2	7	3	0
Инженерия факультети	6	0	0	0	7	1	5	1	7	3
Ветеринария факультети	0	0	0	0	5	1	0	0	2	1
Айыл чарба факультети	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0
Теология факультети	1	0	0	0	2	0	2	1	4	0
Спорт илимдери факультети	0	0	0	0	3	0	1	0	1	0
Туризмфакультети	0	2	0	0	21	8	21	3	33	1
Чет тилдер жогорку мектеби	23	0	0	1	23	2	18	18	20	0
Орто кесиптик колледж	0	0	0	0	7	0	1	1	5	0
БАРДЫГЫ	**49**	**4**	**1**	**1**	**122**	**25**	**78**	**38**	**119**	**17**

51-таблица. Студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толуу көрсөткүчү

2022-2023	**Квотанын саны**	**Катталган студенттердин саны**	**Пайыздык катышы**
Факультеттер	1403	1179	84,03%
Жогорку мектептер	300	230	76,67%
Башка*	**1703**	**1409**	**82,74%**
БАРДЫГЫ**	**1.803**	**1.348**	**74,76%**

52-таблица. ЖОЖдон кийинки программалары боюнча студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толуу көрсөткүчү

2022-2023-окуу жылынын күзгү жана жазгы семестри	**Квотанын саны**		**Катталган студенттердин саны**		**Пайыздык катышы**	
	Магистратура	**Докторантура**	**Магистратура**	**Докторантура**	**Магистратура**	**Докторантура**
Табигый илимдер институту	65	23	26	7	25,6	38,5
Коомдук илимдер институту	112	38	71	12	63%	31%
БАРДЫГЫ	**399**	**128**	**202**	**26**	**50,62**	**20,31**

53-таблица. 2021-2022-окуу жылында орто, жогорку кесиптик жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча окуудан чыгарылган студенттердин саны

Окуудан чыгаруунун себеби	**Өз каалоосу менен**	**Сабакка катталбагандык**	**Окууда жетишпегендик**	**Окууда Жетишпегендик (даярдоо курсу)**	**Сабактарга катышпагандык**	**Тартип жазасы**	**Башка университетке которулуу**	**Башка себеп университетке которулуу**	**Алмашуу программасы**	**Жалпы**	**Студенттердин саны**	**Пайыздык катыш**
Орто жана жогорку кесиптик	311	113	27	251	0	6	25	4	737	5821*	12,66%	10,82%
Табигый илимдер институту	10	4	1	8					23	295	7,8	12,30
Коомдук илимдер институту	4	4	17	-	-	-	-	-	25	86	29,06	11.1%

54-таблица. Тартип жазасын алган студенттердин саны жана алган жазалары							
	Университеттен чыгаруу	2 жарым жылдык мөөнөткө окуудан четтетүү	1 жарым жылдык мөөнөткө окуудан четтетүү.	1 аптадан 1 айлык мөөнөткө окуудан четтетүү	Сөгүш	Эскертүү	Бардыгы
Орто жана жогорку кесиптик				6		2	8

Стипендия түрлөрү

1.Кирүү сынагына ылайык берилген стипендия

Кирүү сынагына ылайык берилген стипендия даярдоо курсунда жана 1-курстун күзгү семестринде төмөндөгү деңгээлдерге жараша берилет. Бир студент ушул деңгээлдердин бирөөсүнө жараша гана стипендия ала алат. Кирүү сынагына ылайык берилген стипендияны алган студенттерге 1-курстун экинчи (жазгы) семестринен тарта академиялык жетишкендиги боюнча стипендиянын критерийлери колдонулуп баштайт.

a) Биринчи деңгээл: "Манас"-СТЖС алкагында бир упай түрүндө («гуманитардык илимдер»/«табигый илимдер»/«гуманитардык жана табигый илимдер боюнча суроолордун ортосундагы тең салмактуулук»), Кыргыз Республикасынын Жалпы республикалык тестирлөөсүндө (Грант) алдыңкы 50 орунга кирген, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги уюштурган олимпиадаларда ар бир багыт боюнча алдыңкы 3 орунду ээлеген студенттер менен Түркия Республикасынын Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу боюнча мамлекеттик сынагына катышып, алган упайы боюнча тизмеде тургандардын алдыңкы 15 пайыздык үлүшкө кирген жана Университетке каттоосун жасаткан студенттерге берилген стипендия.

b) Экинчи деңгээл: "Манас"-СТЖС алкагында балл түрүндө («гуманитардык илимдер»/«табигый илимдер»/«гуманитардык жана табигый илимдер боюнча суроолордун ортосундагы тең салмактуулук»), Кыргыз Республикасынын Жалпы республикалык тестирлөөсүндө (Грант) экинчи 50 (51-100) орунга кирип, Түркия Республикасынын Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу боюнча мамлекеттик сынагына катышып, алган баллы боюнча тизмеде тургандардын алдыңкы 20 пайыздык үлүшкө кирип, университеттин каттоосунае өткөн студенттерге берилген стипендия.

2. Колдоо стипендиясы

Университетке Түркия жана Кыргызстандан тышкары башка мамлекеттерден кабыл алынган студенттерге академиялык жетишкендиктери боюнча стипендиянын биринчи деңгээлине жараша даярдык курсу боюнча жана 1-курстун күзгү семестринин аягына чейин берилген стипендия. Колдоо стипендиясын алган студенттерге 1-курстун жазгы семестринен тарта академиялык жетишкендиги боюнча стипендиянын критерийлери колдонула баштайт.

3. Академиялык жетишкендиги боюнча берилген стипендия

1-курстун жазгы семестринде башталган жана ар бир семестрдин аягында студенттерге академиялык жетишкендиктерин эске алынып, орточо академиялык жетишкендик баллына жараша берилген стипендия.

a) 1-деңгээл: Орточо академиялык жетишкендик баллы 3.50-4.00 арасында болгон студенттерге берилген стипендия.

b) 2-деңгээл: Орточо академиялык жетишкендик баллы 3.00-3.49 арасында болгон студенттерге берилген стипендия.

4. "Улуттук спортчу" стипендиясы

Эл аралык таймаштарга олимпиадалык спорт багыттарында Кыргыз Республикасынын жана Түркия Республикасынын атын таанытып чыккан, "улуттук спортчу" наамын алган студенттерге кирүү сынагына ылайык берилген стипендиянын 1-деңгээлдеги даярдоо курсунда жана 1-курстун күзгү семестрдин аягына чейин берилген стипендия. Бул стипендия 1-курстун жазгы семестринен тарта орточо академиялык жетишкендик баллы 2.50дөн жогору болгон "улуттук спортчу" стипендиат-студенттерге төлөнүшү улантылат. "Улуттук спортчу" стипендиясын алган студенттер университет ылайык көргөн университеттер аралык таймаштарга Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин атынан катышууга милдеттүү. Бул талапты аткарбаган учурда стипендиядан ажыратылат. "Улуттук спортчу" стипендиясын алууга укуктуу болуш үчүн студент тийиштүү министрлик же федерациядан алган акыркы үч (3) жылдын ичинде "улуттук спортчу" экендигин тастыктаган документи жана арызы менен кайрылышы керек. Бул документ университеттин Башкаруу кеңеши тарабынан бекитилиши зарыл.

55-таблица: Кесиптик орто билим берүү жана бакалавриат программаларында стипендия алган студенттердин саны

Стипендиянын түрү	Сумма (сом)	Студенттердин саны
Академиялык жетишкендиги боюнча стипендия (1-деңгээл)	1600	511
Академиялык жетишкендиги боюнча стипендия (2-деңгээл)	1300	1160
Колдоо стипендиясы	1600	68
Кирүү сынагына ылайык берилген стипендия (1-деңгээл)	2500	81
Кирүү сынагына ылайык берилген стипендия (2-деңгээл)	1500	34
"Улуттук спортчу" стипендиясы		
ЖАЛПЫ	**2.687.900,00 кыргыз сому**	**1.435**

Күндүзгү окуу башталган 02.02.2022 окуу жылынын күзгү семестрине таандык маалыматтар.

56-таблица. Магистратура жана докторунтара программаларында стипендия алган студенттердин саны

Стипендиянын түрү	Магистратура		Докторантура	
	Сумма $ (киши башына)	Студент саны	Сумма $ (киши башына)	Студент саны
Магистратура/докторантурага тапшыруу стипендиясы	50	34	75	14
Магистратура/докторантурада академиялык жетишкендиги боюнча берилген стипендия	50	1	75	1
Магистратура/докторантурада колдоо стипендиясы	50	27	75	6
ЖАЛПЫ	**50**	**62**	**75**	**21**

57-таблица. Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларын аяктаган бүтүрүүчүлөрдүн саны

Окуу жылы	ТР жараны	КР жараны	Башка өлкөнүн жараны	БАРДЫГЫ
2014-2015	66	534	17	**617**
2015-2016	66	611	17	**694**
2016-2017	54	657	18	**729**
2017-2018	69	677	35	**781**
2018-2019	52	584	32	**668**
2019-2020	55	906	28	**989**
2020-2021	42	805	32	**879**
2021-2022	30	770	34	**834**

58-таблица. Коомдук илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны

Окуу жылы	Докторантура				Докторантура				Жалпы
	ТР жараны	КР жараны	Башка өлкөнүн жараны	БАРДЫГЫ	ТР жараны	КР жараны	Башка өлкөнүн жараны	БАРДЫГЫ	
2013-2014	13	16	2	31	5	3		8	39
2014-2015	13	18	0	31	4	4		8	39
2015-2016	1	14	0	15	4	9		13	28
2016-2017	6	11	4	21	4	6	1	11	32
2017-2018	7	23	0	30	2	5		7	37
2018-2019	6	31	0	37	3	3		6	43
2019-2020	11	27	0	38	4	3		7	45
2020-2021	11	26	1	38	5	0	0	5	43
2021-2022	11	32	1	44	2	2	1	5	49

59-таблица. Табигый илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны

Окуу жылы	Магистратура				Доктурантура				Жалпы
	ТР	КР	БАШКА	Жалпы	ТР	КР	БАШКА	ЖАЛПЫ	
2014-2015	2	13	0	15	1	0	0	1	16
2015-2016	0	15	0	5	1	1	0	2	7
2016-2017	2	4	0	6	0	4	0	4	10
2017-2018	0	17	0	10	0	1	0	1	11
2018-2019	2	24	0	26	0	1	0	1	27
2019-2020	0	15	1	16	1	0	0	1	17
2020-2021	0	22	0	22	1	0	0	1	23
2021-2022	0	29	0	29	0	2	0	2	31

60-таблица. Окуу жылына карата ар бир окутуучуга туура келген студенттердин саны

Окуу жылы	Программанын саны	Студенттердин саны	Окутуучу	Ар бир студентке туура келген окутуучу %
		(А)	(Б)	(А/Б)
2013-2014	46	4.482	525	7,95
2014-2015	46	4.802	492	9,11
2015-2016	46	5.037	514	9,34
2016-2017	46	5.277	552	9,13
2017-2018	46	5.468	536	9,85
2018-2019	51	5.561	501	10,91
2019-2020	51	5.691	533	10,43
2020-2021	51	5.719	544	10,46
2021-2022	51	5440	490	11,10

61-таблица. Окуу жылына карата ар бир профессор окутуучуга туура келген студенттердин саны

Окуу жылы	Программанын саны	Студенттердин саны	Окутуучу (профессор, доцент жана доценттин милдетин аткаруучу)	Ар бир студентке туура келген окутуучу (профессор, доцент жана доценттин милдетин аткаруучу)
		(А)	(Б)	(А/Б)
2018-2019	51	5.561	207	26,86
2019-2020	51	5.688	212	26,83
2020-2021	51	5.719	119	48,06
2021-2022	51	5440	222	24,50

62-таблица. 2021-2022- жана 2022-2023-окуу жылдарында (күзгү семестр) студент алмашуу программасынын алкагында келген студенттер

Окуу жылы	Кайсы окуу жайдан келди	Бөлүмү	Студент саны
	«Орхон» алмашуу программасы		
2021-2022	Ататүрк университети	Коомчулук менен байланыштар жана таанытуу	1
2021-2022	Эге университети	Экономика	1
2021-2022	Кожо Ахмет Ясауи Эл аралык Казак-Түрк университети	Тарых	1
2021-2022	Кыргыз-Өзбек Эл аралык университети	Дене тарбия теориясы жана практикасы	1
2021-2022	Нийде Өмер Халисдемир университети	Түрк музыкасы	2
2021-2022	Нийде Өмер Халисдемир университети	Тарых	1
2021-2022	Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз Улуттук университети	Түрк грамматикасы	2
2022-2023	Ататүрк университети	Орус тили жана адабияты	1
2022-2023	Ататүрк университети	Түрк элдик оозеки чыгармачылыгы (фольклор)	1
2022-2023	Ататүрк университети	Туризм	1
2022-2023	Ататүрк университети	Түрк тили	1
2022-2023	Ататүрк университети	Журналистика	1
2022-2023	Ататүрк университети	Туризм	1
2022-2023	Б. Сыдыков атындагы Эл аралык кыргыз-өзбек университети	Англис тил филологиясы	1

63-таблица. 2021-2022- жана 2022-2023-окуу жылдарында (күзгү семестр) студент алмашуу программасынын алкагында кетген студенттер

Окуу жылы	Кайсы окуу жайдан келди	Бөлүмү	Студент саны
	«Орхон» алмашуу программасы		
2021-2022	Алания Алааддин Кейкубат университети	Бизнес	1
2021-2022	Алания Алааддин Кейкубат университети	Экономика	4
2021-2022	Алания Алааддин Кейкубат университети	Электротехника жана электроника инженериясы	1
2021-2022	Ататүрк университети	Ишкердик башкаруу бөлүмү	1
2021-2022	Ататүрк университети	тарых	1
2021-2022	Ататүрк университети	Саякаттарды башкаруу жана туризм багыты	1
2021-2022	Ататүрк университети	Түркология бөлүмү	1
2021-2022	Эге университети	Экономика	1
2021-2022	Эге университети	Радио-телевидение жана кино	1

2021-2022	Эге университети	Колдонмо математика жана информатика	1
2021-2022	Эге университети	Англис тили жана адабияты	1
2021-2022	Эге университети	Электр жана электрондук инженерия	1
2021-2022	Гази университети	Биология	1
2021-2022	Гази университети	Компьютердик инженерия	2
2021-2022	Гази университети	Дене тарбия жана спорт мугалими	1
2021-2022	Гази университети	Өнөр жай инженериясы	1
2021-2022	Хожа Ахмет Йесеви атындагы Эл аралык Түрк-Казак университети	Журналистика	2
2021-2022	Кападокия университети	Котормо жана котормо (KG-ENG)	2
2021-2022	Кападокия университети	Эл аралык мамилелер	1
2021-2022	Ошол эле учурда, Халисдермир	Тарых	1
2021-2022	Ошол эле учурда, Халисдермир	Журналистика	1
2021-2022	Ошол эле учурда, Халисдермир	Сүрөт	1
2022-2023	Алания Алааддин Кейкубат университети	Өнөр жай инженериясы	1
2022-2023	Алания Алааддин Кейкубат университети	Химиялык инженерия	1
2022-2023	Алания Алааддин Кейкубат университети	Экономика	1
2022-2023	АтатЯрк университети	Тарых	1
2022-2023	Бурса Улудаг университети	Өсүмдүктөрдү коргоо	1
2022-2023	Эге университети	Англис тили жана адабияты	1
2022-2023	Эге университети	Коомчулук менен байланыш жана жарнама	2
2022-2023	Эге университети	Эл аралык мамилелер	1
2022-2023	Эге университети	Компьютердик инженерия	1
2022-2023	Эге университети	Саякаттарды башкаруу жана туризм багыты	1
2022-2023	Эге университети	Химиялык инженерия	1
2022-2023	Эге университети	Колдонмо математика жана информатика	1
2022-2023	Эге университети	Финансы жана банк иши	1
2022-2023	Эге университети	Радио-телевидение жана кино	1

1.5.5.2. Медициналык кызматтар

Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгынын курамында ачылган ден соолук борбору 1999-жылдан тарта студенттерге, кызматкерлерге жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнө медициналык кызматтарды көрсөтүп келет. Ден соолук броборун кеңейтүү максатында 2020-жылы Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Шеит Эрен Бүлбүл атындагы Ден соолук борбору жана COVID-19 диагностика борбору Түркия Республикасынын Тышкы иштер министри Мевлүт Чавушоглу, Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министри Руслан Казакбаев жана

Кыргыз Республикасынын Саламаттыкты сактоо жана социалдык өнүгүү министри Алымкадыр Бейшеналиев тарабынан пайдаланууга берилген. Кыргыз Республикасынын мыйзамына ылайык жабдылган ден соолук борбору Кыргыз Республикасынын Саламаттыкты сактоо министрлиги тарабынан аккредитацияланган.

Ден соолук борборунда ар түрдүү медициналык кызматтар, ыкчам медициналык жардам, тез жардам, амбулатордук дарылоо кызматтары көрсөтүлөт: жалпы медициналык кароо, дартты аныктоо, дарылоо жана өнөкөт оорулары бар бейтаптарга көзөмөл, алдын- алуу иш-чаралары жүргүзүлөт. Зарыл учурларда бейтаптар андан ары текшерүүдөн же дарылоодон өтүү үчүн дарылоо-профилактикалык мекемелерге жиберилет. Ден соолук борборунун жабдуулары: ЭКГ аппараты, ЭКГ холтер, рентген, УЗИ, кычкылтек концентратору, небулизатор, кандагы глюкоза өлчөгүч. Ден соолук борборунда 2 изоляциялык бөлмө (эркектер жана аялдар үчүн өз-өзүнчө) бар.

Ден соолук борборунда 6 врач (2 терапевт, гинеколог, лор, невропатолог) жана 9медайым иштейт.

64-таблица. Студенттерге жана кызматкерлерге медициналык кызмат көрсөтүүлөр

	Кызматкер	Студент	Башкалар (Түркия элчилигине караштуу мекемелер)	Бардыгы
Тез жардам кызматы	2	2		4
Операция менен ооругандардын саны	5	17		22
Амбулаториядагы бейтаптардын саны	1.616	4.349	133	6.098
Педиатрия	231			231
Анализдин саны	339	2.181	451	2.971
Бардыгы	**2.193**	**6.549**	**584**	**9.326**

1.5.5.3. Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү кызматы

Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү борбору 2000-2001-окуу жылында ачылып, ректоратка караштуу өз алдынча борбор катары иш жүргүзө баштаган. Анда алгач борбордун жетекчиси жана эки психолог иштеген. Кийинчирээк ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгына караштуу борбор болуп, анда 1 мүдүр, 1 психолог жана 1 кызматкер иштей баштаган.

2012-2013-окуу жылында борбордун аталышы Студенттердин инсандык өнүгүү жана кеңешүү борбору болуп өзгөртүлүп, 2013-2014-окуу жылында Студенттер үйүнүн А корпусунда жайгашкан кеңседе өз ишин улантып келет.

Биз студенттерге жалаң гана заманбап билим бербестен, ошондой эле алардын психологиялык жана социалдык өнүгүүсүн камсыздоону, психикалык саламаттыгын сактоону жана окуудагы жетишкендиктерин артырууга салым кошууну көздөйбүз. Студенттердин жеке жана социалдык өнүгүүсүндө, билим алуусунда жана кесиптик өнүгүүсүндө алдыга максаттарды коюу, чечимдерди кабыл алуу, шартка көнүү, пайда болгон көйгөйлөрдү чечүү

маселелери боюнча аларга кыска жана узак мөөнөттүү жеке психологиялык кеңеш берүү кызматын көрсөтүү, өткөрүлгөн семинарлар тууралуу студенттерге маалымат берүү; бул маселелер боюнча тиешелүү топторду түзүү аркылуу топтун ичинде психологиялык кеңеш же топтун ичинде багыт берүү кызматтарын көрсөтүү.

Студенттердин инсандык өнүгүү жана кеңешүү борбору ыктыярдуулук жана купуялуулук принциптерине ылайык иш алып барат. Психологиялык кеңеш алуу үчүн кайрылган студенттер же алардын кураторлоруна айтып берген көйгөйлөрү тууралуу эч кимге жана эч бир мекемеге маалымат берилбейт.

2022-жылы Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү борборунун кызматтарынан 1237 студент пайдаланган.

65-таблица. Ден соолук борборунун кызматкерлери

	Эркек	Аял
Доктор	1	5
Медицина кызматкери		9
Жалпы	**1**	**14**

66-таблица. Студенттердин инсандык өнүгүү жана кеңешүү борбору боюнча статистикалык маалыматтар

	Кыз	Эркек	Жалпы
Жеке психологиялык кеңеш берүү кызматы	122	20	142
Багыт берүү кызматтары	727	94	821
Өнүктүрүүчү психологиялык билим берүү программалары	-	-	274
Топтун ичинде психологиялык терапия			
Басылма материалдарды таратуу кызматы			
ЖАЛПЫ	**849**	**114**	**1237**

1.5.5.4. Турак-жай кызматтары

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинде Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгына караштуу 3 студенттик үй бар. Студенттик үйлөрдө:

•Бөлмөлөрдө сабакка даярдануу үчүн стол, отургуч, китеп текчеси жана башка буюмдар бар.

•Бөлмөдөн башка жерде сабак окууну каалагандар үчүн студенттик үйдүн А корпусунун ар бир кабатында бирден, Б корпусунда экиден 60 кишилик сабак окуй турган залдар орун алган.

•Китепкана жана компьютер бөлмөлөрүндө чексиз интернет бар. Китепкана жана компьютер бөлмөлөрү түнкү 23.00гө чейин иштейт.

•Студенттердин маданий жана спорттук иш-чараларын колдоо максатында теннис жана бильярд залдары бар.

•Театралдык оюн-зооктор, спорттун түрлөрү боюнча турнирлер, семинар жана башка иш-чаралар өткөрүлүп турат.

•Студент кыз-уландар үчүн мечитте өз-өзүнчө жай каралган.

•Студенттик үйлөр жуманын ичинде түнкү саат 23.00дө, жуманын аягында жана расмий майрам күндөрү саат 24.00дө жабылат. Эртең менен саат 06.00дө ачылат.

•Студенттердин сабакка жетишкендиктерине карата Студенттик үйлөрдөн орун берилет. Мындай көрүнүш студенттердин жакшы окушуна түрткү болот.

•Студенттердин сабакта активдүүлүгүн жогорулатуу максатында түрк дүйнөсүнүн улуттук окуу жана маектешүү жайында жуманын ар бир күнүндө эртең менен акысыз тамак берилет.

•Күн сайын күндүз жана кечинде бардык бөлмөлөр текшерилип, тынчтыкты буза турган жагдайлардын алды алынып, орун алган техникалык мүчүлүштүктөр жоюлат.

•Кайгыруу, тынчсыздануу, стресс ж.б. көйгөйлөр жаралса, студенттер тийиштүү борборлорго кайрылышат.

•Студенттердин жашоосунун сапатын арттыруу үчүн жылуулук, ысык суу, муздак суу, жарык, тазалык ж.б. күн сайын текшерилет. Кандайдыр бир калпыстыктар болуп калса дароо жоюлат. Жыл сайын сырдоо, жалпы тазалоо, оңдоо жана бак-даракты дарылоо иштери жай мезгилинде (июль-август айларында) жүргүзүлүп, жатаканалар жаңы окуу жылына даярдалат.

•Жатаканалар күнүнө 2 жолу тазаланат. Тазалык кызматкерлери тарабынан жалпы тазалоо иштери айына бир жолу жүргүзүлөт. Студенттер өздөрүнүн бөлмөлөрүн күн сайын иреттешет, ал эми жатакананын кызматкерлери тазалыкты көзөмөлдөп турушат.

•Студенттердин саламаттыгы күнү-түнү көзөмөлдөнүп турат. Ооруп калган студенттер Ден соолук борборуна жиберилет. Кароого муктаж болгон студенттер атайын бөлмөлөргө сакайып кеткенче жайгаштырылат.

Жатаканага кабыл алуу:

Кыргыз-Түрк «Манас» университетине башка өлкөлөрдөн «Мевлана» же «Орхун» студент алмашуу программалары боюнча келип, Тил үйрөтүү курсунда окуган студенттерге эч кандай талап коюлбастан, жатаканадан орун берилет. Ал студенттер Тил үйрөтүү курсун бүтүргөндөн кийин сабак боюнча жетишкендиктерине карата жатаканага жайгаштырылат.

Баалоо системасы:

Кыргызстандык студенттер жана Тил үйрөтүү курсун бүтүргөн чет өлкөлүк студенттер жатаканада жашагысы келсе, жыл сайын май айында мүдүрлүктүн электрондук дарегине арыз жазышат. Бул арызда студенттин жашаган жеринен Бишкек шаарына чейинки аралык так көрсөтүлөт, жогорку окуу жайларда окуган бир туугандарынын саны, мурунку жылдагы коомдук эрежелерге ылайык мыкты жүрүш-турушу үчүн алган сыйлыгы же туура эмес жүрүш-турушу үчүн алган жазасы тууралуу маалымат камтылат. Ата-энесинин каза болгондугу, майыптыгы же ажырашкандыгы тууралуу маалымкат, орточо академиялык баллын көрсөткөн документ тиркелет. Өзгөчө Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин иш-чараларына активдүү катышкан студенттерге артыкчылык берилет.

Турак-жай акысы:

Студенттик үйлөрдүн бир айлык акысы төмөндөгүдөй:

Студенттик үйдүн А корпусу: 1500 сом (ай сайын)

Студенттик үйдүн Б жана С корпустары: 1200 сом (ай сайын)

(Ар бир студенттен жылына 2500 сом депозит алынат. Эгерде студент студенттик үйдүн буюмдарын бүлүндүрсө, сындырса, анын акысын жатаканадан чыгып жатканда төлөйт).

Студенттин жатаканадан чыгарылышы:

Жатаканадан чыгарылган же өз ыктыяры менен кеткен студент адегенде каттоо учурунда алган буюмдарды толук жана бүтүн бойдон өткөрүп берет. Буюмдар кем же бүлүндүрүлгөн болсо, студент тарабынан калыбына келтирилет же анын депозитинен чегерилет.

Кир жуучу жана үтүктөөчү бөлмө:

Студенттик үйдүн А жана Б корпустарындагы кир жуучу жана үтүктөөчү бөлмөдө студенттердин бир килограмм кийими 25 сомдон жуулат. Эки аптада бир жолу шейшептери алмаштырылып турат. Ошондой эле студенттер кир жуучу жана үтүктөөчү бөлмөдөгү үтүктөрдү бекер колдоно алат. Жылдын этегинде бардык жүк жапкыч, жууркан, үстүңкү шейшеп, алдыңкы шейшеп, жаздык тыш, парда ж.б. жуулуп, кургатылып, кийинки жаңы окуу жылына даярдыктар көрүлөт. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин башка түзүмдөрүнө тиешелүү болгон желек, дасторкон, парда, алжапкыч, костюм ж.б. бекер жуулат.

Сабак окуучу бөлмө жана компьютер бөлмөлөрү:

•Сабак окуучу бөлмөлөр күнүнө саат: 08:30дан 24:00гө чейин, ал эми сынак тапшыруу мезгилинде түнкү саат 02:00гө чейин иштейт.

• Студенттик үйдүн А корпусунда 60 кишилик 5, Б корпусунда 100 кишилик 2 окуу бөлмөлөрү бар.

Теннис жана бильярд залы:

Студенттик үйдүн А корпусунун биринчи кабатында 2 теннис жана 1 бильярд столдору бар. Эгер студенттер оюн ойноону каалашса, ошол жерде иштеген студент менен бир убакытты белгилеп, акысын төлөп ойношот.

•Намазканалар:

Студенттик үйдүн А корпусунда кыздар жана эркектер үчүн 2 даана, Б корпусунда ортосу бөлүнгөн 1 намазкана орун алган;

•Кампалар:

Студенттик үйдүн А корпусунун жер төлөсүндө эркектер үчүн бир, 2-, 4- жана 5-кабатында кыздар үчүн үч; Б корпусунун биринчи кабатында кыздар жана эркектер үчүн бир кампа бөлмөсү орун алган. Студенттердин бөлмөлөрүнө батпай калган же колдонулбаган чемодан, сумка жана башка буюмдар катталып, кампага жайгаштырылат.

67-таблица: Студенттик үйлөрдүн сыйымдуулугу

Бөлмөдөгү орундун саны	Сыйымдуулугу (бөлмө)			Бөлмөлөрдүн жалпы саны	Керебеттердин жалпы саны	Орундун толушу
	4 кишилик	6 кишилик	8 кишилик			
Студенттик үйдүн А корпусу (кыздар үчүн)	59	40	0	99	476	100%
Студенттик үйдүн А корпусу (уландар үчүн)	24	19	0	43	210	100%
Студенттик үйдүн Б корпусу (кыздар үчүн)	52	0	0	52	208	100%
Студенттик үйдүн Б корпусу (уландар үчүн)	10	19	13	42	258	100%
Студенттик үйдүн С корпусу (кыздар үчүн)	0	39	0	39	234	100%
Студенттик үйдүн С корпусу (уландар үчүн)	0	0	0	0	0	0
ЖАЛПЫ	**146**	**116**	**13**	**275**	**1.386**	**100%**

Кызматкерлер жашаган турак-жайларды жана конок үйлөрүн иштетүү бөлүмү

Кызматкерлер жашаган турак-жайларды жана конок үйлөрүн Студенттик үйлөр мүдүрлүгү көзөмөлдөйт. 2000-2001-окуу жылында жалпысынан 24 батир, б.а. 22 окутуучулар үчүн батирлер жана 2 даана конок бөлмөсү колдонулган.

2011-2012-окуу жылында 61 батирлүү кызматкерлер жашаган турак-жай колдонууга берилген. Студенттик үйлөр мүдүрлүгүнөн сырткары Конок үйлөрүн, кызматкерлер жашаган турак-жайларды жана коомдук тамактануу жайларын тейлөө мүдүрлүгү деп аталган жаңы бөлүм ачылган. Бир жылдан кийин ал борбор Конок үйлөрү жана кызматкерлер жашаган турак-жайларды көзөмөлдөө мүдүрлүгү деп аталышы өзгөртүлүп, 1 мүдүр, 2 кызматкер жана 2 кызматчы иштеп баштаган.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинде 6 бөлмөлүү конок үйү жана 1 VİP конок бөлмөсү орун алган. Ар бир бөлмөдө борбордук спутник антеннасы, телевизор, ысык суу, санариптик телеберүү бар. Конок үйүндө эс алган коноктор университеттин ашкана, буфет ж.б. тамактана алышат. Конок үйүндө университеттин коноктору, окутуучулары, кызматкерлери жана алардын үй-бүлө мүчөлөрү убактылуу жашай алат.

68-таблица: Конок үйү

	Даана	Жабык аянт (м ²)	Сыйымдуулугу (адам)
Конок үйү	6	676	28
VİP конок үйү	1	138.1	5
ЖАЛПЫ	**7**	**814**	**33**

Студенттик шаарчадагы 6.204,90 чарчы метр аянтта (5 имараттан турган 1+1, 2+1, 3+1 бөлмөлүү 61 батирлүү) кызматкерлер жашаган турак-жайлар орун алган. 2010-жылдан бери кызматкерлер бул турак-жайларда коопсуз жана ыңгайлуу шартта жашашат. Кызматкерлер 61 жана 24 батирлүү турак-жайларда, 9 кабаттуу имараттагы 3 батирде да жашашат. Жалпысынан 83 батир кызматкерлер тарабынан колдонулат.

69-таблица: Кызматкерлер жашаган турак-жайлар

Сыйымдуулугу	**Бош эмес**	**Бош**	**Жабык аянт (м ²)**
1 бөлмөлүү	4		132
2 бөлмөлүү	9	-	578
3 бөлмөлүү	35	2	2866
4 бөлмөлүү	25	-	2163
3 бөлмөлүү дуплекс	3	1	358,4
4 бөлмөлүү дуплекс	4	-	413,2
ЖАЛПЫ	**80**	**3**	**6.510,6**

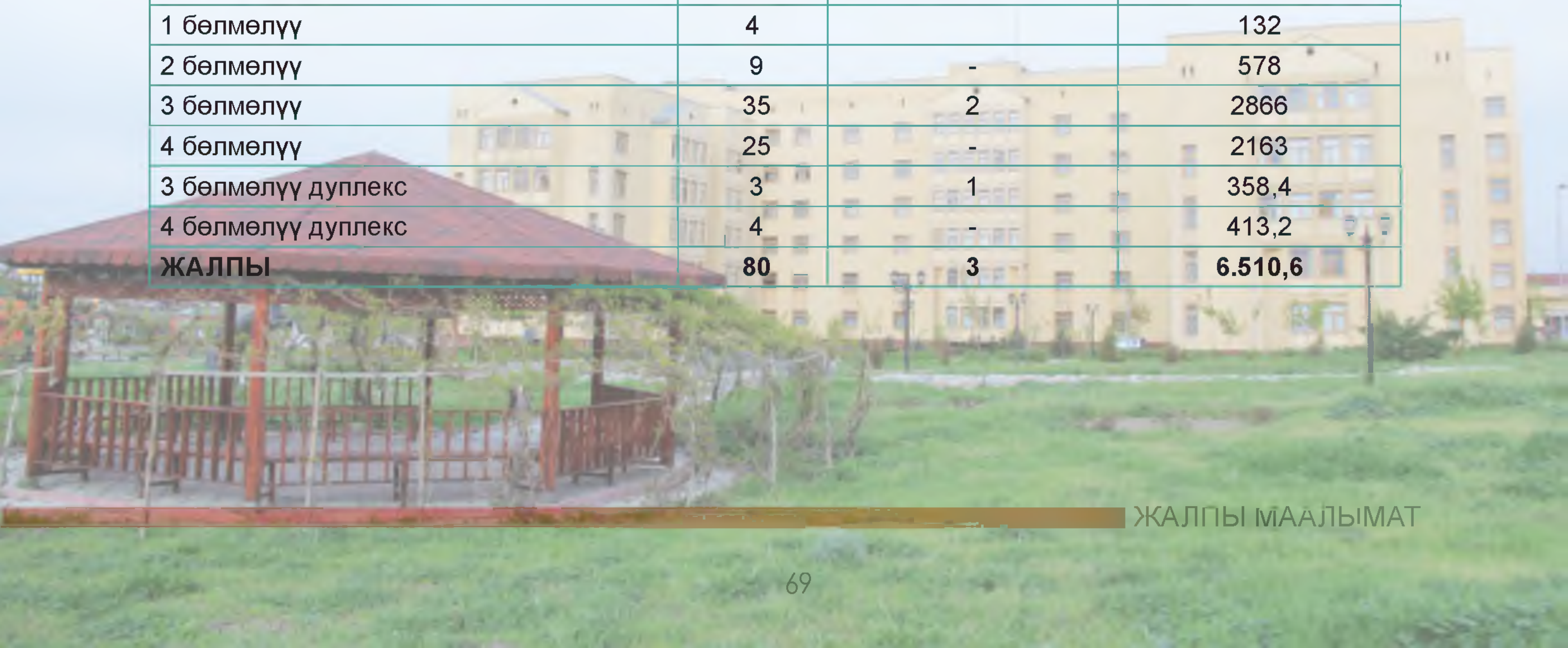

1.5.5.5. Тамак-аш менен тейлөө кызматы

Турмуш-тиричиликти тейлөө жана буфеттерди иштетүү мүдүрлүгү Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин студенттеринин, кызматкерлеринин жана окутуучуларынын пайдалуу, туура жана гигиена эрежелери сакталган шартта тамактанышын камсыз кылат. Бардык өндүрүштүк иш-чаралар Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчада Турмуш-тиричиликти тейлөө жана буфеттерди иштетүү башкармалыгына караштуу ашканада ишке ашырылат. Студенттердин ашканасында студенттерге түшкү жана кечки тамак берилет. Бир ай мурун студенттердин мезгил шартына ылайыктуу туура жана жетиштүү тамактанышын камсыз кылган меню даярдалат. Менюда төмөндөгү азыктар бар: эт, тоок, балыктан жасалган тамаш-аш, ысык жана муздак тамактар, салаттар, таттуулар, мөмө-жемиштер ж.б. студенттер жана кызматкерлер үчүн бир нече буфетте тез татым (fastfood) да сатылат. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин буфеттери 2000-3000 кишиге чейин кардарды тейлейт. Буфетте даяр продукция, ундан жасалган таттуулар, ысык жана муздак суусундуктар, пиде, пицца, лахмажун, тост, таттуунун түрлөрү жана башка көп түрдүү азык-түлүктөр сатылат. Студенттер тез тамактанышы үчүн күндө эртең менен 08:00дөн кечки 23:00гө чейин суусундук жана башка азыктар сатылат. Алардын ар биринен үлгү алынып, жарактуулугу текшерилет жана 72 саат сактоо мөөнөтүнө көңүл бөлүнөт. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин коомдук, маданий жана спорттук иш-чараларына активдүү катышкандарга зарыл болгон учурда кофе, чай, түшкү жана кечки тамак, котлета менен жасалган бутерброд, гамбургер, сэндвич жана башка берилет. Тамак-аш чөйрөсүндө иштегендер атайын униформа, мээлей жана баш кийим кийишет. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин технологдору жыл мезгилдерине карата зарыл болгон калорияларды эске алуу менен ай сайын меню даярдайт жана Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин веб-баракчасына жарыялайт.

70-таблица: Тамак-аш менен тейлөө кызматы

Тамактангандар	Тамактануучулардын саны	
	2021	2022
Студент	104129	239835
Студент (стипендия алган)	15919	16348
Окутуучу	15023	12984
Административдик кызматкер	6040	13419
Конок	1.158	1.753

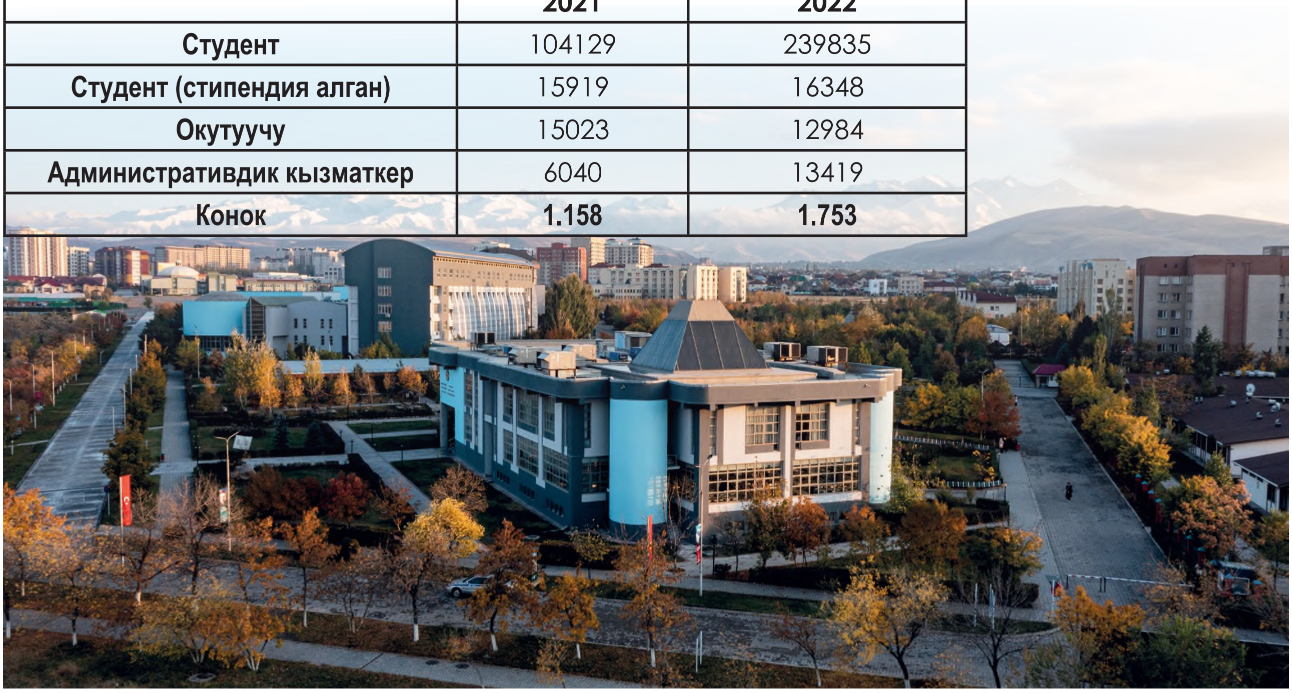

71-таблица: Буфеттерде төмөндөгүлөр сатылат		
Аталышы	**2020**	**2021**
Самсы	68990	159980
Симит	31093	71180
Булочка	6620	17190
Кекс	11930	39450
Бөрек	10765	24810
Айран	2324	2686
Пицца	4210	7510
Пиде	7270	9110
Лахмажун	3880	4640
Тост	17090	18250
Сэндвич	7805	15620
Котлет	4930	23310
Салаттын түрү	1357	6515
Түрдүү кондитердик азыктар	5997	15144
Какао пудинги	4460	13900
Салат түрлөрү	5827	19365
Десерт түрлөрү	7848	25380

1.5.5.6. Коомдук, маданий жана көркөм өнөр кызматтары

Маданий-массалык иш-чараларды уюштуруу бөлүмүнүн көзөмөлү менен «Манастын кыздары» бий ансамбли, заманбап бий ансамбли, Кавказ бий ансамбли, «Дастан» комузчулар жана «Көөнөрбөс санжыра» бий ансамбли түрдүү программаларды даярдашат. Бул ансамблдер университеттин түрдүү факультет жана жогорку мектептеринде билим алып жатышкан шыктуу студенттерден (өз каалоосу менен) куралып, түрк дүйнөсүнүн музыкасынын коштоосу менен улуттук кийимдерди кийип бийлешкени жана хореографиясы менен өзүнө көңүл бурдурат. Бул ансамблдер иш-чараларга активдүү катышып, Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин көркөм өнөрүнө салым кошот. Аталган ансамблдердин мүчөлөрү жергиликтүү жана чет өлкөдө уюштурулган фестивалдарга катышып, өнөрлөрүн көрсөтүп, Кыргыз-Түрк «Манас» университетин мыкты жактан таанытып келет. Бул иш-чаралар студенттердин ич ара мамилесин бекемдейт. Кыргыз-Түрк «Манас» университети тарабынан зарыл болгон улуттук кийимдер, музыкалык аспаптар, техникалык колдоо же башка керектүү нерселер менен камсыз кылынат.

Бул башкармалык Кыргыз-Түрк «Манас» университетиндеги бардык иш-чарага техникалык жардам көрсөтөт жана техниканы иштете турган адисти дайындайт.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинде улуттук кийимдерди, мантияларды сактоочу жай бар.

72-таблица: Коомдук, маданий жана көркөм өнөр иш-чаралары	
Датасы	**Иш-чаранын аталышы**
8.03.2022	8-март Аялдардын эл аралык күнү
21.03.2022	Нооруз майрамы
31.03.2022	Студенттерге сыйлык тапшыруу жана концерт
22.04.2022	23-апрель Түркиянын улуттук эгемендик жана балдар майрамы
29.04.2022	“Сармерден” кыз-жигит оюну
11.05.2022	“Кыргыз аялдарынын салттуу баш кийимдеринин көргөзмөсү”
17.05.2022	Боз үйдүн бет ачары
17.05.2022	Жаз майрамы / Карьера жармаңкеси
17.05.2022	Университеттин курулушунун 25 жылдыгынын алкагында студенттер жана кызматкерлер арасындагы таймаштын жеңүүчүлөрүн куттуктоо иш-чарасы
18.05.2022	Музыкалык кече
18.05.2022	19-май Ататүрктү эскерүү жана спорт майрамы
15.06.2022	Салттуу спорт оюндар майданынын ачылыш программасы жана спорт оюндары кубогу
22.06.2022	Бүтүрүүчүлөрдүн салтанаты
25.10.2022	2022-2023-окуу жылынын ачылыш аземи
28.10.2022	29-ноябрь Түркия Республикасынын күнүнө карата Түркиянын Кыргызстандагы Элчилиги тарабынан уюштурулган расмий иш-чарада Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин атынан “Султандар саркечтиги” дефиле-программасы
24.11.2022	Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин туңгуч ректору Карыбек Молдобаевдин 90 жылдыгынын алкагында эскерүү программасы
27.12.2022	Жаңы жылды куттуктоо иш-чарасы (профессордук-окутуучулук курамдын жана административдик кызматкерлердин балдары үчүн уюштурулган Жаңы жыл майрамдык иш-чаранын алкагында балдарга белектер даярдалып, таркатылды)
28.12.2022	Сый тамак, музыкалык кече

1.5.5.6.1. Студенттик кеңеш

Студенттик кеңеш студенттер менен университеттин жетекчилигинин ортосундагы байланышты бекемдейт, студенттердин окуу жайды башкарууга активдүү катышуусун камсыз кылат. Студенттик кеңештин өкүлдөрү академиялык түзүмдөрдүн, башка бөлүмдөрдүн көйгөйлөрүн, сунуштарын Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Окумуштуулар кеңешинин чогулуштарында университеттин жетекчилерине билдирип турушат. Студенттик кеңеш студенттик шаарчанын ажырагыс бөлүгү. Бул кеңеш студенттердин өнүгүшүнө, топ болуп иштөөнү үйрөнүшүнө, илимий, коомдук, маданий жана спорт жаатындагы керектөөлөрүн канааттандырууга, сабактан сырткары иш-чараларды уюштурууга көмөк көрсөтөт. Студенттик кеңеш Эл аралык студенттер координаторлугу, Студенттик клубдар, Студенттер жана бүтүрүүчүлөр менен иш алып баруу бөлүмү менен кызматташат.

1.5.5.6.2. Ар башка улуттардын өкүлдөрүнөн турган студенттердин координаторлугу

Бул координаторлук Кыргыз-Түрк «Манас» университетиндеги ар башка улуттагы студенттердин сапаттуу билим алышын, социалдык, маданий жана спорттук иш-чараларга катышышын, ар башка улуттун маданияты менен таанышуусун колдойт жана окууну

бүтүргөндөн кийин Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин ыктыярдуу элчиси катары иштеп кетишине салым кошот.

КТМУнун Студенттик Кеңеши университетибиздин студенттеринин университеттин ичинде жана сыртында өкүлү болгон жалгыз ыйгарым укуктуу уюм. Студенттик клубдар кампустун жашоосунун ажырагыс бөлүгү болуп саналат. Студенттик клубдар – бул биздин студенттер тарабынан өздөрүнүн илимий, социалдык, маданий жана спорттук муктаждыктарын канааттандыруу үчүн өздөрүн өркүндөтүү, бир команда болуп иштөө жана класстан тышкаркы иш-чараларды өткөрүү үчүн түзүлгөн уюмдар.

73-таблица: Студент клубдары жана анын мүчөлөрүнүн саны

№	Клубдун аталышы	Мүчөлөрдүн саны
1	«Туризм» клубу	15
2	«Энактус» клубу	0
3	«Театр» клубу	12
4	«Эл аралык мамилелер» клубу	38
5	Кыргыз тилинде «Манас» дебат клубу	150
6	Орус тилинде «Манас» дебат клубу	140
7	«Экономика» клубу	22
8	«ТамаШака» клубу	15
9	«Коомдук байланыш жана жарнама» клубу	10
10	«Биота» экология клубу	30
11	«Философия» клубу	15
12	«Ак ниет» кайрымдуулук клубу	50
13	«Жаңырык» адабият клубу	12
14	«Лыжа» клубу	5
15	«AIESEC» клубу	0
16	«Жеке инсандык өнүгүү» клубу	60
17	«Орто Азия философиясы» клубу	10
18	«Химия» клубу	24
19	«Дамла» ыктыярдуулук клубу	25
20	«Альпинизм, издөө, куткаруу жана биринчи жардам көрсөтүү» клубу	10
21	«Түрк дүйнөсүнүн ой жүгүртүшү» клубу	10
22	«Англис тилинде сүйлөшүү» клубу	36
23	«Ойлоншоу» интеллектуалдык клубу	52
24	«Манас» велосипед клубу	10
25	«Агро өнүгүү» клубу	7
26	«Музыка» клубу	10
27	«Жаныбарларды сүйүүчүлөр» клубу	10
28	«Жаш лидерлер» клубу	20
29	«Жаштар долбоору» клубу	24
30	«Жаш маркетологдор» клубу	20

31	«Манас» көркөм өнөр клубу	4
32	«Компас» клубу	10
33	«Орусча сүйлөгүм келет» коому	400
34	«Компьютер илими» коому	46
35	«Электрондук лаборатория» коому	20
36	«Эмпатия» коому	15
37	«Социология» коому	25
38	«Орто Азиянын тарыхы» коому	60
39	«Келгиле, түркчө сүйлөшөлү» клубу	450

74-таблица: Студенттик клубдардын иш-чаралары

Клубдун аталышы	Аткарылган иш-чаралар	Түшүндүрмө
Өзүн-өзү өркүндөтүү	"Аутизмден чемпионатка" аттуу семинар	2022-жылдын 25-февралында түзүлгөн.
	Түз эфир	Ал Инстаграмда 2022-жылдын 24-январында өттү.
	Өзүн-өзү өркүндөтүү марафону	Ал 2022-жылдын 9-31-мартында онлайн режиминде өттү.
	"9 жашта инсандык өнүгүү жамааты" аттуу концерт	Ал 2022-жылдын 11-мартында ANFİ A-202де өттү.
	Китеп окуу конкурсу (Узак жол китебинин негизинде)	2022-жылдын 23-апрелинде Туризм факультетинде ANFİ A-201, A-205 болуп өттү.
Ойлоншоу	Түз эфир. Баяндамачы- Элиза КЕНЕНБАЕВА	Ал Инстаграмда 2022-жылдын 22-январында өттү.
	Түз эфир. Баяндамачы- Токтосун ШАМБЕТОВ	Ал Инстаграмда 2022-жылдын 29-январында өттү.
	"Азия арстандары" деп аталган викторина	Ал 2022-жылдын 25-февралында Кайым Тыныстанов атындагы жыйындар залында өттү.
	Бурана мунарасына экскурсия	2022-жылдын 19-февралында өткөрүлдү.
	"Эки дүйнө" аттуу ыр окуу конкурсу	Ал 2022-жылдын 15-мартында ANFİ A-209да өттү.
	Атайын даталар Интеллектуалдык оюн	Ал 2022-жылдын 14-мартында ANFİ A-202де өттү.
	Кытай өлкөсү, спорт жана тасмалар. Интеллектуалдык оюн	2022-жылдын 18-мартында түзүлгөн.
	Китеп викторинасынан суроолор	2022-жылдын 13-майында Туризм факультетинде ANFİ A-201 өткөрүлдү.
	Интеллектуалдык оюн	2022-жылдын 22-апрелинде Касым Тыныстанов атындагы жыйындар залында өттү.

Жанырык	Семинар. Баяндамачы-Акколтой АСКАРОВ	2022-жылдын 21-февралында Касым Тыныстанов атындагы жыйындар залында өттү.
	Китеп окуу жумалыгы	Ал 2022-жылдын 28-апрелинде 10-майда 'Oba' чай бакчасында өттү.
	Жылды аяктоо программасы	Ал 2022-жылдын 28-майында "Оба" чай бакчасында өттү.
НТК	Осмон тили бекер сабактары	Ал 26 жана 27-февралдан баштап ар бир дем алыш күндөрү эки күн өткөрүлдү.
	Араб тили сабагы	Ал 2022-жылдын 26-февралынан 1-июнуна чейин өткөрүлдү.
	Жылдын аяктоо программасы	Жабылуу программасы 2022-жылдын 28-майында ILEF ANFİ A-203тө өттү.
Биота	эко кино	
	Батареяларды чогултуу иши	
	Экологиялык гармония боюнча иш	Йога Жаңы Спорт талаасында 2022-жылдын 28-апрелинде өткөрүлдү.
	«Эко активизм» аттуу семинар	2022-жылдын 22-мартында Инженердик имараттын 412-классында өткөрүлдү.
Жаш маркетологдор	Семинар. Баяндамачы – Нурбек Абдылдаев	Ал Google Meet'те 2022-жылдын 30-январында өттү.
	Семинар.	Ал 2022-жылдын 1-апрелинде ILEF 107 кинотеатрында өттү.
	"Тез жазуу" марафону	Ал 2022-жылдын 15-апрелинен 6-майына чейин өттү.
Damla	Карылар жана майыптар үчүн концерт жана кайрымдуулук акциясы	2022-жылдын 9-январында түзүлгөн.
Elab	Салимбеков университетине саякат	2022-жылдын 25-февралында түзүлгөн.
	Семинар	2022-жылдын 9-мартында Касым Тыныстанов атындагы жыйындар залында өттү.
	вебинар	Ал 2022-жылдын 16-мартында ректораттын имаратындагы жыйындар залында өттү.
	Коомчулукка кайрылуу программасы	Ал 2022-жылдын 8-апрелинде Борбордук имараттын жыйындар залында өттү.
	Семинар	2022-жылдын 16-апрелинде №323 ИИБФ классында өткөрүлдү.
	"Ишкерликтин алгачкы кадамдары" аттуу семинар	2022-жылдын 27-апрелинде Касым Тыныстанов атындагы жыйындар залында өттү.
Экономика	Семинар. Докладчы-Тынчтык КУБАТБЕКОВ	Ал 2022-жылдын 28-февралында İİBF A-201де өттү.

1.5.5.6.3. Ишкерлер чөйрөсү жана коомчулук менен байланыш

Жаңычыл жана демилгелүү университет болуу максатында ишкерлер чөйрөсү менен күчтүү жана эки тарапка тең пайдалуу болгон байланыштар, бүтүрүүчүлөрдүн иш менен камсыз болушун кыйла жеңилдеткен жолдор изделип жатат. Бул жаатта билим берүүгө, илимий-изилдөөгө байланыштуу долбоорлорду иштеп чыгуу жана тийиштүү сектордун өкүлдөрүнүн бул долбоорлорго катышуусун камсыздоо, долбоорлордун натыйжалары тууралуу ишкерлер дүйнөсүнө маалымат берүү максаты көздөлөт. Бул иш-чаралар университеттин жаңы ресурстар менен камсыз болушуна жана бүтүрүүчүлөрдүн бул секторлордо оңой иш табышына шарт түзөт.

Улуттук, эл аралык бейөкмөт уюмдар жана ишкерлер чөйрөсү менен түзүлгөн кызматташтыктын натыйжасында университеттин ишкерлер чөйрөсү менен байланыштары бекемделип, коом артыкчылык берген керектөөлөргө жараша билим берүү багыттары аныкталып, окуу программалары жаңылануууда.

Мындан сырткары ишкерлер чөйрөсү менен муктаж болгон тармактар боюнча биргелешкен долбоорлорду иштеп чыгуу, кеңеш берүүчү кызмат көрсөтүү, кызматкерлердин билимин жогорулатууга багытталган кыска жана атайын курстарды уюштуруу, коомдун Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин бардык имараттарын, лабораторияларын жана жабдыктарын оңой колдонушуна шарт түзүү боюнча иштер аткарылат. Мындай иш-аракеттердин негизинде студенттердин өндүрүштүк практикадан өтүшүнө жана бүтүрүүчүлөрдүн иш менен камсыз болушуна шарттар түзүлөт, университет менен ишкерлер чөйрөсүнүн ортосунда маалымат жана тажрыйба алмашуу жүрөт.

Факультеттер жыл сайын өткөргөн «Карьера күнүндө» студенттер ишкердик тууралуу маалымат ала алышат. Муну менен бирге ишкерлер чөйрөсү менен мамилени бекемдөө максатында факультеттер жана административдик түзүмдөр уюштурган семинарларга ишкерлер чөйрөсүнөн өкүлдөр чакырылат.

1.6.5.6.4. Коомго кызмат кылуу, коом алдындагы жоопкерчилик

Бул жагынан алганда, ветеринария факультети ишканаларга жана уюмдарга окуу жагынан жардам көрсөтүүнү улантууда. Мындан тышкары биздин университетте бөдөнөлөрдү багуу жана эт азыктарын текшерүү иштери жүргүзүлөт. Мындан тышкары, биздин клиникалык кызматтар студенттерибизге практикалык мүмкүнчүлүктөрдү гана камсыз кылбастан, аймактык мал чарбачылыгына да салым кошууда.

Академиялык бөлүмдөрүбүздүн социалдык кызматтары жана социалдык жоопкерчилик иш-чараларынан тышкары ректораттын ичинде да көптөгөн социалдык жоопкерчилик долбоорлору ишке ашырылууда. Бул долбоорлордун арасында тазалоочу жумушчуларга майрамдык банкалар, айылга баруу, университетибизде майып студенттерди кабыл алуу сыяктуу долбоорлор алдыңкы орунга чыкты.тетинин клиникасы жол кырсыгына кабылган же ууланган ж.б. жаныбарларга жардам көрсөтөт.

1.5.5.6.5. Сыйлыктар

75-таблица: Сыйлыктар

Бөлүм	Сыйлык алган кишинин аты-жөнү	Сыйлыктын аталышы	Сыйлык берген мекеме
Көркөм өнөр факультети	Доц., док.м.а. Таалайкүл Ташманбетова	Кесиптик ишмердигиндеги зор жетишкенидктери, билим берүү жана илимге кошкон салымы үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Доц., док.м.а. Себахаттин Сиврикая	V Түркия Азербайжан боордоштук сыйлыгы (Эл аралык)	BHS Medya Group жана Түркия-Азербайжан Стратегиялык жана экономикалык клубу. Стамбул/Түркия
	Сүрөт искусствосу бөлүмүнүн, 2-курстун студенти Альбина Садырбекова	«Заманбап коомдо улуу муундагы кишилердин ролу» көркөм өнөр сынагы	‘Babushka Adoption’ кайрымдуулук фонду
	Сүрөт искусствосу бөлүмүнүн 4-курстун студенти Махабат Исланова	«Заманбап коомдо улуу муундагы кишилердин ролу» көркөм өнөр сынагы	‘Babushka Adoption’ кайрымдуулук фонду
	Сүрөт искусствосу бөлүмүнүн 2-курстун студенти Медина Шакирова	«Заманбап коомдо улуу муундагы кишилердин ролу» көркөм өнөр сынагы	‘Babushka Adoption’ кайрымдуулук фонду
	Музыкалык искусство бөлүмүнүн 4-курстун студенти Мейликан Темирова	Эл аралык «Дельфи оюндары» көркөм өнөр конкурсу	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги менен Бишкек мэриясынын Маданият, спорт, туризм жана жаштар иштери башкармалыгы жана Кыргыз Республикасынын Дельфи комитети
	Музыкалык искусство бөлүмүнүн 4-курстун студенти Айзирек Абдирашитова	Эл аралык «Дельфи оюндары» көркөм өнөр конкурсу	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги менен Бишкек мэриясынын Маданият, спорт, туризм жана жаштар иштери башкармалыгы жана Кыргыз Республикасынын Дельфи комитети
	Театралдык искусство бөлүмүнүн 3-курстун студенти	Эл аралык 'Delphi Games' искусство конкурсу	Кыргыз Республикасынын Маданият, коммуникациялар, спорт жана жаштар саясаты министрлиги жана Бишкек шаарынын мэриясынын Маданият, спорт, туризм жана жаштар иштери боюнча башкармалыгы жана Кыргыз Республикасынын Дельфи комитети
	Эл аралык «Дельфи оюндары» көркөм өнөр конкурсу	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги менен Бишкек мэриясынын Маданият, спорт, туризм жана жаштар иштери башкармалыгы жана Кыргыз Республикасынын Дельфи комитети	К.Ч. Маданият, коммуникациялар, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин театралдык фестиваль комитети

	Жаңылай Эгембердиева	«Жаңы ысымдар» театр фестивалы	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин Театралдык фестиваль комитети
	Театралдык искусство бөлүмүнүн 4-курстун студенти Арууке Асылбекова	«Жаңы ысымдар» театр фестивалы	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин Театралдык фестиваль комитети
	Театралдык искусство бөлүмүнүн студенти Медина Муктарбеккызы	«Жаңы ысымдар» театр фестивалы	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин Театралдык фестиваль комитети
	Театралдык искусство бөлүмүнүн 3-курстун студенти Сыймык Жолдубаев	«Жаңы ысымдар» театр фестивалы	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин Театралдык фестиваль комитети
	Театралдык искусство бөлүмүнүн 3-курстун студенттери	«Жаңы ысымдар» театр фестивалы	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин Театралдык фестиваль комитети
	Театралдык искусство бөлүмүнүн 4-курстун студенти Женгизхан Кутлук	«Жаңы ысымдар» театр фестивалы	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин Театралдык фестиваль комитети
Гуманитардык факультет	Салтанат Мамбаева	Окуудагы жогорку жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Чолпон Сыдыкова	Окуудагы жогорку жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Гүлнура Жумалиева	Окуудагы жогорку жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Аида Касиева	Окуудагы жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Рахат Аскарова	Окуудагы жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Калия Кулалиева	"Ойнойбуз да окуйбуз", "Кыргыз балдарга" аттуу окуу куралдары үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Раиса Одко Эрланбек (студент)	Көз карандысыз Мамлекеттер Шериктештигинин жаштар саясатына активдүү катышкандыгы үчүн төш белги жана диплом	Казакстан Республикасынын «Маалымат цивилизациясы» улуттук инновациялык изилдөө борбору
Гуманитардык факультет	Ширин Чыңгызалы кызы (студент)	Жазуу түрүндө котормо конкурсундагы жетишкендиги үчүн	КРсынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил жана тил саясаты боюнча улуттук комиссия, КР Улуттук жазуучулар союзу
	Мээрим Тынарбекова (студент)		
	Айканыш Адылова (студент)		
	Зулайка Эгембердиева (студент)		
	Алина Абдужапарова (студент)		
	Турсунай Жаныбек кызы (студент)		

	Нурайым Тагайбекова (студент)		
	Филология (англис тили жана адабияты) программасынын 4-курстун студенти Элянур Гуламидинова	Окуудагы жогорку жетишкендик боюнча стипендия	Кыргыз Республикасынын Президентинин иш башкармасы
	Чолпон Найманова	Билим берүү жана илим тармагына кошкон салымы үчүн	Билим берүү жана илим министрлиги
	Каныкей Калиева		
	Анаркан Бектурова		
	Жылдыз Чыманова		
	Гүлнара Байгобылова		
	Студенттер Салима Айсултанова, Нуркамал Курманбекова	Ардак грамотасы	Center for language education and cooperation
	студент Сүйүнбай кызы Альвина	Шахмат мелдеши	Кыргыз-Түрк «Манас» университети
	студент Болотбек кызы Айдана	Кытай тили	Бээжин тил жана маданият университети
	студент Алина Жолчуева	1-деңгээлдеги стипендия	Кыргыз-Түрк «Манас» университети
	студент Салих Карамеше	Конференция катышуу сертификаты	Кыргызстан-Россия Славян Университети
	Эшенкулова К.З.	Билим берүүгө кошкон салымы үчүн	КР Билим берүү жана илим министрлиги
Спорт илимдери факультети	Проф., док., Канат Жанузаков	Кыргыз Республикасынын өнүгүшүнө кошкон зор салымы жана кесиптик ишмердигиндеги зор жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармасы
	КТМУ, жалпы упайлардын саны боюнча	Кыргыз Республикасынын Жогорку окуу жайларынын арасында өткөрүлүүчү "Универсиада-2022"	КР Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт башкармалыгы
	Волейбол боюнча студенттик команда		
	Тогуз коргоол боюнча эркектер командасы		
	Тогуз коргоол боюнча кыздар командасы		
	Шахмат боюнча эркектер командасы		
	Шахмат боюнча кыздар командасы		
	Стол тенниси боюнча эркектер командасы		
	Баскетбол боюнча кыздар командасы		

	Оор атлетика командасы	Кыргыз Республикасынын Жогорку окуу жайларынын арасында өткөрүлүүчү "Универсиада-2022"	КР Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт башкармалыгы
	Ордо командасы		
	Мини-футбол командасы		
	Дзюдо боюнча кыздар командасы		
	Баскетбол боюнча эркектер командасы		
	Эркин күрөш боюнча кыздар командасы		
	Чыңгыз Саламатов	Таяк тартыш боюнча Азия чемпионаты	Таяк тартыш федерациясы / Өзбекстан
	Аяна Рыскулбекова	Сумо күрөшү боюнча чемпионат	Сумо күрөшү федерациясы / Россия / Чехов шаары
	Гүлжан Бурхан кызы	Тарыхый жаа атуу боюнча дүйнөлүк чемпионат	Тарыхый жаа атуу федерациясы / Венгрия / Дьюла шаары
	Гүлжан Бурхан кызы	Салттуу спорт оюндары, "Аскердик жаа атуу-Амазон"категориясында	Салттуу спорт оюндары федерациясы / Венгрия / Бач-Кишкун аймагы
	Адинай Алмазбекова	Дүйнөлүк университеттер аралык Жекеме жеке күрөш спорттун түрлөрү боюнча кубогу	Түркия / Самсун / Дүнөлүк университеттик спорт федерациясы
Ветеринардык факультет	Проф., док. Али Ришванлы	Жогорку лидерлик сыйлыгы	БАЭ, Дубайда өткөрүлгөн Education 2.0 конференциясы
	Доц., док. м.а. Наристе Кадыралиева	Жеке сектор жана академиялык кызматташтык алкагында жеке менчик ветеринардык клиникалар секторун өнүктүрүү долбоору	JICA Бишкек кеңсеси
	Ветеринария факультетинин I-курстун студенти Элдияр Асылбеков	Бишкекте 14 жогорку окуу жайдын катышуусу менен өткөрүлгөн Эл аралык эне тил күнүнүн урматына "Сабаттуу болуу – заманбап жашоонун талабы " сынагы	Билим берүүдөгү заманбап информациялык технологиялар институту
Табигый илимдер факультети	Проф., док.Гүлбүбү Курманбекова	Билим берүүдөгү жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Проф., док. Али Аслан	Билим берүүдөгү жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Доц. док. Назгүл Иманбердиева	Билим берүүдөгү жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	2-курстун студенти Сайкал Акбаралиева	Кыргызстандагы бардык жогорку окуу жайлардын студенттери катышкан сынакта "Кыргызстандын эң мыкты студенти - 2022"	Бишкек мэриясы
	Назгүл Аданбаева	Билим берүү жаатында сиңирген өзгөчө эмгеги үчүн	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
Коммуникация факультети	Гүлдана Нурмухаммад кызы (студент)	Эң мыкты студент	"Бобек" улуттук кыймылы, Казакстан (КМШ коомдук, гуманитардык жана техникалык илимдер боюнча таймаштарды уюштуруу борбору)
	Малика Нурланова (студент)	Эң мыкты студент	
	Бегимай Бейшембаева (студент)	Эң мыкты студент	

Коммуникация факультети	Медине Базарбаева (студент)	Эң мыкты студент	
	Адина Матишова (студент)	Эң мыкты студент	КР Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги жана Керемет Холдинг
	Пазилет Алтынбек кызы (студент)	Эң мыкты студент	КР Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги жана Керемет Холдинг
	Айзада Урматбек кызы (студент)	Эң мыкты студент	КР Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги жана Керемет Холдинг
	Журналистика бөлүмүнүн студенттик тобу (студент)	Эң мыкты 8 видеонун бири	“Сезим” кризис борбору
	Азиза Капарова (студент)	1-орун	Мелис Эшимканов атындагы коомдук фонду
	Айпери Эшенкулова (студент)	2-орун	
	Айчүрөк Кенжекулова (студент)	Атайын сыйлык	
	Жибек Мелисова (студент)		
	Айзада Урматбек кызы (студент)		
	Инсан Уракунова (студент)		
	Сулууман Байгуттуева (студент)		
	Зарина Абдувалиева (студент)		
	Бегайым Асылбекова (студент)		
	Элиза Муратбек кызы (студент)	En iyi bitirme tezi	Kırgız Milli Üniversitesi
	Реклама жана коом менен байланыштар бөлүмүнүн студенттик тайпасы	Акыл таймаш	Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети “Жоогазын” жарнама жана PR улуттук фестивалы
	Реклама жана коом менен байланыштар бөлүмүнүн студенттик тайпасы	Кейс карап чыгуу	
	Гүлүмкан Алдашева (студент)	Заманбап коммуникация: Тенденциялар жана перспективалар	
	Ага окутуучу Наргиза Маматкулова	Кинематография тармагындагы эмгеги үчүн	КР Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги, Кинематография департаменти
	Ага окутуучу Артыкпай Сүйүндүков	"Шамбала” тасмасы үчүн	Бруклино кинофестивалы, АКШ, 2022
			“Рошан” эл аралык кинофестивалы, 2022, Индия
			New Creator Film Awards 2022
			3rd The Gladiator Film Festival 2022
			İFA İstanbul Film Awards 2022

			Shenzhen İnternational Film Festival 2022
	Айымкүл Темирбек кызы (студент)	"Мурас" даректүү тасмасы үчүн	Түркия Республикасынын Маданият жана Туризм министрлиг, VII Эл аралык туризм фестивалы, 2022
	Жаңыл Умуралиева, Амантай Шакиров (студенттер)	Эң мыкты видеоролик үчүн	2-орун
	Жаңыл Умуралиева (студент)	Эң мыкты фотоальбом үчүн	Эң мыкты фотоальбом үчүн
	Медина Базарбаева	"Жол" кыска метраждуу тасмасы үчүн	2022 АЙДЫН ДОГАН ЖАШ КОММУНИКАТОРЛОР КОНКУРСУ
	Эң мыкты фотоальбом үчүн	Э. Гареев атындагы Ботаникалык багынын 85 жылдыгына карата уюштурулган сынак, "Кумтөр" компаниясынын демөөрчүлүгү менен	Түркия радио жана телекөрсөтүү мекемеси (TRT) 8-жолу уюштурган «Келечектин коммуникациячылары» жарышы.
	Төлөмүш Жаныбеков (студент)	"Жол" кыскаметраждуу тасмасы үчүн	Айдын Доган фонду тарабынан уюштурулган Жаш журналисттер конкурсу-2022
	Амантай Шакиров (студент)	"Курманбек" анимациялык тасмасы үчүн	Түрк телерадио корпорациясы (TRT) уюштурган "Келечектин коммуникация адистери" сынагы
	Сезим Акинова (студент)	"Ата мурасы" даректүү тасмасы үчүн	
	Акак Бердибекова (студент)	"Жаңы кадам" тасмасы үчүн	
	Шайыр Бакытбекова (студент)	«Көпүрө» даректүү тасмасы үчүн	VII Түрк дүйнөсүнүн даректүү тасмалар фестивалы
	Шайыр Бакытбекова (студент)	«Көпүрө» даректүү тасмасы үчүн	XIX "Кинопроба" эл аралык кинофестивалы
	Айымкүл Темирбек кызы (студент)	"Мурас" даректүү тасмасы үчүн	VII Түрк дүйнөсүнүн даректүү тасмалар фестивалы
	Айымкүл Темирбек кызы (студент)	"Мурас" даректүү тасмасы үчүн	Dreamer III Эл аралык балдар жана жаштар тасмаларынын фестивалы 2022
	Азамат Убраимов (студент)	«Күрөш» даректүү тасмасы үчүн	XVI "Бир дүйнө" Эл аралык адам укуктары даректүү тасмалар фестивалы 2022
	Айкөл Нурланбек уулу (студент)	"Мээрман" даректүү тасмасы үчүн	XLII ВГИК Эл аралык студенттик фестиваль
Инженердик факультет	Рита Исмаилова	Илимий зилдөө стипендиясы	АКШ Мамлекеттик департаменти
	Проф., док. Бакыт Боркоев	Кесиптик ишмердигиндеги зор жетишкендиктери үчүн	Кыргыз Өкмөтү
	Проф., док. Өзгүл Салор-Дурна	Мурдагы жылы ошол эле конференцияда (IEEE Industry Applications Society An-nual Meeting) берилген эң мыкты баяндама үчүн сыйлык	IEEE Industry Applications Society Metal Industry Committee
	Айдана Айтматова	"Кыргызстандын эң мыкты студенти - 2022"	Кыргыз Өкмөтү
	Айдана Айтматова	""КМШ өлкөлөрүнүн эң мыкты студенти - 2022""	Кыргыз Өкмөтү

Кесиптик жогорку мектеп	Ага окутуучу Насикат Алиева	Эл аралык журналда макаласынын жарыяланып чыкканы үчүн Төш белги жана II даражадагы диплом	"Бобек" улуттук кыймылы, Казакстан, 2022г
	Док. Каданбай Бактыгулов	Курулуш тармагында узак жылдар боюнча иштегени үчүн берилген сыйлык	Кыргыз Өкмөтү
	Док. Каданбай Бактыгулов	Автомобиль куруу тармагында узак жылдар бою кошкон салымы үчүн берилген сыйлык	"Союздорстрой" аймактар аралык жол куруучулар ассоциациясы
	Ага окутуучу Гүлзаада Абдралиева	2021-2022-окуу жылында университетте уюштурулган коомдук, маданий жана спорттук иш-чараларга катышуусу үчүн	Кыргыз-Түрк «Манас» университети, Ректорат
	Кесиптик жогорку мектептин студенттери	КТМУнун 25-жылдыгына арнап уюштурулган X Спорт оюндары	Кыргыз-Түрк «Манас» университети, Ректорат
	1-даражадагы диплом Ж. Замирбекова, 1-даражадагы диплом Э.Рыскулов, 1-даражадагы диплом А.Эсенгелдиева Катышуу үчүн сертификат А. Жетимишова жана М. Таалайбек кызы. Ыраазычылык кат окутуучу Насикат Алиевага берилди.	Россия Федерациясынын өкмөтүнө караштуу Финансы университети тарабынан уюштурулган "Бухгалтерия жана отчёттуулук" эл аралык жана бүткүл россиялык деңгээлдеги олимпиадасына катышышкан	Россия Федерациясынын өкмөтүнө караштуу Финансы университети
	Ага окутуучу Гүлзаада Абдралиева	"Билим жана тарбия берүү процессин уюштурууда заманбап педагогикалык технологиялар" темасында кесиптик өнүктүрүү курсу	"Креатив-Таалим" окуу борбору
Чет тилдер жогорку мектеби	Док. Мира Ибраева	Эмгегиндеги жетишкендиктери жана билим берүүгө кошкон зор салымы үчүн КР Билим берүү жана илим министрлигинин "Билим берүүнүн мыкты кызматкери" сыйлыгы берилген	КР Билим берүү жана илим министрлиги (2022)
	Окутуучу Сааткан Наркулова		КР Билим берүү жана илим министрлиги (2022)
	Окутуучу Алтынбек Исмаилов	Түрк тилинин XIV Эл аралык ыр сынагында Сезаи Каракоч Башкы сыйлыгына татыктуу деп табылган.	Түркия жазуучулар союзу (11-июнь, 2022)
	Окутуучу Алтынбек Исмаилов	Мамлекеттик тилди өнүктүрүүдө кошкон салым үчүн	Бишкек шаардык Ички иштер башкы башкармалыгы (27-сентябрь, 2022)
	Окутуучу Алтынбек Исмаилов	"Кыргыз тили" Коом жана жогорку окуу жайларынын кызматташтыгы менен мамлекеттик тилди өнүктүрүүдө кошкон салымы үчүн	КР ИИМ (30-сентябрь, 2022)
	Окутуучу Алтынбек Исмаилов	Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык дараметин өнүктүрүүгө кошкон салымы жана кесиптик ишмердигинде жогорку жетишкендиктери үчүн	КР Президентинин Иш башкармалыгы (20-декабрь, 2022)

Айыл-чарба факультети	Проф., док. Тинатин Дөөлөткелдиева		Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
	Док. Нурлат Маматов		Кр Айыл чарба министрлиги
	Док. Махабат Коңурбаева		Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги

Алдыңкы планга чыккан бир топ сыйлыктардын арасынан мисал келтире турган болсок, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, проф., докт.

Алпаслан Жейланга Түрк дүйнөсүнүн Инженерлер жана архитекторлор биримдигинин (TDMMB) “Түрк дүйнөсүнө кошкон жигердүү салымы үчүн” сыйлыгы ыйгарылды. Ректор проф., докт. Алпаслан Жейлан аталган сыйлыкка Түрк дүйнөсүнө кылган кызматы жана боордош элдердин маданий чөлкөмүндө улуттук сезимдерди ойготууга кошкон жигердүү салымы үчүн татыктуу болгон.

Ректор, профессор Алпаслан Жейлан ТҮРКСОЙ эл аралык уюму тарабынан “Түрк дүйнөсүнө кылган кызматы жана жигердүү салымы үчүн”, уюмдун жогорку даражадагы алтын ордени менен сыйланды. Сыйлык тапшыруу аземи 19-май Ататүрктү эскерүү, жаштар жана спорт майрамынын алкагында болуп өтүп, уюмдун башкы катчысы Султан Раев сыйлыкты ээсине тапшырды.

Ректор профессор Алпаслан Жейлан “Түрк дүйнөсүнө кылган кызматы жана жигердүү салымы үчүн” сыйлыгына дагы бир жолу татыктуу деп табылды. Бул ирет сыйлыкты Түрк дүйнөсүнүн жазуучулар жана көркөм өнөрчүлөр фонду TÜRKSAV 2022-жылдын 19-июлунда Байбурт шаарында уюштурган "XXIV Эл аралык Түрк дүйнөсүнө кызмат сыйлыктарын тапшыруу” салтанаттуу иш-чарасында тапшырды. Профессор Алпаслан Жейлан өмүр бою түрк дүйнөсүнө кылган үзүрлүү эмгеги, ректорлук кызматында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде соңку эки жылда аткарган натыйжалуу иши, түрк дүйнөсүнө кылган үзгүлтүксүз кызматына байланыштуу бул сыйлыкка татыктуу деп табылды.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Чет тилдер жогорку мектебинин ага окутуучусу, акын Алтынбек Исмаилов, Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик сыйлыгына татыктуу деп табылды. Алтынбек Исмаилов сыйлыгын “Ала-Арча” мамлекеттик резиденциясында Кыргыз Республикасынын

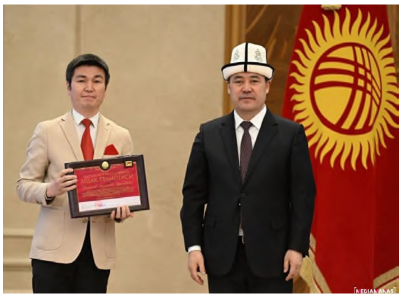

Президенти Садыр Жапаровдун колунан алды. Сыйлык Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык дараметин өнүктүрүүгө кошкон зор салымы жана профессионалдык академиялык ийгиликтери үчүн тапшырылды.

Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин эки студенти президенттик стипендия алышты. Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров 16-декабрда 2021-2022-окуу жылынын жыйынтыктарына жараша окуудагы эң мыкты жетишкендиктерди жана жогорку коомдук жигердүүлүктү көрсөткөн 70 студентти президенттик стипендия менен сыйлады.

Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин Спорт илимдери факультетинин деканынын милдетин аткаруучусу кызматында эмгектенген проф., докт. Канат Жанузаков, 3-даражадагы "Манас Ордени" менен сыйланды. Проф., докт. Канат Жанузаков сыйлыкты мамлекеттик резиденцияда 2022-жылдын 2-сентябрында Президент Садыр Жапаровдун колунан алды.

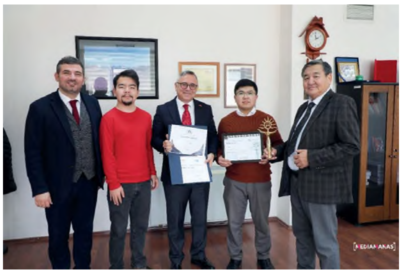

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Коомдук илимдер институтунун "Коммуникация" багыты боюнча магистрдик программасынын студенти Мухаммет Али Гүвен 'Student World Impact Film Festival' аттуу фестивалдын "Ардактуу" сыйлыгына татыктуу деп табылды. Али Гүвен сыйлыкты АКШда 2022-жылдын 15-17-ноябрь күндөрү өткөн жана 130 өлкөдөн келген 5 миңден ашуун тасма катышкан Фестивалда "Yaşama Arzusu/Жашагым келет" аттуу даректүү кинотасма менен алган.

1.5.5.7. Спорт жаатындагы кызмат

76-таблица: Спорт курулуштары

Курулуштар	Саны (Даана)	Аянты (м ²)
Ачык асман алдындагы спорт курулуштары	10	17 096,47
Жабык спорт курулуштары	5	1 504,85
Жалпы	**15**	**18 601,32**

77-таблица: Спорт аянттарынын бөлүштүрүлүшү

Спорт аянттары	Ачык (Саны)	Жабык (Саны)	Аянты (м ²)
Футбол аянты	2		9 027,8
Баскетбол аянты	2	1	1 822,19
Волейбол аянты	2		593,33
Теннистик корт	1		820
Гимнастика залы	2		5 564,25
Тоскоолдуктар менен чуркоо үчүн тегеретме	0	0	0

Саламаттык жана реабилитация залы		1	141,96
Фитнес залы	1		180
Бокс залы		1	168
Дзюдо, самбо залы		1	187
Таеквондо залы		1	96,8
Жалпы	**10**	**5**	**18 601,27**

78-таблица: Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин спорттук иш-чаралары

Иш-чаранын аталышы	Спорттун түрү	Датасы
Студенттердин жана кызматкерлердин турнири	КТМУнун ар кайсы тармактар боюнча турнири	17.05.2022
Салттуу спорт оюндары Аянттын ачылыш программасы жана спорттук оюндар	Салттуу спорт оюндары (көк бөрү ж.б.)	15.06.2022

79-таблица: Кыргыз-Түрк «Манас» университетинен башка спорттук иш-чаралар

Спорттун түрү	Иш-чаранын аталышы	Уюштурулган жер	Сыйлык/ Жетишкендиги
Бронза	КТМУ, Жалпы балл жыйынтыгы боюнча	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Күмүш	Биздин университеттин студенттик волейбол командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Күмүш	Биздин университеттин студенттик тогуз коргоол эркектер командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Алтын	Биздин университеттин студенттик тогуз коргоол кыздар командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Күмүш	Биздин университеттин студенттеринин шахмат боюнча эркектер командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Бронза	Биздин университеттин студенттик шахматчы кыздар командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти

Бронза	Биздин университеттин студенттик стол теннисинин кыздар командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Күмүш	Биздин университеттин студенттик баскетболчу кыздар командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Бронза	Биздин университеттин студенттик оор атлетика командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Бронза	Биздин университеттин студенттик ордо командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Күмүш	Биздин университеттин студенттик кичи футболу	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Алтын	Биздин университеттин студенттик дзюдочу кыздар командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Алтын	Биздин университеттин студенттик баскетбол боюнча эркектер командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Күмүш	Биздин университеттин студенттеринин эркин күрөш боюнча кыздар командасы	Кыргыз Республикасынын ЖОЖдор аралык 'Универсиада-2022'	Түркия Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу Дене тарбия жана спорт департаменти
Алтын	Чыңгыз Саламатов	Дарак күрөшү боюнча Азия чемпионаты	Дарак күрөш федерациясы / Өзбекстан
Бронза	Аяна Рыскулбекова	Сумо күрөшү боюнча чемпионат	Сумо күрөшү федерациясы / Россия / Чехов шаары
Алтын	Гулжан Бургхан кызы	Жаа атуу боюнча дүйнөлүк чемпионат	Тарыхый жаа атуу федерациясы / Венгрия / Гюла шаары
Күмүш	Гулжан Бургхан кызы	Салттуу спорт оюндарына "Комбаттык жаа атуу-Амазонка" категориясы боюнча катышууда	Салттуу спорт оюндарынын федерациясы / Венгрия / Бач-Кишкун облусу
Бронза	Адинай Алмазбекова	Күрөш спорту боюнча дүйнөлүк университеттердин кубогу	Türkiye / Самсун / Дүйнөлүк университеттер спорт федерациясы

1.5.5.8. Китепкана кызматтары

1998-жылдан бери кызмат кылып келе жаткан китепканабыздын максаты ар түрдүү тармактарда эмгектенген илимпоздордун, изилдөөчүлөрдүн жана студенттердин билим, тарбия, илимий изилдөө жана жалпы маданиятка болгон муктаждыктарын канааттандыруу. Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин борбордук китепканасы заманбап иштөө жана окуу чөйрөсүнө ылайыкташтырылган. Биздин китепкана фондубуз белекке берилген жана сатып алынган маалымат ресурстары менен күндөн-күнгө байып баратат. КТМУнун китепканасында 92 073 китеп, мезгилдүү басылмалар жана аудиовизуалдык маалымат ресурстары бар.

80-таблица: Китепканалардагы китептер

	Жалпы китептин саны	Окурман сыйымдуулугу (киши)	Колдонулган аянты (м ²)
Борбордук китепкана	32 652	82	680,41
Тил үйрөтүү курсунун окуу залы	37 056	159	476,2
Проф. Азиз Санжар атындагы китепкана	13 565	120	491,18
İİBF атындагы окуу залы	5.611	48	153,5
Проф., илимдин доктору Мокеев Анварбек атындагы окуу залы	3 189	40	151,3
ЖАЛПЫ	**92 073**	**449**	**1 952,6**

2022-жылдын февраль айында "Илимий басылмалардын электрондук каталогу" (http://library.manas.edu.kg/index.php/kg/) жаңы версияга өткөрүлдү. Бул электрондук каталог университеттин атынан жарыяланган илимий басылмаларды (макала, конференция баяндамасы, рецензиялык материалдар, китептер, ж.б.у.с.) камтыйт. Илимий басылмалар тийиштүү эрежелерге ылайык, индексине, темасына, бөлүмүнө, маалымат базасына, ж.б.у.с. категорияларга жараша классификацияланган. Каталогдо жөнөкөй жана деталдуу издөө, чыпкалоо, мазмунун жараша таблицаларды көрүү, ар бир басылманын Google Scholar платформасындагы абалын көрүү, басылманы алуу, изделген сөздөрдү YÖK Tezler, Aperta, Harman, Tr Dizin, Pubmed, Publons, Semantics Scholar, DOAJ маалымат базаларынан да издөө мүмкүнчүлүгү каралган. Мындан тышкары академиялык кызматкерлердин Scopus, Tr Dizin, Google Scholar платформаларындагы басылма абалын, "YÖK Akademik Bilgi" системасына катталган макала, долбоор, баяндама, китеп тизмелерин көрүү мүмкүнчүлүгү берилген. Система 4 тилде иштейт.

2022-жылдын февраль айында университет үчүн 31.12.2023 чейин "Royal Society Journals Collection" электрондук маалымат базасына, 31.12.2022 чейин "Oxford University Journals" менен 31.12.2024 чейин "De Gruyter Journal Collection" электрондук маалымат базаларына eIFL (Electronic Information for Libraries) долбоорунун алкагында акысыз кирүү мүмкүнчүлүгү берилет. 31.03.2022 Түркиядагы LVIII Китепкана жумалыгында 2022-жылдын март айында КТМУ китепканасында эң көп окуган студенттерге сыйлык тапшыруу жана тил үйрөтүү бөлүмүнүн даярдык курсундагы студенттерге Түркиядан жаңы алынып келген китептерди тааныштыруу программалары уюштурулган.

2022-жылдын сентябрь айында Китепкана жана документ алмашуу башкармалыгы

тарабынан "Plagiat.pl" фирмасынын "StrikePlagiarism" плагиатка каршы программасында колдонулган магистрдик жана докутордук диссертацияларын "антиплагиаттан өткөрүү" процедурасы университеттин институттарына, изилдөөчүлөрдүн макала жана китептерин "антиплагиаттан өткөрүү" процедурасын Илимий журналдарды координациялоо кеңсесине берилген. Тийиштүү программаларды өткөрүп берүүгө чейин Китепкана жана документ алмашуу башкармалыгы тарабынан институттарда жооптуу катары дайындалган координаторлор менен тийиштүү техникалык адистерге, ошондой эле Илимий журналдарды координациялоо кеңсесинин жооптуу кызматкерлерине "StrikePlagiarism" антиплагиат программасын колдонуу боюнча окуу семинары уюштурулган.

81-таблица: Китепкана булактары

	Китеп	Материал (CD, DVD, карта ж.б.)	Мезгилдүү басылмалар. Гезит жана журналдар		Электрондук басылмалар	Диссертация/ Дипломдук иш	Жалпы
			Жергиликтүү басылмалар	Чет өлкөлүк басылмалар			
Техника жана табигый илимдер	10 592	11	0	2	1 752	213	12 570
Экономика жана башкаруу	8 323	6	0	0	562	188	9 079
Коомдук илимдер	28 847	316	8	0	2 536	326	32 033
Журналистика	1 459	5	0	2	192	33	1 691
Айыл чарба жана ветеринария	2 620	1	1	0	284	20	2 926
Филология	7 976	137	4	0	448	91	8 656
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	2 148	6	0	0	218	38	2.410
Спорт жана дене тарбия	548	0	0	4	160	6	718
Искусство	2 826	42	0	1	143	22	3 034
Медицина	824	0	0	0	222	3	1 049
Башка	24 369	37	20	0	925	40	25 391
ЖАЛПЫ	**90 532**	**561**	**33**	**9**	**7 442**	**980**	**99 557**

82-таблица: Басмаканадан чыккан жана электрондук китепкана булактары

Китепкана булактары	2022-жылы алынган китепкана ресурстары			Жалпы китепкана ресурстары		
	Басылып чыгарылган	Электрондук	Жалпы	Басылып чыгарылган	Электрондук	Жалпы
Китептин саны (сатылып алынган)	482	0	482	42 946	0	42 946

Китептин саны (кайрымдуулук)	1 960	427*	2 387	47 445	7442*	54 887
Жазылган (абонемент) журналдардын саны	17	0	17	17**	0	17
Жазылган (абонемент) гезиттердин саны	25	0	25	25**	0	25
Жазылган (абонемент) маалымат базасынын саны	0	65***	65	0	65***	65

* Бул биздин китепкананын серверине жүктөлүп, «Манас Элибрасы» жана «Электрондук каталог» маалымат базасынан табылган электрондук китептер. Бул китептер сатылып алынган эмес.

** Мезгилдүү басылмалар жылдык жазылуу катары колдонулгандыктан жана инвентаризациялык эсепке кирбегендиктен, 2022-жылга карата жалпы маалымат жазылган.

*** Жазылган маалыматтар базасы 2022-жылы бардыгы болуп 65 (акы төлөнүүчү - 6; долбоор катары акысыз жазылуу - 14; Китепкана тарабынан түзүлгөн - 3; Ачык мүмкүндүк алуу - 42)

83-таблица: Китепкана ресурстарынын статистикасы (жыл боюнча)

	2021	2022
Басылып чыгарылган китептердин саны	88 167	90 532
Жазылган (абонемент) журналдардын саны	17	17
Электрондук китептердин саны	7 015	7.442
Жазылган (абонемент) маалымат базасынын саны	63	65
Убактылуу колдонууга берилген китептин саны	11 407	20 844
Дипломдук иш / Диссертациялык иштердин саны	903	980

84-таблица: Илимдин желеси (Web of Science) маалымат базасында Кыргыз-Түрк «Манас» университетине даректелген публикациялар жана шилтемелердин саны

Жылы	Публикациянын саны	Шилтеменин саны
2012	20	57
2013	23	61
2014	16	118
2015	21	154
2016	45	195
2017	41	209
2018	45	236
2019	98	427
2020	116	652
2021*	150	[illegible]
2022*	162	[illegible]

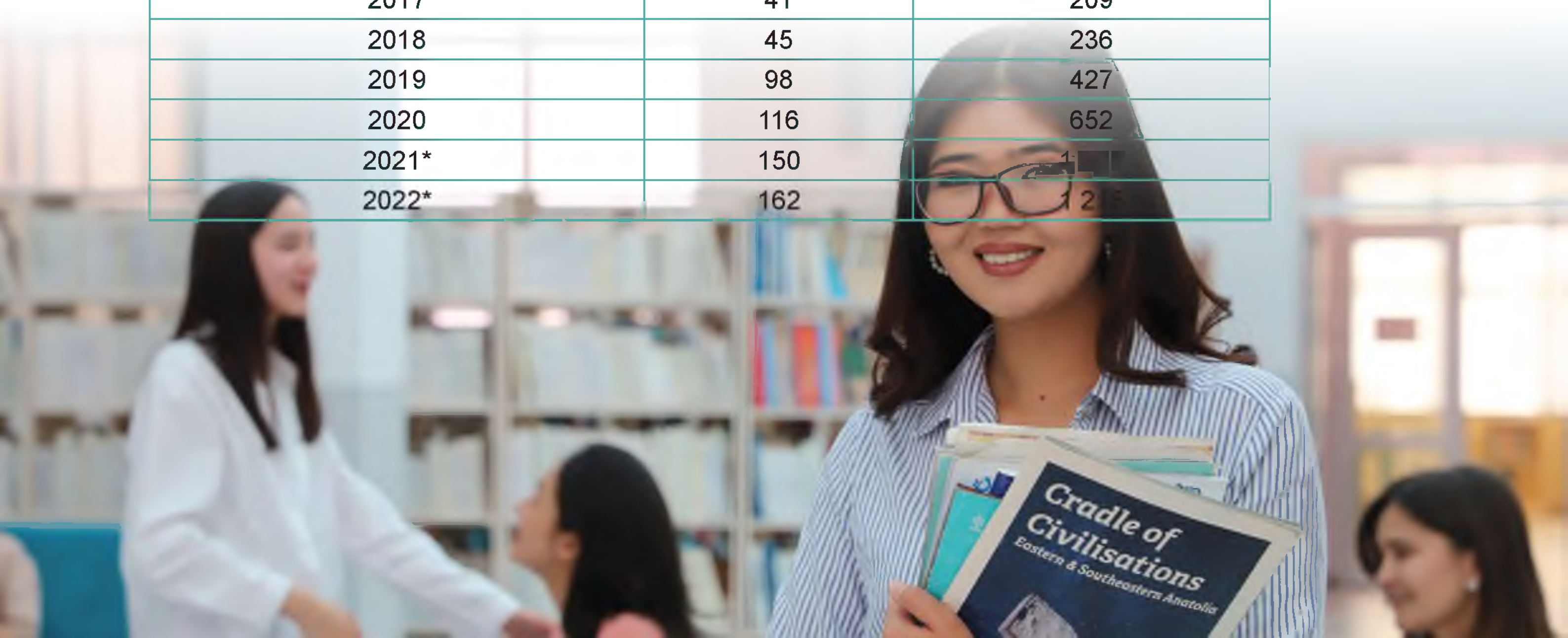

1.5.5.9. Студентти ишке орноштуруу жана практика

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин студенттеринин адистигин мыкты өздөштүрүшү үчүн көптөгөн мекемелер менен кызматташуу аркылуу студенттер өндүрүштүк практикадан өтүшөт.

85-таблица: Студенттердин өндүрүштүк практикадан өтүшү

	2021		2022	
	Түркия	**Башка өлкөлөр**	**Түркия**	**Башка өлкөлөр**
Кыргыз-Түрк «Манас» университети материалдык колдоо көрсөтүү аркылуу чет өлкөгө өндүрүштүк практикага жиберген студенттердин саны	10	0	0	0
Кыргыз-Түрк «Манас» университети материалдык колдоо көрсөтпөстөн, чет өлкөгө өндүрүштүк практикага жиберген студенттердин саны	7	3	144	37
Жалпы	759		690	
Кыргызстанда өндүрүштүк практикадан өткөн студенттердин саны	**779**		**871**	

1.5.5.10. Жашылдандыруу

Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчадагы күнөсканаы жана бакчаны жашылдандыруу иштери жыл сайын үзгүлтүксүз жүргүзүлүүдө. Мындан тышкары бак-дарактар, көчөттөр жыл сайын отургузулат. Төмөндөгү таблицада жылдарга карата отургузулган көчөттөрдүн саны көрсөтүлгөн.

86-таблица: Тигилген көчөттөр

Түрү	Жылдар / Даана										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Жалпы
	Тигилген көчөттөрдүн саны										
Дарак	749	531	622	511	1049	1495	2070	520	47	761	8355
Бадал	1931	3500	146	12000		131	351	1200	256	26	19541
Чырмоок	420	50	60								530
Роза	300	900	3400		400	186	135	550	221		6092
Гүл	3000	4500	6000	4500	4500	4000			3400	30000	59900
Жалпы	6400	9481	10228	17011	5949	5812	2556	2270	3924	30787	94418

87-таблица: Жерди пайдалануу

	2022	
	Саны	Аянты (м ²)
Бакча	21	354074
Күнөскана	3	256
Огород	16	9212
ЖАЛПЫ	**40**	**363 542,00**

2. МАКСАТ ЖАНА МИЛДЕТТЕР

2.1. НЕГИЗГИ САЯСАТ ЖАНА АРТЫКЧЫЛЫКТАР

Кыргыз-Түрк «Манас» университети түптөлгөн күндөн баштап негизги миссиясы түрк тилдүү мамлекеттердин жаштарына сапаттуу билим жана тарбия берүү. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин максаты заманбап билим алган аң-сезимдүү, өз алдынча жана жоопкерчиликтүү жаштарды тарбиялоо. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин артыкчылыктары: маданий баалуулуктарын коргогон, ааламдашуу процессине даяр, дүйнө жана түрк илимине салым кошкон, жогорку маданиятка умтулган жаштарды өстүрүү. Кыргыз-Түрк «Манас» университети түрк мамлекеттеринин ортосундагы тил, илим, тарых, адабият, маданият, көркөм өнөр, экономика жана спорт жаатында кызматташтыктын эң жогорку деңгээлде болушун камсыз кылып, руханий баалуулуктарды дүйнөлүк деңгээлге чыгарат.

Бул миссияны аткаруу үчүн төмөндөгүдөй максаттар коюлган:

- Учурдун талаптарына жооп берген билим берүү стандарттарын, ыкмаларын жана университеттин заманбап башкаруу моделин колдонуу менен Кыргыз Республикасынын жогорку билим берүү тутуму үчүн үлгү көрсөтүп, дүйнө менен интеграция болууда алдыңкы ролду ойноо;
- Заманбап, демократиялык жана светтик мамлекеттин принциптерине ишенген, адам укуктарын урматтаган, аң-сезимдүү, руханий дөөлөттөрдү карманган, акыл-эстүү, руху бийик, адеп-ахлактуу, дени сак, конструктивдүү жана коомдук жоопкерчиликтүү, чыгармачыл муундарды тарбиялоо;
- Түркия Республикасынын жана башка өнүккөн өлкөлөрдүн демократия жана рынок экономикасына байланыштуу тажрыйбасын колдонуу менен Кыргыз Республикасынын демократия жана рынок экономикасына өтүү процесстерин чыңдоого салым кошуу;
- Дүйнөлүк илимий адабиятты изилдөө жана өнүктүрүү, телерадиоберүү жана маалымат технологияларын инвестициялоо менен дүйнөдө билимди жайылтууга салым кошуу;
- Түрк дүйнөсүнүн жаштарын жалпы адамзаттык көз караштарды, баалуулуктарды өзүнө сиңирген, улуттук баалуулуктарды карманган инсан кылып тарбиялоо жана эл аралык коомчулуктун алдыңкы мүчөсү кылуу;
- Жаштарды бардык тармакта компетенттүү болууга, өзүнө ишенүүгө, көп кырдуу жана сынчыл болууга, өзгөрүп жаткан коомго ыңгайлашууга, жаңычылдыкка, демократиянын эрежелерин сактоого, ачык-айкындуулукка, кызматташууга, сабырдуулукка, эркин ой жүгүртүүгө, изилдөөчүлүккө жана сезимталдуулукка үйрөтүү;
- Коомдук муктаждыктарга ылайык доцент, бакалавр же магистр даражасы бар адистерди даярдоо, кесиптик жана инсандык өнүгүүнү колдоо үчүн кыска мөөнөттүү окуу программаларын даярдоо.

Түрк дүйнөсүнүн тарыхый, руханий баалуулуктарына жана философиясына шайкеш келген абройлуу, өзүн эл аралык чөйрөдө тааныткан, академиялык бай тажрыйбасы менен алдыңкы сапта туруп, түрк дүйнөсүнө жана маданиятына салым кошкон «Эл аралык деңгээлдеги абройлуу, ийгиликтүү жана таанымал университет болуу» Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин негизги милдеттеринин бири болуп саналат. Ошондой эле заманбап,

ишкер, жаңычыл, өзгөрүү жана өнүгүүгө даяр, өз тармагында лидер жана көпчүлүк тандаган университет болуу.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин миссиясын түзгөн негизги баалуулуктар

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин негизги максаттары:

- Билим берүүдө эл аралык бренд болуу
- Ар тармакта тажрыйбалуу адистерди даярдоо
- Болонья процессине шайкеш болуу
- Ички жана тышкы өнөктөштөр менен таасирдүү жана жемиштүү кызматташтык түзүү
- Коомго кызмат өтөө
- Окуу-тарбия иштериндеги ийкемдүүлүк
- Технологияга таянган билим берүү
- Үзгүлтүксүз билим берүү
- Өмүр бою билим алуу
- Өзгөрүүлөргө шайкештик жана тынымсыз өнүгүү
- Практикалык билим, технологияга багытталган илимий-изилдөө жана тажрыйбалык-конструктордук иштер
- Улуттук, эл аралык билим берүү мекемелерине мүчө болуу жана аккредитация боюнча изилдөөлөр
- Академиялык жактан вертикалдуу өнүгүү
- Физикалык инфратүзүмдү чыңдоо
- Турак-жайларды куруу
- Интернационалдаштыруу

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин миссиясын түзгөн негизги баалуулуктар:

- Дүйнө илимий адабиятына жана дүйнөдө маалыматтын жайылышына салым кошуу;
- Түрк цивилизациясынын өсүшүн колдоо;
- Жаңычылдык жана заманбаптык;
- Коом алдындагы жоопкерчилик;
- Тынымсыз өнүгүү.

2.2. СТРАТЕГИЯЛЫК МАКСАТТАР ЖАНА МИЛДЕТТЕР

1-максат: Билим берүүдө эл аралык бренд болуу

1.1-милдет. Учурдагы билим берүү программаларын улуттук жана эл аралык ченемдердин алкагында кайра куруу аркылуу санын көбөйтүү жана сапатын жогорулатуу.

1.2-милдет. Эл аралык кызматташтык жана студент, окутуучу алмашуу программаларын пайдалануу.

1.3-милдет. Чет өлкөлүк же ар башка улуттардын өкүлдөрү болгон студенттердин санын көбөйтүү.

1.4-милдет. Окуу процесстерин жакшыртуу.

2-максат: Илимий изилдөө иштеринин санын көбөйтүү жана сапатын жогорулатуу

2.1-милдет. Илимий инфратүзүмдү чыңдоо.

2.2-милдет. Изилдөөчүнүн компетенттүүлүгүн өнүктүрүү жана санын көбөйтүү.

2.3-милдет. Улуттук жана эл аралык долбоорлордун, басылмалардын жана илимий иш-чаралардын сапатын жогорулатуу.

3-максат: Коомдук пайдалуу иш-чаралар үчүн тышкы кызыкдар тараптар менен билим жана тажрыйба алмашууга негизделген кызматташтыкты өнүктүрүү

3.1-милдет. Кызыкдар тараптар менен мамилелерди жана кызматташтыкты түзүү механизмдерин иштеп чыгуу.

3.2-милдет. Элдин жашоо-турмушун жакшыртуу максатында билим берүүнү, коомдук жана маданий тармакты өнүктүрүү.

3.3-милдет. «Манас» радиосунун жана телекөрсөтүүсүнүн сапатын жогорулатуу.

3.4-милдет. Кыргызстандын өнүгүшүндөгү артыкчылык берилген багыттарды өнүктүрүүгө колдоо көрсөтүү.

3.5-милдет. Түрк дүйнөсүнүн орток маданияты жаатында коомго кызмат көрсөтүүнүн санын көбөйтүү.

4-максат: Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин эл аралык популярдуулугун жогорулатуу

4.1-милдет. Эл аралык популярдуулугун жана аброюн жогорулатуу максатында натыйжалуу иш жүргүзүү.

4.2-милдет. Эл аралык мамилелерди өнүктүрүү.

5-максат: Корпоративдик түзүлүштүн өнүгүшүн жана туруктуулугун камсыз кылуу

5.1-милдет. Сапатты башкаруу жана кепилдик тутумунун процессин өркүндөтүү.

5.2-милдет. Корпоративдик иденттүүлүктү жана маданиятты чыңдоо.

5.3-милдет. Технологияга таянган башкаруу процесстерин өркүндөтүү.

5.4-милдет. Академиялык жана административдик кызматкерлердин квалификациясын тынымсыз жогорулатууну камсыз кылуу.

5.5-милдет. Студенттик шаарчадагы жашоонун жана көрсөтүлгөн кызматтардын сапатын жакшыртуу.

88-таблица. 2022-жылдагы ченемдик-укуктук документтердин жаңылануусу
КАМКОРЧУЛАР КЕҢЕШИНИН 2022-ЖЫЛДЫН 28-ДЕКАБРЫНДАГЫ ЖЫЙЫНЫНДА ЖАҢЫ КАБЫЛ АЛЫНГАН ЖАНА ОҢДОЛГОН ЧЕНЕМДИК-УКУКТУК ДОКУМЕНТТЕР:
1) Академиялык кызматкер боюнча нускамасы
2) Академиялык ишмердүүлүктү баалоо жана шыктандыруу боюнча нускамасы
3) Изилдөө иштерине колдоо көрсөтүү боюнча нускамасы
4) Евразиянын тарыхын, тилдерин жана археологиясын изилдөө институту боюнча нускамасы
5) Стипендия берүү боюнча нускамасы
6) Салттуу оюндар жана спорт илимин изилдөө институту боюнча нускамасы
7) Иш сапарына байланыштуу чыгымдар боюнча нускамасынын тиркемесиндеги өлкө ичиндеги күнүмдүк чыгымдар аталыштагы №1 тизме
8) Административдик кызматкерлер боюнча нускамасы
9) Докторантура программасы боюнча чет өлкөдө илимий-изилдөөчүлүк практиканы ишке ашыруу жөнүндө жобосу
10) Академиялык кызматкерлердин окуу жүгүн аныктоо жана сабактардын саатына акы төлөө жөнүндө жол-жобосу
11) Эмгек акылары жана аны төлөө тартиби жөнүндө жол-жобосу
Окумуштуулар кеңеши тарабынан кабыл алынган жана оңдолгон ченемдик-укуктук документтер:
1) Бакалавр жана орто кесиптик билим берүү программалары боюнча окуу-тарбия иштерин жүргүзүү боюнча нускамасы
2) ЖОЖдон кийинки билим берүү боюнча нускамасы
3) Жалпы билим берүүчү сабактар боюнча координаторлугу жөнүндө жобосу
4) Академиялык кураторлук жөнүндө жобосу
5) Академиялык ишмердүүлүктү баалоо жана шыктандыруу боюнча нускамасын колдонуу жөнүндө жобосу
6) Илимий изилдөө жана жарыялоо этикасы боюнча комитеттин жобосу
7) Докторантура программасын ишке ашыруу боюнча жобосу
8) Электрондук документ жүгүртүү тутумун (ЭДЖТ) ишке ашыруу жөнүндө жобосу
9) Артыкчылык берилген багыттарында стипендия ыйгарылуучу докторантура программасынын жобосу
10) Технологияны өткөрүп берүү борбору жөнүндө жобосу
11) Орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программалары боюнча туризм багытында кесиптик-профилдик практика жөнүндө жобосу
12) Ветеринария факультетинин интернатура программасын ишке ашыруу жөнүндө жобосу
13) Магистратура программасы боюнча жобосу

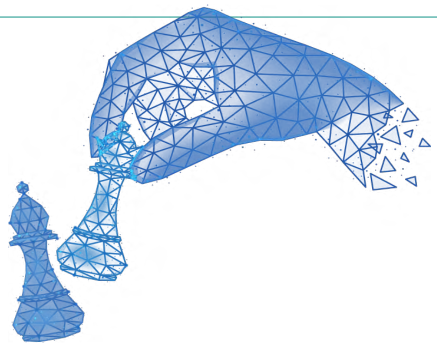

3. ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

3.1. КАРЖЫ ИШТЕРИ БОЮНЧА МААЛЫМАТТАР

Өкмөткө караштуу өзгөчө статустагы университет катары түптөлгөн Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Уставынын 8-беренесине ылайык, ректор каржы иштерине жооптуу жетекчи болуп саналат. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин бюджетине жана эсеп-кысап иштерине байланыштуу бардык операциялар Стратегиялык пландоо башкармалыгы тарабынан ишке ашырылат.

2022-жылы Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин бюджетинен төлөмдөр үчүн 23 272 016 АКШ доллары бөлүнгөн. Жылдын аягында бюджеттен 18 210 641 АКШ доллары сарпталганы аныкталган.

Жылдын башындагы бөлүнгөн акча каражатынын 78,25%ы коротулган. 2022-жылы каржылоодон 4 596 664 АКШ доллары өлчөмүндө киреше кирген. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин өзүнүн кирешеси 150 214 АКШ долларын түзгөн, ал эми Түркия Республикасынын Өкмөтү 18 525 138 АКШ долларын берген. Кирешенин суммасы болжолдуу түрдө 23 272 016 АКШ долларын түзөт. Жыл ичиндеги жалпы кирешенин 19,82%ын түзгөн 5 109 044,24 АКШ доллары өлчөмүндөгү каржылоодон келип түшкөн киреше, 2,73%ын түзгөн 704 166,57 АКШ долларын түзгөн университеттин өзүнүн кирешеси, 77,45%ын түзгөн 19 969 561,84 АКШ доллары өлчөмүндөгү Түркия Республикасынын Өкмөтү кошкон салым менен бирге жалпы 25 782 772,65 АКШ доллары өлчөмүндө киреше кирген.

89-таблица: 2022-жылы бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүгү

Бюджет таблицасыU		АКШ ДОЛЛАРЫ
КИРЕШЕЛЕР		20 896 832
	Түркия Республикасынын Өкмөтү кошкон салым	19 969 562
	Башка кирешелер	703 370
	Алмашуудан келип түшкөн киреше	**223 900**
ЧЫГАШАЛАР		19 056 493
	Эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар	15 257 129
	Башка күнүмдүк чыгымдар	2 207 376
	Күнүмдүк чыгымдар	17 464 505
	Инвестиция чыгымдары	426 598
	Акча которуулар	319 538
	Алмашуудан келип түшкөн чыгашалар	**845 852**
БЮДЖЕТ БАЛАНСЫ		**1 840 339**
	Аванс	42 365
	Аманат	-65 142
Нак акча балансы		**1 947 846**
Бюджеттин балансы		**-1 947 846**
	Жалпы	5 109 044
	100	1 555
	102	4 698 147
	105	409 342
Которуу		**7 056 890**

3.1.1. Бюджеттеги процесстердин жыйынтыктары

3.1.1.1. Бюджет төлөмдөрү жана чыгымдары

2022-жылы Кыргыз-Түрк "Манас" университети ага берилген 23.272.016 АКШ долларынын ичинен 18.210.641,38 АКШ долларын жылдын аягына чейин сарптаган.

Университетибиздин 2020-жылдагы бюджетинин 59%ы эмгек акыга, 9,51 %ы социалдык камсыздандырууга, 11,70%ы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга, 1,54%ы акча которууларга жана 8,26 %ы капиталдык чыгымдарга сарпталган.

Университетибиздин 2022-жылдагы бюджеттик төлөмдөрү төмөндөгүдөй

90-таблица: Бюджеттин коротулушу				
	Бюджеттик төлөмдөрдүн бөлүштүрүлүшү ($)	**Сарптоолор ($)**	**Колдонуу көлөмү (%)**	**Калганы (%)**
01-Эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар	13.729.365	13.222.764	96,31%	72,61%
02-Социалдык фондго төлөмдөр	2.212.237	2.034.365	91,96%	11,17%
03-Товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга кеткен чыгымдар	2.722.914	2.207.376	81,07%	12,12%
05-Акча которуулар	357.500	319.538	89,38%	1,75%
06-Капиталдык чыгымдар	4.250.000	426.598	10,04%	2,34%
Жалпы	**23.272.016**	**18.210.641,38**	**78,25%**	**100,00%**

2022-жылдын каржы ресурстарын колдонуунун пайыздык катышын эске алганда, эмгек акыны төлөөгө бөлүнгөн чыгымдардын 96,31%ы, Социалдык фондго бөлүнгөн төлөмдөрдүн 91,96%ы, товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууларга 81,07 %ы, капиталдык чыгымдарга 10,04 %ы сарпталган.

Кыргызстан-Түркия Манас университетинин акыркы 3 жылдагы чыгашаларына көз чаптырсак; 2022-жылдын акырына карата чыгашалардын жалпы көлөмү 2020-жылга салыштырмалуу 5,82%га жана 2021-жылга салыштырмалуу 1,97%га өстү.

91-таблица.2020-2021-2022-жылдардагы жалпы төлөмдөр жана чыгымдар (АКШ доллары менен)						
	2020-жылы		**2021-жылы**		**2022-жылыı**	
	Баштапкы төлөм	**Жыл аягындагы сарптоо**	**Баштапкы төлөм**	**Жыл аягындагы сарптоо**	**Баштапкы төлөм**	**Жыл аягындагы сарптоо**
01-Эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар	12.924.815,00	12.221.491,24	12.692.131	13.322.931,34	13.729.365	13.222.764
02-Социалдык фондго төлөмдөр	2.305.000,00	2.210.746,50	2.276.085	2.048.520,75	2.212.237	2.034.365
03-Товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга кеткен чыгымдар	3.473.410,00	2.456.466,15	2.320.594	1.857.560,34	2.722.914	2.207.376
05-Акча которуулар	360.000,00	144.619,92	360.000	130.809,19	357.500	319.538
06-Капиталдык чыгымдар	4.420.000,00	175.124,33	4.016.680	498.686,04	4.250.000	426.598
ЖАЛПЫ	**23.483.225,00**	**17.208.448,14**	**21.665.490,00**	**17.858.507,66**	**23.272.016**	**18.210.641,38**

Университетибиздин жыл жыйынтыгы боюнча жалпы чыгашаларынын 34,90%ы жалпы административдик кызматтарга, 65,10%ы билим берүү кызматтарына кеткен чыгашалардан

турганы көрүнүп турат.

92-таблица. 2020-2022-жж. аралыгындагы университеттин чыгымдары (АКШ доллары менен)			
	2020-жылы	**2021-жылы**	**2022-жылы**
Жалпы башкаруу кызматтары жана инвестициялар	5.757.567,82	6.233.524,07	6.580.067,48
Билим берүү кызматтары	11.450.880,32	11.624.983,59	11.630.573,90
ЖАЛПЫ СУММА	**17.208.448,14**	**17.858.507,66**	**18.210.641,38**

93-таблица. 2020-2022-жж. чыгымдардын пайыздык катышы			
	2020-жылы	**2021-жылы**	**2022-жылы**
Жалпы башкаруу кызматтары жана инвестициялар	33,46	34,90	36,13
Билим берүү кызматтары	66,54	65,10	63,87
ЖАЛПЫ СУММА	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Университетте жумшалган чыгымдарды жалпысынан алып карасак, академиялык түзүмдөр 47,02%ын сарптайт. Административдик түзүмдөр тарабынан академиялык түзүмдөргө берилген ресурстарды эске алганда бул көрсөткүч 50%дан да ашып кетет. Административдик түзүмдөр 36,13%ын, жогорку мектептер жана орто кесиптик колледж жалпы чыгымдын 15,76%ын сарптаган.

94-таблица. 2020-2022-жж. чыгымдардын административдик керектөөлөргө карата бөлүнүшү (АКШ доллары менен)			
	2020-жылы	**2021-жылы**	**2022-жылы**
Факультеттер	7708654,60	7582299,72	7399462,35
Институттар	147071,14	142538,70	124615,50
Жогорку мектеп / Орто кесиптик колледж	3846539,95	3939925,95	3926802,47
Административдик башкармалыктар	6323691,80	6153920,56	5757567,82
ЖАЛПЫ	**18025957,49**	**17818684,93**	**17208448,14**

1-график. 2022-жылдагы чыгымдардын административдик керектөөлөргө карата бөлүнүшү

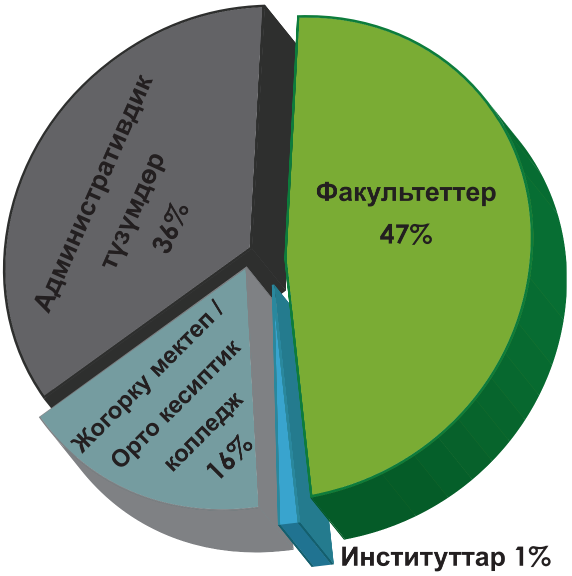

95-таблица. 2022-жылдагы факультеттердин чыгымдары (АКШ доллары менен)

Факультеттердин аталышы	КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР	АКЧА КОТОРУУЛАР	КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР	Факультеттеги сарптоолордун суммасы
Инженерия факультети	1.000.068,55	25.013,95	4.193,84	1.029.276,34
Гуманитардык факультет	1.908.330,19	52.060,95	0,00	1.960.391,14
Экономика жана башкаруу факультети	865.664,25	37.238,07	304,87	903.207,19
Теология факультети	467.291,30	6.481,39	0,00	473.772,69
Коммуникация факультети	745.819,67	16.891,55	0,00	762.711,22
Табигый илимдер факультети	662.166,49	32.702,28	6.853,78	701.722,55
Айыл чарба факультети	769.244,93	12.313,08	0,00	781.558,01
Ветеринария факультети	512.658,33	5.367,82	0,00	518.026,15
Көркөм өнөр факультети	456.451,63	6.188,15	0,00	462.639,78
Туризм факультети	403.666,67	33.036,40	2.928,18	439.631,25
Спорт илимдер факультети	526.216,22	4.272,71	0,00	530.488,93
ЖАЛПЫ СУММА	**8.317.578,23**	**231.566,35**	**14.280,67**	**8.563.425,25**

2-график. 2022-жылдагы факультеттердин чыгымдары

96-таблица. 2022-жылы жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин чыгымдары (АКШ доллары менен)

АТАЛЫШЫ	КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР	АКЧА КОТОРУУЛАР	КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР	Жогорку мектепте сарптоолордун суммасы
Чет тилдер жогорку мектеби	2.232.109,92	12.192,96	729,56	2.245.032,44
Орто кесиптик колледж	604.636,28	19.314,16	1.588,59	625.539,03
ЖАЛПЫ	**2.836.746,20**	**31.507,12**	**2.318,15**	**2.870.571,47**

97-таблица. 2022-окуу жылында институттардын чыгымдары (АКШ доллары менен)				
АТАЛЫШЫ	**КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР**	**АКЧА КОТОРУУЛАРІ**	**КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР**	**Факультеттеги чыгымдардын суммасы**
Табигый илимдер институту	41.475,94	14.630,89	-	56.106,83
Коомдук илимдер институту	76.846,47	38.348,16	-	115.194,63
Салттуу оюн жана спорт изилдөө институту	19.280,03	-	-	19.280,03
Евразия тил, тарых жана археология илим-изилдөө институту	262,86	-	5.732,83	5.995,69
TOPLAM	**137.865,30**	**52.979,05**	**5.732,83**	**196.577,18**

2022-жылы факультеттер 8.563.425,25 АКШ долларын, башкача айтканда каржы булактарынын 2022-жылдын башындагы төлөмүнүн 36,80%ын сарптаган. Алардын ичинде Гуманитардык факультет 22,89% сарптоо менен биринчи орунда, Инженерия факультети %12,02% сарптоо менен экинчи орунда, Экономика жана башкаруу факультети 10,55% сарптоо менен үчүнчү орунда турат.

2022-жылы жогорку мектеп менен орто кесиптик колледжде 2.870.571,47 АКШ доллары сарпталган. 2022-жылдын каржы булактарынын баштапкы төлөмүнүн 12,33%ы сарпталган. Чет тилдер жогорку мектеби 9,65 % сарптоо менен эң көп чыгым кылган.

2022-жылы институттар 196.577,18 АКШ долларын жумшоо менен 2022-жылдын каржы булактарынын 0,84%ын сарптаган.

98-таблица. 2022-жылы административдик түзүмдөрдүн чыгымдары (АКШ доллары менен)				
АТАЛЫШЫ	**КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР**	**АКЧА КОТОРУУЛАР**	**КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР**	**Жалпы**
Ректорат	1.081.617,27	0	14.719,01	1.096.336,28
Башкы катчылык	698.708,27	0	0,00	698.708,27
Студенттик иштер башкармалыгы	168.731,49	0	0	168.731,49
Кадрлар башкармалыгы	206.366,82	0	0,00	206.366,82
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	789.117,84	0	0	789.117,84
Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы	160.457,21	0	0	160.457,21
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	1.049.130,87	0	93,63	1.049.224,50
Курулуш иштери башкармалыгы	1.730.338,25	3.485,26	316.384,77	2.050.208,28
Анкара байланыш кеңсеси	23.554,50	0	0	23.554,50
Маалымат технологиялар башкармалыгы	264.292,91	0	73.069,38	337.362,29
ЖАЛПЫ	**6.172.315,43**	**3.485,26**	**404.266,79**	**6.580.067,48**

2022-жылы университетибиздин административдик түзүмдөрдө 6.580.067,48 АКШ доллары сарпталган. Административдик түзүмдөр 2022-жылдын баштапкы төлөмүнө карата 28,27% чыгым болгон. 2022-жылы административдик түзүмдөрдүн чыгымдарынын 93,8%ы эмгек акы төлөөгө, Социалдык фондго, товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга,

0,05%ы акча которууга, 6,14%сы капиталдык чыгым максатында сарпталган.

3-график. 2022-жылдагы административдик түзүмдөрдүн чыгымдары

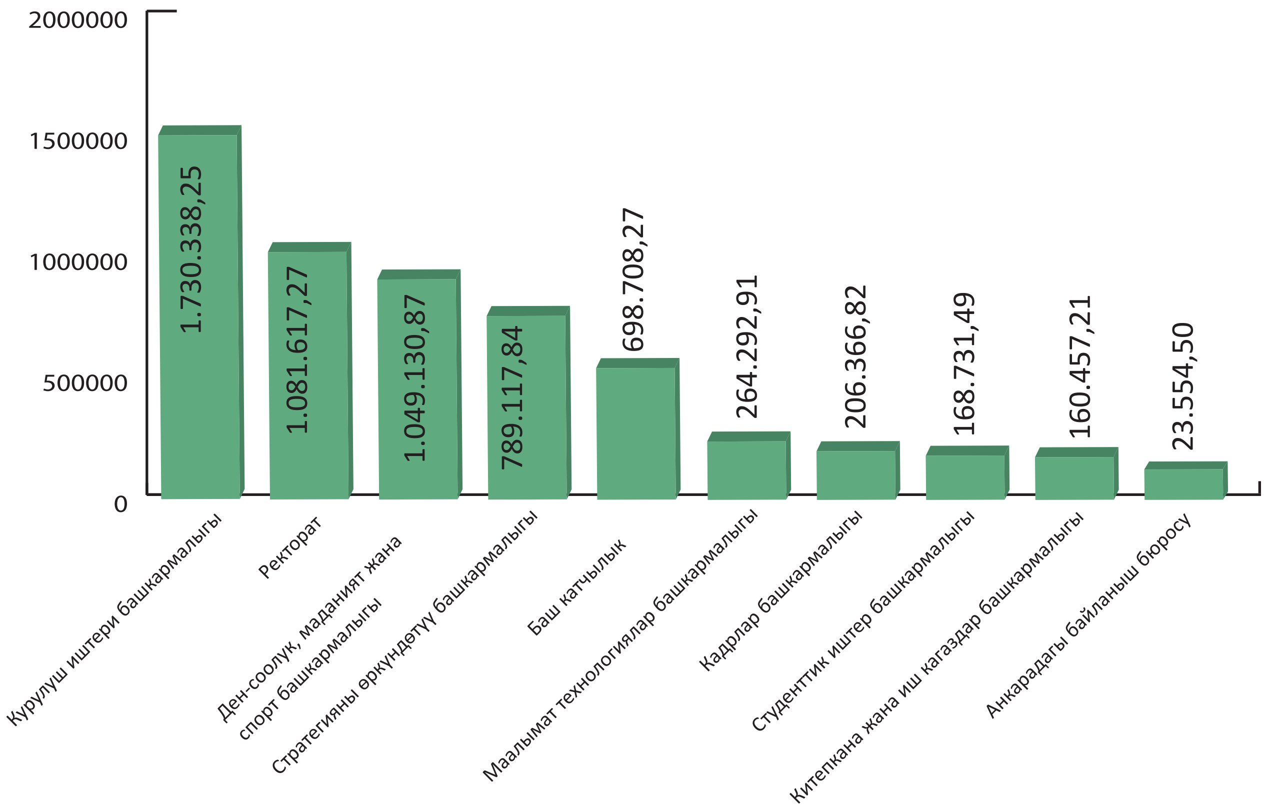

3.1.1.2. Болжолдуу бюджет ресурстары жана иштөө процесси

Университетибиздин атайын бюджеттик каражаттары; Т.Р. Мамлекеттик салым өздүк кирешелерден жана таза каржылоодон турат. 2022-жылдын аягында кирешелерибиздин 77,45% 25 миллион 782 миң 772,65 долларды ишке ашыруу менен Түркия Республикасына которулат. Мамлекеттик салым, 19,82% таза каржылык кирешеге жана 2,73% башка киреше статьяларына киргизилген.

99-таблица. 2022 каржылык жылынын бюджетинин киреше бөлүгү (АКШ доллары менен)

	Болжолдуу бюджет	Ишке ашыруу	Ишке ашырылгандардын көлөмү
Бюджеттик киреше	4.596.664,00	5.109.044,24	111,15%
Түркия Республикасынын Өкмөтүнүн кошкон салымы	18.525.138,00	19.969.561,84	107,80%
Башка кирешелер	150.214,00	704.166,57	468,78%
ЖАЛПЫ	**23.272.016,00**	**25.782.772,65**	**110,79%**

4-график: 2022-жылдагы бюджетин киреше бөлүгүнүн пайыздык катышы (АКШ доллары)

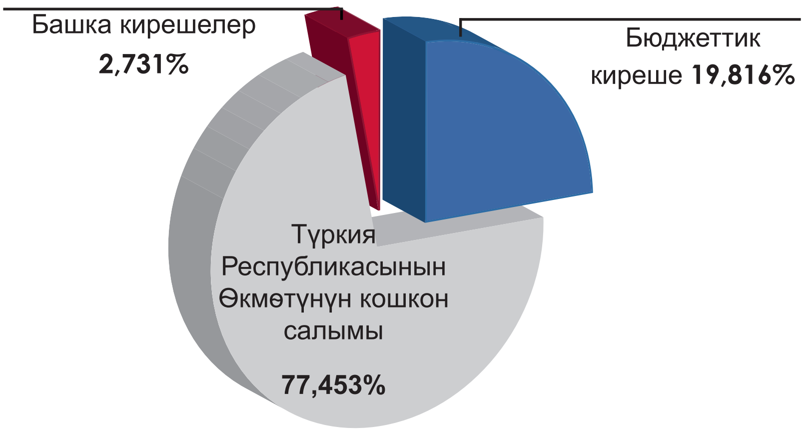

3.1.1.3. Каржы иштери боюнча башка таблицалар

2022-жылда каржылоо боюнча нускамага жооп берген кирешелер жана чыгымдар катталды. Чыгым документтери боюнча нускамага ылайык, документтердин толук жана кынтыксыз болушу, укук ээлерине өз мөөнөтүндө төлөнүп берилиши дыкаттык менен көзөмөлгө алынган.

Чыгаша кылган факультеттерден келген бардык документтер жана алардын тиркемелери текшерилип, толук эмес же укуктук ченемдик документтерге туура келбегендери такталып, кемчил жагын толуктоо үчүн факультеттерге кайра жиберилип, кемчиликтер жоюлган.

2022-жылы 5.215ди түзгөн чыгашанын 1.919сы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу, 880 товар жана кызмат көрсөтүү кирешелери, 602си банк операциялары, 657и курулуш иштери, 123у аманат операциялары, 173у эмгек акы жана 712си жол кире, аванс ж.б. сарпталган. 2021-жылдын соңунда 4.504 болгон чыгашабыз, 2022-жылдын аягында 5.215ди түзгөн.

100-таблица. Бухгалтердик операциялардын саны		
Милдеттенменин аталышы	**2021**	**2022**
Алдын-ала төлөм (аванс)	143	129
Жеке кишилердин карызы	91	94
Киреше	704	880
Эмгек акы төлөмү	86	123
Товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу	1.071	1.919
Курулуш иштери	157	173
Жол кире төлөмү	26	35
Долбоорлорду ишке ашыруу	133	202
Депозит операциялары	100	100
Салык жана социалдык төлөмдөр	385	657
Аманат операциялары	507	602
Банк операциялары	46	31

Кыймылдуу транзакциялар жана жыл аягындагы чыгымдардын саны	603	270
ЖАЛПЫ	4.504	5.215

2022 милдеттенме картасы

Жыл үчүн түзүлгөн, ошондой эле кийинки финансылык жыл же жылдар үчүн жарактуу болгон келишимдердин негизинде кабыл алынган милдеттенмелер, аларга киргизилген толуктоолор жана баанын айырмасынын суммасы, милдеттенменин аткарылышынан улам накталай же эсепке төлөнүүчү төлөмдөр жана бул төлөмдөрдөн чегерүүлөр , милдеттенменин суммасынан жана персоналдык келишимдерден чегерүүлөр Товарлар, кызмат көрсөтүүлөр, курулуш иштери жана персоналдык келишимдер боюнча милдеттенмелер боюнча биздин бөлүм тарабынан чыгарылган милдеттенмелердин карталарын бөлүштүрүү төмөнкүдөй.

101-таблица. Милдеттенмелер тууралуу маалымат

Милдеттенменин аталышы	Саны
Персоналдын эмгек келишимдери	1.001
Товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу	44
ЖАЛПЫ	**1.045**

Стратегиялык пландоо башкармалыгынын бухгалтерия бөлүмүнүн иш көлөмү

102-таблица. Стратегиялык пландоо башкармалыгынын бухгалтерия бөлүмүнүн иш көлөмү

Иштин түрү	БЮДЖЕТ ЖЫЛЫ	
	2021	**2022**
Эмгек акы	4.504	5.215
Төлөө процесси (башталышы)	133	144
Каражаттарды өткөрүп берүү (кошулган)	9	3
Каражаттарды өткөрүп берүү (чегерилген)	9	3
Кампага которуулардын дүмүрчөктөрү	47	281
Туура эмес операциялар	30	60
Даярдалган отчёттор	260	279
Текшерилген документтер	3.441	1.788
Студенттерди дарылоо боюнча төлөмдөр	63	221
Буйруктар	929	891
Банктык буйруктар	1.588	1.698
Аванс/Кредит/Аккредитив жалпы операциялары	448	509
Жеке кишинин жана мекеменин карыздары сакталган файлдар	99	348
Күрөө жана депозиттик операциялар	5.069	4.600
Аманат эсептерине байланыштуу операциялар	24.791	24.170
Банктык транзакциялар	4.675	8.267

Касса дүмүрчөктөрү	118	87
Кассалык төлөмдөр	167	113
Милдеттенме боюнча операциялар	898	1.045
ЖАЛПЫ	**47.278**	**49.722**

3.1.2. Негизги финансылык көрсөткүчтөрдүн таблицасы боюнча түшүндүрмөлөр

3.1.2.1. Бюджеттик чыгымдар

Университетибиздин 2022-жылга бюджеттик сметасы 23 272 016 АКШ доллары, ал эми жылдын акырына карата чыгашасы 18 210 641,38 АКШ доллары деп аткарылган.

2022-жылдагы жалпы чыгашаларды карап чыгуу; 2022-жылдын акырына карата жалпы ассигнованиенин пайдалануу коэффициенти 78,25% түздү. Бул көрсөткүчтөр персоналдын чыгымдары боюнча 96,31%ды, социалдык коргоо мекемелерине мамлекеттик премиялардын чыгашалары боюнча 91,96%ды, товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу боюнча чыгашалар боюнча 81,07%ды, күндөлүк трансферттер боюнча 89,38%ды жана капиталдык чыгашалар боюнча 10,04%ды түздү.

5-график: 2022-жылы бюджеттик чыгымдардын бөлүштүрүлүшү (%)

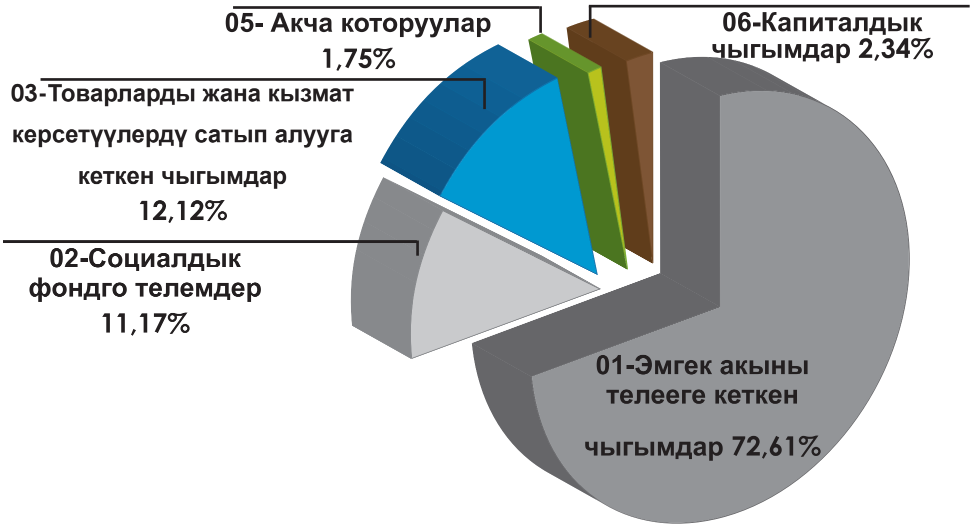

Экономикалык классификациянын деңгээлинде 2022-жылдын жыйынтыгы боюнча чыгашалардын бөлүштүрүлүшүн карасак, чыгашалардын 72,61% туура келген 13 222 764 АКШ доллары персонал чыгашаларынан, 2 034 365 АКШ доллары, 11,17% га, мамлекеттик премиялык мекемелерден жана социалдык камсыздандырууга 12% түзөт. Мамлекеттик премиялардын чыгашаларынан 2 207 376 долларды товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга кеткен чыгашалардан, 1,75%ды, учурдагы трансферттерден 319 538 долларды жана 426 598 долларды капиталдык чыгашалардан, 2,34%ды түзөрү көрүнүп турат.

Кийинки бөлүмдөрдө факультеттердин, институттардын, колледждердин жана административдик бирдиктердин бюджеттик чыгашалары келтирилген. Ошондой эле бир студентке чыгашалар билим берүү жана окутуу бөлүмдөрүнүн жалпы чыгашаларынын негизинде эсептелген. Бир студентке чыгымдарды эсептөөдө билим берүү бөлүмдөрүнүн керектөөлөрүн

канааттандыруу үчүн инвесторлордун бирдиктеринин ресурстарды пайдалануусу эсепке алынбайт.

3.1.2.2.Студенттик чыгымдар

Кыргызстан-Түрк «Манас» университети 2022-жылы факультеттер арасында бир студентке эң жогорку чыгым 4,866,87 доллар менен Спорт илимдер факультетинде болду. Экинчи эң жогорку чыгым 3548,12 доллар менен Агроөнөр жай факультетинде, эң төмөнкү наркы 931,14 доллар менен туризм факультетинде аныкталды.

103-таблица. 2022-жылдагы факультеттердин студенттерине жумшаган чыгымдар (АКШ доллары)

Факультеттер	**Студенттердин саны**	**Күнүмдүк чыгымдар ($)**	**Бир студентке туура келген чыгым**
Инженерия факультети	468	1.025.082,50	2.190,35
Гуманитардык факультет	706	1.960.391,14	2.776,76
Экономика жана башкаруу факультети	518	902.902,32	1.743,05
Теология факультети	192	473.772,69	2.467,57
Коммуникация факультети	440	694.868,77	1.579,25
Табигый илимдер факультети	261	781.558,01	2.994,48
Айыл чарба факультети	146	518.026,15	3.548,12
Ветеринария факультети	187	462.639,78	2.474,01
Көркөм өнөр факультети	262	762.711,22	2.911,11
Туризм факультети	469	436.703,07	931,14
Спорт илимдер факультети	109	530.488,93	4.866,87
ЖАЛПЫ	**3.758**	**8.549.144,58**	**2.589,34**

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин институттарынын ичинде 2022-жылы Коомдук илимдер институту эң көп чыгым кылган. Бирок студенттердин саны көп болгондуктан, киши башына туура келген орточо чыгым 304,23 АКШ долларын түзгөн.

104-таблица. 2022-жылы институттардын студенттерине жумшаган чыгымдар

Институттар	**Студенттердин саны**	**Күнүмдүк чыгымдар ($)**	**Бир студентке туура келген чыгым ($)**
Табигый илимдер институту	68	56.106,83	825,10
Коомдук илимдер институту	294	115.194,63	391,82
Салттуу оюн жана спорт изилдөө институту	0	19.280,03	0
Евразия тил, тарых жана археология илим-изилдөө институту	0	262,86	0
ЖАЛПЫ	**362**	**190.844,35**	**304,23**

2022-жылы «Манас» университетинин жогорку мектептеринин ичинен Чет тилдер жогорку мектеби эң көп чыгым кылган.

105-таблица. 2022-окуу жылында жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин студенттерине жумшалган чыгымдар			
Жогорку мектеп/орто кесиптик колледж	**Студенттердин саны**	**Күнүмдүк чыгымдар ($)**	**Бир студентке туура келген чыгымдар ($)**
Чет тилдер жогорку мектеби *	1.290	2.244.302,88	1.739,77
Орто кесиптик колледж	420	623.950,44	1.485,60
ЖАЛПЫ	**1.710**	**2.868.253,32**	**1.612,68**

* Даярдоо курсунда окуган студенттер Чет тилдер жогорку мектебинин студенттери катары көрсөтүлүп, адистиги боюнча факультеттердин санынан чыгарылып салынган.

2022-жылга карата административдик бирдиктер арасында университетибиздин жалпы курулуш жана оңдоп-түзөө чыгымдарын камтыган курулуш иштери бөлүмү 24,22% менен эң көп коротсо, эң аз чыгымды 2,52% менен китепкана жана документация бөлүмү жасады.

106-таблица. 2022-окуу жылында административдик түзүмдөргө жумшалган чыгымдар	
Ректорат	1.096.336,28
Башкы катчылык	698.708,27
Студенттик иштер башкармалыгы	168.731,49
Кадрлар башкармалыгы	206.366,82
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	789.117,84
Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы	160.457,21
Китепкана жана иш кагаздары башкармалыгы	1.049.224,50
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	2.050.208,28
Курулуш иштери башкармалыгы	23.554,50
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	337.362,29
Жалпы	**6.580.067,48**

3.1.2.3. Студенттерге жумшалган чыгымдар

Талапкер, шакирт жана стажер студенттерге төлөнгөн төлөмдөр

107-таблица. Студенттердин бөлүмдөрдө иш менен камсыздалышы				
Административдик түзүмдөр	**2021-жылы төлөнгөн**		**2022-жылы төлөнгөн**	
	Студенттердин саны*	**АКШ доллары ****	**Студенттердин саны***	**АКШ доллары ****
Маалыматтыкмаалыматтык технологиялар технологиялар башкармалыгы	0	0	1	104,83
Башкы катчылык	0	0	1	436,7
Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы	1	1.397,99	2	1.870,70
Студенттик иштер башкармалыгы	5	772,27	6	3582,14
Кадрлар башкармалыгы	2	147,02	2	1120,62
Ректорат	13	3.097,23	9	6.428,14
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	43	6.370,34	44	31.802,11

Стратегиялык пландоо башкармалыгы	7	706,19	4	2746,31
Жалпы административдик түзүмдөр	**71**	**12.491,04**	**69**	**48.091,55**
Академиялык түзүмдөр				
Спорт илимдер факультети	0	0	2	14,13
Гуманитардык факультет	2	389,38	2	2378,57
Табигый илимдер факультети	4	167,67	4	1167,51
Көркөм өнөр факультети	0	0	1	688,45
Теология факультети	0	0	8	2613,66
Коммуникация факультети	3	1.474,45	4	1.177,07
Орто кесиптик колледж	3	41,77	4	1341,93
Инженерия факультети	0	0,00	3	697,27
Туризм факультети	4	1231,15	2	917,37
Ветеринария факультети	0	0,00	1	213,60
Айыл чарба факультети	0	0	1	3,77
Академиялык түзүмдөр боюнча жалпы:	**16**	**3.304,42**	**32**	**11.213,33**
ЖАЛПЫ	**87**	**15.795,46**	**101**	**59.304,88**
* Иштеген студенттердин саны жылдык орточо эсеп менен берилет.				
** Доллар жылдык орточо эсеп менен эсептелди				

Студенттерге көмөк көрсөтүү фонду

Кыргызстан-Түрк «Манас» университетинин мүчөлөрү «Студенттик жардам фондунун» алкагында ай сайын студенттерибизге үзгүлтүксүз азык-түлүк жардамын берип турушат. Окуу жылынын ичинде студенттерибизге 9 айга пропорционалдык квота менен азык-түлүк жардамдары берилет.

Бул контекстте, 2022-жылы университетибиздин жардам фонду ар бир кишиге 3000 сомдон (35,63 доллар) 7,913,640 сомго чейин жалпы 404 студентке 93,988 АКШ долларын төлөп, баалуу студенттерибизге колдоо көрсөттү.

108-таблица: Жардам сурап кайрылган студенттердин саны

	Студенттердин саны	Стипендиянын өлчөмү		Жалпы	
		Сом	Доллар*	Сом	Доллар*
Студенттерге көмөк көрсөтүү фонду	404	3.000	35,63	7.913.640	93.988

Стипендиянын төлөнүшү

109-таблица. Стипендялардын бөлүнүшү

Стипендиянын түрү	Жазгы семест		Күзгү семестр		Жалпы	
	Студ-дин саны	АКШ доллары	Студ-дин саны	АКШ доллары	Студ-дин саны	АКШ доллары
Магистратура	62	13.950,00	92	13.800,00	154	27.750,00
Докторантура	17	5.737,50	21	4.725,00	38	10.46230
Бакалавр	1.856		1.530		3.386	
Кирүү сынагы боюнча стипендия (1-категория)	81	11.551,88	151	8.917,60	232	20.469,48
Кирүү сынагы боюнча стипендия (2-категория)	34	2.794,16	86	3.012,02	120	5.806,18
Окуудагы жетишкендик боюнча стипендия (1-категория)	511	47.194,86	315	11.867,96	826	59.062,82
Окуудагы жетишкендик боюнча стипендия (2-категория)	1.162	88.05231	804	24.56830	1-966	112.62031
Жөлөк стипендиясы	68	6.077,03	174	6.425,91	242	12.502,94
ЖАЛПЫ	**1.935**	**175.358,34**	**1.643**	**73.316,59**	**3.578**	**248.674,83**

3.1.2.4. Бюджеттик чыгымдардын экономикалык квалификацияга ылайык бөлүнүшү

01 Эмгек акы төлөмдөрү:

2022-жылы эмгек акы төлөмдөрүндөгү сарптоолор мурунку жылга караганда 8,17%га көбөйгөн.

Ай сайын төлөнчү эмгек акы төлөмдөрүнүн чыгымдарына көз чаптырсак, 2022-жылдагы эмгек акы төлөмдөрүндө эң көп чыгаша декабрь айына туура келген. 39-берене менен милдеттендирилген окутуучулардын кызмат мөөнөтү бүткөндүгүнө байланыштуу эң аз чыгым сентябрь айына туура келген.

Жыл соңунда 13.729.365 АКШ доллардан турган эмгек акы төлөмдөрүнүн 96,31%ы, т.а. 13.222.764 АКШ доллары сарпталган.

6-график: 2022-жылдагы ай сайын эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар

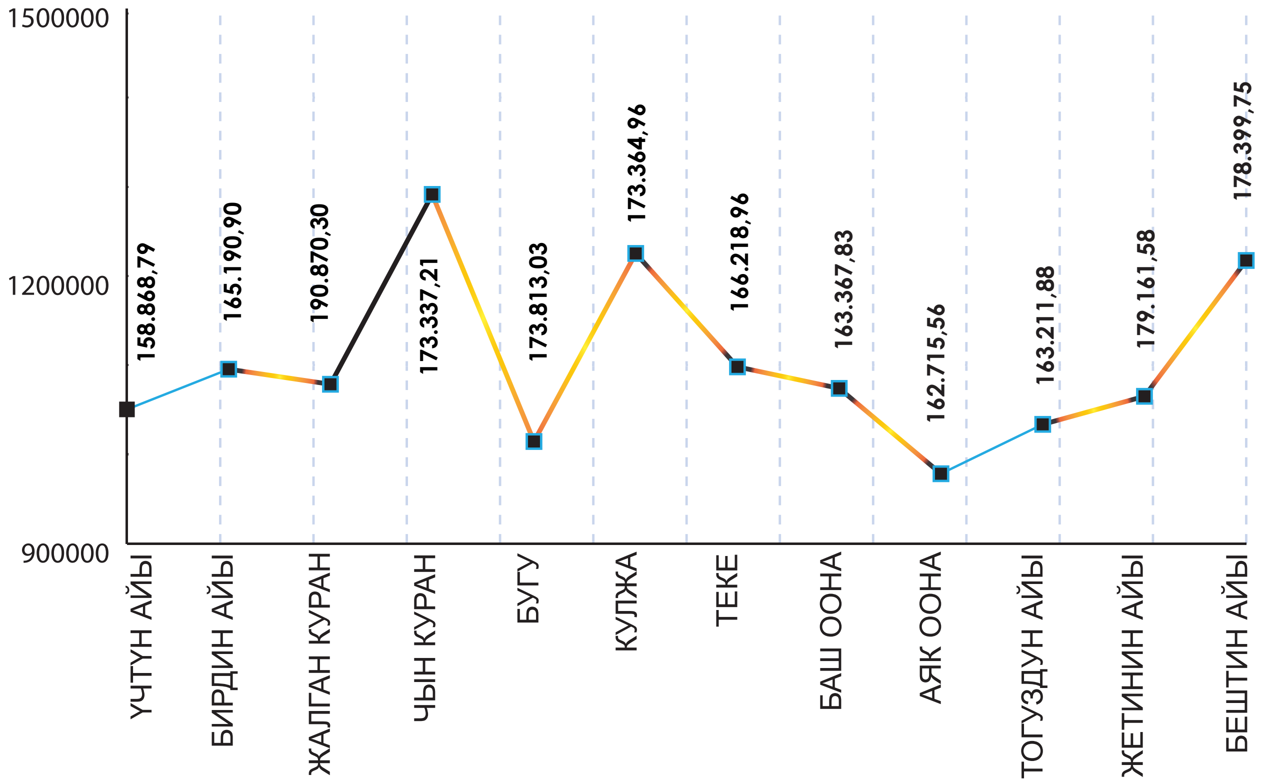

02 Социалдык фондго төлөмдөр:

2022-жылдын башында бюджеттин 9,51%ы Социалдык фондго которулуп, жылдын аягында бюджеттин 91,96%ды түзгөн 2.034.365 АКШ доллары аталган фондго которулган.

7-график: 2022-жылдагы ай сайын социалдык фондго төлөнгөн төлөмдөр

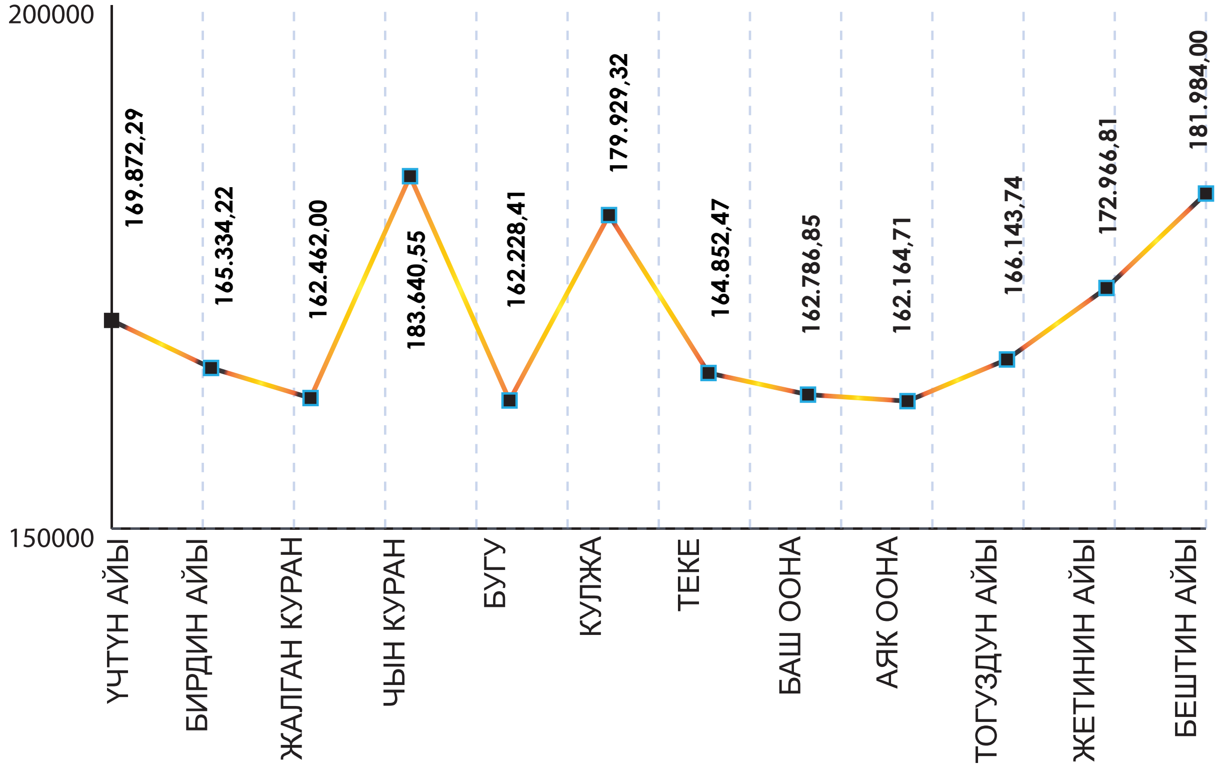

03 Товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу чыгымдары:

2022-жылдын башында бюджеттин 11,70%ы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга которулуп, жылдын аягында жалпы төлөмдүн 81%ын түзгөн 2.207.376 АКШ доллары товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга коротулган.

8-график: 2022-жылдагы ай сайын товар жана кыз

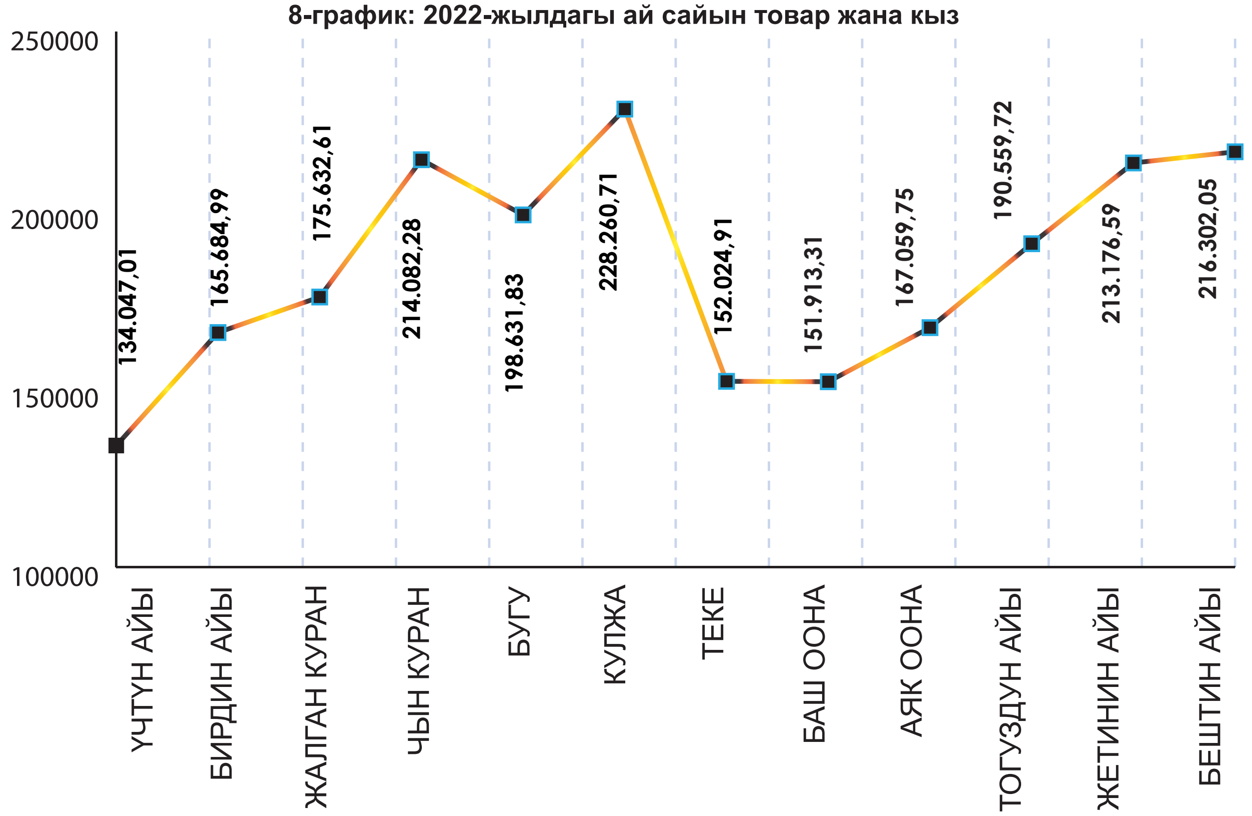

05 Акча которуулар:

2022-жылдагы бюджеттин баштапкы төлөмүнүн 1,53 %ын түзгөн 357.500 АКШ доллары өлчөмүндө акча которуулар жүргүзүлгөн.

2022-жылы учурдагы трансферттердин жалпы резерви мурунку жылга салыштырмалуу азайса, жалпы чыгашалар 144,28% га өстү.

Жылдын акырына карата 319 538 доллар сарпталган, бул жалпы ассигнованиенин 89,38% түзөт.

Ай сайын күндөлүк трансферттердин өнүгүшүн караганыбызда, август-октябрь айларында окуудагы тыныгууга байланыштуу стипендия төлөнбөй калгандыктан чыгашалардын азайганы байкалган.Ноябрь айынан баштап стипендиялар төлөнүп баштаган жана өсүш болгон. чыгашалар.

9-график: 2022-жылдагы ай сайын акча которууларга кеткен чыгымдар

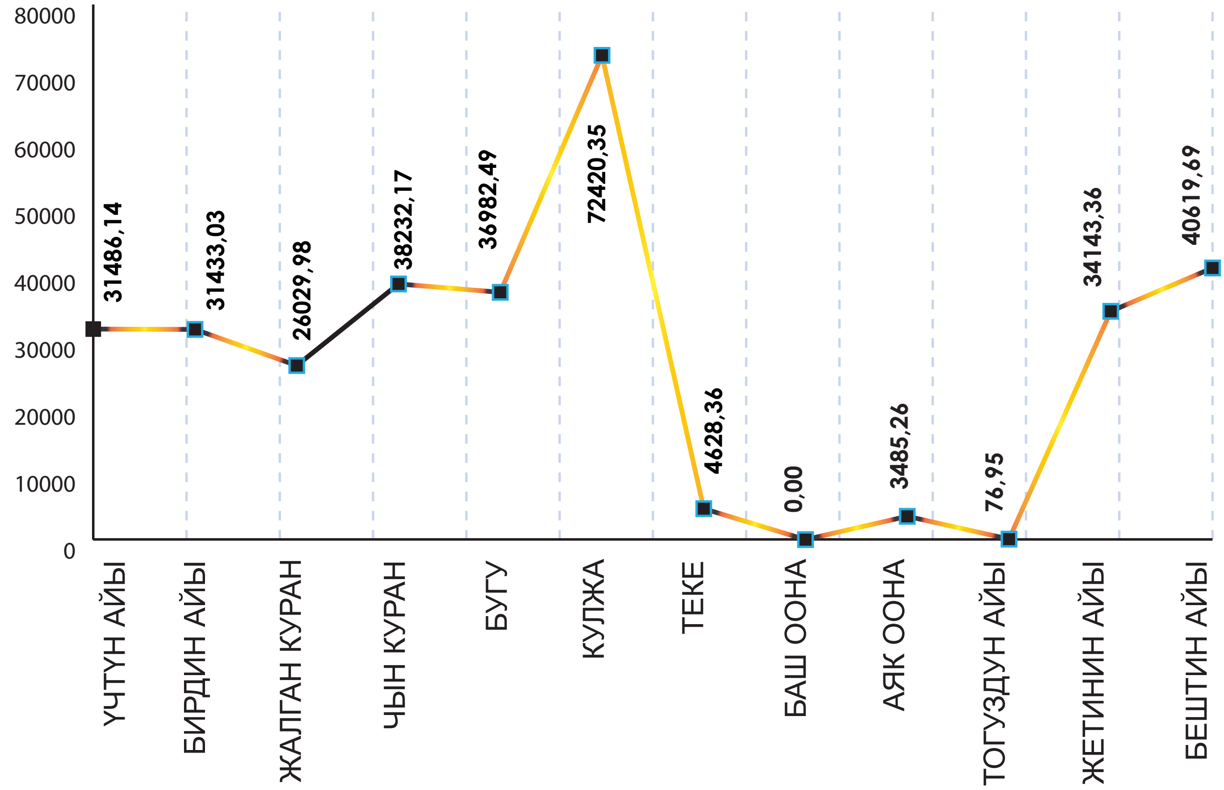

06 Капиталдык чыгымдар:

Капиталдык чыгымдарга 2022-жылдын бюджетинин баштапкы ассигнованиесинин 18,26%ын түзгөн 4 миллион 250 миң доллар бөлүнгөн, ал эми жылдын акырына карата жалпы ассигнованиенин 10,04 пайызына туура келген 426 598 доллар сарпталган.2022-жылы капиталдык чыгашалардын жалпы суммасы өткөн жылга салыштырмалуу 5,81% га өскөн, ал эми жалпы чыгашалар 14,46% азайган. Капиталдык салымдардын айлар боюнча өнүгүшүн карасак, эң көп чыгым июль жана октябрь айларында ишке ашкан.

10-график: 2022-жылдагы ай сайын капиталдык чыгымдар

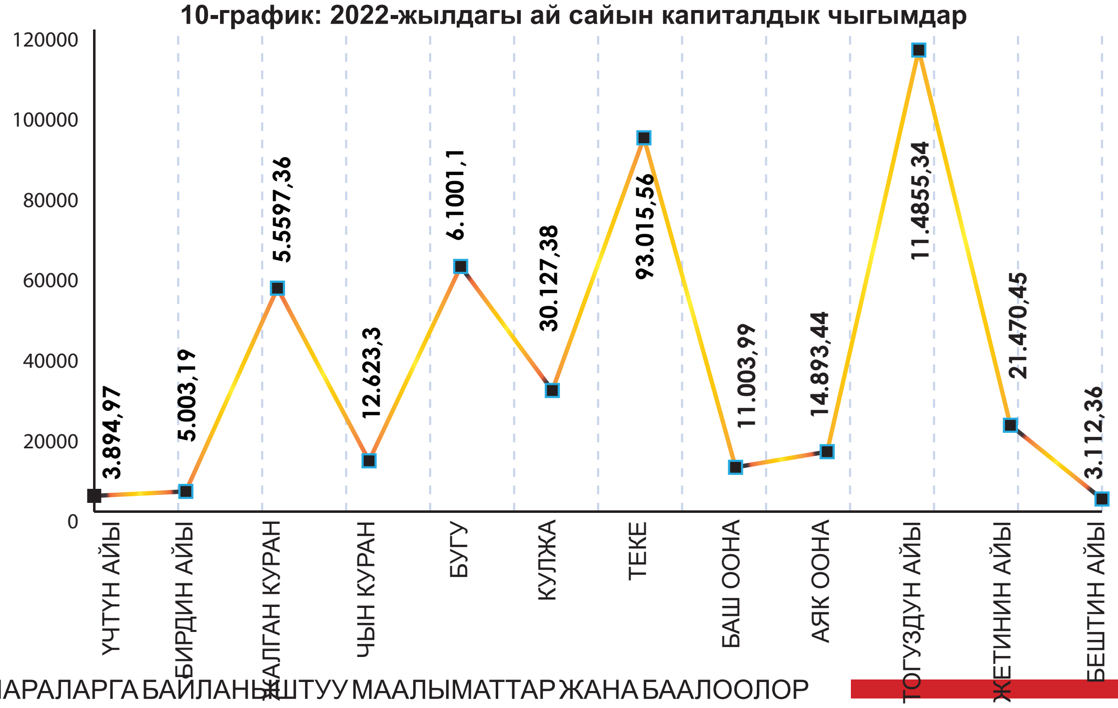

3.1.2.5. Бюджеттик кирешелер

11-график: ТРнын өкмөтүнүн университеттин бюджетине кошкон салымы (жардам жана грант) боюнча ай сайын бюджетти аткаруу

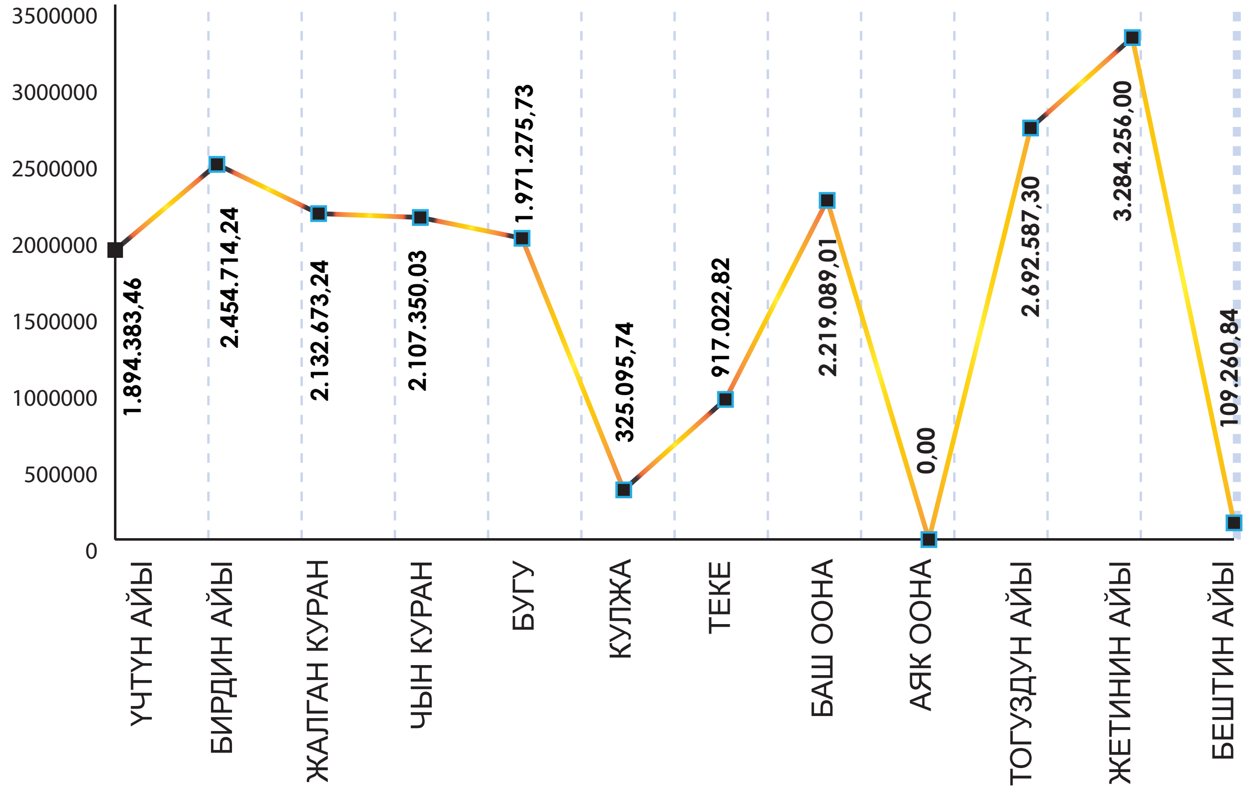

12-график. Ишкана жана менчик кирешелери боюнча ай сайын бюджетти аткаруу

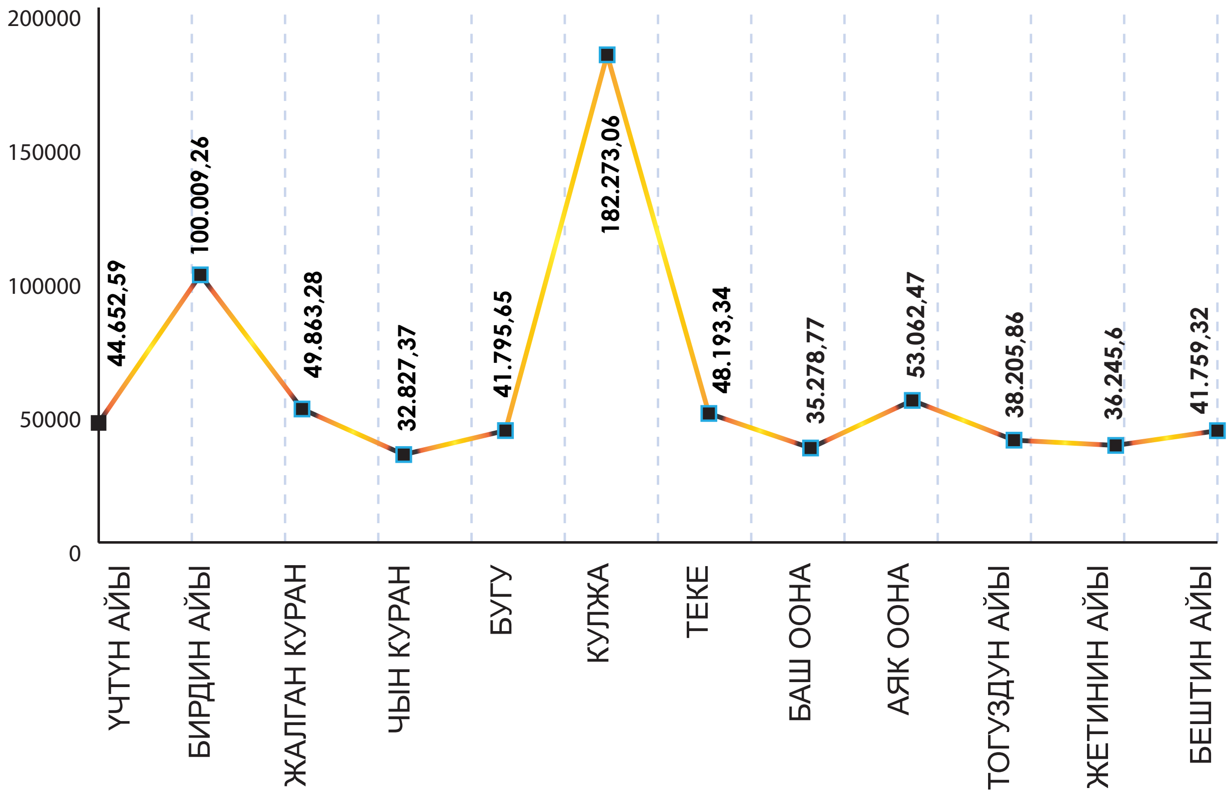

3.2. Иш-чаралар тууралуу маалымат

3.2.1. Жетекчилик тарабынан аткарылган иш-чаралар

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин жетекчилиги катары стратегиялык пландын алкагында максаттарга жетүү боюнча иш-чараларды жүргүзүп келет.

Билим берүүнүн сапатын жогорулатуу үчүн окутуучуларды муктаждыктарына жараша окутуу жана стимулдаштыруу жана өнүктүрүү процесстерин координациялоо, аккредитациялоо иш-чараларын көзөмөлдөө жана студенттердин ар түрдүүлүгүн жогорулатуу сыяктуу ар кандай процесстер көзөмөлдөнүп, бааланат.

Илимий изилдөөлөрдүн санын жана сапатын жогорулатууга стимулдар берилип, эл аралык илимий долбоорлорго өзүнчө мүмкүнчүлүктөр сунушталууда.

Эл аралык деңгээлде активдүүрөөк болуу үчүн кызматташуулар жогорку жетекчилик жана окутуучулар деңгээлинде координацияланат. Кошумчалай кетсек, алмашуу программаларына катышууну жогорулатуу максатында университеттер менен келишимдер түзүлүүдө.

Социалдык жоопкерчиликтин алкагында жогорку жетекчилик активдүү роль ойногон уюмдар жана Кыргызстандагы аутист балдар үчүн балдар үйлөрүнө, карылар үйлөрүнө жана ооруканаларына барышат; китептерди, технологиялык жабдууларды, негизги керектөөлөрдү берүү; Суралган мекемелерге жана коомго тренингдер өткөрүлөт жана «МАНАС айылына баруу» долбоору менен ар кайсы айылдарда ветеринардык жана илимий кызматкерлер менен айыл чарбасы боюнча тренингдер уюштурулат.

Билим берүү дипломатиясынын алкагында жогорку деңгээлдеги мамилелер университетибиздин жогорку жетекчилиги тарабынан координацияланат. Университеттин ар кандай долбоорлордо жана тармактарда өнүгүүсү үчүн жогорку деңгээлдеги иш-чаралар кылдаттык менен жүргүзүлүүдө.

3.2.2. Илимий / Социалдык жоопкерчилик жаатындагы иш-чаралар

Университеттин жалпы принциптерине жана максаттарына ылайык иш-чаралар өткөрүлөт. №110 таблицада 2022-2023-окуу жылында өткөрүлгөн илимий иш-чаралар көрсөтүлдү.

110-таблица. Илимий иш-чаралар

Иш-чаранын түрү	2022-2023
Симпозиум жана конгресс	4
Конференция	23
Семинар	246
Илимий жыйын жана маектешүү	18
Илимий талкуу жыйыны	5
Концерт, көргөзмө жана шоу программалар	44
Социалдык жоопкерчилик жаатындагы иш-чаралар	26
Техникалык экскурсия жана workshop ж.б.	69
ЖАЛПЫ:	**435**

3.2.3. Илимий изидөө долбоорлору жөнүндө маалымат

111-таблица. Илимий изилдөө долбоорлорунун бөлүнүшү

Долбоордун түрү	Өткөн жылдан калган	Бул жылы кошулган	Бардыгы	Бул жылы жыйынтыкталган	ЖАЛПЫ ТӨЛӨМ КТМУмбюджети)	ДОЛБООРДУН ЖАЛПЫ БЮДЖЕТИ (КТМУ+ТЫШКЫ БУЛАК)
ИИД (илгерилетилген изилдөө долбоору)	1	0	1	1	49.558 $	61.978 $
ИИД (көз карандысыз долбоор)	10	9	19	12	39.822 $	54.628 $
ИИД (тышкы булактардан каржыланган долбоорлор)	1	2	3	2	0 $	36.607 $
ИИД (докторлук диссертация боюнча долбоор)	1	0	1	0	2.200 $	2.200 $
Багыттуу долбоор	3	1	4	3	30.770 $	30.770 $
Билим берүүнүн сапатын жогорулатууну көздөгөн долбоорлор	**2**	**0**	**2**	**1**	**300 $**	**1.800 $**
БАРДЫГЫ	**18**	**12**	**30**	**19**	**122.650 $**	**187.983 $**

112-таблица. 2022-жылы жыйынтыкталган долбоорлор

№	Коду	Аталышы	Жетекчиси	Түрү
1	KTMU-BAP-2018. FBE.09	"Кыргызстанда кеңири эгилүүчү жумшак буудайдын (Triticum aestivum L.) жана арпанын (Hordeum vulgare L.) сортторунун генетикалык ар түрдүүлүгүн жана филогенетикалык байланыштарын биотехнологиялык методдордун жардамы менен изилдөө"	Проф., докт. Ибрахим Илкер Өзйигит	ИИД (илгерилетилген изилдөө долбоору)
2	KTMU-PGK-2021. SB.01	"Диний терминдердин сөздүгү"	Проф., докт. Мустафа Көйлү	Билим берүүнүн сапатын жогорулатууну көздөгөн долбоор
3	KTMU-PGK-2021. SB.03	"Байыркы түрк тили менен (көктүрк, уйгур) азыркы түрк диалектилеринин фонетикалык, морфологиялык, семантикалык жана лексикологиялык салыштырма талдоосу"	Проф., докт. Жейхун Ведат Уйгур	Багыттуу долбоор

4	KTMU-PGK-2021.SB.05	"Атажурттан Ата-Мекенге Нооруз жана Хыдыреллез жаз майрамы (даректүү тасма)"	Доцент Молдосейит Мамбетакунов	Багыттуу долбоор
5	KTMU-PGK-2021.FB.01	"Суюк кир жуугуч каражаттардын илешкектүүлүгүнө крахмал эфирлеринин таасири"	Проф., докт. Мустафа Долаз	Багыттуу долбоор
6	KTMU-BAP-2021.FB.03	"Кара-Кой жайлоосунда өсүүчү дары өсүмдүктөр жана алардын салттык медицинада колдонулушу"	Доц., докт. Нурбек Алдаяров	ИИД (көз карандысыз долбоор)
7	KTMU-BAP-2021.FB.04	"Галлий, кобальт жана күмүш менен модификацияланган Pd нано катализаторлордун синтези, характеристикасы жана кумурска кислотасынын электроксиддешүү активдүүлүгүн изилдөө"	Проф., докт. Нахит Акташ	ИИД (көз карандысыз долбоор)
8	KTMU-BAP-2021.SB.01	"Кыргызстандагы мейманканалардын эко энбелги сертификациясы модели”	Доц., докт. Мустафа Мурат Кызанлыклы	ИИД (көз карандысыз долбоор)
9	KTMU-BAP-2021.SB.05	"Кыргызстандын Ысык-Көл облусундагы Тоң / Ак-Терек айылындагы археологиялык изилдөөлөр"	Проф., докт. Кубатбек Табалдиев	ИИД (тышкы булактардан каржыланган долбоор)
10	KTMU-BAP-2021.FB.05	"Жергиликтүү кыргыз койлорунун баш сөөгүнүн морфометриялык көрсөткүчтөрүн изилдөө"	Доц., докт. Кадырбай Чекиров	ИИД (көз карандысыз долбоор)
11	KTMU-BAP-2021.FB.07	"Кыргыз Тайган тукумундагы иттердин айрым морфологиялык өзгөчөлүктөрүн изилдөө"	Проф., докт. Хасан Хүсейин Ары	ИИД (көз карандысыз долбоор)
12	KTMU-BAP-2021.FB.06	"Койлордун мээсине жайгашкан Coenurus cerebralis кистасын хирургиялык жол менен чыгаруу"	Проф., докт. Абузер Таш	ИИД (көз карандысыз долбоор)
13	KTMU-BAP-2021.SB.02	"Жалпы орто билим берүүдө колдонулуп жаткан дистанттык окутуу процессиндеги көйгөйлөргө карата мугалимдердин көз-карашын жана мамилесин аныктоо (Кыргызстан мисалында)"	Проф., докт. Мехмет Ариф Өзербаш	ИИД (көз карандысыз долбоор)
14	KTMU-BAP-2021.SB.03	"Кыргызстанда билим алып жаткан орто мектеп окуучуларынын көйгөйлөрүн аныктоо"	Доц., докт. Эркан Эфилти	ИИД (көз карандысыз долбоор)
15	KTMU-BAP-2021.GOS.01	"Кыргызстан петроглифтериндеги салттуу оюн жана спорттордун изилдениши"	Проф., докт. Мехмет Түркмен	ИИД (көз карандысыз долбоор)
16	KTMU-BAP-2022.FB.02	"Дисориентацияланган түйүн көп мүчөлөрү"	Доц., докт. Исмет Алтынташ	ИИД (көз карандысыз долбоор)
17	KTMU-BAP-2022.FB.03	"Жылкыларда Th1/Th2 цитокин тең салмактуулугун изилдөө"	Проф., докт. Али Ришванлы	ИИД (көз карандысыз долбоор)

113-таблица. 2022-жылы жыйынтыкталган (КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан колдоого алынган) долбоорлор

№	Коду	Аталышы	Жетекчиси	Түрү
1	№ 0007456 (мамлекеттик)	“Beauveria bassiana энтомопатогендик козу карынынын негизинде биопестициддин өнөр жай формуласын түзүү жана анын айыл чарба өсүмдүктөрүн соргуч жана тамыр жегич зыянкечтерден биокоргоодо колдонуу” - 2022	Проф., докт. Тинатин Дөөлөткелдиева	ИИД (тышкы булактардан каржыланган долбоор)

114-таблица. 2022-жылы ишке ашырылып жаткан долбоорлор

№	Коду	Аталышы	Жетекчиси	Түрү
1	KTMU-PGK-2021. SB.04	"Азыркы кыргыз тилинин түшүндүрмө сөздүгү"	Проф., докт. Экрем Арыкоглу	Билим берүүнүн сапатын жогорулатууну көздөгөн долбоорлор
2	KTMU-BAP-2021. DRT.01	"Ишкерлердин социалдык идентүүлүктү кабылдоосунун чыдамдуулукка жана жыргалчылыкка тийгизген таасиринде маалымдуулуктун ортомчулук ролу: Стартаптар боюнча изилдөө"	Проф., докт. Кадир Ардыч	ИИД (доктордук диссертация боюнча долбоор)
3	KTMU-PGK-2022. SB.01	"Эгемендик мезгилиндеги кыргыз, казак, өзбек, азербайжан жана түркмөндөрдүн заманбап адабиятынын тарыхы"	Проф., докт. Лайли Үкүбаева	Багыттуу долбоор
4	KTMU-BAP-2022. FB.01	"Кыргызстандын эндемик өсүмдүгү Petilium eduardiiнин ткандык культура методу аркылуу көбөйтүлүүсү, микроРНК анализи жана мишень гендеринин аныкталуусу"	Доц., докт. м.а. Йылмаз Кая	ИИД (көз карандысыз долбоор)
5	KTMU-BAP-2022. FB.04	"Кымыздын компоненттеринин, цитокиндердин жана иммуноглобулиндердин көрсөткүчтөрүнүн ортосундагы байланыш"	Проф., докт. Али Ришванлы	ИИД (көз карандысыз долбоор)
6	KTMU-BAP-2022. FB.05	"Булганыч суулардан оор металлдарды тазалоодо катиондук негиздеги гидрогелдердин эффективдүүлүгү"	Доц., докт. Бакыт Боркоев	ИИД (көз карандысыз долбоор)
7	KTMU-BAP-2022. FB.06	"Диметил акриламид жана крахмал негиздүү суперабсорбенттеринин синтезделүүсү менен айрым өсүмдүк түрлөрүнүн көчөт/үрөөн сапатына болгон таасири"	Проф., докт. Атилла Дурсун	ИИД (көз карандысыз долбоор)
8	KTMU-BAP-2022. FB.07	"Даража чек катмар камтыган параболалык теңдемелер системасы"	Проф., докт. Асан Өмүралиев	ИИД (көз карандысыз долбоор)

9	KTMU-BAP-2022. FB.08	"Толфенамин кислотасынын ар кандай дозаларынын бөдөнөлөргө тийгизген патологиялык таасирин изилдөө"	Проф., докт. Фатих Хатипоглу	ИИД (көз карандысыз долбоор)
10	KTMU-BAP-2022. FB.09	"Кыргызстандын Чүй облусунун буудай талааларында тамыр жана тамыр моюн чиригин пайда кылуучу маанилүү өсүмдүк мите нематоддорун жана илдет козгогучтарын аныктоо"	Доц., докт. Шенол Йылдыз	ИИД (көз карандысыз долбоор)
11	KTMU-BAP-2022. SB.01	"Эпкин – Баш-Кууганды унаа жолунун боюндагы куткаруучу археологиялык казуулар (Нарын облусу, Кыргызстан)"	Проф., докт. Кубатбек Табалдиев	ИИД (тышкы булактардан каржыланган долбоорлор)

3.2.4. MEDIAMANAS

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин «Манас» телекөрсөтүүсү Кыргызстанда кабелдик платформалар жана GSM операторлору аркылуу эфирге чыга баштады.

Ушуга чейин Радио-телекөрсөтүү мүдүрлүгүнүн (MEDIAMANAS) аракети менен IP дареги аркылуу эфирге интернет телекөрсөтүүсү катары чыгып келген «Манас» телекөрсөтүүсү, MEDIAMANASтын ишкердүүлүгүнүн натыйжасында 2020-жылдын июнь айынан баштап NeoTelecom кабелдик платформасында сынамык түрдө тесттик телеберүүлөрүн баштаган. «Манас» телекөрсөтүүсү, сынамык түрдө тесттик телеберүүлөрүнүн ийгиликтүү аякташынан кийин, 2020-жылдын 1-сентябрынан тарта кабелдик платформалар аркылуу үйлөргө кирип, Megaline, NeoTelecom (NeoTV), NeoTelecom мобилдик түзмөк тиркемелери жана BeeTV аркылуу көрсөтө баштады. «Манас» телекөрсөтүүсүн айрыкча mediamanas.kg жана MEDIAMANASтын мобилдик тиркемелеринен да көрүүгө болот. «Манас» телекөрсөтүүсү жаңычыл жана оригиналдуу идеялары менен динамикалуу функцияга ээ болуп, социалдык жоопкерчилик принциптеринин негизинде өз тармагында алдыңкы катарларда улуттук деңгээлден эл аралык деңгээлге карай жаштарга багытталган телекөрсөтүү болуу жолундаургалдуу өнүгүп келет. «Манас» телекөрсөтүүсү коомго кызмат кылуу жана салым кошуу принциптерине ылайык бай мазмундуу, сапаттуу телеберүүлөрдү чыгарууну максат кылып, жаштар жана билим берүү каналы катары расмий медиа борбору болгон MEDIAMANASтын «Манас» радиосу сыяктуу телеберүүлөрүн бай агым менен алып баруу аракетин улантып келет. Жаштык боюнча темалар камтылып, жаштар аралашкан ар бир маселе «Манас» телекөрсөтүүсүнүн эфирдик мазмунун түзөт.

Жаштарды кызыктырган ар кыл маселелер, билим берүү, маалымат жана жаштар программаларын; Түркия, Кыргызстан жана түрк дүйнөсү боюнча программаларды, дебаттарды, маданият, искусство, технология, ден соолук, спорт, университеттеги жашоо, социалдык медианын күн тартибиндеги маселелерди камтыган программаларды, акыркы клиптерди, жандуу шоу көрсөтүүлөрдү жана дагы көптөгөн багыттардагы кызыктуу жана

актуалдуу темаларды, коноктор менен бирге даярдалган программаларды, жандуу концерттик телеберүүлөрдү жакында «Манас» телекөрсөтүүсүнөн көрүүгө болот.

«Манас» радиосу болсо Түркияда өткөрүлгөн музыка фестивалдарына, жарманкелерге, форумдарга жана башка көптөгөн иш-чараларга Кыргызстандык өнөрпоздордун катышуусун уюштуруп, Түркиянын музыка маданиятын Кыргызстанга, ал эми Кыргызстандын музыка маданиятын Түркияга таанытып, Кыргызстанда абройлуу, маданият жана көркөм-өнөр жаатында иш-чараларды уюштуруп, же башка мекемелер/уюмдар тарабынан уюштурулган иш-чараларга колдоо көрсөтүп, Түркия менен Кыргызстандын ортосунда маданий көпүрө катары таанымал болду. «Манас» радиосу Кыргызстандык жаш өнөрпоздордун чыгармачылык карьерасынын жаңы башталышында чын дилден колдоо көрсөтүп, достук мамилелерин чыңдап, алар менен бирге көптөгөн иш-чараларды өткөрдү. Ал эми учурда бул өнөрпоздор Кыргызстандын сүйүмөнчүлүгүнө татыды. Алар менен мындан ары да кызматташтык мамилелери улануудa. «Манас» радиосу социалдык жардам көрсөтүү жаатында аткарган иш-чаралары менен таанымал болуп, Бириккен Улуттар Уюму жана башка көптөгөн эл аралык уюмдар «Манас FM» радиосу менен биргеликте социалдык жардам көрсөтүү боюнча иш-чараларын аткарат. Ушуну менен катар Орто Азиядагы радиолор менен тыгыз кызматташтыкта орток долбоорлорду ишке ашырат.

Радио-телекөрсөтүү мүдүрлүгүнүн максаттуу аудиториясы катарына кирген интернеттеги өз ара байланыштарга да чоң маани берилип, социалдык тармактарда таасирдүү иш жүргүзүлүп, веб-сайтын мазмуну жана форматы боюнча үзгүлтүксүз түрдө жаңыртылып турат. Сайт менен телерадиоберүү технологиялары жана интернет технологиялары бириктирилип, сайтта радио/телеберүүлөр, подкаст берүүлөрү, жарандык журналисттик берүүлөр жана башка тармактар орун алган. Билим берүүдө эл аралык марка болуунун баш тарткыс жана негизги фундаменттеринин бири болгон жаңы технологияларды университетке киргизүү жана технологиялык өнүгүүлөргө шайкештик маселесинде алгач ирет ICT Маалыматтык жана коммуникациялык технологиялар менен кызматкерлер жана студенттерге жаңы технологияларды натыйжалуу жана үнөмдүү колдонууга демилге берилүүдө.

115-таблица. Социалдык медианын статистикасы

MEDIAMANAS	Көрүүлөрдүн саны	Түзүлгөн контенттик материалдын саны
Facebook	12 000	600
Instagram	8.211	461
YouTube	22 300	1 000
Manasuniv	Көрүүлөрдүн саны	Түзүлгөн контенттик материалдын саны
Facebook	9 400	1 020
Instagram	19 355	1 001
Twitter	1 042	300

3.2.5.КТМУнун Бүтүрүүчүлөр ассоциациясы

Кыргыз-Түрк «Манас» университети алгачкы бүтүрүүчүлөрүн 2001-2002-окуу жылында уядан учурган. Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Бүтүрүүчүлөр ассоциациясы 2006-жылдын 21-апрелинде Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин №GR0042381 чечими менен расмий түрдө өз ишин баштаган.

Ассоциация университеттин бүтүрүүчүлөрүн бириктирүү, керек болгон маалымат, документ жана сунуштар менен алмашуу, ар кыл жаатта биргелешкен иш-чараларды өткөрүү жана Манас рухун жаратуу үчүн негизделип, бүтүрүүчүлөр менен бекем жана тыгыз байланыштарды түзүп келет.

116-таблица. Веб сайттагы статистика www.mezun.manas.edu.kg

www.mezun.manas.edu.kg	
mezun.manas.edu.kg instagram	
Көрүүлөрдүн саны	Түзүлгөн контенттик материалдын саны
2.299	55

2002-жылдан тарта 2022-жылга чейин бүтүрүүчүлөрдүн жалпы саны: 12.234

Байланышка чыккан бүтүрүүчүлөрдүн саны (Е-анкета + академиялык түзүмдөрдөн келген маалыматтар боюнча) : 4.935

117-таблица. Бүтүрүүчүлөрдүн өлкөлөр боюнча бөлүштүрүлүшү

№	Өлкө	Бүтүр-рдүн саны	% катышы	№	Өлкө	Бүтүр-рдүн саны	% катышы
1	Кыргызстан	3.744	75,87%	24	Италия	3	0,06
2	Түркия	623	12,63%	25	Канада	3	0,06
3	Россия Федерациясы	199	4,03%	26	Кувейт	3	0,06
4	БАЭ (Дубай)	74	1,50%	27	Бахрейн	3	0,06
5	Германия	48	0,97%	28	Сингапур	1	0,03
6	Казакстан	37	0,75%	29	Афганистан	1	0,03
7	Кытай Эл Республикасы	34	0,69%	30	Чех республикасы	1	0,03
8	АКШ	30	0,61%	31	Индия	1	0,03
9	Кипр	14	0,28%	32	Испания	1	0,03
10	Түштүк Корея	14	0,28%	33	Швеция	1	0,03
11	Катар	12	0,25%	34	Швейцария	1	0,03
12	Өзбекстан	12	0,25%	35	Малайзия	1	0,03
13	Монголия	10	0,19%	36	Молдова	1	0,03
14	Азербайжан	7	0,14%	37	Польша	1	0,03
15	Англия	7	0,14%	38	Сингапур	1	0,03
16	Жапония	5	0,11%	39	Тайвань	1	0,03

17	Түркмөнстан	5	0,11%	40	Греция	1	0,03
18	Тайланд	5	0,11%	41	Норвегия	1	0,03
19	Тажикстан	5	0,11%	42	Египет	1	0,03
20	Австрия	4	0,08%	43	Иран	1	0,03
21	Венгрия	4	0,08%	44	Латвия	1	0,03
22	Украина	4	0,08%	45	Молдова	1	0,03
23	Грузия	3	0,06%		ЖАЛПЫ	4935	100%

3.2.6. Эки тараптуу келишимдер

Көпчүлүк бөлүгүн университеттер түзгөн бул мекемелердин арасында ассоциациялар, фонддор, аналитикалык борборлор жана телерадио/телекөрсөтүү ж.б. уюмдар, мекемелер бар. Университеттин билим берүү миссиясынан сырткары Түркия Республикасынын өкүлчүлүгүн да аркалап келгендиги, аймактык жана эл аралык аренада таанымал абройлуу мекеме болгондугу, көптөгөн мекеме жана уюмдар менен кызматташтык түзүүсүнө чоң өбөлгө түзүп берди.

Университет Кыргыз Республикасынын жана Түркия Республикасынын орток демилгеси менен түзүлүп, өлкөлөрүбүздүн ортосунда кызматташтык артышынан, жалпы маданий баалуулуктарыбыздын айкалышуусунан улам эки өлкөнүн мекемелери менен түзүлгөн келишимдердин саны жалпы келишимдердин басымдуу бөлүгүн түзөт. Кол коюлган келишимдердин басымдуу бөлүгүн университеттер түзөт жана негизги максаты - студенттер менен профессордук-окутуучулук курамдын академиялык мобилдүүлүгү боюнча алмашуу программаларын ишке ашыруу.

Жалпысынан караганда 225 ызматташтык келишимдери төмөндөгү өлкөлөрдүн университеттери жана мекемелери менен түзүлгөн: Түркия – 88, Россия Федерациясы – 14, Жапония – 3, Америка Кошмо Штаттары – 3, Кытай Эл Республикасы – 3, Франция – 2, Түндүк Кипр Түрк Республикасы – 3, Англия – 2, Германия – 1, Индия – 2, Казакстан – 13, Монголия – 2, Кыргызстан – 39, Португалия – 1, Палестина – 1, Азербайжан – 11, Украина – 5, Румыния – 1, Тажикстан – 1, Грузия – 1, Афганистан – 2, Македония – 2, Өзбекстан – 9, Польша – 1, Ливия – 1, Венгрия – 1.

118-таблица. Өлкөлөр боюнча университеттер ортосунда түзүлгөн эки тараптуу келишимдер

№	Өлкө	Мекеменин аталышы	Келишимдин аталышы	Кол коюлган күнү, айы, жылы
1	Түркия	Измир Бакырчай университети	Кызматташтык келишим	13.01.2023
2	Түркия	Инөнү университети	Кызматташтык келишим	16.12.2022
3	Түркия	Аланья Алааддин Кейкубат университети	Кызматташтык келишим	23.11.2022
4	Түркия	Кахраманмараш Сүтчү Имам университети	Кызматташтык келишим	14.11.2022

5	Түркия	Сакарья университетинин Түрк цивилизациясын изилдөө борбору	Кызматташтык келишим	20.10.2022
6	Түркия	Этимесгут мэриясы	Кызматташтык келишим	11.10.2022
7	Түркия	Сакарья Прикладдык илимдер университети	Кызматташтык келишим	17.08.2022
8	Түркия	Стамбул Арел Университети	Кызматташтык келишим	20.06.2022
9	Түркия	Измир Катип Челеби университети	Кызматташтык келишим	31.05.2022
10	Түркия	Битлис Эрен университети	Кызматташтык келишим	22.05.2022
11	Түркия	Кутахья Думдупынар университети	Кызматташтык келишим	20.05.2022
12	Түркия	Ибн Халдун университети	Кызматташтык келишим	1.03.2022
13	Түркия	Түркиянын энергетика өнөр жайчылары жана ишкерлер ассоциациясы(ENSİA)	Кызматташтык келишим	9.01.2022
14	Түркия	Анкара Коомдук илимдер университети	Кызматташтык келишим	20.12.2021
15	Түркия	Гебзе Техникалык университети	Кызматташтык келишим	26.11.2021
16	Түркия	Хатай Мустафа Кемаль университети	Кызматташтык келишим	22.10.2021
17	Түркия	Жумхурият университети	Кызматташтык келишим	19.10.2021
18	Түркия	OSTİM Техникалык университети	Кызматташтык келишим	5.10.2021
19	Түркия	Османие Коркут Ата университети	Кызматташтык келишим	5.07.2021
20	Түркия	Карабүк университети	Кызматташтык келишим	2.07.2021
21	Түркия	Сүлейман Демирел атындагы университет	Кызматташтык келишим	18.05.2021
22	Түркия	Газиантеп университети	Кызматташтык келишим	13.10.2020
23	Түркия	Кайсери университети	Кызматташтык келишим	17.09.2019
24	Түркия	Бейкент университети	Кызматташтык келишим	4.09.2019
25	Түркия	Кырыккале университети	Кызматташтык келишим	20.04.2019
26	Түркия	Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясы	Кызматташтык келишим	19.04.2019
27	Түркия	Конья техникалык университети	Кызматташтык келишим	18.03.2019
28	Түркия	Тракья университети	Кызматташтык келишим	12.12.2018
29	Түркия	Проф., докт. Фуат Сезгин атындагы Ислам илиминин тарыхын изилдөө фонду	Кызматташтык келишим	29.11.2018
30	Түркия	Анкара Хажы Байрам Вели университети	Кызматташтык келишим	27.11.2018
31	Түркия	Кахраманмараш шаарынын мэриясы	Кызматташтык келишим	21.11.2018
32	Түркия	Караманоглу Мехметбей университети	Кызматташтык келишим	19.04.2018
33	Түркия	Маниса Желалл Баяр университети	Кызматташтык келишим	10.05.2018
34	Түркия	Үскүдар университети	Кызматташтык келишим	11.04.2018
35	Түркия	TİKA– Кызматташтык, социалдык жана экономикалык жактан өнүгүү иштерин координациялоо боюнча түрк агенттиги	Протокол	1.06.2017
36	Түркия	Гиресун университети	Кызматташтык келишим	14.04.2017
37	Түркия	Гедик университети	Кызматташтык келишим	3.10.2018
38	Түркия	Чукурова университети	Кызматташтык келишим	17.01.2017
39	Түркия	Жакынкы чыгыш техникалык университети	Кызматташтык келишим	20.12.2016
40	Түркия	Балыкесир университети	Кызматташтык келишим	2.12.2016
41	Түркия	Селчук университети	Кызматташтык келишим	20.12.2021
42	Түркия	Эрзинжан университети	Кызматташтык келишим	22.10.2021
43	Түркия	Анадолу агенттиги	Кызматташтык келишим	18.05.2016
44	Түркия	Юнус Эмре институту	Кызматташуу жана таанытуу протоколу	10.03.2016
45	Түркия	Стамбул университети	Кызматташтык келишим	9.09.2015

46	Түркия	Байбурт университети	Кызматташтык келишим	30.04.2015
47	Түркия	Мугла Сыткы Кочман университети	Кызматташтык келишим	27.04.2015
48	Түркия	Сиирт университети	Кызматташтык келишим	14.03.2015
49	Түркия	Батман университети	Кызматташтык келишим	14.03.2015
50	Түркия	Мехмет Акиф Эрсой университети	Эл аралык билим берүү багытында кызматташтык келишими	14.03.2015
51	Түркия	Кафказ университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	19/03/2019
52	Түркия	Ататүрк университети, Газиантеп университети, И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети, Битлис Эрен университети, VHUB жана маданий изилдөөлөр фонду Газиантеп университетинин , Түрк дүйнөсүнүн студенттер коомчулугу, EPODER	Түрк дүйнөсүнүн жараны аттуу сабакты өнүктүрүү жана натыйжасын баалоо долбоору боюнча кызматташуу протоколу	22.10.2014
53	Түркия	Йылдыз Техникалык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	4.09.2014
54	Түркия	Режеп Таййип Эрдоган университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	4.09.2014
55	Түркия	Стамбул Эсенюрт университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	18.07.2014
56	Түркия	Битлис Эрен университети	Академиялык, илимий жана маданий багыттарда кызматташуу протоколу	29/05/2014
57	Түркия	Бингөл университети	Академиялык, илимий жана маданий багыттарда кызматташуу протоколу	29/05/2014
58	Түркия	Анкара университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	11.08.2021
59	Түркия	Бартын университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	9.06.2014
60	Түркия	Ыгдыр университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	30.04.2014
61	Түркия	Ататүрк маданий борбору	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	25.04.2014
62	Түркия	Газиосманпаша университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	10.04.2014
63	Түркия	Түркия радио-телекөрсөтүү мекемесинин башкы мүдүрлүгү (TRT)	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	"15/01/2014 "
64	Түркия	Сахипкыран стратегиялык изилдөөлөр борбору (SASAM)	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	21.01.2014

65	Түркия	Карадениз техникалык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	17.06.2014
66	Түркия	TİKA– Кызматташтык жана координациялоо боюнча түрк агенттиги	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	14.03.2013
67	Түркия	Эскишехир Османгази университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	29.05.2013
68	Түркия	Хаккари университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	14.02.2014
69	Түркия	ТОВВ (Түркиянын палаталар жана товардык биржалар биримдиги) Экономика жана технология университети	Кызматташуу протоколу	2.12.2013
70	Түркия	Бүлент Эжевит университети	Кызматташуу протоколу	5.12.2013
71	Түркия	TURKSOY Эл аралык түрк маданий уюму	Кызматташуу протоколу	28/04/2022
72	Түркия	Аврасья китепканалар ассоциациясы	Кызматташуу протоколу	7.10.2013
73	Түркия	Невшехир университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	14.06.2013
74	Түркия	Афьон Кожатепе университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	25/05/2013
75	Түркия	Конья Нежметтин Эрбакан университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	25.05.2013
76	Түркия	Ататүрк университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	9.07.2021
77	Түркия	Абант Иззет Байсал университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	20/06/2013
78	Түркия	Стамбул техникалык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	4.09.2018
79	Түркия	Хажеттепе университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	25.03.2019
80	Түркия	Ардахан университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	4.09.2018
81	Түркия	Бейкент университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	9.04.2019
82	Түркия	Акдениз университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	26/09/2013
83	Түркия	Гази университети	Кызматташуу протоколу	21/01/2019
84	Түркия	Синоп университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	27.04.2019
85	Түркия	Малтепе университети	Кызматташуу протоколу	4.04.2019
86	Түркия	Стамбул университети	Кызматташуу протоколу	9.09.2015
87	Түркия	Эге университети	Кызматташуу протоколу	3.10.2019
88	Түркия	Йедитепе университети	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	10/10/2003

89	Түндүк Кипр Түрк Республикасы	Эл аралык финал университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	21.12.2018
90		Жакынкы чыгыш техникалык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	17/03/2015
91		Чыгыш Акдеңиз университети	Кызматташтык келишим	27.09.2021
92	Кытай	Zhejiang International Studies University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	25.06.2019
93	Кытай	China University of Petroleum	Өз ара кызматташуу келишими	10.10.2017
94	Кытай	Zhengzhou University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	9.01.2017
95	Жапония	Yokohama National University	Алмашуу программалары боюнча келишим	24.01.2020
96	Жапония	Kumamoto University	Профессордук-окутуучулук курам жана студент алмашуу боюнча келишим	27/01/2016
97	Жапония	Inha University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	9.01.2019
98	Индия	CVM University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	29.01.2021
99	Индия	Maulana Abul Kalam Azad Institute Of Asian Studies	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	13.06.2014
100	Казакстан	Сарсен Аманжолов атындагы Чыгыш Казакстан университети	Кызматташтык келишим	20.10.2022
101	Казакстан	Сакен Сейфуллин атындагы Казакстан Агротехникалык университети	Кызматташтык келишим	23.06.2022
102	Казакстан	Х. Досмухамедов атындагы Атырау университети	Кызматташтык келишим	27.05.2022
103	Казакстан	Коркут Ата атындагы Кызылорда университети	Кызматташтык келишим	27.10.2021
104	Казакстан	Мурас университети	Кызматташтык келишим	30.09.2021
105	Казакстан	Ал-Фараби атындагы казак улуттук университети	Кызматташуу протоколу	25.06.2021
106	Казакстан	Zhetysu State University named after Ilyas Zhansugurov Biotechnology Research Institute	Кызматташуу протоколу	30.05.2018
107	Казакстан	Л. Н. Гумилёв Аврасия улуттук университети	Кызматташуу протоколу	4.04.2017
108	Казакстан	Батыш Казакстан инновация жана технология университети	Кызматташуу протоколу	13.04.2016
109	Казакстан	Эл аралык гуманитардык-техникалык университети	Эл аралык билим берүү багытында кызматташтык келишими	4.06.2015
110	Казакстан	Түрк академиясы	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	7.04.2014
111	Казакстан	Ахмет Ясеви атындагы түрк-казак университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	31.01.2018

112	Казакстан	М. Ауэзов атындагы түштүк Казакстан университети	Кызматташуу протоколу	24.12.2021
113	Франция	Enita Clermont Ferrand Айыл чарба инженериясы улуттук жогорку мектеби	Билим берүү жана илимий изилдөө боюнча кызматташтык келишими	2005 мөөнөтсүз
114	Франция	ifs internationale filmschule köln, Cologne	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	27.01.2013
115	Германия	"LOGO e.V. Landwirtschaft und Oekologisches Gleichwicht mit Osteuropa"	Айыл чарба факультетинин студенттеринин окуу-өндүрүштүк практикадан өтүү келишими	5.12.2016
116	Португалия	Technical University of Lisbon	Академиялык, илимий жана маданий кызматташуу келишими	4.02.2013
117	Палестина	Alistiqlal University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
118	Россия	Hebron University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
119	Россия	Arab American University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
120	Россия	Palestine Ahliya University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
121	Россия	Россия Федерациясынын Президентине караштуу Россиянын улуттук экономика жана мамлекеттик башкаруу академиясынын Федералдык мамлекеттик бюджеттик жогорку окуу жайы	Кызматташтык келишим	29/10/2022
122	Россия	Россия Илимдер академиясынын материалдык маданият тарыхы институту	Кызматташуу протоколу	6.09.2021
123	Россия	Россия Илимдер академиясынын Федералдык мамлекеттик бюджеттик мекемесинин Чыгыш кол жазмалары институту	Кызматташуу протоколу	8.09.2021
124	Россия	Санкт-Петербург чет тилдер институту	Кызматташуу протоколу	30.03.2021
125	Россия	А.С. Пушкин атындагы мамлекеттик орус тил институту	Кызматташуу протоколу	30.05.2018
126	Россия	Воронеж мамлекеттик университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	12.11.2018
127	Россия	Гуманитардык университет	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	26.03.2015
128	Россия	Уфа Экономика жана кызмат көрсөтүү мамлекеттик университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	5.03.2015
129	Россия	Урал мамлекеттик экономика университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	5.07.2013
130	Россия	Сибирь мамлекеттик спорт жана дене тарбия университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	22.01.2013
131	Россия	Ф.М. Достоевский атындагы Омск мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	2.03.2017

132	Монголия	Mongolian University of Life Science	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	4.05.2017
133	Монголия	Монголия мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	1.05.2023
134	Украина	Леся Украинка Чыгыш Европа улуттук университети	Кызматташтык келишим	22.11.2017
135	Украина	Украина Улуттук илимдер академиясынын математика институту	Кызматташтык келишим	22.11.2017
136	Украина	Улуттук илимдер академиясынын А. Ю. Крымский атындагы Чыгыш таануу изилдөөлөрү институту	Кызматташтык келишим	16.06.2015
137	Украина	В.А. Сухомлинов атындагы Николаев улуттук университети	Кызматташтык келишим	24.10.2014
138	Украина	Ислам университети	Кызматташтык келишим	25.10.2014
139	Азербайжан	Азербайжан архитектура жана курулуш университети	Кызматташтык келишим	27.01.2023
140	Азербайжан	Азербайжан улуттук илимдер академиясынын И. Несими атындагы лингвистика институту	Кызматташтык келишим	3.06.2022
141	Азербайжан	Азербайжан мамлекеттик маданият жана искусство университети	Кызматташтык келишим	14.10.2022
142	Азербайжан	Азербайжан мамлекеттик котормо борбору	Кызматташтык келишим	30.05.2022
143	Азербайжан	Азербайжан техникалык университети	Кызматташтык келишим	15.12.2021
144	Азербайжан	Ажербайжан Илимдер академиясы	Кызматташтык келишим	15.12.2021
145	Азербайжан	Азербайжан мамлекеттик айыл чарба университети	Кызматташтык келишим	10.11.2016
146	Азербайжан	Азербайжан Медициналык университети	Кызматташтык келишим	29/09/2021
147	Азербайжан	Баку мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	29/09/2021
148	Азербайжан	Түрк тилдүү өлкөлөрдүн Парламенттик Ассамблеясы (TÜRKPA)	Кызматташтык келишим	15.04.2014
149	Кыргызстан	И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	30.01.2023
150	Кыргызстан	К. Токтомаматов атындагы эл аралык университети	Кызматташтык келишим	25.12.2022
151	Кыргызстан	Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлигинин Дыйканбаев Казы Дыйканбаевич атындагы дипломатиялык академиясы	Кызматташтык келишим	11.11.2022
152	Кыргызстан	Дайыр Асанов атындагы Кыргыз улуттук аскердик лицейи	Өз ара түшүнүшүү жөнүндө мемарандум	15.09.2022
153	Кыргызстан	«Манас» жана Ч.Айтматов улуттук академиясы	Кызматташтык келишим	30.06.2022
154	Кыргызстан	Кыргыз Республикасынын Борбордук мамлекеттик архиви	Кызматташтык келишим	14.05.2022

155	Кыргызстан	Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлигине караштуу Сары-Челек мамлекеттик биосфералык коругу	Кызматташтык келишим	27.04.2022
129	Россия	Урал мамлекеттик экономика университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	5.07.2013
130	Россия	Сибирь мамлекеттик спорт жана дене тарбия университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	22.01.2013
131	Россия	Ф.М. Достоевский атындагы Омск мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	2.03.2017
132	Монголия	Mongolian University of Life Science	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	4.05.2017
133	Монголия	Монголия мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	1.05.2023
134	Украина	Леся Украинка Чыгыш Европа улуттук университети	Кызматташтык келишим	22.11.2017
135	Украина	Украина Улуттук илимдер академиясынын математика институту	Кызматташтык келишим	22.11.2017
136	Украина	Улуттук илимдер академиясынын А. Ю. Крымский атындагы Чыгыш таануу изилдөөлөрү институту	Кызматташтык келишим	16.06.2015
137	Украина	В.А. Сухомлинов атындагы Николаев улуттук университети	Кызматташтык келишим	24.10.2014
138	Украина	Ислам университети	Кызматташтык келишим	25.10.2014
139	Азербайжан	Азербайжан архитектура жана курулуш университети	Кызматташтык келишим	27.01.2023
140	Азербайжан	Азербайжан улуттук илимдер академиясынын И. Несими атындагы лингвистика институту	Кызматташтык келишим	3.06.2022
141	Азербайжан	Азербайжан мамлекеттик маданият жана искусство университети	Кызматташтык келишим	14.10.2022
142	Азербайжан	Азербайжан мамлекеттик котормо борбору	Кызматташтык келишим	30.05.2022
143	Азербайжан	Азербайжан техникалык университети	Кызматташтык келишим	15.12.2021
144	Азербайжан	Ажербайжан Илимдер академиясы	Кызматташтык келишим	15.12.2021
145	Азербайжан	Азербайжан мамлекеттик айыл чарба университети	Кызматташтык келишим	10.11.2016
146	Азербайжан	Азербайжан Медициналык университети	Кызматташтык келишим	29/09/2021
147	Азербайжан	Баку мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	29/09/2021
148	Азербайжан	Түрк тилдүү өлкөлөрдүн Парламенттик Ассамблеясы (TÜRKPA)	Кызматташтык келишим	15.04.2014
149	Кыргызстан	И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	30.01.2023
150	Кыргызстан	К. Токтомаматов атындагы эл аралык университети	Кызматташтык келишим	25.12.2022

151	Кыргызстан	Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлигинин Дыйканбаев Казы Дыйканбаевич атындагы дипломатиялык академиясы	Кызматташтык келишим	11.11.2022
152	Кыргызстан	Дайыр Асанов атындагы Кыргыз улуттук аскердик лицейи	Өз ара түшүнүшүү жөнүндө мемарандум	15.09.2022
153	Кыргызстан	«Манас» жана Ч.Айтматов улуттук академиясы	Кызматташтык келишим	30.06.2022
154	Кыргызстан	Кыргыз Республикасынын Борбордук мамлекеттик архиви	Кызматташтык келишим	14.05.2022
155	Кыргызстан	Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлигине караштуу Сары-Челек мамлекеттик биосфералык коругу	Кызматташтык келишим	27.04.2022
156	Кыргызстан	Улуттук тарых музейи	Кызматташтык келишим	27.04.2022
157	Кыргызстан	Агроөнөр жай комплексин өнүктүрүү ассоциациясы	Кызматташтык келишим	31.03.2022
158	Кыргызстан	Тоголок Молдо атындагы №71 мектеп-интернаты	Кызматташтык келишим	30.03.2022
159	Кыргызстан	Европа коопсуздук жана кызматташтык уюмунун (ЕККУ) Бишкектеги Академиясы	Кызматташтык келишим	28.02.2022
160	Кыргызстан	Кыргыз патент	Кызматташтык келишим	15.02.2022
161	Кыргызстан	Эл аралык жогорку медициналык мектеби	Кызматташтык келишим	8.02.2022
162	Кыргызстан	Kumtor Gold Company	Кызматташтык келишим	10.01.2022
163	Кыргызстан	Жогорку технологиялар паркы	Кызматташтык келишим	13.12.2021
164	Кыргызстан	Б. Сыдыков атындагы кыргыз-өзбек эл аралык университети	Кызматташтык келишим	30.11.2021
165	Кыргызстан	С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	23.11.2021
166	Кыргызстан	К. Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	23.07.2021
167	Кыргызстан	Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясы	Кызматташтык келишим	19.10.2021
168	Кыргызстан	Айыл, суу чарба жана аймактык өнүктүрүү министрлигинин органикалык айыл чарба башчылыгы	Кызматташтык келишим	30.09.2021
169	Кыргызстан	Ботаникалык бакча	Кызматташтык келишим	30.03.2021
170	Кыргызстан	К.И. Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университети, Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясы жана КР Айыл чарба министрлиги	Кызматташтык келишим	27.01.2021
171	Кыргызстан	"Кыргыз тайганы клубу" коомдук бирикмеси	Кызматташтык келишим	1.03.2021
172	Кыргызстан	КР Ички иштер министрлигине караштуу Атайын багыттагы Алай полкунун башчылыгы	Кызматташуу протоколу	4.01.2021
173	Кыргызстан	КР Финансы министрлигинин Окуу борбору	Кызматташтык келишим	5.09.2019
174	Кыргызстан	Кытай "Junda" нефть фирмасы	Кызматташтык келишим	11.06.2019

175	Кыргызстан	КР Улуттук банкы	Кызматташтык келишим	17.04.2017
176	Кыргызстан	Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн генерал-лейтенант Калыйнур Усенбеков атындагы Аскер институту	Кызматташтык келишим	24.01.2018
177	Кыргызстан	КЫРГЫЗСТАН Коммерциялык банкы	Кызматташтык келишим	26.11.2018
178	Кыргызстан	Улуттук статистика борбору	Кызматташтык келишим	22.09.2018
179	Кыргызстан	Ош мамлекеттик университети	Алмашуу программалары боюнча кызматташуу протоколу	6.07.2021
180	Кыргызстан	“Vinodel” ЖЧК	Кызматташуу протоколу	30.10.2016
181	Кыргызстан	Махмуд Кашгари-Барскани атындагы Чыгыш университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	16.12.2014
182	Кыргызстан	Тил комиссиясы	Кызматташуу протоколу	30.04.2014
183	Кыргызстан	“Atalyk Group” ЖАК	Кызматташуу протоколу	9.04.2014
184	Кыргызстан	КР Туризм департаменти	Кызматташуу протоколу	8.04.2014
185	Кыргызстан	К. Карасаев атындагы Бишкек мамлекеттик университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	9.03.2021
186	Кыргызстан	КР Айыл чарба министрлиги	Айыл чарба тармагында кадрларды даярдоо боюнча келишим	2.02.2023
187	Кыргызстан	Б.Н. Ельцин атындагы Кыргыз-Россия Славян университети	Кызматташтык келишим	9.03.2021
188	Румыния	Spiru Haret University	Кызматташуу меморандуму	2.03.2015
189	Тажикстан	Тажик мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	25.05.2015
190	Грузия	Samtskhe-Javakheti State University	Кызматташтык келишим	20.11.2015
191	Афганистан	Kabul Polytechnic University	Академиялык кызматташуу келишими	29.04.2016
192	Афганистан	Kabul University	Академиялык кызматташуу келишими	29.04.2016
193	Македония	Uluslararası Vizyon Üniversitesi	Кызматташтык келишим	30.09.2021
194	Македония	International Balkan University	Кызматташуу протоколу	22.03.2017
195	Өзбекстан	Имам Бухари эл аралык илимий изилдөө борбору	Меморандум	12.10.2018
196	Өзбекстан	Өзбекстан Мамлекеттик маданият жана искусство институту	Кызматташтык келишим	14.11.2018
197	Өзбекстан	Ташкент мамлекеттик өзбек тили жана адабияты университети	Кызматташтык келишим	13.11.2018
198	Өзбекстан	Мирзо Улугбек атындагы Өзбекстан улуттук университети	Кызматташтык келишим	13.11.2018
199	Өзбекстан	Самарканд мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	15.11.2018
200	Өзбекстан	Кокон университети	Кызматташтык келишим	2.02.2022

201	Өзбекстан	Өзбек Республикасынын Илимдер академиясынын Юнусов атындагы өсүмдүктөрдүн химиясы институту	Кызматташуу протоколу	30.05.2022
202	Өзбекстан	Ташкент химия-технологиялык институту	Кызматташуу протоколу	30.05.2022
203	Өзбекстан	Өзбекстан мамлекеттик маданият жана искусство институтунун Фергана филиалы	Кызматташуу протоколу	7.06.2022
204	Польша	Bialystok University of Technology	Кызматташтык келишим	12.12.2018
205	Ливия	Alasmarya Islamic University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	2.08.2023
206	Венгрия	University of Szeged	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	1.02.2022

3.3. 3.3. ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ БОРБОРЛОРУНУН ИШ-ЧАРАЛАРЫ

3.3.1. Биотехнология жана биоартүрдүүлүктү изилдөө борбору (БТБАИБ)

Бир жагынан Теңир-Тоолору менен курчалган, өмүрдүн булагы болгон Орто Азияда жайгашкан көптөгөн сандагы суу булактарын, тоолорун, жайлоолорун, өрөөндөрүн камтыган бодуракай жана өзгөрүлмө географиялык табияты, ошондой эле экосистемадан турган бир типтүү талаа түздүктөрү жана топурагынын курамы боюнча Орто Азия биоартүрдүүлүк жана анын генетикалык түзүлүшү боюнча өтө бай мүнөзгө ээ.

Жогоруда көрсөтүлгөн ресурстардын негинде алдыда жүргүзүлө турган илимий изилдөө жана практикага ашыруу иш-чараларында ойлоп табуучулукту; өсүмдүк, жаныбар жана микробиологиялык потенциалды колдонуу менен медицина, дары-дармек, тамак-аш, айлана-чөйрө, айыл жана мал чарбачылыгы тармактарында колдонууну көздөйт.

Аталган ар түрдүүлүк боюнча жүргүзүлө турган изилдөөлөр; экосистемаларды жана экологиялык түзүлүштү коргоо, жашоого ыңгайлуу жана туруктуу табигый чөйрө жана адам менен табияттын арасындагы карым-катнаштын туура өңүттө болушу өтө маанилүү болуп саналат. Адам санынын көбөйүүсү жана технологиялардын бейаңдуулук менен колдонулушу жер жүзүндө чектелген жаратылыш ресурстарынын түгөнө башташына алып келди. Табигый ресурстарды бейаңдуулук жана ысырапкорчулук менен пайдалануу экосистеманын узак убакыт бою тиричилик өткөрүшүн камсыз кылуучу чөйрөнүн жана биосистеманын тең-салмактуулугунун бузулушуна алып келет. Негизги муктаждыктардын ажырагыс булагы болгон суунун, топурактын, өсүмдүктөрдүн жана жаныбарлардын абалы менен алардын турмуш-тиричилик чөйрөлөрүнүн бузулуп жок болуп бара жатышы бүткүл ааламда экологиялык кырсыктардын пайда болушун шарттайт. Мына ушул

себептерден улам биологиялык ар түрдүүлүк боюнча изилдөө жана практикда колдонуу иш-чаралары табигый ресурстардан пайдаланууда жогорку деңгээлдеги тактык менен четки сактап, аларды керектүү өлчөмдө гана рационалдуу түрдө колдоно ала тургандай, жадагалса биоартүрдүүлүктү баштапкы абалына жана туруктуу калыбына келтирүү үчүн организмдердин компенсациясын ишке ашыра турган механизмдер менен системаларды иштеп чыгуу илимий дүйнөнүн «жоопкерчилик аймагына» кирет.

Ушул себептен улам биотехнология жана молекулярдык биология тармактарында жүргүзүлө турган изилдөөлөрдө соңку технологияларды колдонуп, аймактагы жандыктардын генетикалык түзүлүштөрүн, түр ичиндеги жана түрлөр аралык айырмачылыктарды табуу менен экологиялык тең салмактуулуктарга зыян келтирбестен жогоруда аталган изилдөөлөр менен катар биотехнологиялык потенциалды баалоодон келип чыккан жыйынтыктар аркылуу адамзатка салым кошуу.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин дайыма жаңыртылып жана өнүгүп келе жаткан заманбап лабораториялык жабдуулары, академиялык тажрыйбасы региондун биоартүрдүүлүгүн илимий жаатта изилдөө иш-чараларына, улуттук жана эл аралык мекемелер жана изилдөөчүлөргө мүмкүнчүлүк түзөт. Кыргыз-Түрк «Манас университетинин Биотехнология жана биоартүрдүүлүктү изилдөө борборунун максаты – табигый биологиялык ар түрдүүлүктү изилдөө, коргоо, сактоо, билим берүү жана илимий иш-чаралары менен аймакта референт борбору болуу. Университетте жана университеттен сырткары улуттук жана эл аралык мекемелер жана уюмдар менен кызматташтык алкагында биоартүрдүүлүк боюнча коомдун ар кыл катмарларына теориялык жана практикалык билим берүү, фундаменталдык жана практикалык изилдөөлөрдү жана долбоорлорду жүргүзүү, биологиялык ар түрдүүлүк маалымат базасын түзүү, коомчулукка биологиялык ар түрдүүлүк боюнча маалымат берүү максатында илимий жыйын, конгресс, конференция, кеңеш берүү ж.б.у.с. иш-чараларды өткөрүүнү максаттайт. Бул максаттарды ишке ашыруу менен бирге соңку технологияларды колдонуп, заманга ылайык иш жүргүзүүнү жана бул багытта алдыңкы катарда орун алган борбор болууну көздөйт.

Кыргызстандын, айрыкча Бишкек шаарынын артыкчылыктарын жана керектөөлөрүн эске алуу менен биотехнология жана биоартүрдүүлүктү   изилдөө иштерин жүргүзүү, бул жаатта илимий жана практикалык иштерге колдоо көрсөтүү, биринчи кезекте КТМУнун тийиштүү бөлүмдөрүнүн андан соң коомдук, жеке менчик секторлордун, мекеме жана уюмдардын изилдөөчүлөрүнө борбордун инфраструктурасынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн берүү, биргелешип жасалган иш-аракеттер аркылуу эл аралык аренада таанылган университет болуу миссиясын көздөп түзүлгөн.

Борбордун концепциясы: биотехнология жана биоартүрдүүлүк боюнча улуттук жана эл аралык деңгээлде изилдөө жана практикалык иштерди жүргүзүү, тажрыйба-конструктордук жана технологиялык иштер боюнча кызмат көрсөтүү (AR-GE), өз тармагында сапат стандарттарына ылайык иш алып баруу, күн сайын өз ишин жайылтуу менен Кыргызстанда гана эмес, Орто Азиядагы эң ири борборлордун бири болуу.

Шаардын, чөлкөмдүн жана өлкөнүн артыкчылыктарына жана муктаждыктарына жооп

берип, адамзатка бараандуу салым кошкон изилдөөлөрдү жүргүзүү жана коомго кызмат өтөө; мамлекеттик жана жеке ишканалар, мекеме жана уюмдар менен университеттин ортосунда предметтик сабактар боюнча биргелешкен илимий-техникалык долбоорлорго багытталган кызматташтык келишимдерин түзүү, кызматташтыктарды өркүндөтүү; сапат стандарттарына ылайык илимий-изилдөө лабораторияларын түзүү жана алардын аккредитациядан өтүүсүн камсыз кылуу; эл аралык деңгээлибизди дагы жогорулатуу, дүйнөлүк айдыңда абройлуу жана белгилүү университет болуу жаатында иштерди тынымсыз жүргүзүү.

3.3.2. Түрк цивилизациясын изилдөө борбору

Түрк цивилизациясын изилдөө борбору Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Камкорчулар кеңешинин 2002-жылдын 29-июнундагы №2002-8/1-6 чечиминин негизинде түзүлгөн. Түрк цивилизациясын изилдөө борборунун (ТЦИБ) максаты – түрк цивилизациясын изилдөө жаатында иш-чараларды уюштуруу, өтмүшү, бүгүнкү абалы жана келечеги тууралуу Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин, Кыргызстандын, Түркиянын, Борбордук Азиянын жана башка өлкөлөрдүн илимпоздорунун тажрыйбасынан пайдалануу менен кыска жана узакка созулган илимий изилдөө долбоорлорун жүргүзүү жана алардын жыйынтыктарын мезгилдүү жана сериялык түрдө басып чыгаруу аркылуу жайылтуу.

Түрк цивилизациясын изилдөө борборунун концепциясы: түрк цивилизациясын изилдөө жаатында иш-чараларды координациялоо аркылуу бул багытта иш-чаралардын үзгүлтүксүз жүргүзүлүшүн камсыз кылуу, түрк цивилизациясы боюнча илимий изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын илимий дүйнөгө таанытуу, дүйнөлүк цивилизациялардын ичинде түрк цивилизациясынын ордун аныктоо жана аны андан ары бекемдөө жаатында иш-чараларды жүргүзүү менен катар түрк цивилизациясы жана Орто Азия изилдөөлөрүндө таанымал борбор катары орун алышын камсыздоо.

2022-жылы Түрк цивилизациясын изилдөө борбору тарабынан тарых, археология, түркология багыттарындагы негизги эмгектердин кыргыз, түрк орус жана англис тилдеринде pdf форматтагы архиви түзүлдү.

Түрк цивилизациясын изилдөө борбору долбоорлорду ишке ашырып, кызыктуу семинарларды, тегерек стол жана илимий талкууларды уюштуруу сыяктуу иш-чараларды мындан ары да улантат. Ушуну менен бирге, жогоруда аталган иш-чараларга байланыштуу таанытуу иш-чараларын күчөтүп, илимий дүйнөдө булак катары каралган эмгектердин которулушуна жана басылмалардын жарыкка чыгарылышына басым жасайт.

Түрк цивилизациясын изилдөө борборунда өткөрүлө турган семинар жана жыйындар аркылуу магистратура жана докторантура студенттеринин иштерине

колдоо көрсөтүп, академиялык кеңеш берет.

Буга кошумча катарында магистранттар жана докоранттар борбордун алкагында жүргүзүлө турган илимий долбоор жана илимий изилдөөлөрдө орун алып, тажрыйба алышына шарт түзүлөт.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Түрк цивилизациясын изилдөө борбору азыркы учурга чейин жүзөгө ашырган иш-чаралары жана келечекке койгон иш планы менен Түркиянын, Кыргызстандын жана түрк дүйнөсүнүн өсүү жана өнүгүү прогрессине салым кошууну максат кылат.

3.3.3. Орто Азия изилдөө борбору (ORASAM)

Орто Азия – Азиядагы бир гана географиялык аймак эмес. Тарыхый процессте түрк тектүү элдердин байыртадан бери келген бай цивилизациялык баалуулуктарды жараткан; өтмүштөн азыркы учурга, бүгүнкү күндөн келечекке карай жол ачкан тарыхый мезгилде бул цивилизациялык баалуулуктарды, бул жерди мекендеп келген элдердин тарыхый, маданий жана цивилизациялык мурасын камтыган аймак болуп саналат. Орто Азияда жаралып, бүгүнкү күнгө чейин жандуу түрдө уланып келе жаткан бай мүнөздөгү тарыхый, маданий жана цивилизациялык мурас бир гана өтмүштөгү окуяларды аныктоо үчүн эмес, учурда бул аймактарда байыр алган элдердин жалпы тарыхын изилдөө менен өз ара байланыштарын бекемдеп, кызматташтыктарды өнүктүрүү жана чыңдоо өтө маанилүү болуп саналат.

ОАИБ (ORASAM) биринчи кезекте Түркия, Кыргызстан андан соң Орто Азия түрк тектүү коомчулуктары менен башка өлкөлөрдүн арасындагы коомдук, саясий жана экономикалык мамилелерин чыңдоо, маданий окшоштуктарыбызды алдыга алып чыгуу, бул жаатта иш-чараларды уюштуруу жана аларды бекемдөө аркылуу бул аймакта жана дүйнөлүк деңгээлде тынчтыктын туруктуулугуна салым кошууну миссия катары кабыл алган. Борбордун максаты – Орто Азиянын маданий географиясына багытталган стратегиялык концепция жана долбоорлорду иштеп чыгуу, коомчулукка жарыялоо, жыйынтыктарды бөлүшүү, колдонуу жана максаттарга ылайык кызматташуу жана жардам берүү. ОАИБ (ORASAM) кандайдыр бир саясий мекеме эмес жана кандайдыр бир саясий көз караштын да өкүлчүлүгүн кылбайт, тескерисинче, туура, рационалдуу жана тынчтыкты орнотууда колдонула турган маалыматтык инфраструктураны даярдап, бул жаатта перспективаларды иштеп чыгуучу академиялык аналитикалык борбор болуп саналат.

ОАИБ (ORASAM) эл аралык уюмдарга, Кыргызстандагы жана Түркиядагы мамлекеттик жана жеке менчик мекемелерге аймактагы саясий, социалдык, экономикалык жана билим берүү маселелери боюнча кеңеш берүү кызматын көрсөтүп, эл аралык деңгээлдеги академиялык басылмаларды, отчёттторду жана китептерди басып чыгарып, басылмалардын жарыкка чыгарылышына колдоо көрсөтөт. Орто Азия мамлекеттери менен катар башка мамлекеттердин ортосунда биргелешкен стратегиялык иш-чараларды уюштуруу, илимий изилдөөлөргө жана долбоорлорго колдоо көрсөтүү, жетектөө, академиялык курамдын мүчөлөрүн жана студент алмашуу программаларын өнүктүрүүгө салым кошуу борбордун максаттарына кирет. Аталган максаттардын негизинде Орто Азия, Борбордук Азия жана жана чектеш мамлекеттердин университеттери, илимий изилдөө борборлору, өкмөттүк эмес уюмдар, мамлекеттик жана эл

аралык мекемелер менен кызматташтык түзүп, эл аралык, аймактык жана улуттук деңгээлде конгресс, симпозиум, илимий талкуу, конференция, форум, илимий жыйын ж.б. илимий иш-чараларды уюштурат.

ОАИБда (ORASAM) 2022-жылында ишке ашырган илимий иш-чаралар:

Симпозиум

2022-жылдын 20-22-октябрында Антальяда Түркия Республикасынын Маданият жана туризм министрлигини менен Кызматташтык жана координациялоо боюнча түрк агенттигинин (TİKA) колдоосу алдында Дүйнөлүк Ахыска (Месхет) түрктөрүнүн ассоциациясынын (DATÜB) жетекчилигинде өткөрүлгөн «I Эл аралык Ахыска (Месхет) түрктөрүнүн аялдары симпозиумунда» ОАИБ (ORASAM) кызматкери Адобашева Залина «Кыргызстандагы Ахыскалы (Месхет) түрктөрдүн аялдарынын ажырашуу себептери жана кесепеттери» аттуу баяндама жасады.

Семинар

Казакстандын Л.Н. Гумилёв атындагы Евразия улуттук университетинин саясат таануу илимдери бөлүмүнүн докторанты Алкеева Данара Сапарбековна ОАИБда (ORASAM) өтүп жаткан кесиптик практикасынын алкагында “Казакстанда адам коопсуздугунун заманбап саясий тенденциялары” аттуу семинар берди.

ОАИБ (ORASAM) менен Эл аралык бөлүмү тарабынан “Түркиянын Улуу Улуттук кеңешинин тарыхы, түзүмү, административдик схемасы жана карьера мүмкүнчүлүктөрү” аттуу семинардын биринчи бөлүгү өткөрүлдү.

ОАИБ (ORASAM) менен Эл аралык бөлүмү тарабынан өткөрүлгөн “Түркиянын Улуу Улуттук кеңешинин тарыхы, түзүмү, административдик схемасы жана карьера мүмкүнчүлүктөрү” аттуу семинардын экинчи бөлүгүн ОАИБге конок изилдөөчү катары келген (Түркиянын Улуу Улуттук кеңешинин Тышкы иштер жана протокол башкармалыгынын адиси) Мехмет Яхья Чичекли берди.

2022-жылдын 5-6-майында Калькутта университетинин Ааламдашуу процессинде Азия изилдөөлөрү борбору (Asia in Global Affairs) жана Индиянын Дүйнөлүк мамилелер кеңеши тарабынан гибрид форматта уюштурулган “Индиянын чөйрөсүндө Кытай: Өзгөрмөлүү регионалдык динамикалар жана Азиянын күч саясатынын келечеги” аттуу семинарында ОАИБнун (ORASAM) башчысы PhD., профессор Юнус Эмре Гүрбүз “Кыргызстан жана Казакстан мисалында: Кытайдын Борбор Азиядагы ролунун үзгүлтүксүздүгү жана өзгөрүү перспективалары” аттуу баяндамасын жасады.

Түркиянын Улуу Улуттук кеңешинин Тышкы иштер жана протокол башкармалыгынын адиси Мехмет Яхья Чичекли тарабынан “Парламенттик дипломатия жана түрк тилдүү мамлекеттердин

Парламенттик ассамблеясы – TÜRKPA” аттуу эки жумалык билим берүү семинары берилди. ОАИБ (ORASAM) жана Эл аралык бөлүмү тарабынан даярдалган семинарга академиктер жана изилдөөчүлөр менен катар бакалавр, магистратура, докторантура студенттери катышты. Бул семинарга толук түрдө катышкандарга сертификат берилди.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин ОАИБ (ORASAM) тарабынан Эл аралык мамилелер бөлүмү менен биргеликте уюштурулган “Парламенттик дипломатия, түрк тилдүү мамлекеттердин парламенттик ассамблеясы, дипломатиялык кат алышуу жана сүйлөө техникасы” аттуу семинардын биринчи бөлүгү өтөрүлдү. Аталган семинарда Түркиянын Улуу Улуттук кеңешинин Тышкы иштер жана протокол башкармалыгынын адиси, учурда ОАИБнө (ORASAM) конок изилдөөчү катары келген Мехмет Яхья Чичекли тарабынан “Парламенттик дипломатия жана түрк тилдүү мамлекеттердин Парламенттик ассамблеясы – TÜRKPA” аттуу темада маалымат берилди.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин ОАИБ (ORASAM) тарабынан Эл аралык мамилелер бөлүмү менен биргеликте уюштурулган “Парламенттик дипломатия, түрк тилдүү мамлекеттердин парламенттик ассамблеясы, дипломатиялык кат алышуу жана сүйлөө техникасы” аттуу семинардын экинчи бөлүгү өтөрүлдү.

3.3.4. Баалоо, тандоо жана жайгаштыруу борбору (БТЖБ)

Университетке студенттерди кабыл алуу жана чет тил сынактарын өткөргөн «Манас» БТЖБ/ Manas ÖSYM 2013-жылдын ноябрында кол коюлган протоколдун негизинде бир эле учурда Түркия Республикасынын Өлчөө, тандоо жана жайгаштыруу борборунун (T.C. ÖSYM) Бишкектеги сынак координаторлугунун ишин алып барат.

«Манас» БТЖБ университетке студенттерди кабыл алуу ыкмасы

Университетке студенттерди кабыл алуу жана аларды тандоосуна жараша жайгаштыруу боюнча иштер «Манас» БТЖБ тарабынан жүргүзүлүп, студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы («Манас» СТЖС) менен Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы («Манас» ЧТБДАС) жылына бир жолу өткөрүлөт.

Толук түрдө «Манас» БТЖБ координаторлугунда жана КТМУнун кызматкерлери тарабынан даярдалган бул сынак ыкмасы адилеттүү атаандаштыкка негизделген, субъективдүү факторлордон алыс таза сынактын өтүшүн камсыздайт.

А) Сынакка тапшыруу

Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы («Манас» СТЖС) менен «Манас» Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагына («Манас» ЧТБДАС) тапшыруу 2021-жылдан тарта интернет аркылуу жүргүзүлүүдө.

В) Сынакка кимдер катыша алат?

Кыргыз Республикасынан:

• Кыргыз Республикасынын толук орто билими жөнүндө аттестатына же ага эквиваленттүү

документке ээ болгондор;

• КР ЖРТ (жалпы республикалык тестирлөө) босого балл жана андан жогору балл алгандыгы тууралуу ЖРТ сертификаты менен;

• Студенттерди өзгөчө жөндөмдүүлүк сынагы аркылуу кабыл алган Спорт илимдери факультети жана Көркөм өнөр факультетинин бөлүмдөрүнө студенттер 2019-жылында КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан Көркөм өнөр, Спорт илимдери факультеттерине коюлган шарт жана талаптарга ылайык кабыл алынат.

• Университетке студент болуп кабыл алынган учурда талап кылынган жеке документтерин тапшырышы керек.

• КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан толук орто билими жөнүндө документтеринин эквиваленттүүлүгү кабыл алынган чет элдик жарандар университетке студент болуп кабыл алынган учурда жеке документтерин тапшыра алат.

• КР «Билим берүү жөнүндө» мыйзамынын 7-беренесине ылайык, университеттин бүтүрүүчүлөрү Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин кирүү сынагына катыша албайт, ал эми кесиптик орто билимге ээ болгон бүтүрүүчүлөр катыша алат.

Түркия Республикасынан:

Түркия Республикасынын жарандары ТРнын Жогорку билим берүү комитетинин Өлчөө, тандоо жана жайгаштыруу борбору тарабынан өткөрүлгөн бакалаврдык билим берүү боюнча кирүү сынагынын жыйынтыгына жараша университетке кабыл алынат.

Түрк тектүү мамлекеттер менен түрк жана боордош коомчулуктардан:

• КТМУ тарабынан бекитилген квотага ылайык, келишим түзүлгөн университеттер тарабынан тийиштүү мамлекеттерден тандалган студенттер университетке кабыл алынат.

• Атайын дайындалган комиссия жана КТМУнун алдында түзүлгөн Түрк тектүү мамлекеттерден жана түрк коомчулуктарынан студенттерди кабыл алуу комиссиясы аркылуу тийиштүү мамлекеттерден КТМУга студенттер кабыл алынат. Комиссиянын сунушу боюнча тийиштүү мамлекеттерге атайын комиссия жөнөтүлөт. Аталган комиссия университетке өз мүмкүнчүлүктөрү менен тапшырган абитуриенттерди карап чыгып, талапка жооп берген абитуриенттерди университетке кабыл алуу боюнча комиссиянын сунушу университеттин Окумуштуулар кеңешине билдирилип, студенттер КТМУ тарабынан бекитилген квотага ылайык кабыл алынат.

А) Сынакты өткөрүү жана баалоо

Сынак Жалпы сынак жана түштөн кийин Англис тил сынагы болуп экиге бөлүнөт. Жалпы сынак гуманитардык жана табигый илимдер боюнча билимин текшерген 120 суроодон, ал эми англис тил сынагы 60 суроодон турат. Адистиги чет тил менен байланышкан бөлүмдөргө тапшырган абитуриенттер англис тил сынагына кирүүгө тийиш.

Суроо китепчесинин биринчи бөлүмүндөгү суроолор кыргыз тилинде, ал эми экинчи

бөлүмүндө суроолор орус тилинде берилет. Абитуриенттер өздөрү каалаган бөлүмдү тандап, суроолорго жооп бере алышат.

Сынактын жыйынтыгында «гуманитардык илимдер», «табигый илимдер», «гуманитардык жана табигый илимдер боюнча суроолордун ортосундагы тең салмактуулук» жана «чет тили» деген критерийлер боюнча төрт түрдүү балл эсептелинет.

D) Жайгаштыруу иши

Абитуриенттердин факультет жана бөлүм тандоолору 2021-жылдан тарта интернет аркылуу жүргүзүлүүдө. Абитуриенттер 2021-жылдан тарта бир бөлүм тандай алышат.

Тандоолор «жайгаштыруу жана кошумча жайгаштыруу» иретинде 2 турдан турат. Биринчи жайгаштырууда бош калып калган орундар болгон учурда кошумча жайгаштыруу өткөрүлөт.

Абитуриенттердин баллдары, тандаган бөлүмдөрү, бөлүмдөргө бөлүнгөн квота жана коюлган шарт жана талаптар эске алынып, студенттерди бөлүмдөргө жайгаштыруу иши компьютердин жардамы менен ишке ашырылат. Сынактын жыйынтыктары университеттин веб-баракчасында жарыяланат.

Сынак жана бөлүмдөргө жайгаштыруунун жыйынтыктарына наразы болгон абитуриенттер 3 (үч) күндүн ичинде Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун башкармалыгына арыз менен кайрыла алышат.

«Манас» СТЖС боюнча маалыматтар

2022-жылында абитуриенттердин бөлүмдөргө жайгаштырылышы 119-таблицада берилди.

119-таблица. 2022 - «Манас» СТЖС жыйынтыгына жараша абитуриенттерди бөлүмү боюнча жайгаштыруу

ФАКУЛЬТЕТ ЖАНА БӨЛҮМ АТТАРЫ	Квота	Жайгаштырылган	Каттоо	Бош орун	Тур аркылуу жайгаштырылган	2-турдун каттоосу	2-турдан бош орун	Катоодон өткөндөрдүн жалпы саны	Бош калган орундардын жалпы саны	% коэф
ГУМАНИТАРДЫК ФАКУЛЬТЕТ	**204**	**204**	**183**	**21**	**21**	**17**	**4**	**200**	**4**	**98,04**
Тарых	22	22	20	2	2	1	1	21	1	95,45
Филология (түркология)	20	20	18	2	2	2	0	20	0	100,00
Филология (орус тили жана адабияты)	15	15	14	1	1	1	0	15	0	100,00
Филология (англис тили жана адабияты)	10	10	9	1	1	1	0	10	0	100,00
Филология (кытай тили жана адабияты)	15	15	14	1	1	1	0	15	0	100,00
Социология	25	25	22	3	3	2	1	24	1	96,00
Философия	20	20	17	3	3	3	0	20	0	100,00

Педагогика (Психологиялык-педагогикалык кеңеш жана көмөк)	22	22	22	0	0	0	0	22	0	100,00
Лингвистика синхрондук котормо (кыргыз жана түрк тилдери)	20	20	15	5	5	5	0	20	0	100,00
Лингвистика синхрондук котормо (кыргыз жана англис тилдери)	20	20	18	2	2	1	1	19	1	95,00
Лингвистика синхрондук котормо (түрк жана орус тилдери)	15	15	14	1	1	0	1	14	1	93,33
ТАБИГЫЙ ИЛИМДЕР ФАКУЛЬТЕТИ	**70**	**70**	**64**	**6**	**6**	**5**	**1**	**69**	**1**	**98,57**
Биология	25	25	21	4	4	3	1	24	1	96,00
Математика	20	20	19	1	1	1	0	20	0	100,00
Колдонмо математика жана информатика	25	25	24	1	1	1	0	25	0	100,00
ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИ	**133**	**133**	**127**	**6**	**6**	**6**	**0**	**133**	**0**	**100,00**
Экономика	33	33	32	1	1	1	0	33	0	100,00
Менеджмент	37	37	36	1	1	1	0	37	0	100,00
Эл аралык мамилелер	30	30	29	1	1	1	0	30	0	100,00
Экономика (финансы жана кредит)	33	33	30	3	3	3	0	33	0	100,00
ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	**80**	**80**	**59**	**21**	**21**	**20**	**1**	**79**	**7**	**98,75**
Дин таануу	35	35	27	8	8	7	1	34	1	97,14
Теология	45	45	32	13	13	13	0	45	0	100,00
КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	**105**	**105**	**92**	**13**	**13**	**13**	**0**	**105**	**0**	**100,00**
Журналистика	30	30	27	3	3	3	0	30	0	100,00
Реклама жана коом менен байланыштар	35	35	28	7	7	7	0	35	0	100,00
Телевидение	40	40	37	3	3	3	0	40	0	100,00
ИНЖЕНЕРДИК ФАКУЛЬТЕТ	**123**	**123**	**103**	**20**	**20**	**17**	**3**	**120**	**3**	**97,56**
Программалык инженерия	20	20	18	2	2	2	0	20	0	100,00
Жаратылышты колдонуу жана экология	20	20	20	0	0	0	0	20	0	100,00
Коомдук тамактанууну уюштуруу жана продукциянын технологиясы	20	20	16	4	4	3	1	19	1	95,00
Химиялык технология	20	20	15	5	5	3	2	18	2	90,00
Электроника жана электр инженериясы	25	25	20	5	5	5	0	25	0	100,00
Өнөр жай инженериясы	18	18	14	4	4	4	0	18	0	100,00
ВЕТЕРИНАРДЫК ФАКУЛЬТЕТ	**15**	**15**	**12**	**3**	**3**	**2**	**1**	**14**	**1**	**93,33**
Ветеринария	15	15	12	3	3	2	1	14	1	93,33
АЙЫЛ ЧАРБА ФАКУЛЬТЕТИ	**40**	**29**	**27**	**2**	**13**	**12**	**1**	**39**	**1**	**97,50**
Агрономия (мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү)	20	17	16	1	4	4	0	20	0	100,00
Агрономия (Өсүмдүктөрдү коргоо)	20	12	11	1	9	8	1	19	1	95,00
ТУРИЗМ ФАКУЛЬТЕТИ	**95**	**95**	**90**	**5**	**5**	**5**	**0**	**95**	**0**	**100,00**
Мейманкана иши	35	35	33	2	2	2	0	35	0	100,00

Туризм (саякат иши жана гид кызматы)	25	25	24	1	1	1	0	25	0	100,00
Сервис (ресторан иши жана кулинардык өнөр)	35	35	33	2	2	2	0	35	0	100,00
КЕСИПТИК ЖОГОРКУ МЕКТЕП	**270**	**244**	**196**	**48**	**74**	**56**	**18**	**252**	**18**	**93,33**
«Менеджмент» адистиги	27	27	19	8	8	6	2	25	2	92,59
«Курулуштарды жана имараттарды куруу жана эксплуатациялоо» адистиги	27	27	20	7	7	5	2	25	2	92,59
«Экономика жана бухгалтердик эсеп» адистиги	27	27	20	7	7	4	3	24	3	88,89
«Автоунааларды техникалык тейлөө жана оңдоо» адистиги	27	18	15	3	12	10	2	25	2	92,59
Мектепке чейинки билим берүү	27	27	23	4	4	3	1	26	1	96,30
Маркетинг	27	27	25	2	2	1	1	26	1	96,30
Туризм	27	27	19	8	8	5	3	24	3	88,89
Ширетүү өндүрүшү	27	10	9	1	18	15	3	24	3	88,89
Жыгач иштетүүнүн технологиясы, эмеректер дизайны жана конструкциялоо	27	27	23	4	4	3	1	26	1	96,30
Автоматташтырылган системаларды жана эсептөө техникаларын программалык камсыздоо	27	27	23	4	4	4	0	27	0	100,00
КӨРКӨМ ӨНӨР ФАКУЛЬТЕТИ	**85**	**82**	**79**	**3**	**5**	**4**	**1**	**83**	**2**	**97,65**
Көркөм сүрөт искусствосу	20	20	20	0	0	0	0	20	0	100,00
Көркөм сүрөт искусствосу (Графика)	25	25	24	1	1	1	0	25	0	100,00
Театралдык искусство	20	20	19	1	1	0	1	19	1	95,00
Музыкалык искусство	20	17	16	1	3	3	0	19	1	95,00
СПОРТ ИЛИМДЕРИ ФАКУЛЬТЕТИ	**80**	**77**	**77**	**0**	**3**	**3**	**0**	**80**	**0**	**100,00**
Дене тарбия жана спорт мугалими	40	40	40	0	0	0	0	40	0	100,00
Машыктыруучуларды даярдоо	40	37	37	0	3	3	0	40	0	100,00
	1300	**1257**	**1109**	**148**	**190**	**160**	**30**	**1259**	**31**	**98,00**

120-таблица. 2022 - «Манас» СТЖС абитуриенттер тууралуу статистикалык маалымат

Документ тапшырган абитуриенттер	7 287
Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагына тапшырган абитуриенттер	2 179
Факультет жана бөлүм тандаган абитуриенттер	2 567
Каттоодон өткөн абитуриенттер	1 257

2022-жылында сынак өткөрүү иш-чаралары

«Манас» Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы (ЧТБДАС/YDSTS)

Сынак өткөрүү күндөрү университеттин Окумуштуулар кеңеши тарабынан ар бир жылда бекитилет. Бул бекитилген күндөргө жараша жылына 2 жолу өткөрүлөт. Мындан сырткары ректораттын талабы боюнча университетке кенже илимий кызматкерди ишке

кабыл алуу үчүн кошумча сынактар өткөрүлүп турат.

«Манас» Чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагынын (ЧТБДАС/YDSTS) 2022-жылдагы маалыматы:

• 2022-жылдын 15-майында өткөрүлгөн сынакка 113 талапкер;

• 2022-жылдын 11-декабрында өткөрүлгөн сынакка 45 талапкер тапшырган.

КТМУнун бөлүм тандоо сынагы (БТС)

Түрк тектүү мамлекеттер, бoордош элдер жана башка мамлекеттерден келген студенттерге университеттин бөлүм жана программаларын тандоолору үчүн жылына бир жолу бөлүм тандоо сынагы өткөрүлөт. Бөлүмү белгиленбей туруп, кабыл алынган студенттерге ар бир окуу жылында атайын квота берилет. Даярдоо курсун ийгиликтүү аяктагандан кийин бөлүм тандоо сынагына кирип, ал сынактын жыйынтыгына жараша тандаган бөлүмдөрүнө кабыл алынат.

VII- Түркия Республикасынын Өлчөө, тандоо жана жайгаштыруу борборунун (ТР ӨТЖБ/T.C. ÖSYM) Бишкектеги сынак координаторлугу:

ТР ӨТЖБ/T.C. ÖSYM Бишкектеги сынак координаторлугу 110 талапкердин сынакка тапшыруу иштерин карап чыккан.

Сынакка тапшыргандар:

• ТРнын медицина тармагы боюнча чет өлкөнүн жогорку окуу жайынан алган дипломунун эквиваленттүүлүгүн аныктоо сынагы – 2022 (STSTIP 1-семестр): 3 талапкер тапшырган;

• ТРнын медицина тармагы боюнча чет өлкөнүн жогорку окуу жайынан алган дипломунун эквиваленттүүлүгүн аныктоо сынагы – 2022 (STSTIP 2-семестр): 5 талапкер тапшырган;

• Стоматология багыты боюнча кесиптик билим деңгээлин аныктоо сынагы: эч ким кайрылган эмес;

• ТРнын жогорку окуу жайларында чет тили сынагы – 2022/1: 98 талапкер тапшырган;

• ТРнын чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы – 2022/1: 2 талапкер тапшырган;

• ТРнын академиялык кызматкер иш ордуна жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларына тапшыруу сынагы: 2 талапкер тапшырган.

• ТРнын ЖОЖ – 2022/1: эч ким кайрылган эмес.

VIII - «Манас» СТЖС борбору тарабынан ж□рг□з□лг□н сурамжылоолор

Университет сапатты жакшыртуу иш-чараларынын алкагында «ишти жакшыртуу, кемчиликтерди жоюу жана жакшы тажрыйбаларды улантуу» максатында канааттанууну баалоо үчүн ар кандай сурамжылоолор «Манас» СТЖС борбору тарабынан жүргүзүлүп турат. Бул сурамжылоолордо университеттин академиялык, административдик кызматкерлеринин жана студенттеринин канааттануусу бааланат.

Академиялык кызматкерлердин канааттануу сурамжылоосу

Академиялык кызматкердин канааттануу сурамжылоосунун алкагында профессордук-окутуучулук кызматкердин пикирлери «Өзү эмгектенип жаткан бөлүмдүн ишине, университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтарга жана университетке болгон канааттануу» ченемдери боюнча бааланды. Бул иш-чаранын алкагында сурамжылоого 2018-жылы 180, 2019-жылы 260, 2020-жылы 299, 2021-жылы болсо 89 профессор-окутуучу катышкан. Алынган жыйынтыктарга ылайык, профессордук-окутуучулук курамдын университетке болгон канааттануусу (АО=4,52) кыйла жогору экени билинди. Ошондой эле респонденттер эмгектенип жаткан бөлүмүнө (АО=4,14) жана университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтарга (АО=4,20) абдан ыраазы экенин билдиришкен. 2022-жылы жүргүзүлгөн сурамжылоого 256 адам катышкан. Алардын жыйынтыктары: Ректорго канааттануу (АО=4,41); Иштеген бөлүмүнө канааттануу (АО=4,09); Университеттин кызматтарынан канааттануу (АО=4,28); Университеттен канааттануу (АО=4,47).

Академиялык жана административдик кызматкердин канааттануусун изилдөө

Академиялык жана административдик кызматкердин канааттануусун иликтөөнүн алкагында академиялык жана административдик кызматкерлердин пикирлери «Айлана-чөйрөнүн тийгизген таасири, мекемеге таандык болуу сезими, университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтар, башкаруу ыкмасына көз карашы жана карьера мүмкүнчүлүктөрү» сыяктуу ченемдер боюнча бааланды. Бул сурамжылоонун алкагында 2018-жылы 248, 2019-жылы 267, 2020-жылы 318, 2021-жылы болсо 120 кызматкердин пикири алынган. Анкетада респонденттер айлана-чөйрөнүн тийгизген таасирине (АО=4,53), мекемеге (КТМУ) таандык болууга (АО=4,23), университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтарга (АО=4,23), башкаруу ыкмасына (АО=3,94) жана карьера мүмкүнчүлүктөрүнө (АО=3,97) ыраазычылыгын билдирген. Сурамжылоого байланыштуу эрежелердин негизинде бул сурамжылоо 2022-жылы жүргүзүлгөн жок.

Кызмат көрсөткөн бөлүмдөргө болгон канааттанууну баалоо

Кызмат көрсөткөн бөлүмдөргө болгон канааттанууну иликтөөнүн алкагында респонденттердин көрсөтүлгөн кызматтар боюнча канааттануу деңгээлин аныктоо үчүн колдонулат. Анкетада Маалыматтык технологиялар башкармалыгы, Административдик-чарбалык иштер башкармалыгы, Башкы катчылык, Китепкана жана маалымат башкармалыгы, Студенттик иштер башкармалыгы, Кадрлар башкармалыгы, Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы, Стратегиялык пландоо башкармалыгы, Курулуш жана өндүрүштүк-техникалык башкармалыгы тарабынан көрсөтүлгөн кызматтар жана иш-чаралар боюнча канааттануу деңгээли аныкталды. Бул иш-чаранын алкагында 2018-жылы 163, 2019-жылы 183, 2020-жылы 183, ал эми 2021-жылы 83 кызматкердин пикирлери алынган. Анкетанын жыйынтыгында 9 административдик түзүмдүн ичинен кызмат көрсөтүү жаатында эң жогору көрсөткүчкө ээ болгондор:

2022-жылы жүргүзүлгөн сурамжылоонун алкагында бааланган 9 административдик бирдиктин ичинен эң канааттанган башкармалыктар ирети менен көрсөтүлдү:

Китепкана жана документация башкармалыгы (АО=4,29)

Курулуш башкармалыгы (АО=4,20)

Башкы катчылык (АО=4,19)

Кадрлар башкармалыгы (АО=4,18)

Басмакана бөлүмү (АО=4,18)

Маалыматтык технологиялар башкармалыгы (АО=4,17)

Студенттик иштер башкармалыгы (АО=4,12)

Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы (АО=4,09)

Стратегиялык пландоо башкармалыгы (АО=3,96)

Студенттердин канааттануусун аныктоо анкетасы

Университетте билим алып жаткан студенттердин канааттануусун аныктоо максатында «университеттин мүмкүнчүлүктөрү, билим берүү жана административдик иш-чаралар» жаатында студенттерден сурамжылоо жүргүзүлөт. Бул изилдөө иштеринин алкагында 2018-жылы 3868, 2019-жылы 4044, ал эми 2020-жылы 4179 студенттен пикир алынган. Анкетанын жыйынтыгында университеттин мүмкүнчүлүктөрүнө (АО=3,74), билим берүүгө (АО=3,74) жана административдик иш-чараларга (АО=3,74) жогорку деңгээлде ыраазычылыктарын билдиришкен. Ал эми 2021-жылы билим берүү онлайн түрүндө өткөрүлгөндүктөн сурамжылоо жүргүзүлгөн эмес. 2022-жылда жүргүзүлгөн изилдөөгө 1030 студент катышкан. Жыйынтыгында Ректорго канааттануу (АО=4,26); Университеттин мүмкүнүлүктөрүнө канааттануу (АО=3,96); Билимге канааттануу (АО=3,93); Башкаруучулук практикага канааттануу (АО=3,88) болгон.

Окутуучулук курамды баалоо анкетасы

Студенттер арасында жүргүзүлгөн окутуучуну баалоо анкетасы окутуучулардын билим берүү процессиндеги жүрүм-турумун баалоо үчүн колдонулат. Бул иликтөөнүн алкагында 446 окутуучу тарабынан өткөрүлгөн 2075 сабак боюнча 2018-жылы 36 984, 2019-жылы 36 925, 2020-жылы 39 372, ал эми 2021-жылы 30 316 сурамжылоо жүргүзүлгөн. Анкетадагы 20-пункттун орточо арифметикалык баасы 3,99 менен 4,02нин ортосунда өзгөргөн. Бул маалыматка ылайык студенттер окутуучуларга жалпысынан ыраазычылыктарын билдирген.

Ата-энелердин канааттануусун сурамжылоо анкетасы

Ата-энелердин канааттануусун сурамжылоо университетте билим алып жаткан студенттердин үй-бүлөлөрүнө жүргүзүлгөн анкета болуп саналат. Бул иликтөөнүн алкагында 2020-жылы 1712, ал эми 2021-жылы 322 үй-бүлөдөн маалымат алынган. Ата-энелер университетке жалпысынан чоң (АО=4,32) ыраазычылык билдиришкен. Ата-энелер «университеттин инфраструктурасына, китепканасына, кампустагы коопсуздукка, тынч жана бейпил чөйрөгө, ашкана жана кантин-кафетерий, ден соолук борборунун кызмат көрсөтүүлөрүнө ж.б. кызматтарга» эң жогору баа беришкен. Респонденттер «Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин коомдогу аброю жана Кыргызстандын өнүгүүсүнө кошкон салымына» да жогору баа беришкен

3.3.5. Үзгүлтүксүз билим берүү борбору / ҮБББ

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Үзгүлтүксүз билим берүү борборунун негизги максаты – замандын шарттарына шайкеш келүүнү көздөгөн, адамзаттын жана мекемелердин сапаттуу жана жемиштүү иш жашоосу үчүн муктаж болгон тармактарында сапаттуу үзгүлтүксүз билим берүү программаларын уюштуруу. Өмүр бою билим берүү процессинин алкагында, өлкөнүн муктаж болгон сапаттуу жумушчу кадрларын даярдоо үчүн коомдун бардык катмарындагы адамдар колдоно турган тил, чеберчилик жана кесиптик билим берүү иш-чараларын жүргүзөт.

ҮБББ Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин күндүзгү окуу формасындагы бакалавриат жана магистратура программаларынан тышкары, билим берүү жана илимий изилдөөлөрдү жүргүзгөн бардык багыттар боюнча окуу программаларын иштеп чыгуу, университеттин мамлекеттик, жеке сектор, жарандык коомдун уюмдары жана эл аралык уюмдар менен кызматташуусун өнүктүрүүгө салым кошуу максатында түзүлгөн. Лингвистика, технология, көркөм өнөр жана спорт илимдери боюнча көндүмдөрүн, индивидуалдык жана кесиптик компетенцияларын өнүктүрүүгө быгытталган бир топ тармакта билим берүү иш-чараларын жүргүзүп, факультет жана бөлүмдөр менен эриш-аркак кызматташтык ичинде өзүнө таандык иш-чараларды аткарат.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин ҮБББ адамзаттын өмүр бою үйрөнүүсүнө салым кошкон ар кыл багыттарда курстарды ачып, бүтүрүүчүлөр чыгарып, азыркы учурда да курстарды уюштуруп келет.

КТМУ ҮБББ 2022-жылы административдик окуу боюнча 33 багыттагы курсун ачты. Биздин борбор тарабынан уюштурулган курстарга 240 катышуучу документ тапшырса, каттоодон өткөндөрдүн 143ү курстардан ийгиликтүү өтүп, сертификат алуу укугуна ээ болушту.

Төмөнкү таблицада ачылган курстар жана сертификат алуу укугуна ээ болгондордун саны кененирээк көрсөтүлгөн.

121-таблица: Үзгүлтүксүз билим берүү борборунун курстары

	Курстун аты	Курска катталгандардын саны	Сертификат алуу укугуна ээ
1.	Башталгыч деңгээлдеги арапча	27	11
2.	Башталгыч деңгээлдеги кыргызча (кызматкерлер үчүн)	22	12
3.	Аары багуу жана балчылык	6	6
4.	Башталгыч деңгээлдеги англисче	15	6
5.	Башталгыч деңгээлдеги орусча (башталгыч класстын окутуучулары үчүн)	5	5
6.	Көз карандысыз аудиторлорду даярдоо сертификаты программасы	20	13
7.	Коопсуздук кызматкерлери үчүн квалификацияны жогорулатуу программасы	6	6

8.	Башталгыч деңгээлдеги түркчө (Кыргыз патенттин кызматкерлерине)	26	12
9.	Социалдык медиа аккаунтун башкаруу	9	9
10.	Жайкы мектеп (Балдар университети)	32	23
11.	Кызматкерлер үчүн конференция (Таасирдүү ата-эне болуу искусствосу – 2. Дүйнө - балдардын көзү менен)	70	-
12.	Орто мектеп окуучулары үчүн баарлашуу (Кыргыз-Түрк Анадолу лицейинин окуучулары үчүн Карьера күнү тууралуу баарлашуу)	50	-
13.	Студенттер үчүн конференциялар (Теология факультетинин студенттер үчүн өзүн-өзү таануу конференциясы)	30	-
14.	Компьютердик өндүрүш (CNC)	17	9
15.	Башталгыч деңгээлдеги орусча (студенттер үчүн)	13	Уланууда
16.	Башталгыч деңгээлдеги англисче (Elementary English)	17	Уланууда
17.	Ортодон төмөнкү деңгээлдеги англисче (Pre-Intermediate Eng-lish)	13	Уланууда
18.	Орто деңгээлдеги орусча (окутуучулар үчүн)	13	Уланууда
19.	Практикалык орусча	10	Уланууда
20.	Сүрөт (балдар үчүн)	6	Уланууда
21.	Гитара	3	Уланууда
22.	SPSS	10	9
23.	Балдар үчүн англисче	12	Уланууда
24.	Баглама	5	Уланууда
25.	Сүрөткө тартуу	11	10
26.	Башталгыч деңгээлдеги кыргызча (Online)	8	7
27.	Орто деңгээлдеги кыргызча	2	Уланууда
28.	Башталгыч деңгээлдеги кыргызча	2	Уланууда
29.	Арапча	7	Уланууда
30.	Башталгыч деңгээлдеги орусча (даярдоо курсу)	7	Уланууда
31.	Башталгыч деңгээлдеги орусча (окутуучулар үчүн)	5	Уланууда
32.	Көкбөрү оюнунун калыстык курсу	10	10
	Баары	489	148

3.3.6. Дистанттык билим берүү борбору ДБББ

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин Дистанттык билим берүү борборунун негизги максаты – университеттеги орток сабактарды (факультативдик сабактар) аралыктан окутуу болуп саналат. Университетте орточо эсеп менен 3000 студенттин алган орток сабактары борбордун координациялоосу аркылуу жүргүзүлөт. Окутулуп жаткан орток сабактарга факультеттер тарабынан ар бир сабакка бирден координатор дайындалат. Бул координаторлор сабактардын онлайн түрүндө жумасына бир жолу өткөрүлүшү менен катар сынактардын жүргүзүлүшүнө да жооптуу болуп саналат. Борбор тарабынан жүргүзүлгөн орток сабактардын жана координаторлордун тизмеси төмөндөгү таблицада көрсөтүлдү.

122-таблица. ДБББ коодинаторлугундагы орток сабактар

	Сабактын коду	Сабактын аты	Сабактын координатору
1	FLS-251	Философия	Доц., м.а. PhD Кишимжан Эшенкулова
2	TAR-251	Ата мекен тарыхы – I	Доц. м.а., PhD Кайрат Белек
3	ÇEV -151	Экология	к.и.к. Кубат Кемелов
4	FEN-102	Азыркы табият таануу билимдеринин концепциялары	Доц., док. Тамара Карашева
5	TUR-226	Манас таануу	Ага окутуучу Чынар Жылкычиева
6	TAR-252	Ата мекен тарыхы – II	Доц. м.а., PhD Роза Абдыкулова
7	EDF-202	Дүйнөлүк жана түрк цивилизациялары	Ага окутуучу PhD Абдрашит Бабатаев
8	CEV-153/CEV-100	Кыргызстандын географиясы	Ага окутуучу Мирлан Дайыров
9	BES-111	Дене тарбия жана спорт	Ага окутуучу Айдар Акматов

3.3.7. Евразиянын тарыхын, тилдерин жана археологиясын изилдөө институту

Евразия тил, тарых жана археология илим-изилдөө институтунун негизги максаты – түрк тилдүү мамлекеттердин, биринчи кезекте Кыргызстан менен Түркиянын аймагында, ошондой эле дүйнөнүн башка өлкөлөрүндө археологиялык изилдөөлөрдү жана казууларды жүргүзүү, музейлерде жана китепканаларда басылмаларды (журналдарды жана китептерди) изилдөө, ушуга окшош ишмердик менен алектенишкен жана ушундай эле максатты көздөшкөн чет өлкөлүк илимий мекемелердин ортосунда кызматташтыкты кеңейтүү, окумуштуулардын таанышуу жана баарлашуусу үчүн чөйрө түзүү, биргелешкен долбоорлорду жүзөгө ашырууну камсыздандыруу жана төмөндө көрсөтүлгөн иштерди жүргүзүү үчүн түзүлгөн.

Иш-чаралар:

Нарын облусу, “Эпкин – Баш-Кууганды” унаа жолунун курулушуна байланыштуу бузулуу коркунучунда турган тарыхый-маданий мурастарды изилдөөгө катышты, 11-29-июнь, 5-31-июль; изилдөөлөрдүн созулгандыгына байланыштуу 5-20-августта да барып, 3 этаптан турган казуу иштери жүргүзүлдү. Кочкор, Кырккыздар, Нарын, Куйручук аймактарында жүргүзүлгөн казуулардын натыйжасында 50 коргон, 100дөн ашык мазар казылган.

Социалдык, маданий жана илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү;

Курстарды, семинарларды, конференцияларды, мастер-класстарды, илимий жыйындарды, көргөзмөлөрдү, концерттерди жана башка иш-чараларды өткөрүү;

Маалыматтардын, документтердин, сүрөттөрдүн, карталардын ж.б. архивин түзүү;

Илимий изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын жайылтуу максатында гезиттерди, бюллетендерди, журналдарды жана китептерди басып чыгаруу, ошондой эле электрондук материалдарды чыгаруу;

Эл аралык иш-чараларга катышуу, чет өлкөлүк ассоциацияларга же уюмдарга мүчө болуу, биргелешкен долбоорлорду ишке ашыруу, өз ара жардам жана колдоо көрсөтүү;

Илимий жана көркөм конкурстарды, мелдештерди жана көргөзмөлөрдү өткөрүү;

Түрк археологиясы жана көркөм өнөрү жаатында магистрдик, кандидаттык жана докторлук диссертациялардын үстүндө иштеп жатышкан ата мекендик жана чет өлкөлүк окумуштууларды колдоо, жергиликтүү жана чет өлкөлүк университеттердин ортосунда маалымат алмашууга ортомчулук көмөк көрсөтүү.

3.3.8. Салттуу оюндар жана спорт илимин изилдөө институту

Алгач ирет түрк тектүү элдер жана боордош коомчулуктар менен катар ар кыл чөлкөмдө байыр алган калктардын унутулган жана/же унутулуп бара жаткан салттуу оюндар менен спорт түрлөрүн жазуу-оозеки булактар жана археологиялык табылгалардын натыйжаларынан колдонуу менен, буга ынтызаар изилдөөчүлөргө ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында окутуу, илимий изилдөө иштерин жүргүзүү, бул жаатта иш-чараларды жүзөгө ашыруу, таанытуу жана басылмаларды жарыялоо иш-чараларына байланыштуу жол-жоболорду академиялык багытта жөнгө салуу. Тийиштүү илимий жана академиялык мекемелер, дүйнө жүзүндө бул жаатта иш алып барган уюмдардын изилдөөчүлөрү жана окумуштуулары менен өз ара басылмаларды бөлүшүү, орток илимий долбоорлорду жүргүзүү аркылуу илимий эмгектерди эл аралык деңгээлде жарыялоо.

Салттуу оюндар жана спорт багыты боюнча магистранттарды жана докторанттарды даярдап, аталган багыт боюнча адистерди чыгарып, бул жаата изилденген сапаттуу басылмаларды иреттөө, архив базасын түзүү, түрк дүйнөсүнүн аталган багытка тийиштүү көйгөйлөрүн изилдеп, илимий изилдөөлөрдүн жыйынтыгын дүйнөлүк деңгээлде коомчулук менен бөлүшүп илим дүйнөсүнө барандуу салым кошуу максаты коюлган. Айрыкча түрк тилдүү мамлекеттер жана боордош коомчулуктардын тил, тарых, адабият, маданият жана археология багытында илимий изилдөөлөрдү жүргүзгөн изилдөөчүлөрүн менен окумуштууларын борбордун иш-чараларына тартуу; ушуну менен бирге күчтүү илимий маалыматтары, бай архивдик жана соңку материалдык-техникалык базасы менен күчтүү институционалдык түзүлүш болуу; түрк дүйнөсүнүн эл аралык байланыштарын чыңдоо; түрк тилдүү мамлекеттер жана боордош коомчулуктардын салттуу спорт оюндарына басым жасоо менен, аталган багыттагы илимий изилдөөлөрдө алдыңкы орунга ээ болуу жана бул багыттагы илимий изилдөөлөрдү жетектөө максатталган.

3.4. АДМИНИСТРАТИВДИК ТҮЗҮМДӨРДҮН ИШ-ЧАРАЛАРЫ

3.4.1. Курулуш башкармалыгы

1996-жылы Бишкек шаарында «университеттин пайдубалын куруу мезгили» башталып, Камкорчулар кеңешинин 2001-жылдын 17-майындагы №2001-10/2-чечиминин негизинде Курулуш иштери жана кыймылсыз мүлк башкармалыгы түзүлүп, университеттин «түзүмдүк схемасы» жана административдик штаттык орундар бекитилген. Башкаруу кеңешинин

2002-жылдын 12-мартындагы №2002-3-9-чечиминин 7-бөлүгүнө ылайык, Курулуш башкармалыгы аталып, ишмердүүлүгүн жүргүзө баштаган.

Аталган башкармалык ректоратка баш ийип, түздөн-түз башкы катчылыктын карамагында иш алып барат. Бул башкармалык ар түрдүү курулуш, объект, оңдоо-түзөө, тейлөө, изилдөө, долбоорлоо, болжолдуу наркты аныктоо, тендердик жана текшерүү иштеринин бардык түрлөрү боюнча кызматтарды көрсөтөт. Башкармалыкта эмгектенип жаткан техникалык кызматкерлер менен тийиштүү маселелерди ыкчам чечүүгө, окуу-тарбия, илимий-практикалык иш-чаралар үчүн талап кылынган заманбап объекттерди курууда өткөрүлө турган тендердик иштерди тийиштүү мыйзамдарга ылайык жүргүзүүгө жана көзөмөлдөөгө милдеттүү болуп саналат.

Жетекчиликтин карамагында 31 туруктуу жана 18 убактылуу келишимдик кызматкерлер, анын ичинде бөлүм башчынын орун басары, курулуш иштери боюнча жетекчинин орун басары, техникалык иштер боюнча менеджер жана кампустун менеджери бар.

Университеттин жеке менчигиндеги жер тилкесине билим берүү, маданият жана спорт кызматтарын көрсөтүү жана негизги муктаждыктарды (ден соолук, тамактануу, жашоо) канааттандыруу үчүн ар кандай имараттарды, объекттерди жана жайларды курат. Курулуш башкармалыгынын милдеттерин, укук жана жоопкерчиликтерин аткарат. 2022-жылы аткарылган иш-чаралар жана долбоорлор төмөндөгү таблицада берилди.

123-таблица. 2022-жылы аткарылган иш-чаралар жана долбоорлор

	Иш-чаранын/Долбоордун аты	Абалы
1	КТМУнун Ч. Айтматов атындагы студенттик кампусунун ректораттын имаратында 1-кабат чай даярдоочу бөлмөнүн жасалышы	Аткарылды
2	Экономика жана башкаруу факультетинин даараткканасынын оңдоо иштери	Аткарылды
3	61 батирлүү турак-жайдын кээ бир батирлерин тейлөө жана оңдоо иштери	Аткарылды
4	Ч. Айтматов атындагы студенттик кампусунун негизги кире беришин жарыктандыруу иштери	Аткарылды
5	С Блоктогу студенттик жатакананын тейлөө жана оңдоо иштери	Аткарылды
6	Социалдык объекттерди оңдоо иштери	Аткарылды
7	Мурдагы ден соолук борбору катары колдонулган вилланы илимий борборго айландыруу жана оңдоо иштери	Аткарылды
8	Медиа Манасты оңдоп-түзөтүү иштери (штакты, бетон, гипсокартон жана үн изоляциясы)	Аткарылды
9	Эски турак-жайдагы конок үйүн оңдоп-түзөтүү иштери	Аткарылды
10	Ден соолук борбору менен ашкананын ортосундагы бак-дарактарды жарыктандыруу жана жаңы бир таман жолдорду куруу	Аткарылды
11	Борбордук мечиттин имаратында оңдоп-түзөтүү иштери	Аткарылды
12	Коммуникация факультетинин кире бериш кабатын оңдоо-түзөтүү иштери	Аткарылды
13	Гуманитардык факультетинин семинар салонун жана айрым кабинеттерди боёо	Аткарылды
14	Туризм жана Айыл чарба факультеттерин оңдоп-түзөтүү иштери	Аткарылды
15	Айна каражаттарды чыгаруучу борборду оңдоо иштери	Аткарылды
16	Кампустун ичиндеги коопсуздук кабиналарын оңдоп-түзөтүү иштери	Аткарылды
17	Ден соолук борборунун айланасындагы тосмолорду боёо	Аткарылды

18	Теология факультети менен социалдык объектилердин ортосундагы бир таман жолду жолду жарыктандыруу иштери	Аткарылды
19	Студенттик жатаканалардын жылдык оңдоп-түзөтүү иштери	Аткарылды
20	Салттуу оюн аянтчасы	Аткарылды
21	Кампустун башкы кире бериш эшигинин таманташтарын жаңылоо жана понтондорду орнотуу	Аткарылды
22	Кампустун башкы кире бериш эшигинин жанына ысым дубалын куруу	Аткарылды
23	Ректораттын алдындагы бассейнди оңдоо иштери	Аткарылды
24	Жүзүм бакчасынын айланасына тосмо куруу	Аткарылды
	Artezyen Su Kuyusu Açılması İşleri	Devam Etmekte
	İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi Kış Bahçesi Yapımı	Tamamlandı
25	Кампустун ирригациялык системасын оңдоо	Аткарылды
26	Вилла чатырларын оңдоо-түзөө иштери	Аткарылды
27	Карлик жашылча бакчасынын эшигин куруу жана орнотуу	Аткарылды
28	Экинчи артезиан суу скважинасын казуу иштери	Аткарылды
29	25 метрлик 2 даана желек устунун курулушу	Аткарылды
30	Жогорку инженердик дарбазанын жолун жарыктандыруу	Аткарылды
31	Кампустун ичиндеги коопсуздук үчүн айланма жолунун курулуш иштери	Аткарылды
32	Долбоордун алкагындагы көлмө жана социалдык аймак долбоорго байланыштуу башка иштер	Иштер жүргүзүлүүдө
33	Ч. Айтматов атындагы студенттик кампустун жалпы жарыктандыруу системасын тейлөө жана оңдоо иштери	Аткарылды
34	Социалдык объекттерди тейлөө-оңдоо	Аткарылды
35	Окутуучулардын турак-жайларындагы терезе пломбаларын алмаштыруу	Аткарылды
36	Эски жатаканадагы линолеумду оңдоо жана алмаштыруу	Аткарылды
37	Күнөскана бакчасынын жанындагы панелдин айланасына тосмо куруу	Аткарылды

Келишимдер

124-таблица. 2022-жылы түзүлгөн келишимдер

№	Иштин мазмуну	Фирманын аталышы	Келишимдин мөөнөтү
1	Жалпы тазалоо жана чай мештерин иштетүү кызматтарын көрсөтүү	«Bek Grupp» тазалык фирмасы	11.08.2022-10.08.2023
2	Автоунааларды камсыздандыруу	Кыргызстан акционердик коому	02.12.2022-01.12.2023
3	GPS аркылуу унааларды көзөмөлдөө системасы	«Realcom» фирмасы	01.12.2022-31.12.2023
4	Катуу калдыктарды чыгаруу жана көмүү кызматы	«Тазалык» фирмасы	01.01.22-31.12.23
5	Инфраструктуралык объекттерди тейлөө-оңдоо иштери	Elektrosila	11.03.2022-11.03.2023
6	Температураны өлчөө тутумун тейлөө (акылдуу эсептегичтердин техникалык тейлөө иштери)	Ю.П.Костенько	16.04.2022-16.04.2023

7	Лифтти тейлөө кызматтары	Юнилифт	24.06.2022-24.06.2023
8	110/10 КВ Кыргыз трансформатордук станциясын ремонттоо жана реконструкциялоо	ОсОО Шаркс	30.06.2022-18.07.2022
9	Артезиан скважинасы	ОсОО Аргена	28.07.2022-23.09.2022

3.4.2. Сапаттык башкаруу боюнча өкүлчүлүк

Университетте TSE EN ISO 9001:2008 Башкаруу тутуму боюнча сертификатка ээ болуу жаатында иш-чаралар 2014-жылдын 4-февралында башталган. Түрк стандарттары институту тарабынан коюлган талаптарга ылайык шайкештештирүү иш-чаралары жүргүзүлүп, 2014-жылдын 4-декабрында TSE EN ISO 9001:2008 Башкаруу тутумунун сертификатын алуу үчүн кайрылып, Түрк стандарттары институтунун Аткаруу комитетинин 2015-жылдын 12-мартындагы №3874 чечиминин негизинде KYS сертификаты берилген. TSE EN ISO 9001:2008 стандарттарынан кийин TSE EN ISO 9001:2015 стандарт сертификаты алынып, 2018-жылдын 17-апрелинде бардык TSE тарабынан коюлган талаптар аткарылып, сертификаттар жаңыланган.

Сапаттык башкаруу түшүнүгүнүн негизинде студенттерге ар тараптан камкордук көрүү, айлана-чөйрөгө аяр мамиле жана коомго кызмат кылууну көздөө менен эл аралык деңгээлдеги абройлуу жана белгилүү университет болуу максатында иш алып барылат. Ички жана тышкы өнөктөштөрү менен конкреттүү долбоорлорду ишке ашырып, үзгүлтүксүз түрдө ар тараптуу кызматташтыктарды бекемдеп, дайыма жакшыртуу-жаңылануу, тынчтык жана бейкуттук түшүнүгү менен:

•Илимий жана коомдук тармактарда эркин ой жүгүртүү жөндөмүнө ээ

•Атаандаштыкка ачык

•Ачык-айкын

•Отчёттуулук

•Улуттук жана эл аралык деңгээлде иштей ала турган жаштарды тарбиялоо.

TSE сертификат берүү жобосу, TSE Башкаруу тутумунун сертификат берүү усул жана негиздери, Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин сапат боюнча маалымат китепчеси, Тобокелдикти башкаруу боюнча стратегиялык маалымат китепчеси, Уюштуруу иш-чаралары боюнча маалымат китепчеси жана процедуралардын негизинде милдет жана жоопкерчиликтер аныкталган. Университеттеги академиялык жана админинистративдик түзүмдөрдүн жүргүзгөн ишмердүүлүгүнө жараша формалар иштелип чыгып, Сапаттык башкаруу тутуму тарабынан аныкталган багытта академиялык жана административдик процесстер жүргүзүлөт. Бардык академиялык жана административдик түзүмдөрдө Сапаттык башкаруу боюнча дайындалган кызматкер жана сапат боюнча дайындалган өкүлдөр тарабынан иш жүргүзүлүп, көзөмөлдөнөт.

Университеттин түзүмдөрү тарабынан ишмердик процессине байланыштуу формалар ар

дайым текшерүүдөн өткөрүлүп, жаңы формалар иштелип чыгат. Административдик түзүмдөр тарабынан перформанс анализдери жүргүзүлөт. TSE тарабынан бир жылда бир жолу текшерүү, ал эми университеттин ичинде болсо 1 жолу ички текшерүү жүргүзүлөт.

3.4.3. Эл аралык мамилелер бюросу

Эл аралык мамилелер бюросу университеттин чет элдик университеттер, жогорку окуу жайлары, ар түрдүү мекеме жана уюмдар менен илимий, академиялык, социалдык маданий багыттарда эки тараптуу же көп тараптуу байланыштарды түзүү, бул жаатта иш алып баруу, эл аралык деңгээлдеги бардык иш-чараларды координациялоо, дүйнөлүк билим берүү жана илимий изилдөө багытында бирге иш алып баруу жаатында ишмердүүлүк жүргүзгөн, ректоратка, факультет, жогорку жана кесиптик мектептерге көмөк көрсөтүү максатында негизделген ректоратка караштуу бөлүм болуп саналат. Университеттин Окумуштуулар кеңешинин 2013-жылдын 19-мартындагы №3 чечиминин негизинде «Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин эл аралык мамилелер бөлүмүнүн түзүлүшү, иш жүргүзүү тартиби жана милдеттери жөнүндө жобосу» кабыл алынышы менен ишмердүүлүгүн баштаган.

Эл аралык мамилелер бюросу 2022-жылдын аягына чейин 262 мекеме менен кызматташтык келишимин түзгөн. Басымдуу бөлүгүн университеттер түзгөн бул кызматташтыктарда ассоциациялар, фонддор, аналитикалык борборлор, басма үйлөрү сыктуу ар түрдүү мекеме жана уюмдар орун алган. Университеттин билим берүү мекемеси болуу миссиясынан сырткары Түркияга өкүлчүлүк кылган мекеме болушу аймактык жана эл аралык аренадагы көптөгөн мекеме жана уюмдар менен келишим түзүшүнө өбөлгө түзүүдө.

4. УНИВЕРСИТЕТТИН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН ЖАНА ЖӨНДӨМДҮҮЛҮКТӨРҮН БАЛОО

КҮЧТҮҮ ЖАКТАР

- Академиялык кызматкерлердин жогорку квалификациялуу, тажрыйбалуу жана өз тармагында адистешкен секторлор менен кызматташтыкта болгон илим жана көркөм өнөр багытында эмгектенген адистерден түзүлүшү;
- Академиялык жана административдик кызматкерлер жамаат менен бирдикте ишине жан дили менен берилип иштөө тенденциясына ээ экендиги;
- Академиялык кызматкерлердин кесиптик квалификациясын жогорулатууну камсыздоого шарт түзгөн ар кыл иш-чаралардын тынымсыз жана сапаттуу жүргүзүлүшү;
- Ветеринария клиникасы жана мында тажрыйбалуу профессордук-окутуучулук курамдын эмгектениши;
- Түркиянын ар кыл университеттеринен келген профессордук-окутуучулук курамдын иш алып баруусу;

- Университетте эл аралык индекстүү (SCI/SSCI/SCI-Exp.) басылмаларда жарыялаган жана бул жаатта иш алып барууга жөндөмдүү кызматкерлердин иштеши;
- Академиялык кеңешчи/кураторлор тарабынан студенттерге багыт берүү-маалымдандыруу иш-чараларынын пландуу түрдө жүргүзүлүшү; окутуучулук курамдын студенттер менен дайыма байланышта болушу жана бул иш-чараларга атайын убакыт бөлүнүп берилиши;
- Маданий жана көркөм өнөр баалуулуктарын, чыгармаларын сактоо жана орток түрк маданий мурасын коргоо жаатында билим берген мекеме болушу;
- Зарыл болгон учурда маалымдандыруу иш-чараларына мекеменин социалдык медиа тармактарынын активдүү колдонулушу;
- Маалыматтарды тез кабыл алган, түшүнгөн, чечим кабыл ала алган жана көйгөйлөрдү чече билген корпоративдик маданиятка ээ болуусу;
- Мекеменин ичиндеги иш чөйрөсүнүн ачыктыгы, бардык иш-чараларга катышуу мүмкүнчүлүгү жана демократиянын негизинде ишмердүүлүк жүргүзүү;
- Мекемеге таандык, тиешелүү болуу, ээ болуу аң-сезиминин жогорку деңгээлде болушу;
- Өнүккөн корпоративдик маданият;
- Жогорку мотивация менен тынчтык жана бейкуттук чөйрөдө иш жүргүзүү;
- Студент-академиялык кызматкер-бүтүрүүчүлөрдүн ортосундагы бекем мамиле;
- Либералдык, демократиялык жана биргелешкен башкаруу ыкмасы бардык мекемелер тарабынан жактырылышы;
- Университеттин жетекчилиги тарабынан чын ыкластан берилип иштеген кызматкерлердин колдоого алынышы;
- Жетекчилерге оңой кайрылуу, университеттин жетекчилигинин көңүл буруусу жана колдоосу;
- Башкаруу жана маалымат процесстериндеги ачыктык;
- Ишин жаңы баштаган окутуучуларга квалификациясын жогорулатуу курстарынын уюштурулушу;
- Академиялык календардын студенттердин өндүрүштүк практика жана окуу-тарбиялык процесстерине салым кошо тургандай форматта даярдалышы;
- Жабдуулардын, шаймандардын жетиштүү деңгээлде болушу;
- Жетиштүү физикалык инфратүзүм жана жогорку ылдамдыктагы интернет;
- Заманбап спорт комплекси;
- Кыргызстандын алкагында жогорку деңгээлдеги китепканалык тейлөө жана маалымат инфратүзүмү;
- Кыргызстандын башка университеттери менен салыштырганда практикалык лабораториялардын жетиштүү санда жана заманбап форматта болушу;
- Чет тилдеги булактарга бай китепкана болуу жаатында тынымсыз жаңыланып турушу;
- Учурдун талаптарына ылайык студенттик үйү;

- Жыйындар залы, окуу залдары, мечит жана кафетерийлер;
- Университеттин бөлүмдөрүнүн арасында кызматташтыкка жана биргелешкен иш-чараларга маани берилиши;
- Дайыма басылып чыгып турган илимий журналдар;
- Илимий изилдөө жана өнүктүрүү аймактары (окуу-тажрыйба талаасы, күнөскана);
- Илимий изилдөөлөрдү жана практикалык иштерди жүргүзүү боюнча жогорку потенциал;
- Эл аралык деңгээлде жүргүзүлгөн долбоорлор боюнча тажрыйба;
- Улуттук жана эл аралык деңгээлде өткөрүлгөн конкурс жана фестивалдарда жетишкен чоң ийгиликтер;
- Улуттук жана эл аралык маданий мекеме, уюмдар, медиа менен кызматташтык түзө билүү жөндөмү;
- Мейманкана иши (туризм), гастрономия жана ресторан секторлору менен тыгыз кызматташтык;
- Кыргызстандын туризм сектору менен бекем кызматташтык (КАТО, КТМУ Кыргыз туроператорлор ассоциациясынын өкүлү);
- Социалдык, маданий жана академиялык иш-чаралар менен бирге экскурсиялардын өткөрүлүшү;
- Университеттин улуттук аккредитациядан өтүшү;
- Болонья процессине шайкеш окуу программалары;
- Бардык программаларда теориялык жана практикалык сабактардын орун алышы;
- Сабактардын негизги бөлүгү практикалык жаатта болушу жана практикалык иштерди жүргүзүүгө ылайыкташтырылган аймактардын болушу;
- Аралыктан окутуу мүмкүнчүлүктөрү;
- Бардык бакалавриат, кесиптик орто билим, магистратура жана докторантура программаларынын аккредитацияланышы;
- Акысыз жана стипендия алуу мүмкүнчүлүгү каралган бакалаврдык деңгээлде билим берүү;
- Ар кыл багытта студент жана профессордук-окутуучулук курам менен алмашуу программалары;
- Ар түрдүү маданий чөйрөдө билим берүү;
- Бардык окуу программаларынын учурга жана практикалык иштерге ылайык түзүлгөндүгү;
- Дипломдордун таанылышы (эквиваленттүүлүгү);
- Студентке ар тараптан кам көрүү аркылуу билим берүү;
- Бирден ашык багыт (көркөм сүрөт, графика) боюнча изденүү мүмкүнчүлүгүн сунуштаган окуу программасы;
- Билим берүүдө билингвизм;

- Студенттерге 3төн ашык чет тилде билим берүү;
- Жалпы 14 күндүк Кыргызстандын географиясы боюнча өткөрүлгөн билим берүү максатындагы милдеттүү экскурсия;
- Кыргызстандагы Көркөм өнөр факультети катарында көркөм сүрөт, графика, музыкалык искусство (ырдоо) жана театралдык искусство (актёрдук чеберчилик) багыттары боюнча бакалавр даражасында билим берген жогорку окуу жай;
- Студенттерге багытталган иштер: бүтүрүүчүлөргө иш табуу жана студенттерге өндүрүштүк практикасын өтөөгө шарттарды түзүү боюнча иш-чаралар;
- Бүтүрүүчүлөрдүн сапаттуу билиминен улам ишке алуу боюнча секторлордон келген суроо-талаптар;
- Студенттердин ишкердүүлүк дарамети жана бул багытта колдоого ээ болуусу;
- Дүйнөдө туризм тармагы мыкты өнүккөн Түркияда студенттердин өндүрүштүк практикадан өтүүсү;
- Кыргыз Республикасынан жана Түркия Республикасынан, ошондой эле түрк тилдүү мамлекеттерден, түрк коомчулуктарынан ж.б. өлкөлөрдөн келген студенттердин билим алуусу.

АЛСЫЗ ЖАКТАР

- Кызматка дайындоо 39-берененин негизинде жүргүзүлгөндүктөн, профессордук-окутуучулук курамдын кызмат ордунан которулууларындагы жогорку көрсөткүч;
- Академиялык кызматкерлер менен түзүлгөн эмгек келишимдин мөөнөтүнүн 1 жыл болушу;
- Эне тили англис жана немис тилдери болгон окутуучулардын жоктугу;
- Кээ бир академиялык кызматкерлердин эл аралык тажрыйбасынын аздыгы;
- Кээ бир координаторлуктардын академиялык штатынын сан жагынан жетишсиздиги;
- Кээ бир бөлүмдө эмгектенген академиялык кызматкерлерге сабак жүгүнүн көп жүктөлүшү;
- Кээ бир бөлүмдөрдө окутуучулук курамга туура келген студенттердин санынын көптүгү;
- Административдик кызматкерлерди кызматтан көтөрүү тутумунун жеткиликтүү иштелип чыкпагандыгы;
- КР Билим берүү жана илим министрлигинин милдеттүү сабактарынын көптүгү;
- Эмгекрыногунункеректөөлөрүнөжарашаокуупрограммаларынынжаңыртылбагандыгы;
- Эр аралык деңгээлге чыгуу максаты коюлгандыгына карабастан, студенттердин жана кээ бир академиялык кызматкерлердин чет тилде жакшы сүйлөй албагандыгы;
- Кыргызстанда гастрономия багыты боюнча кесиптик квалификация стандарттарынын иштелип чыкпагандыгы;
- Түркиядан келген студенттердин билим деңгээлинин төмөндүгү;
- Коомдук саламаттыкты сактоо инситуту болбогондуктан, бул багытта интернатура,

ординатура жана докторантура программалары боюнча билим берилбегендиги;

- Институттун магистратура жана докторантура программаларында окуу күндүзгү формада болушу (альтернативдик билим берүүнүн жоктугу);
- Аспаптарды даярдоо жана жасоо сыяктуу программалардын жетишсиздиги;
- Сабактарда чет тилдердин аз колдонулушу (М: сабактын англис тилинде өткөрүлбөгөндүгү);
- Адистиги боюнча берилген сабактар чет тилдерде өткөрүлбөгөндүгү (англис тилинде өткөрүлгөн сабактардын жоктугу);
- Тил үйрөтүү даярдоо бөлүмүндө окуу мөөнөтүнүн узарып кетиши;
- Кыргыз жана түрк тилдеринен башка тилде жетиштүү түрдө сабак жана программанын жоктугу;
- Бөлүмдөр арасында программалардын болбогондугу;
- Факультет жана жогорку мектептерде берилген англис жана немец тилдери боюнча сабактардын саатынын жетиштүү санда болбогондугу;
- Кээ бир бөлүмдөрдө жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү (магистратура, докторантура жана ассистентура-стажировка) программаларынын жоктугу;
- Илимий тармагы боюнча эл аралык билим берүү жана илимий изилдөө мекемелери менен кызматташттыктын жетишсиздиги;
- Өнөр жай тармагы менен университетинин ортосундагы кызматташуунун төмөндүгү;
- Алмашуу программаларынан толук пайдаланылбай калышы;
- Жогорку бюджеттик каржылоону талап кылган АВ, IMF дүйнөлүк банк долбоорлорунун жоктугу жана физикалык кемчиликтер;
- Студенттерге долбоорлорду иштеп чыгуу жана илимий изилдөө жүргүзүү боюнча багыт берүүдө мүчүлүштүктөр жана кемчиликтер;
- Чарбалык эсептин жоктугу;
- Билим берүү жана маданият жаатында коомдук жана өкмөттүк эмес уюмдар менен кызматташуудагы кыйынчылыктар;
- Гастрономия жана ресторан иши боюнча билим берүүнү жакшыртуу жаатында долбоорлордун иштелип чыкпагандыгы;
- Өлкөдөгү Теология факультеттери менен кызматташтыктын жоктугу;
- Окуу куралдары жана мезгилдүү басылмаларды алуудагы кыйынчылыктар;
- Гастрономия жана тамак-аш багытында жетиштүү деңгээлде кыргыз тилинде жазылган окуу куралдардын жана булактардын жоктугу;
- Кээ бир жаныбарлардын түрлөрү (М: жылкы, уй, кой, эчки) боюнча жетиштүү деңгээлде клиникалык изилдөөлөрдүн жетишсиздиги;
- Эксперименталдык жаныбарлар бирдигинин жоктугу;
- Окуу-тарбия иштеринде бар болгон маалыматтык технологиялык базанын инфратүзүмүнүн начардыгы;

- Окуу-тарбия жана көркөм чыгармачылык иш-чаралар үчүн зарыл болгон окуу куралдарынын, басылмалардын, китептердин, аудио жана визуалдык материалдардын, музыкалык аспаптардын, костюмдардын, жасалгалардын жана бөлүмдөргө керектүү материалдардын жетишсиздиги;
- Муктаждыкты туудурган көптөгөн керектелүүчү материалдар жана жабдыктардын өлкөдө жоктугу жана чет өлкөдөн алынып келиниши;
- Кампуста коомчулук үчүн пайдалуу жана жашоого ыңгайлуу жайлардын чектелүү болушу;
- Химиялык жана медициналык таштандыларды кабыл алган мекеменин жоктугу;
- Кыргыз тилинде жетиштүү санда окуу куралдарынын жоктугу;
- Концерт жана көрсөтмөлөрдү өткөрүүдө үн-жарык берүү шаймандары менен толук жабдылбагандыгы сахна жана практика жүргүзүү аянттарынын аздыгы;
- Музыка жана театралдык искусство жаатындагы сабактардын практикалык бөлүгү үчүн колдонууга ылайыкташтырылып обочолонгон, үн жана жарык менен жабдылган аянтчалардын жетишсиздиги;
- Лабораториядагы шаймандар, жабдуулар жана техникалар менен иш алып барган техникалык кызматкерлердин жетишсиздиги;
- Төрт тилде иш кагаздарын жүргүзүүдөгү кыйынчылыктар;
- Башкаруу жана маалымат процесстерине катышууда белгилүү окутуучулардын гана топтолушу;
- Ветеринария клиникасынын лицензиясынын болбогондугу.

МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР

- Кыргызстанда туризм багытында сапаттуу билим берген билим берүү мекемелеринин санынын аздыгы;
- Бүтүрүүчүлөрдүн Кыргызстандан тышкары эл аралык ишканаларда ишке орношуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болушу (Россия, Дубай, Америка, Түркия, Африка өлкөлөрү ж.б.);
- Кыргызстанда жана түрк дүйнөсүндө да сапаттуу кадрларга (бүтүрүүчүлөргө) болгон муктаждыктын такай өсүшүнөн улам секторлордон келген жогорку суроо-талаптар жана иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүктөрү;
- Бүтүрүүчүлөрдүн факультеттин өкүлү болушу жана мүмкүнчүлүктөрдөн пайдаланышы;
- Театралдык жана музыкалык искусство багыттары боюнча түрдүү ишмердүүлүк, секторду кызыктырган башка кесиптин ээлерин да иш менен камсыз кылуу, клип жана социалдык медиа мүмкүнчүлүктөрү;
- Туризм тармагындагы жогорку тажрыйбалуу менеджерлер аркылуу туризм боюнча билим алган адамдарга ишке орношууда артыкчылык берүү тенденциясынын өсүшү;
- Туризм – Кыргызстандын экономикасында эң олуттуу сектор болушу жана жаңы эл аралык чынжыр мейманканаларынын ачылышы;

- Бишкекте Улуттук консерваториянын, Искусство институтунун (академиянын), Туризм академиясынын, музыкалык жана искусство окуу жайларынын, театрлардын, концерттик залдардын, Кыргыз улуттук филармониясынын, Кыргыз улуттук опера жана балет театрынын, музейлердин, искусство жана көргөзмө залдарынын болушу;
- Студенттер кесиптик практика өтөй турган клиника жана лабораториялардын болушу;
- Кыргызстандын кыргыз жана орус тилдеринин расмий тил статусуна жана көп тилдүү чөйрөгө ээ болушу;
- Кыргызстанда квалификациялуу ветеринарларга болгон муктаждыктын, дыйканчылык жана мал чарбачылыктын кыйла күчтүү болушу;
- Ветеринария факультетинин илимий-практикалык борборунун (клиника) факультеттин кеңири таанылышына кошкон салымы;
- Ветеринария боюнча кеңири иш жүргүзө турган аянтчанын болушу;
- Кыргыз мамлекетинин жана анын элинин ветеринария багытында соңку технологиялык өнүгүүлөргө ачык болушу;
- Улуттук жана эл аралык мекемелердин окуу-тарбия жана илимий изилдөө иштеринде кеңеш берүү кызматтарына болгон муктаждыгы;
- Университеттерде, мекеме жана уюмдарда түзүлө баштаган профессионалдык салттуу музыка, вокал бөлмөсү, симфониялык оркестрлер;
- Түрк мамлекеттеринин уюмунун негизделиши менен аймактын муктаждыктарында боло турган өзгөрүүлөр;
- Байыркы географиялык аймак болгондуктан тарых, антропология, социология сыяктуу коомдук илимдер багытында кеңири иш жүргүзүү мүмкүнчүлүктөрү;
- Өлкөдөгү жогорку потенциалга ээ органикалык айыл чарба;
- Мамлекет тарабынан туризм тармагына чоң көңүл бурулушу жана бул жаатта эл аралык долбоорлордун санынын көбөйүшү;
- Өсүмдүктөрдүн жана жаныбарлардын бай генетикалык ресурстары.

ТОБОКЕЛЧИЛИКТЕР

- Студенттердин ичинде өзгөчө үй-бүлөлүк, социалдык жана экономикалык себептерден улам академиялык өргүү алгандардын/университеттен өз каалоосу менен кеткендердин жана окууну таштаганга аргасыз болгондордун санынын абдан көп болушу;
- Валюта курсундагы тез өзгөрүүлөрдүн Кыргызстанга башка жактан келген студенттерге жана университетти тандагысы келген чет элдик студенттерге тийгизген терс таасири;
- Кыргыз Республикасынын ЖРТ квотасынын жетишсиздиги;
- Кыргызстанда жалпы орто билим берүүдө сапаттын төмөндөшүнүн жогорку билим берүүдөгү ишмердүүлүккө жана анын натыйжасына тийгизген терс таасири;
- Жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү программаларына кайрылган студенттердин санынын аздыгы;

- Көркөм өнөр багыттарына таланттуу студенттерди тартуудагы көйгөйлөр;
- Чет элдик студенттердин санынын төмөндөшү;
- Жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү программаларында студенттердин аздыгы жана бүтүрүүчү чыкпай жаткандыгы;
- Кыргызстан жана Түркиядан башка өлкөлөрдөн академиялык кызматкерлерди жумушка алуудагы кыйынчылыктар;
- Изилдөөлөргө жана эл аралык иш-чараларга колдоо көрсөтө турган улуттук, эл аралык, көркөм өнөр уюмдарынын жана кесиптик мекемелердин ишмердүүлүккө жеткиликтүү тартылбагандыгы жана экономикалык көйгөйлөр;
- Туризм секторунун улуттук жана эл аралык кыйынчылыктарга тез дуушар болушу жана иш менен камсыз кылууга терс таасир тийгизиши;
- КР Билим берүү жана илим министрлигинин бакалавр программаларына талап кылган милдеттүү сабактардан улам көркөм өнөр факультеттери үчүн зарыл болгон практикалык сабактардын чектелип калышы;
- Бишкек шаарында жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү ишмердүүлүгүн жүргүзгөн окуу жайлардын санынын көптүгү;
- Аймакта университеттердин санынын көбөйүшү менен университеттер арасындагы атаандаштыктын күч алышы;
- Кыргыз мамлекеттик консерваториясынын Көркөм өнөр факультетине терс көз карашы жана атаандаштыкты кабыл албагандыгы;
- Студенттер окуусун аяктагандан кийин, маянанын аздыгына байланыштуу мамлекеттик мекемелерде иштегиси келбегендиги;
- Туризм багыты боюнча билим алып жаткан студенттер окууну аяктагандан кийин чет өлкөгө барып, эмгек мигранты болуп иштөөнү ойлогону;
- Орто Азиядагы жана Кыргызстандагы саясий туруксуздук;
- Жогорку билим берүү ишмердүүлүгүн жүргүзүүдө эртеңки күндүн белгисиздиги жана эки өлкөнүн стандарттарын шайкеш келтирүү боюнча көйгөйлөр.

5. ИЧКИ ТЕКШЕРҮҮНҮН ЖҮРГҮЗҮЛҮШҮНӨ КЕПИЛДИК БЕРҮҮ БОЮНЧА ЫРАСТАМА

ЖЕТЕКЧИЛИК

ОТЧЁТТУН ТАК ЖАНА ТУУРА ЭКЕНДИГИ ЖӨНҮНДӨ ЖЕТЕКЧИЛИКТИН ЫРАСТАМАСЫ

Мен, жетекчиликтин өкүлү катары, мага жүктөлгөн ыйгарым укуктардын негизинде ушул отчёттогу маалыматтардын ишенимдүү, так жана туура экендигин тастыктайм.

Ошондой эле отчёттогу иш-чаралар үчүн бөлүнгөн бюджеттик каражаттын өз максатында жана каржылык башкаруунун принциптерине ылайык колдонулгандыгын жана аткарылган иштердин мыйзамга ылайык жүргүзүлгөндүгүн билдирем.

Жетекчи катары берилген маалыматтарга жана анализдерге таянып кепилдик берем.

Бул отчётко киргизилбеген, администрациянын кызыкчылыгына каршы келген кандайдыр бир жагдайлар тууралуу маалыматка ээ эмес экенимди билдирем.

Проф., док. Алпаслан Жейлан

Ректор

6. КАРЖЫ БАШКАРМАЛЫГЫНЫН ЖЕТЕКЧИСИНИН ЫРАСТАМАСЫ

СТРАТЕГИЯЛЫК ПЛАНДОО БАШКАРМАЛЫГЫНЫН БАШЧЫСЫ

Мага жүктөлгөн ыйгарым укуктардын негизинде бул мекемеде бардык иштердин каржылык башкаруу жана текшерүү боюнча ченемдик укуктук ж.б. документтерге ылайык жүргүзүлгөндүгүн, бюджеттик каражаттын үнөмдүү жана натыйжалуу түрдө колдонулушун камсыз кылуу үчүн ички текшерүү иштеринин жүргүзүлгөндүгүн, көзөмөлдөнүп тургандыгын жана керектүү чаралардын көрүлүүсү тууралуу пикир жана сунуш иретинде жогорку жетекчиликке убагында отчёт түрүндө билдиргенимди тастыктайм.

Университеттин 2022-жылдагы административдик иштеринин отчетунун «Каржылык маалыматтар» бөлүмүндө орун алган маалыматтардын ишенимдүү, так жана туура болгондугун ырастайм.

Жейда Тугче Дөнмез

Стратегиялык пландоо башкармалыгынын башчысы

КОРУТУНДУ

Университеттин «Университеттен да артык» ураанынын негизинде өз максатына ылайык жүзөгө ашырган пландары алардын жетишкендигин көрсөтөт. Бул багытта ишмердүүлүгүн жүргүзгөн университетибиз өз максаттарын стратегиялык башкаруу аркылуу ишке ашырып жатат. Стратегиялык башкаруунун милдеттерин аныктоо, каржылык башкаруу жана текшерүү системасынын иштешин көзөмөлдөө, каражаттарды жалпы сапатты башкаруунун принциптерине ылайык башкаруу жана натыйжалуу түрдө колдонуу өтө маанилүү критерий болуп саналат. Стратегиялык артыкчылыктарды жана милдеттерди аныктоодо, жыйынтыктарга жетүүдө жана аларды мурун аныкталган жетишкендик көрсөткүчтөрүнүн негизинде баалоодо стратегиялык максаттын мааниси өтө зор.

Жогорку билим берүү комитети тарабынан жарыяланган «Жогорку окуу жайлардын аткарган иштери тууралуу отчёт даярдоо боюнча колдонмого» ылайык даярдалган бул отчёт 3 негизги бөлүмдөн турат. Биринчи жана экинчи бөлүмүндө университеттин миссиясы жана концепциясы, ыйгарым укуктары, милдеттери жана жоопкерчиликтери, материалдык-техникалык инфратүзүмү, маалыматтык-технологиялык базасы, студенттер жана кызматкерлер тууралуу маалыматтар кенен берилген. Ал эми үчүнчү жана эң акыркы бөлүмүндө болсо, университеттин каржылык абалы боюнча маалыматтар деталдуу түрдө көрсөтүлүп, жүргүзүлгөн стратегиялык анализдердин натыйжасында университеттин артыкчылыктары, кемчиликтери, мүмкүнчүлүктөрү жана кооптуу жагдайлары тууралуу маалыматтар орун алган.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин студенттик шаарчасын куруу үчүн 2002-жылдын 8-январында Кыргызстандын борбору – Бишкек шаарынын «Жал» кичи районунда 85 гектар жер тилкеси бөлүнүп берилип, 2002-жылдын июнь айында курулуш иштери башталган.

Университеттин студенттик шаарчасын куруу долбоорунда ректораттын имараты, 11 факультеттин имараты, коомдук имараттар комплекси, студенттик жатаканалар, стадион жана ачык спорттук аянтчалар, кызматкерлердин колдонуусуна убактылуу мөөнөткө берилүүчү турак жайлар, конок үйү, теология факультетинин окуу-практикалык мечити, соода борбору, конгресс борбору, басмакана, туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектебинин окуу-практикалык борбору, кампалар, трансфарматордук станциялар, жашылдандырылган аянттар жана унаа токтотуучу жайлар орун алган. Учурда 118,131,66 м² жабык аянттык инфратүзүм менен иштер жүргүзүлүп, алдыда аткарыла турган долбоорлор аркылуу мындан да кенен аянтта сапаттуу кызмат көрсөтүү максат жана мүдөөлөрүбүз катары аныкталган. Университеттин миссиясынан күч алып, концепциясынан жаралган кубаныч менен студенттерге ар тараптан камкордук көрүү аркылуу иш-чаралар жүргүзүлүүдө.

Бул отчётто университеттин 2022-жылы аткарган административдик жана финансылык иштери, инфратүзүмү жана адам ресурстары, жүргүзгөн иш-чаралары тууралуу кенен маалымат берилген.